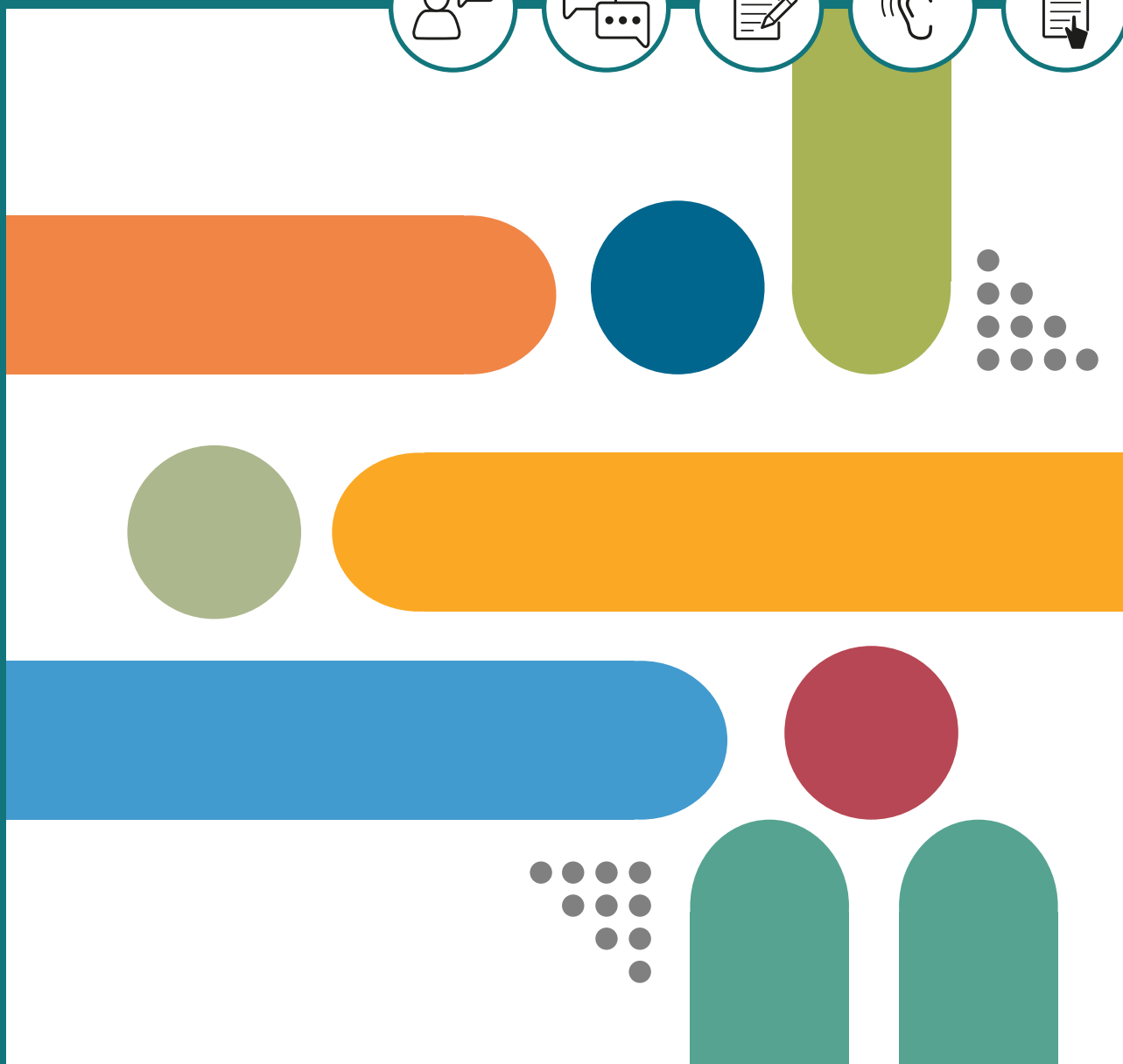

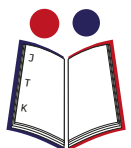
JĘZYK, TOŻSAMOŚĆ, KULTURA WŚRÓD MŁODZIEŻY POLONIJNEJ W WIELKIEJ BRYTANII

Podręcznik przygotowujący do egzaminu GCSE z języka polskiego

Katarzyna Duda | Dorota Hrycak-Krzyżanowska
Marlena Olechowska | Agata Roćko

**JĘZYK, TOŻSAMOŚĆ, KULTURA
WŚRÓD MŁODZIEŻY POLONIJNEJ
W WIELKIEJ BRYTANII**

Język, tożsamość, kultura.
Wśród młodzieży polonijnej
w Wielkiej Brytanii

RECENZENT Agnieszka Jasińska

REDAKCJA NAUKOWA Agata Ročko

REDAKCJA WYDAWNICZA Ewa Kiedio

**PROJEKT OKŁADKI, LOGO PROJEKTU, GRAFIK WEKTOROWYCH,
KONCEPCJA GRAFICZNA** Zuzanna Krzyżanowska

SKŁAD I ŁAMANIE Marcin Kiedio

ZDJĘCIA photogenica.pl

Publikacja finansowana z Projektu
Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej
z Programu Promocja Języka Polskiego

NAWA

iBL

© Copyright for the text by Authors 2023

© Copyright for this edition by Instytut Badań Literackich PAN 2023

ISBN 978-83-67637-87-9

DRUK TOTEM, Inowrocław

JĘZYK, TOŻSAMOŚĆ, KULTURA WŚRÓD MŁODZIEŻY POLONIJNEJ W WIELKIEJ BRYTANII

Podręcznik przygotowujący
do egzaminu GCSE z języka polskiego

Katarzyna Duda

Dorota Hrycak-Krzyżanowska

Marlena Olechowska

Agata Roćko

IBL INSTYTUT BADAŃ
LITERACKICH PAN
WYDAWNICTWO
WARSZAWA 2023

TEMAT

FUNKCJE I SYTUACJE
KOMUNIKACYJNE

LEKSYKA

GRAMATYKA

1	<p>ME, MY FAMILY AND FRIENDS. RELATIONSHIPS WITH FAMILY AND FRIENDS Ja, moja rodzina i przyjaciele. Relacje z rodziną i przyjaciółmi</p>	<ul style="list-style-type: none"> rozmowa o relacjach w rodzinie mówienie o planach na weekend dyskutowanie 	<ul style="list-style-type: none"> członkowie rodziny obowiązki w rodzinie uroczystości rodzinne różne modele rodziny wyrażenia: piąta woda po kisielu, głowa rodziny 	<p>rodzaje rzeczownika przypadki rzeczownika</p>
2	<p>TECHNOLOGY IN EVERYDAY LIFE Technologia w codziennym życiu</p>	<ul style="list-style-type: none"> argumentowanie rozpoczynanie rozmowy uzyskiwanie informacji wyrażanie opinii porównywanie 	<ul style="list-style-type: none"> technologie informacyjne media społecznościowe wyrażenia: mieć to jak w banku, chodzi o zasady 	<p>odmiana czasowników w czasie teraźniejszym</p>
3	<p>FREE-TIME ACTIVITIES Zajęcia w czasie wolnym</p>	<ul style="list-style-type: none"> umawianie się na spotkanie argumentowanie wyrażanie aprobaty/dezaprobaty uzyskiwanie informacji 	<ul style="list-style-type: none"> hobby, zainteresowania, pasje sport rozrywki wyrażenia: gwóźdź programu, przeczytać od deski do deski 	<p>przysłowki częstotliwości czasowniki ruchu</p>
4	<p>CUSTOMS AND FESTIVALS IN POLAND Święta w Polsce</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyrażanie upodobania opis relacjonowanie dyskutowanie porównywanie 	<ul style="list-style-type: none"> Wielkanoc Dzień Wszystkich Świętych Święto Bożego Narodzenia potrawy świąteczne wyrażenia: żyć w harmonii, zapadać w pamięć 	<p>odmiana rzeczowników typu „uroczystość” odmiana czasowników w czasie teraźniejszym</p>
5	<p>HOME, TOWN, NEIGHBORHOOD AND REGION Dom, miasto, dzielnica</p>	<ul style="list-style-type: none"> opis miejsca połacanie opis drogi planowanie 	<ul style="list-style-type: none"> wyposażenie mieszkania nazwy obiektów w mieście rodzaje pomieszczeń wyrażenia: postawić cały dom na nogi, mieć cały dom na głowie 	<p>miejscownik po przyimkach: w, na, przy dopełniacz i narzędnik po przyimkach: obok, nad, pod, między, za, przed</p>
6	<p>SOCIAL ISSUES Problemy społeczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> wydawanie poleceń udzielanie rad wyrażanie zadowolenia, niezadowolenia i rozczarowania 	<ul style="list-style-type: none"> osoby niepełnosprawne przemoc w rodzinie problemy społeczne XXI wieku wyrażenia: wejść do zarządu, patrzeć z nienawiścią, zaczynać od zera 	<p>tryb rozkazujący</p>

ROZUMIENIE
ZE SŁUCHU

ROZUMIENIE
TEKSTÓW PISANYCH

MÓWIENIE

PISANIE, PISOWNIA

STR.

<ul style="list-style-type: none"> „Co to jest rodzina?” 	<p>Artykuły:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Rodzina w Polsce”, „Model rodziny”, „Rola małżeństwa w życiu człowieka” <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> Jan Twardowski, „Nowe patyki i patyczki” 	<ul style="list-style-type: none"> opis ilustracji omawianie drzewa genealogicznego opis rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> streszczenie zaproszenie pisownia „nie” z rzeczownikami 	15
---	---	---	---	----

<ul style="list-style-type: none"> „Nowe technologie – rynek pracy” 	<p>Artykuły:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Czym jest fanpage?”, „Ciasteczka” <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rafał Kosik, „Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi” 	<ul style="list-style-type: none"> dialog sytuacyjny opis ilustracji rozmowa na temat sztucznej inteligencji rozmowa na temat wad i zalet Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> SMS, wypowiedź tekstowa pisownia „nie” z czasownikami pisanie argumentów 	45
--	---	---	--	----

<ul style="list-style-type: none"> „Poznanie świata” 	<p>Artykuły:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Dlaczego warto mieć hobby?”, „Warto czy nie warto chodzić do kina”, „Na szczęście jest bieganie” <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wisława Szymborska, „Wrażenia z teatru”; artykuł „Czym jest tragedia?” 	<ul style="list-style-type: none"> opis ilustracji dialog sytuacyjny rozmowa na temat filmu, książki rozmowa na temat zalet i wad uprawiania sportu 	<ul style="list-style-type: none"> przemówienie recenzja filmu, spektaklu pisanie argumentów e-mail pisownia wyrazów z h, ch, ó, u, rz, ż 	69
---	---	---	--	----

<ul style="list-style-type: none"> „Wigilia Bożego Narodzenia”, „Wielkanoc”, „1 listopada” 	<p>Artykuły:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Tradycje Wszystkich Świętych – Dzień Pamięci i Modlitwy”, „Wigilia Bożego Narodzenia”, „Koszyczek wielkanocny”, „Malowanie jaj”, „Wielki Tydzień” <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> Beata Andrzejczuk, „Pamiętnik nastolatki” 	<ul style="list-style-type: none"> opis ilustracji dialog sytuacyjny wywiad z członkiem rodziny rozmowa na temat tradycji i potraw świątecznych 	<ul style="list-style-type: none"> pisanie tekstu do gazetki szkolnej przepis na ulubioną potrawę świąteczną pisownia wyrazów z h, ch, ó, u, rz, ż 	103
---	---	---	---	-----

<ul style="list-style-type: none"> „Camden” 	<p>Artykuły:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Camden i okolice” <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> Olga Tokarczuk, „Prawiek i inne czasy” 	<ul style="list-style-type: none"> opis ilustracji rozmowa o systemie komunikacji miejskiej rozmowa na temat miasta, dzielnicy 	<ul style="list-style-type: none"> pisanie bloga opis ogrodu opis kuchni pisownia wyrazów z ó 	141
--	---	---	---	-----

<ul style="list-style-type: none"> „Problemy społeczne” 	<p>Artykuł:</p> <ul style="list-style-type: none"> „Współczesne problemy Europy” <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> Dorota Terakowska, „Poczwarka” 	<ul style="list-style-type: none"> opis ilustracji rozmowa na tematy społeczne zbieranie informacji 	<ul style="list-style-type: none"> pisownia wyrazów z rz opis zdjęcia esej 	163
--	---	--	---	-----

TEMAT	FUNKCJE I SYTUACJE KOMUNIKACYJNE	LEKSYKA	GRAMATYKA
7	HEALTHY / UNHEALTHY LIVING Zdrowy/niezdrowy tryb życia	<ul style="list-style-type: none"> wyrażanie opinii udzielanie rad argumentowanie relacjonowanie 	<ul style="list-style-type: none"> zdrowy styl życia produkty spożywcze niezbędne elementy diet piramida żywieniowa wyrażenia: mieć końskie zdrowie, zdrow jak ryba, tryskać zdrowiem odmiana czasowników w czasie przeszłym
8	GLOBAL ISSUES Ekologia. Ochrona środowiska. Bezdomność	<ul style="list-style-type: none"> wyrażanie próśb wyrażanie warunku i konsekwencji wyrażanie aprobaty i dezaprobaty wyrażanie protestu 	<ul style="list-style-type: none"> słownictwo związane z przyrodą, klimatem, zmianami klimatycznymi ekologia bezdomność problemy współczesnego świata wyrażenia: poświęcić coś, chłonąć każde słowo tryb przypuszczający
9	CHARITY/VOLUNTARY WORK Wolontariat / praca charytatywna	<ul style="list-style-type: none"> przebieg rozmowy zachęcanie porównywanie argumentowanie 	<ul style="list-style-type: none"> wolontariat cechy charakteru akcje charytatywne wyrażenia: zaburzczyć w brzuchu, mieć zaszczyt, mieć złe zamiary aspekt czasownika w czasie przeszłym odmiana rzeczownika „wolontariusz”
10	TRAVEL AND TOURISM Podróże i turystyka	<ul style="list-style-type: none"> relacjonowanie argumentowanie wyrażanie upodobań 	<ul style="list-style-type: none"> rodzaje zakwaterowania atrakcje turystyczne sposoby spędzania wakacji wyrażenia: wybierać się jak sójka za morze, wszystkie drogi prowadzą do Rzymu narzędnik, miejscownik, dopełniacz po przyimkach: nad, do, w
11	MY STUDIES, LIFE AT SCHOOL/COLLEGE Moja szkoła, moje studia	<ul style="list-style-type: none"> porównywanie planowanie dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> moda szkolna zwyczaje szkolne zajęcia szkolne wyrażenie: mieć coś z głowy, w głębi ducha czas przyszły czasowników niedokonanych
12	EDUCATION POST-16, JOBS, CAREER CHOICES AND AMBITIONS Edukacja po 16 roku życia. Kariera, wybory, ambicje	<ul style="list-style-type: none"> argumentowanie analiza diagramu i wykresu dyskusja 	<ul style="list-style-type: none"> zarabianie pieniędzy – obowiązki zawodowe awans, kariera słownictwo ekonomiczne wyrażenia: trudne do zniesienia, wyjechać z dziury stopniowanie przymiotników

ROZUMIENIE
ZE SŁUCHU

ROZUMIENIE
TEKSTÓW PISANYCH

MÓWIENIE

PISANIE, PISOWNIA

STR.

- „Zdrowy styl życia”

Artykuł:
· „Piramida żywienia”
Literatura:
· Krystyna Drzewiecka,
· „Nowe przygody Piątki z Zakątką”

- opis ilustracji
- rozmowa na temat zdrowego odżywiania
- wywiad

- kartka z pamiętnika
- przepis na ulubioną potrawę
- przemówienie
- dyktando
- pisownia wyrazów z u

189

- „Czym jest zanieczyszczenie środowiska?”

Artykuły:
· „Problemy środowiskowe współczesnego świata”,
· „Ekologia przez duże E”
Literatura:
· Irena Jurgielewiczowa
· „Ten obcy”

- rozmowa na temat dbania o środowisko
- rozmowa na temat bezdomności
- wyrażanie próśb
- opis ilustracji

- przemówienie
- podziękowanie
- notatka
- pisownia z – bym, byś, by

213

- „Działalność charytatywna”

Artykuły:
· „Jak zostać wolontariuszem?”, „Wolontariat w Polsce. Rozwój przez kompetencje”, „Cechy, które powinien posiadać dobry wolontariusz”
Literatura:
· Ewa Nowak, „Diupa”

- opis ilustracji
- rozmowa na temat zalet i wad wolontariatu

- ogłoszenie
- odpowiedź na ogłoszenie
- dialog
- pisownia z ć/ci

237

- „Podróż za jeden uśmiech” – film

Artykuły:
· „Podróż”, „Dlaczego warto podróżować?”
Literatura:
· Adam Bahdaj, „Wakacje z duchami”

- opis ilustracji
- rozmowa na temat sposobów spędzania wakacji
- rozmowa na temat wad i zalet biwakowania

- kartka/pocztówka
- wielka litera
- dyktando
- kartka z pamiętnika

261

- „Mydło i woda”

Artykuły:
· „Szkolne wspomnienia”, „Szkolna moda, czyli mundurki, lambadówki i styl lat 90’”, „Moja szkoła”
Literatura:
· Krystyna Siesicka, „Obok mnie”

- opis ilustracji
- rozmowa na temat systemu edukacji

- list do dyrektora szkoły
- opowiadanie
- wpis na bloga

283

- „Dobra szkoła”

Artykuły:
· „Trudny wybór”, „Jak napisać CV?”
Literatura:
· „Musisz nam pomagać”, „Victor gimnazjalista”

- opis ilustracji
- rozmowa na temat wyboru studiów
- rozmowa na temat zalet i wad pracy w formie rodzinnej

- list do koleżanki
- CV ucznia
- reklama
- pisownia „nie” z przymiotnikami

305

Wstęp

Przedstawiamy Państwu podręcznik *Język, tożsamość, kultura. Wśród młodzieży polonijnej w Wielkiej Brytanii*, który skierowany jest do lektorów, wykładowców akademickich oraz nauczycieli polonijnych z Wielkiej Brytanii, przede wszystkim zaś do polskiej młodzieży.

Nasze badania przeprowadzone wśród studentów, lektorów, nauczycieli i uczniów szkół polonijnych na terenie Wielkiej Brytanii wykazały niewystarczającą liczbę odpowiednich materiałów do nauki języka polskiego dla dzieci dwujęzycznych, które przygotowują się do egzaminu GCSE (General Certificate of Secondary Education). W polskim systemie edukacji nie ma odpowiednika tego egzaminu, a jest on konieczny, aby młodzież brytyjska mogła kontynuować naukę w systemie A-level (dopiero ten egzamin daje punkty na studia wyższe) lub IB (International Baccalaureate). Ponadto jest on ważnym wskaźnikiem i ma dużą wartość na brytyjskim rynku pracy¹.

Podręcznik został opracowany w odpowiedzi na potrzeby uczniów polskiego pochodzenia, którzy kontynuują naukę języka polskiego w brytyjskich szkołach średnich i zdecydują się zdawać ten przedmiot na egzaminie GCSE (General Certificate of Education-Advanced), będącym przepustką do dalszej edukacji lub kariery zawodowej.

Nasz projekt, realizowany z Programu Promocja Języka Polskiego Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej, którego zwieńczeniem jest podręcznik i przewodnik metodyczny dla nauczycieli, ma na celu rozwijanie i kształtowanie wiedzy z obszarów języka, tożsamości i kultury, aby umożliwić uczniom polonijnym rozwój w dziedzinach nauk humanistycznych. Wielka Brytania uznaje wyniki egzaminów GCSE i A-level z języka polskiego jako obcego podczas procesu rekrutacyjnego na studia, traktując ten język na równi z innymi językami obcymi. Niestety, nauczanie języków mniejszościowych, w tym języka polskiego jako obcego, jest rzadko oferowane w brytyjskich szkołach. Młodzież polska w Wielkiej Brytanii uczy się języka polskiego głównie w szkołach sobotnich, które często borykają się z brakiem wysoko wykwalifikowanej kadry nauczycielskiej oraz odpowiednich materiałów edukacyjnych. Przeanalizowaliśmy potrzeby grupy docelowej

¹ Zob. <https://czytamimowiepolsku.com/pl/sklep/podreczniki-i-pomoce-dla-szkol/podreczniki/jezyk-polski/gcse-jezyk-polski-jako-obcy>; <https://czytamimowiepolsku.com/pl/blog/jak-zdac-egzamin-z-jpolskiego-jako-obcego-gcse-i-a-level-w-uk-n68> [dostęp: 1.01.2023].

na podstawie raportów z Międzynarodowych Dni Edukacji Polonijnej, licznych spotkań, konsultacji oraz badań przeprowadzonych w szkołach londyńskich. Nasze wnioski opierają się również na ankietach zrealizowanych w szkołach w Wielkiej Brytanii, Szkocji i Walii, dotyczących dwukulturowości dzieci i młodzieży polonijnej. Wszystkie te źródła potwierdzały konieczność napisania materiałów edukacyjnych, w tym podręcznika, który uwzględni umiejętności i odpowie na potrzeby młodzieży polskiej w wieku 13–15 lat, uczącej się zarówno w szkołach polskich, jak i brytyjskich.

Książka ta z pewnością poszerzy ofertę podręczników, które już funkcjonują na brytyjskim rynku wydawniczym, i zapewni polskiej młodzieży w Wielkiej Brytanii odpowiednie narzędzia do nauki języka polskiego jako obcego. *Język, tożsamość, kultura* uwzględnia fakt, że egzamin GCSE nie wpisuje się w podział na poziomy zaawansowania językowego przyjęty w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego (ESOKJ). Dlatego skupiamy się przede wszystkim na przygotowaniu uczniów do egzaminu GCSE, ćwicząc wymagane sprawności: czytanie, słuchanie, mówienie, pisanie i tłumaczenie. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w ESOKJ zadania opracowane w podręczniku *Język, tożsamość, kultura* odpowiadają poziomom A2–B1.

Prezentowane materiały edukacyjne (podręcznik i przewodnik metodyczny dla uczniów i nauczycieli w Wielkiej Brytanii) były realizowane w ramach projektu Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Opracowały je dwa zespoły: Zakład Nauczania Języka i Kultury Polskiej na Polskim Uniwersytecie na Obczyźnie w Londynie oraz Zespół Literatura a Glottodydaktyka w Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk.

Za część podręcznika *Język, tożsamość, kultura* przygotowującą do egzaminu GCSE odpowiedzialna była Dorota Hrycak-Krzyżanowska, a za część literacką wspierającą przygotowanie do tego egzaminu – Agata Roćko z Katarzyną Dudą oraz Marleną Olechowską.

Podręcznik zaplanowany jest na dwa lata nauki i umożliwi rozwijanie wszystkich sprawności językowych wymaganych podczas zdawania egzaminu GCSE. Każdy z zaproponowanych działów składa się z dwóch elementów: egzaminacyjnego i literackiego, które łączy wspólne zagadnienie leksykalne lub tematyczne, zaczerpnięte z katalogu tematów egzaminu GCSE. Na każdy rozdział przeznaczone są minimum cztery jednostki lekcyjne. W części egzaminacyjnej uczniowie, w celu zmniejszenia stresu egzaminacyjnego, uczą się przede wszystkim technik egzaminacyjnych wymaganych w części ustnej i pisemnej: ćwiczą

sprawność słuchania ze zrozumieniem, mówienia, czytania ze zrozumieniem, pisanie oraz tłumaczenia.

W części literackiej poznają fragmenty polskiej literatury młodzieżowej, która jest dla autorek pretekstem² do rozwijania leksyki, przedstawienia sylwetek polskich pisarzy, a także wspierania sprawności wymaganych na egzaminie. Ta część podręcznika wzbogacona została o ćwiczenia gramatyczne i ortograficzne, tak potrzebne młodzieży mieszkającej na terenie Wielkiej Brytanii.

W obu częściach podręcznika każdy tekst poprzedzają ćwiczenia przygotowujące do czytania ze zrozumieniem, a ich zadaniem jest zainteresowanie uczniów tematem lekcji poprzez wprowadzenie nowego słownictwa i stymulowanie dyskusji. W części egzaminacyjnej znajdują się także ćwiczenia kształtujące sprawność słuchania i pisanie.

Nasze materiały edukacyjne – podręcznik i przewodnik metodyczny – będą dostępne bez opłat zarówno w formie elektronicznej (na stronach Lidera oraz Partnera Projektu), jak i drukowanej.

Dzięki naszym publikacjom nauczyciele w Wielkiej Brytanii (ale też lektorzy języka polskiego jako obcego/drugiego/odziedziczonego, przygotowujący do egzaminu GCSE w innych krajach) otrzymają darmowy zestaw ćwiczeń, gier oraz wskazówek metodycznych, który pozwoli uzyskać jak najwyższe noty podczas zdawania tego egzaminu. Dodatkowo materiały te mają wspierać nauczycieli w kształtowaniu tożsamości oraz odbioru nie tylko pragmatycznego, ale i estetycznego wybranych fragmentów polskiej literatury młodzieżowej.

Podręcznik *Język, tożsamość, kultura* oraz przewodnik metodyczny *200 sposobów, jak skutecznie przygotować uczniów do egzaminu GCSE* przynoszą materiały edukacyjne starannie opracowane przez doświadczonych glottodydaktyków języka polskiego jako obcego/drugiego/odziedziczonego oraz przez literaturoznawców, którzy uwzględnili najnowsze metody i techniki edukacyjne, z wykorzystaniem narzędzi TIK (technologii informacyjno-komunikacyjnych).

Podejście komunikacyjne w nauczaniu języków obcych/drugich/odziedziczonych

W dzisiejszym świecie podejście komunikacyjne do nauczania języków odziedziczonych i obcych odgrywa ważną rolę. Metoda ta jest dominującym, świadomie stosowanym podejściem w nauczaniu języka polskiego jako języka obcego (JPJO). Zgodnie z nowoczesnymi założeniami glottodydaktyki, większość metod nauczania języków obcych

² Termin „pretekst” zaczerpnięty został z książki: W. Próchniak, *Klucz do wierszy. Poezja w nauczaniu języka polskiego jako obcego*, Lublin 2012. Zob. też: W. Próchniak, *Polska proza – język i rzeczywistość ostatnich lat, czyli dlaczego cudzoziemiec powinien zaglądać do polskich powieści współczesnych*, [w:] *W poszukiwaniu nowych rozwiązań. Dydaktyka języka polskiego jako obcego u progu XXI wieku*, red. W. T. Miodunka, A. Seretny, Kraków 2008, s. 243–248; W. Próchniak, „Przeprowadzka” do nowego języka, czyli literatura jako wtajemniczenie, [w:] *Inne optyki. Nowe programy, nowe metody, nowe technologie w nauczaniu kultury polskiej i języka polskiego jako obcego*, red. R. Cudak, J. Tambor, Katowice 2001, s. 205–214.

Por. R. Cudak, *Edukacja literacka na kursach języka polskiego jako obcego*, w: *Sztuka i rzemiosło. Nauczyć Polski i polskiego*, red. A. Achtelek, M. Kita, J. Tambor, Katowice 2010,

https://www.sjikip.us.edu.pl/wp-content/uploads/2017/05/siz2_cudak.pdf;

T. Czerkies, *Tekst literacki w nauczaniu języka polskiego jako obcego (z elementami pedagogiki dyskursywnej)*, Kraków 2021; T. Czerkies, *Literackie lustro kultury: literatura polska w ćwiczeniach dla obcokrajowców, poziom B.1.2–C.1*, Kraków 2019; T. Czerkies, *Blżej tekstów*, Seul 2016.

można dostosować do potrzeb osób uczących się języka odziedziczonego, czyli osób, które chcą nauczyć się języka swoich przodków. Podejście komunikacyjne skupia się na aktywnym i praktycznym wykorzystaniu języka w różnych sytuacjach komunikacyjnych. Podczas lekcji zastosowanie tej metody obejmuje różnorodne działania, takie jak odgrywanie scenek, ćwiczenie dialogów w parach i grupach, oglądanie filmów, słuchanie audycji radiowych, czytanie gazet i książek oraz nauka poprzez gry i zabawy. W metodzie komunikacyjnej unika się używania języka ojczystego na rzecz wyłącznie języka nauczanego. Uczniowie są zachęceni do wypowiedzi w stylu formalnym oraz nieformalnym, dzięki czemu uczą się języka w sposób funkcjonalny. Metoda komunikacyjna zakłada korzystanie z autentycznych materiałów, takich jak filmy, programy radiowe, gazety czy portale internetowe. Praca z nauczycielem powinna być wzmocniana oglądaniem filmów, słuchaniem muzyki, czytaniem artykułów w czasie pozalekcyjnym. Metoda komunikacyjna kładzie nacisk na praktyczne zastosowanie języka i umiejętność porozumiewania się, a eliminowanie błędów językowych jest postrzegane jako naturalny proces, który następuje w wyniku praktyki i interakcji językowej. Poprzez koncentrację na komunikacji i zrozumieniu sensu wypowiedzi w kontekście metoda komunikacyjna stawia na rozwijanie umiejętności porozumiewania się w języku obcym w sposób autentyczny i płynny³.

Podejście komunikacyjne w podręczniku *Język, tożsamość, kultura*

Pracując nad naszym podręcznikiem, kierowaliśmy się zasadami metody komunikacyjnej, które zostały opisane w przewodniku metodycznym. Podręcznik ten, zgodnie z wytycznymi egzaminu GCSE, obejmuje trzy główne obszary tematyczne: 1) tożsamość i kulturę, 2) lokalne, krajowe, międzynarodowe obszary zainteresowań, 3) edukację i zatrudnienie współcześnie oraz w przyszłości. Na podstawie tych trzech stałych obszarów opracowaliśmy listę słownictwa oraz zagadnienia gramatyczne dostosowane do poziomu egzaminacyjnego. Podręcznik zawiera różnorodne, interesujące treści, które motywują uczniów do nauki języka polskiego jako odziedziczonego/drugiego/obcego. Rozdziały są obszernie i dają nauczycielowi duży wachlarz możliwości w wyborze ćwiczeń językowych, dostosowując je oczywiście do możliwości oraz specyfiki odbiorcy.

Należy zwrócić uwagę na to, że zrealizowanie każdego rozdziału zostało przewidziane na kilka godzin lekcyjnych. Nauczyciel sam dokonuje wyboru, w jakim tempie będzie pracował z uczniami. Z założenia kurs przygotowawczy do egzaminu GCSE powinien trwać dwa lata, dlatego każdy temat opracowany jest dosyć szczegółowo. W podręczniku znajdują się teksty napisane na podstawie tekstów autentycznych,

3 Na temat podejścia komunikacyjnego zob. m.in.: M. Białek, *Podejście komunikacyjne i zakres jego realizacji w nauczaniu języków obcych*, „Lingwistyka Stosowana” 2015, nr 14:3, s. 17–29; J. C. Richards, *Communicative language teaching today*, Cambridge 2006; J. C. Richards, C. Lockhart, *Reflective Teaching in Second Language classrooms*, Cambridge 1994, H. Komorowska, *Ćwiczenia komunikacyjne w nauce języka obcego*, Warszawa 1988; P. Köck, *Handbuch der Schulpädagogik für Studium – Praxis – Prüfung*, Donauwörth 2000; S. D. Krashen, *The Input Hypothesis: Issues and Implications*, London 1985; D. Larsen-Freeman, *Techniques and Principles in Language Teaching*, Oxford 1986; S. D. Krashen, *Second Language Acquisition and Second Language Learning*, Oxford 1981; D. Nunan, *Research Methods in Language Learning*, Cambridge 1992.

zadania egzaminacyjne i porady dotyczące strategii egzaminacyjnych, które pomogą uczniom osiągnąć jak najlepsze wyniki. Metoda komunikacyjna zakłada, że nauka języka obcego jest efektywniejsza, gdy uczniowie są zaangażowani w komunikację, do czego mają zachęcać przede wszystkim ćwiczenia przed czytaniem. Mają one na celu pobudzać kreatywność, odwoływać się do wiedzy i doświadczeń młodzieży.

W trakcie przygotowanych lekcji uczniowie mają możliwość odgrywania scenek i ćwiczenia dialogów w parach lub grupach, co pozwala na praktyczne zastosowanie języka w interakcji z innymi. Ponadto korzystamy z różnych mediów, takich jak filmy, programy radiowe i nagrania z lektorem (przygotowanych w dość wolnym tempie, wskazanym w wymogach GCSE), aby uczniowie mieli styczność z autentycznym materiałem językowym i mogli rozwijać umiejętność rozumienia ze słuchu. Dzięki temu mają szansę zetknąć się z językiem w jego „naturalnej” formie, zrozumieć sens wypowiedzi, zareagować właściwie podczas gier i zabaw językowych. Jedną z wartościowych cech metody komunikacyjnej jest jej elastyczność, która pozwala na dobranie ćwiczeń i materiałów do potrzeb danej grupy uczniów. Odpowiedzialność za to spoczywa na nauczycielu, któremu jednak nasz podręcznik ułatwi selekcję materiału i dostosowanie tempa pracy do konkretnych uczniów.

Duży nacisk kładziemy na czytanie, które stanowi istotny element nauki języka obcego. Uczniowie mają okazję czytać gazety, książki, ulotki i foldery, aby nabrać wprawy w obcowaniu ze słowem pisany w jego naturalnym kontekście. Teksty te poruszają aktualne problemy współczesnego świata i stają się punktem wyjścia do rozmowy z uczniami. W podręczniku uwzględniamy naukę języka codziennego oraz wyrażen grzecznościowych, które są istotne w sytuacjach społecznych i w kontaktach z różnymi odbiorcami. Dzięki temu uczniowie opanowują nie tylko formalne struktury językowe, ale także umiejętność komunikowania się w sposób naturalny i adekwatny do danej sytuacji. W podręczniku znajdują się także ćwiczenia pisemne, które najczęściej dotyczą omawianego tematu i są związane z konkretną sytuacją komunikacyjną. Część literacka zawsze połączona jest z tematem czy problemem części egzaminacyjnej. Tekst literacki stanowi pretekst („otwieranie pokoju”⁴) zarówno do nauczania językowego, jak też do rozwijania kompetencji estetycznej. Każdy rozdział kończy się powtórzeniem materiału oraz samooceną ucznia.

Ważne jest, aby podręczniki były interesujące dla uczniów i przejrzyste zarówno dla nich, jak i dla nauczycieli. Dlatego w podręczniku

4 Określenie Marleny Olechowskiej, zastosowane na wykładzie podczas sympozjum *Język, tożsamość, kultura. Wśród młodzieży polonijnej w Wielkiej Brytanii. Najlepsze rozwiązania edukacyjne w nauczaniu języka polskiego obcego/drugiego/odziedziczonego*, które odbyło się w ramach projektu NAWA Promocja Języka Polskiego, w Londynie, na PUNO, 26 marca 2023 roku.

zadbaliśmy o czytelną szatę graficzną i dodaliśmy gry, które mają zaktywizować uczniów podczas zajęć językowych.

Podręcznik został opracowany z myślą o potrzebach uczących się języka odziedziczonego, dlatego ważnym elementem jest wykorzystanie odpowiednich technik i strategii, wzmacniających słuchanie, mówienie, czytanie i pisanie. Podsumowując, metoda komunikacyjna jest podejściem, które umożliwi dostosowanie ćwiczeń i materiałów do oczekiwań uczniów oraz postawionych celów. W podręczniku staraliśmy się stworzyć kompleksowy materiał edukacyjny, który nie tylko rozwija umiejętności językowe, ale także integruje aspekty tożsamości, kultury oraz obszarów zainteresowań uczniów.

Ważnym elementem naszej propozycji edukacyjnej jest również przewodnik metodyczny, który stanowi cenne wsparcie dla nauczycieli. Zawiera on szczegółowe wskazówki dotyczące prowadzenia lekcji, sugestie do zadań, scenariusze i dodatkowe materiały dydaktyczne. Przewodnik ma pomóc nauczycielom w efektywnym planowaniu i organizowaniu zajęć, zapewniając im wsparcie i inspirację w procesie nauczania.

Wierzymy, że podręcznik *Język, tożsamość, kultura. Wśród młodzieży polonijnej w Wielkiej Brytanii* będzie ciekawą i wartościową pozycją do nauczania języka polskiego wśród młodzieży polonijnej w Wielkiej Brytanii. Zapraszamy wszystkich nauczycieli, lektorów i wykładowców do skorzystania z naszych materiałów i dołączenia do naszej społeczności edukacyjnej, która dąży do wspierania rozwoju językowego i kulturowego młodzieży polskiej na emigracji. Życzymy owocnej pracy i sukcesów w nauczaniu języka polskiego wśród młodzieży polonijnej w Wielkiej Brytanii. Jesteśmy przekonani, że nasz podręcznik będzie dobrym narzędziem w tej ważnej misji.

Dorota Hrycak-Krzyżanowska, Agata Roćko

1.

Me, my family and friends. Relationships with family and friends

Ja, moja rodzina i przyjaciele. Relacje z rodziną i przyjaciółmi

WSPÓŁCZESNA RODZINA

PRZED CZYTANIEM

1. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat relacji we współczesnych rodzinach.

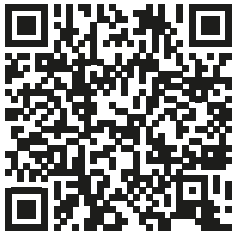

2. Przyjrzyj się zdjęciu i przedyskutuj z kolegą/koleżanką, jak wygląda typowa polska rodzina. Uzasadnij swoją opinię.

SŁOWNICZEK:

Rodzina
Formalny
Struktura
Pokolenie
Modyfikacja

3. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Rodzina to grupa przyjaciół.		X	
Rodzina to grupa osób mieszkających ze sobą.			
Rodzina to grupa osób połączonych ze sobą więzami krwi.			
Rodzina to grupa osób połączona adopcją.			
Rodzina to podstawowa komórka społeczna.			
Spółceństwo tworzy rodzinę.			

4. Przyjrzyj się danym w tabeli i odpowiedz na pytania.

- a) Ile w Polsce jest rodzin z jednym dzieckiem?
- b) Ile w Polsce jest rodzin z czworgiem dzieci?
- c) Których rodzin w Polsce jest najwięcej: z jednym dzieckiem, dwojgiem dzieci, trojgiem dzieci czy czworgiem dzieci?

Struktura rodzin wg typu rodziny i liczby dzieci w rodzinie w 2014 roku

	Liczba rodzin z jednym dzieckiem	Liczba rodzin z dwojgiem dzieci	Liczba rodzin z trojgiem dzieci	Liczba rodzin z czworgiem i więcej dzieci	łącznie
Rodzina niepełna, bez dziecka niepełnosprawnego	106547	57796	20337	8487	193167
Rodzina niepełna, z dzieckiem niepełnosprawnym	12385	9747	4311	2405	28848
Rodzina pełna, bez dziecka niepełnosprawnego	241067	296532	121520	51161	710280
Rodzina pełna, z dzieckiem niepełnosprawnym	23458	41178	21548	12403	98587
łącznie	383457	405253	167716	74456	1030882

Źródło danych: Platforma Analityczna Raportowa, Struktura rodzin wg typu rodziny i liczby dzieci w rodzinie: <https://empatia.mpips.gov.pl/statystyka/par/rodzina/swiadczenia-rodzinne/struktura-rodzin-wg-typu-rodziny-i-liczby-dzieci-w-rodzinie/2014> [dostęp: 20.01.2023].

CZYTANIE

5. Przeczytaj tekst *Rodzina w Polsce* i wykonaj poniższe zadania.

Rodzina w Polsce

W Polsce istnieje 6,1 mln rodzin, w których wychowuje się 10,8 mln dzieci do lat 24. Co trzecie polskie dziecko wychowuje się w rodzinie wielodzietnej. 17% rodzin to rodziny wielodzietne, wychowujące troje i więcej dzieci. 83% dzieci w Polsce wychowuje się w rodzinach pełnych. 92% rodzin wielodzietnych to rodziny pełne. Natomiast 1/3 z ogółu rodzin to samotni rodzice z dzieckiem (najczęściej matki). Średni miesięczny dochód na osobę w rodzinie z jednym dzieckiem wynosił w 2004 r. 847,79 zł; z trojgiem dzieci: 455,61 zł, z czworgiem i więcej: 325,24 zł.

Rodzina

To mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami. Opiera się ona na dwóch rodzajach więzi: małżeństwie i pokrewieństwie. Mówimy, że należymy do niej od momentu narodzin aż do śmierci, bez względu na to, czy tego chcemy, czy nie. Rodzina jest także grupą formalną mającą określoną prawnie strukturę, cele i normy w ramach, w których funkcjonuje w społeczeństwie.

Typy rodzin

- **Rodzina mała** – składa się z pary małżeńskiej i niepełnoletnich dzieci. Kontakty osobowe z krewnymi są ograniczone do najbliższych członków rodziny.
- **Rodzina duża** – zawiera w sobie kilka pokoleń krewnych żyjących we wspólnym gospodarstwie. Rodzina taka jest przynajmniej trypokoleniowa, a krewni w jej ramach są połączeni wspólnotą majątkową.
- **Rodzina duża zmodyfikowana** – jest to wielopokoleniowa, bliska sobie grupa rodzinna, niemieszkająca jednak we wspólnym gospodarstwie.

Podział ze względu na rodzaj

Rodzina nuklearna – tworzą ją dwa pokolenia, tj. rodzice i dzieci. Z czasem dorosłe już dzieci pozostawiają rodziców samych, co stwarza poważne problemy socjalne, związane z opieką nad ludźmi starszymi. Dlatego też szybko rozwija się geriatrics, dziedzina medycyny zajmująca się osobami w podeszłym wieku. W społeczeństwach Europy i Ameryki Północnej pojęcie rodziny nuklearnej jest coraz bardziej powszechne.

Rodzina wielopokoleniowa – jest rodziną tradycyjną, obejmującą kilka pokoleń.

Opracowano na podstawie: J. Suprewicz. Wiedza o społeczeństwie od A do Z. Repetytorium, Warszawa 2005.

6. Zaznacz właściwą odpowiedź.

A. Rodzina to:

- a. mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami emocjonalnymi i formalnymi istniejącymi pomiędzy jej członkami;
- b. grupa ludzi mieszkających razem ze sobą;
- c. mała grupa społeczna szczególnego rodzaju, charakteryzująca się silnymi więzami.

B. Rodzina mała:

- a. składa się z pary dorosłych;
- b. składa się z rodziców, dzieci i dziadków;
- c. składa się z rodziców i niepełnoletnich dzieci.

C. Rodzina duża:

- a. składa się z rodziców oraz dużej liczby dzieci;
- b. składa się z dziadków, rodziców i dwójki dzieci, połączonych wspólnotą majątkową;
- c. składa się z dużej liczby krewnych.

D. Rodzina duża zmodyfikowana to:

- a. duża liczba krewnych mieszkających ze sobą w jednym domu;
- b. dwupokoleniowa grupa ludzi mieszkających ze sobą;
- c. wielopokoleniowa grupa bliskich sobie ludzi niemieszkających ze sobą.

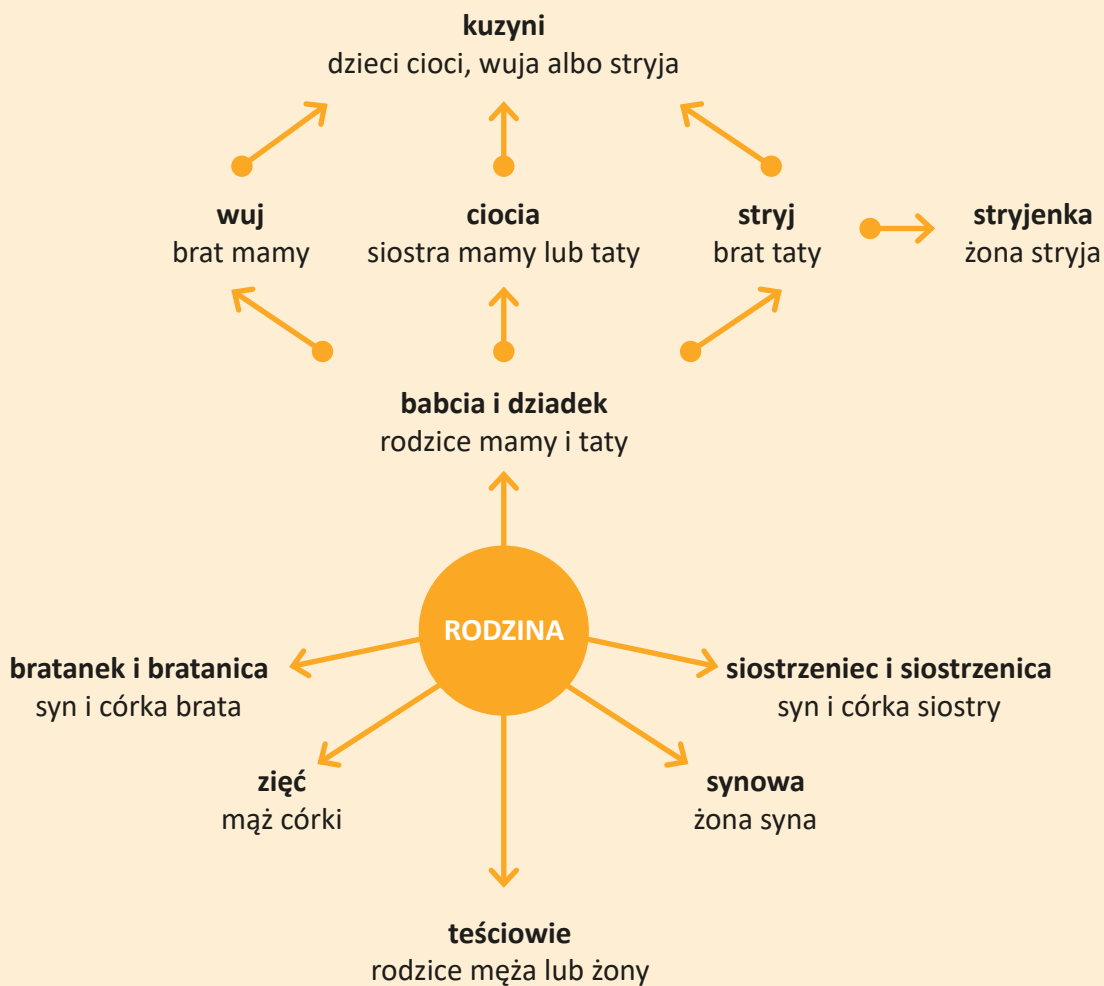
E. Geriatria to:

- a. dziedzina medycyny zajmująca się osobami w podeszłym wieku;
- b. dziedzina medycyny zajmująca się badaniem genów;
- c. dziedzina medycyny zajmująca się badaniem geologii ziemi.

PO CZYTANIU

- 7.** Porozmawiaj w parach o swojej rodzinie.
Powiedz, z ilu osób się ona składa.

8. Narysuj drzewo genealogiczne swojej rodziny.

9. Opisz swoją rodzinę.

Moja rodzina składa się z:

.....

.....

.....

.....

10. Opisz zdjęcia A i B. Wykorzystaj poniższe pytania.

- a) Ile osób jest na zdjęciach?
- b) Kto jest na zdjęciach?
- c) Gdzie oni się znajdują?
- d) Co robią?
- e) W jakim są nastroju?
- f) Ile jest kobiet, ilu mężczyzn, a ile dzieci?
- g) W co są ubrani?

A

B

11. Opowiedz, jak spędzasz czas ze swoją rodziną.

12. Powiedz, jakie macie rodzinne plany na najbliższe wakacje.

CZYTANIE

13. Przeczytaj szybko tekst (minuta) i zapamiętaj jak najwięcej informacji.

Model rodziny

Posiadanie rodziny odgrywa ważną rolę na całym świecie. Modele rodziny z przeszłości i teraźniejszości wyglądają zupełnie inaczej. Z biegiem czasu bardzo się one zmieniły. Kiedyś rodziny były duże i liczne. Kobiety musiały przebywać w domu i wychowywać liczne potomstwo. Dzięki temu rola mężczyzny była większa. To on pracował i zarabiał pieniądze, aby zatroszczyć się o swoją rodzinę. Nie można zapomnieć, że kobiety miały wtedy mniej możliwości, aby się rozwijać. Często były pod presją rodziny. Tradycją było to, że matka zajmuje się domem, a ojciec pracą. W dzisiejszych czasach wszystko wygląda zupełnie inaczej. Spotykamy wiele **nowoczesnych rodzin**. Coraz więcej kobiet jest aktywnych zawodowo. Nie tylko mężczyźni chcą pracować, ale także kobiety. Chcą one być niezależne, dobrze wykształcone i spełniać się zawodowo, aby zarobić własne pieniądze. Jest to bardzo ważne dla kobiet, ponieważ nie muszą liczyć tylko na zarobki swojego męża. Dlatego są pewniejsze siebie i odważniejsze.

Młode małżeństwa chcą najpierw zdobyć pracę i mieć dobre zarobki, dopiero potem myślą o potomstwie. Młodzi ludzie są świadomi tego, że aby wychować dziecko, potrzebne są pieniądze. Dziś już nie tylko kobiety spędzają czas w domu z dzieckiem. Coraz częściej słyszymy, że mężczyzna jest na urlopie tacierzyńskim. Dzisiejsze rodziny nie są już tak liczne – w tej chwili większość małżeństw ma tylko jedno dziecko.

Bardzo często spotykamy też rodziny bezdzietne, które są szczęśliwe. Ich życie jest pełne przygód, mają dużo znajomych. Dużo par nie może mieć swoich dzieci, mają problem z płodnością. Bardzo chcą mieć dużą rodzinę, decydują się więc na adopcję.

Jeszcze 20 lat temu trudno było znaleźć rodzinę, w której młodzi ludzie żyli ze sobą bez ślubu. Dziś życie na „kocią łapę” jest bardzo popularne. Jest to wygodne, łatwiej jest zakończyć związek, nie trzeba biegać po sądach, aby się rozwieść. Dla każdego szczęśliwa rodzina oznacza co innego. Niektórzy pragną mieć wielodzietną rodzinę, ale inni są szczęśliwi bez dzieci.

Model rodziny zmienił się bardzo. Dziś jesteśmy przyzwyczajeni do tych zmian i nic już nie szokuje nas tak bardzo.

Fragment tekstu: <http://www.mexie.pl/ludzie/model-rodziny-kiedys-dzis>
[dostęp: 20.04.2023].

14. Teraz przeczytaj tekst wolniej (dwie minuty) i wybierz zdanie, które najlepiej przedstawia główną myśl tekstu.

- a) Artykuł przedstawia różne modele rodziny, które występują w Polsce.
- b) Artykuł przedstawia rolę kobiety we współczesnej rodzinie w Polsce.
- c) Artykuł przedstawia, jak ważna jest rola rodziny.
- d) Artykuł przedstawia, jak bardzo zmienił się model rodziny w Polsce.

15. Przeczytaj fragmenty tekstu i ułóż do nich trzy pytania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład

Posiadanie rodziny odgrywa ważną rolę na całym świecie. Modele rodziny z przeszłości i teraźniejszości wyglądają zupełnie inaczej. Z biegiem czasu bardzo się one zmieniły. Kiedyś rodziny były duże i liczne.

- a) Jaka jest rola rodziny?
- b) Czy model rodziny z przeszłości i teraźniejszości jest taki sam?
- c) Jakie były kiedyś rodziny?

Fragment 1

Kiedyś rodziny były duże i liczne. Kobiety musiały przebywać w domu i wychowywać liczne potomstwo. Dzięki temu rola mężczyzny była większa. To on pracował i zarabiał pieniądze, aby zatroszczyć się o swoją rodzinę.

.....

.....

.....

Fragment 2

W dzisiejszych czasach wszystko wygląda zupełnie inaczej. Spotykamy wiele **nowoczesnych rodzin**. Coraz więcej kobiet jest aktywnych zawodowo. Nie tylko mężczyźni chcą pracować, ale także kobiety.

.....

.....

.....

Fragment 3

Młode małżeństwa chcą najpierw zdobyć pracę i mieć dobre zarobki, dopiero potem myślą o potomstwie. Młodzi ludzie są świadomi tego, że aby wychować dziecko, potrzebne są pieniądze.

.....

.....

.....

Fragment 4

Dziś życie na „kocią łapę” jest bardzo popularne. Jest to wygodne, łatwiej jest zakończyć związek, nie trzeba biegać po sądach, aby się rozwieść. Dla każdego szczęśliwa rodzina oznacza co innego. Niektórzy pragną mieć wielodzietną rodzinę, ale inni są szczęśliwi bez dzieci.

.....

.....

.....

- 16.** Znajdź podane słowa w tekstach i napisz ich krótką definicję. Zaznacz czy korzystasz ze słownika (S), czy z kontekstu (K).

SŁOWA	DEFINICJA
rodzina nuklearna	Rodzina, w której są tylko dwa pokolenia. (K)
zarobki	
potomstwo	
rodzina	
presja	
drzewo genealogiczne	
adopcja	
formalności	
bezdzietne	

17. Uzupełnij luki w tekście.

Modele rodziny z i teraźniejszości wyglądają zupełnie inaczej. Z czasu bardzo się one zmieniły. Kiedyś rodziny były duże i liczne. Kobiety musiały przebywać w domu i wychowywać liczne Dzięki temu rola mężczyzny była większa. To on pracował i zarabiał pieniądze, aby się o swoją rodzinę. Nie można zapomnieć, że kobiety miały wtedy mniej możliwości, aby się rozwijać. Często były pod rodziny. było to, że matka zajmuje się domem, a ojciec pracą. W czasach wszystko wygląda zupełnie inaczej. Spotykamy wiele nowoczesnych rodzin. Coraz więcej kobiet jest zawodowo. Nie tylko mężczyźni chcą pracować, ale także kobiety. Chcą one być , dobrze i spełniać się zawodowo, aby zarobić własne pieniądze. Jest to bardzo ważne dla kobiet, ponieważ nie muszą liczyć tylko na swojego męża. Dlatego są pewniejsze siebie i

18. Przeczytaj fragment tekstu i pytania w chmurkach.

Przedyskutuj w parach odpowiedzi.

Czy było to pozytywne czy negatywne dla kobiet?

Czy w innych krajach, które znasz, jest podobnie?

Kiedyś rodziny były duże i liczne. Przez to kobiety musiały przebywać w domu i wychowywać liczne potomstwo. Dzięki temu rola mężczyzny była większa. To on pracował i zarabiał pieniądze, aby zatroszczyć się o swoją rodzinę. Nie można zapomnieć, że kobiety miały wtedy mniej możliwości, aby się rozwijać. Często były pod presją rodziny. Tradycją było to, że matka zajmuje się domem, a ojciec pracą. W dzisiejszych czasach wszystko wygląda zupełnie inaczej. Spotyka się

wiele **nowoczesnych rodzin**. Coraz więcej kobiet jest aktywnych zawodowo.

Nie tylko mężczyźni chcą pracować, ale także kobiety. Chcą one być niezależne, dobrze wykształcone i spełniać się zawodowo, aby zarobić własne pieniądze. Takie kobiety czują się pewniej, ponieważ nie muszą być skazane tylko na zarobki swojego męża. Dlatego czują się także pewniej i odważniej jako panie domu.

Rodziny nowoczesne, czyli jakie?

Dlaczego kobiety chcą być niezależne?

Przedyskutuj w parach.

Uzasadnij swoje zdanie.

- Jaki model rodziny jest najbardziej popularny w kraju, w którym mieszkasz?
- Jaki model rodziny uważasz za najlepszy i dlaczego?

Uważam, że ,
ponieważ

TŁUMACZENIE

19. Przetłumacz na język polski:

consist

tremendous

employment

increased

income

significantly

necessarily

20. Przetłumacz na język polski:

Two-career families

Where a family does consist of husband, wife and children, it is less and less common for the wife to stay at home. Recently in the United States, there has been a tremendous increase in the number of married women who work outside the home – from 32 percent in 1960 to 62 percent in 1998. The employment of married women has increased family income significantly, but research indicates that this economic gain does not necessarily bring happiness.

Fragment tekstu: <https://lingualeo.com/en/jungle/marriage-family-and-the-home-158434> [dostęp: 20.05.2023].

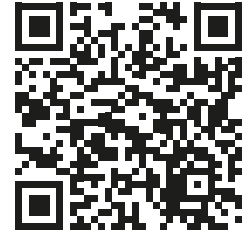
MAŁŻEŃSTWO/PARTNERSTWO

PRZED CZYTANIEM

1. Wysłuchaj nagrania w języku angielskim i zapisz odpowiedzi w języku polskim.

- Ile lat mają Joe i Anna?
.....
- Kiedy zakochali się w sobie?
.....
- Kiedy zamieszkali ze sobą?
.....
- Czy są już małżeństwem?
.....
- Czy chcą mieć dzieci?
.....

2. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat różnych modeli bycia ze sobą.

- Kobieta i mężczyzna żyją ze sobą bez ślubu.
- Mężczyzna i kobieta żyją samotnie, nigdy nie zawierają małżeństwa.
- Ludzie zawierają kilka małżeństw w ciągu swojego życia.
- Kobieta i mężczyzna żyją razem w małżeństwie przez całe swoje dorosłe życie.

Porozmawiaj z kolegą/koleżanką, które z tych sytuacji życiowych występują najczęściej w Polsce, a które w Anglii.

CZYTANIE

3. **Przeczytaj szybko tekst. Postępuj zgodnie z podanymi wskazówkami.**

Skimming – szybkie czytanie

„Zeskanuj wzrokiem” tekst przed czytaniem, co ułatwi ci jego zrozumienie. *Skimming* znaczy szybko „rzucić okiem” na tekst, aby wiedzieć, czego on dotyczy i jak jest zbudowany. Nie powinnaś/ powinieneś czytać każdego słowa, jedynie spojrzeć na tytuł, zdjęcia, wykresy i podkreślone słowa. Dobrze jest również przeczytać wstęp oraz pierwsze zdania w każdym paragrafie.

- A. **Przeczytaj szybko tekst (minuta) i zapisz z pamięci tytuły oraz nagłówki, które widziałaś/widziałeś.**

Rola małżeństwa w życiu człowieka

Małżeństwo odgrywa ważną rolę w życiu każdej osoby. Jest to związek dwóch ludzi, który przynosi wiele korzyści dla ich indywidualnego rozwoju oraz dla budowania silnej i stabilnej rodziny.

Pierwszym aspektem, na który warto zwrócić uwagę, jest wsparcie emocjonalne. Małżeństwo daje możliwość dzielenia radości, smutków, problemów i sukcesów z drugą osobą. W trudnych momentach życia taka bliska relacja może dostarczyć oparcia i poczucia bezpieczeństwa. Małżonkowie mogą wzajemnie się wspierać, słuchać i dawać sobie wsparcie emocjonalne, co pozytywnie wpływa na ogólne samopoczucie i zdrowie psychiczne.

Kolejnym aspektem jest wzajemne wsparcie w rozwoju osobistym. Małżeństwo to nie tylko związek emocjonalny, ale również dynamiczne partnerstwo, w którym małżonkowie wzajemnie motywują się do rozwoju. Często parom małżeńskim zależy na wspólnym osiągnięciu celów i realizacji marzeń. Dzięki temu każda ze stron ma możliwość rozwijania swoich pasji, zainteresowań i umiejętności. Przykładowo, jeden z partnerów może zachęcać drugiego do nauki języka obcego, czy to przez wspólne ćwiczenia, czy rozmowy w danym języku.

Kolejną ważną rolą małżeństwa jest budowanie więzi społecznych. Małżonkowie często tworzą wspólnotę, która składa się z rodziny i przyjaciół. Poprzez udział w życiu społecznym, taki jak spotkania towarzyskie, imprezy rodzinne czy wspólne podróże, małżonkowie rozwijają swoje kontakty z innymi ludźmi. To daje im możliwość budowania więzi społecznych i pogłębiania relacji z bliskimi.

Ostatnim aspektem, na który warto zwrócić uwagę, jest wspólne rozwiązywanie problemów. Małżeństwo to również partnerstwo w podejmowaniu decyzji dotyczących wspólnego życia. Małżonkowie muszą razem rozwiązywać problemy, osiągać kompromisy i szukać rozwiązań, które będą satysfakcjonujące dla obu stron. Ten proces uczy obopólnego szacunku, komunikacji i współpracy, co jest niezwykle ważne w budowaniu zdrowego i harmonijnego związku.

Opracowano na podstawie: J. Suprewicz, *Wiedza o społeczeństwie od A do Z. Repetytorium*, Warszawa 2005.

B. Przeczytaj znowu tekst (*skim*) i wypisz najważniejsze słowa, które zapamiętałeś/zapamiętałaś:

--	--	--	--	--	--

C. Napisz krótkie streszczenie poszczególnych akapitów.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Opisz zdjęcie. Wykorzystaj poniższe pytania.

- a) Jaką okoliczność przedstawia ilustracja?
- b) Kogo widzisz na pierwszym planie?
- c) Co widzisz na drugim planie?
- d) Jak wyobrażasz sobie swój ślub?

PISANIE

Zaproszenie

To jedna z najkrótszych i najłatwiejszych form wypowiedzi. Zwyczajowo zaproszenia dotyczą sytuacji z życia osobistego (przyjęć urodzinowych, ślubów, wesel, komunii) lub zawodowego.

Zaproszenie może być:

- a) **nieoficjalne** – gdy na swoje urodziny zapraszamy koleżanki i kolegów,
- b) **oficjalne** – gdy zapraszamy na uroczystą imprezę bądź spotkanie, np. ślub.

Zasady pisania zaproszenia

Zaproszenie powinno zawierać:

- a) **nagłówek** – słowo „zaproszenie” umieszczone na środku pierwszego wiersza,
- b) **formułę grzecznościową** – np. „Serdecznie zapraszam na...”.

Należy też wskazać informacje dotyczące:

- c) **adresata** – osoby, którą zapraszamy (pełne imię i nazwisko),
- d) **nadawcy** – osoby, która zaprasza,
- e) **wydarzenia** – na co zapraszamy,
- f) **czasu** – kiedy odbędzie się wydarzenie (godzina, dzień, miesiąc, rok),
- g) **miejsca** – dokładny adres wydarzenia.

Na końcu zaproszenia w formie oficjalnej piszemy formułę grzecznościową, np. „Z wyrazami szacunku”, a w formie nieoficjalnej podkreślimy, że zależy nam na przybyciu zapraszanych gości, np. „Czekam na Ciebie”.

Czasem w zaproszeniach prosimy o potwierdzenie przybycia, gdy ważna jest liczba gości. Dotyczy to zaproszeń na takie uroczystości jak przyjęcie komunijne czy wesele.

Czasem w zaproszeniach można spotkać się z prośbą o potwierdzenie przybycia – dotyczy to głównie zaproszeń na duże imprezy, gdzie liczba gości jest ważna, np. wesela czy przyjęcia komunijne.

ZAPROSZENIE

Marku,
serdecznie zapraszam Cię na grilla, który odbędzie się 14 sierpnia, w sobotę o godz. 16.00 w naszym ogrodzie.

Czekam na Ciebie! Gwarantuję dobrą zabawę i doskonałe jedzenie zrobione przez moją babcię z Polski.

Piotr

Wyrażenia i zwroty stosowane w zaproszeniu

Serdecznie zapraszamy...	Mamy zaszczyt zaprosić...	Zapraszam z całego serca...	Uprzejmie zapraszam...
Z radością oczekuję dnia spotkania...	Prosimy o towarzyszenie nam w tej wyjątkowej chwili...	Bedzie nam niezmiernie miło, jeśli przyjmą Państwo zaproszenie...	Chciałbym serdecznie zaprosić...

PRACA DOMOWA

Napisz jedno zaproszenie.

1. Napisz zaproszenie na swoje przyjęcie urodzinowe (styl nieoficjalny).
2. Napisz zaproszenie na zakończenie szkoły skierowane do rodziny (styl oficjalny).

LITERATURA

1. Przeczytaj tekst o ks. Janie Twardowskim, a następnie opowiedz jego biografię na podstawie obrazków zamieszczonych poniżej.

Biografia ks. Jana Twardowskiego

Ksiądz i duszpasterz, poeta, prozaik. Urodził się 1 czerwca 1915 roku w Warszawie, zmarł 18 stycznia 2006 tamże. Najpopularniejszy polski poeta religijny, którego fenomen wykracza poza literaturę – jego wiersze i proza są traktowane jako przesłanie duszpasterskie i poradniki dobrego życia. [...] Charakterystyczne dla tej twórczości jest przedstawianie skomplikowanych problemów wiary i filozofii w sposób prosty, dostępny dla mniej wyrobionych czytelników.

<https://culture.pl/pl/tworca/jan-twardowski>

A

B

C

D

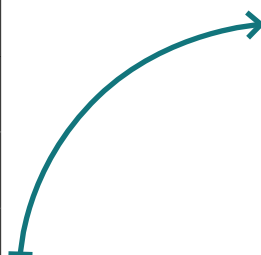
E

2. Połącz kolumny, a następnie ułóż zdania, w których zastosujesz słowa z kolumny A.

A
rodzice
teściowa
dziadkowie
rodzeństwo
stryj
narzeczoncy/narzeczone
wujek
żona/mąż
krewny

B
brat lub siostra
mężczyzna/kobieta zaręczony(-a), w okresie narzeczeństwa
brat matki lub ojca; mąż siostry matki lub siostry ojca; kuzyn matki lub mąż kuzynki matki; dalszy krewny
określenie używane w stosunku do kobiety/mężczyzny pozostającej(-ego) w związku małżeńskim
ojciec i matka
człowiek, którego łączą z kimś związki pokrewieństwa, czasem także powinowactwa, i który należy z kimś do jednej rodziny
matka żony lub męża
rodzice ojca lub matki; babcia z dziadkiem
brat ojca

Przykład: *Moja rodzina jest bardzo duża, mam wielu krewnych.*

1.
2.
3.
4.
5.
6.

3. Przeczytaj fragment książki ks. Jana Twardowskiego *Nowe patyki i patyczki* i wykonaj poniższe zadania.

Jurek miał napisać wypracowanie domowe na temat: „Co wiesz o swojej rodzinie?”. Zmartwił się, bo niewiele wiedział. Znał się na samochodach, wiedział, jak wygląda fiat, mazda, volvo, polonez, którego można przerobić na „ropniaka”, golf, młodszy brat volkswagena, ale nie znał własnej rodziny. Wiedział, jak wygląda mamusia, tatuś i dwie młodsze siostry, ale całej rodziny nie znał. Wiedział, że mamusia ma na imię Barbara, a tatuś Karol. Wiedział, że mamusia jest zawsze ładna, nawet wtedy, kiedy jest zmęczona. Wiedział, że jedna siostra lubi śpiewać, a druga rysować jamniki, ale to za mało, żeby napisać, co się wie o swojej rodzinie. Zadzwoił do swojej babci Zenobii, która wiedziała wszystko: słuchał i zapisywał. Okazało się, że ma dwie babcie, nie tylko Zenobię, ale i Jadwigę. Babcia Jadwiga miała osiemdziesiąt lat, ale mówiono do niej Wisienko. Babcia Wisienka pogniewała się na wszystkich, nawet słuchawki nie podnosiła, kiedy ktoś do niej dzwonił. Raz tylko podniosła, kiedy dzwonił wujek Janek – i powiedziała:

– Mów głośno, Gawronie, nie słychać w telefonie!

Jurek miał jeszcze cztery ciotki: Barbarę, Ewę, Klarę i Dziulę. Ciotka Barbara była artystką, stale inaczej wyglądała, raz podobna do Chinki, raz do Murzynki. Ciotka Ewa miała twarz podobną do Bolesława Chrobrego na obrazie Matejki. Ciotka Klara była chuda i pewien pan przezywał ją „chudzielec – popielec”, ale się z nią ożenił i stał się wujkiem. Ciotka Dziula hodowała na wsi króliki nowozelandzkie i karmiła je zielonkami i sianem.

Poza tym miała czworo dzieci: Agatę, Antka, Jurka i Karolinę. Okazało się, że Jurek ma jeszcze trzech stryjków: Rafała, Pawła i Ksawerego, i wujka Bolesława. Wszystko, czego dowiedział się od babci Zenobii, pozapisywał i był przekonany, że wypracowanie domowe o rodzinie gotowe. Nagle przyszła wiadomość, że się cioci Dziuli urodziły bliźnięta. Potem dowiedział się, że stryjkowi Rafałowi urodził się syn. Rozpoczął pisać wypracowanie na temat: „Co wiesz o swojej rodzinie” – ale nie mógł dokończyć, bo stale ktoś nowy się rodził.

Dziadek odchodzi za dziadkiem
i chociaż wszystko mija
ciotek nam nie zbraknie,
stale się rodzi rodzina

4. Przeczytaj zdania i i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Jurek musi narysować drzewo genealogiczne swojej rodziny.		X	
Jurek interesuje się motoryzacją.			
Jurek nie ma rodzeństwa.			
Mama Jurka pracuje w banku.			
Zenobia opowiedziała Jurkowi o jego krewnych.			
Mąż ciotki Klary przeżywał ją „chudzielec-popielec”.			
Ciotka Dziula hodowała wiele zwierząt.			

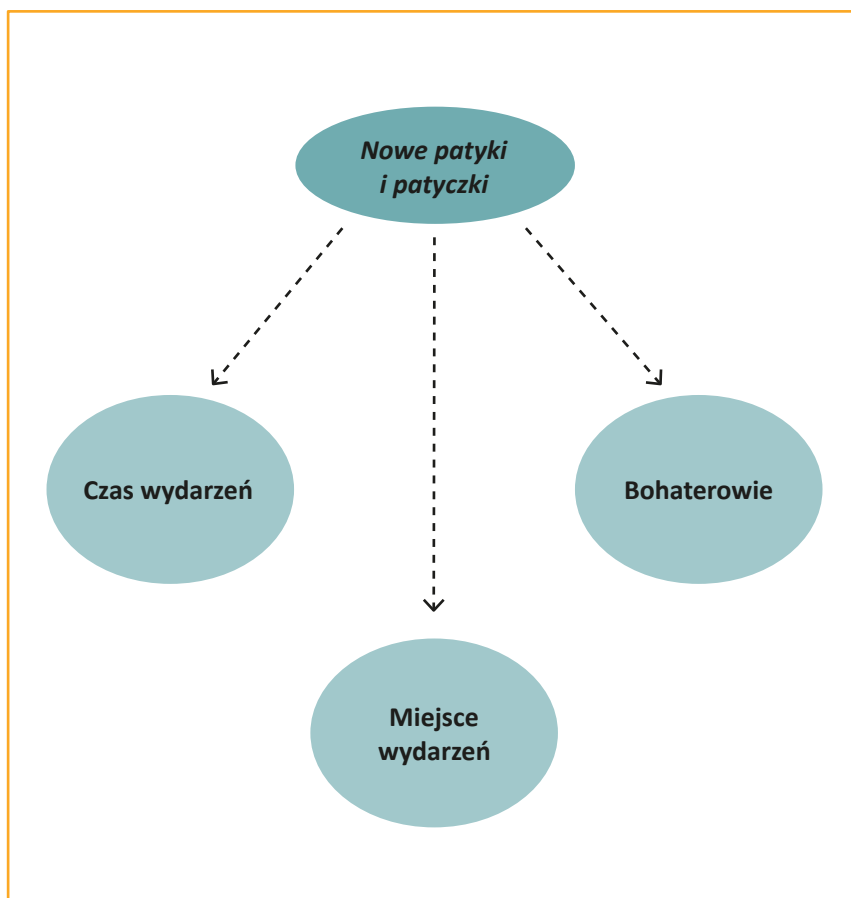
5. Wyjaśnij, co znaczą podane wyrażenia, i ułóż z nimi zdania.

- piąta woda po kisielu
- pogniewała się na wszystkich
- głowa rodziny
- ognisko rodzinne
- wejść w rodzinę

Przykład: *Ja i Ada jesteśmy dalekimi kuzynami, taka piąta woda po kisielu.*

6. Zrób notatkę z lektury w formie mapy myśli.

- 7.** Jurek chce zaprosić dzieci cioci Dziuli na swoje dwunaste urodziny. Napisz w jego imieniu zaproszenie na przyjęcie. Możesz dodać rysunki, żeby pokazać, co lubi Jurek.

- 8.** Uzupełnij drzewo genealogiczne rodziny Jurka i opowiedz o jego rodzinie. Co wiesz o członkach tej rodziny? Następnie opisz swoją rodzinę.

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

Rzeczownik

Rzeczownik to ktoś i coś

9. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Przypadek	liczba pojedyncza	liczba mnoga
Mianownik Kto? Co?	dom, kot, książka, ciocia, jajko	domy, koty, książki, ciocie, jajka
Dopełniacz Kogo? Czego?		domów, kotów, książek, cioc, jajek
Celownik Komu? Czemu?	domowi, kotu, książce, cioci, jajku	
Biernik Kogo? Co?		domy, koty, książki, ciocie, jajka
Narzędnik Kim? Czym?	domem, kotem, książką, ciocią, jajkiem	
Miejscownik O kim? O czym?		domach, kotach, książkach, ciociach, jajkach
Wołacz O!	domie, kocie, książko, ciociu, jajko!	

10. Kogo widzisz na obrazku?

Opisz zdjęcie.

Na zdjęciu widzę . . . **rodzinę** . . . Z przodu są Po lewej stronie jest , która Na środku zdjęcia są Jeden chłopiec ma włosy i Kobieta po prawej stronie to Wszyscy są bardzo Mężczyzna, który jest w środku, ma włosy. Jest starszy, więc myślę, że jest Myślę, że to zdjęcie zostało zrobione w , ponieważ w widać drzewo i niebo.

11. Uzupełnij luki podanymi w nawiasach rzeczownikami w odpowiedniej formie.

Niektórzy uczniowie nie lubią chodzić do ... *szkoły* ... (szkoła). Uważają, że przerwy trwają za krótko, a lekcje za długo. Jednak w szkole możemy poznać (przyjaciele). Swoich najbliższych przyjaciół poznałem na (przerwa) w liceum. Od tamtej pory spędzamy razem (czas). Nie mogę sobie wyobrazić (świat) bez moich (kolega).

ORTOGRAFIA

Pisownia przeczenia „nie” z rzeczownikami

Partykulę „nie” z rzeczownikami zapisuje się łącznie.	Piszemy rozdzielnie, gdy wyraz „nie” występuje w zdaniu przeciwstawnym.	Gdy „nie” dołączamy do słowa pisanego wielką literą, trzeba je poprzedzić łącznikiem.
<i>Niezgoda, niewiedza</i>	<i>Do zupy trzeba wrzucić nie cebulę, lecz marchewkę.</i>	<i>Nie-Polak</i>

12. Do podanych wyrazów dopisz „nie” łącznie lub rozdzielnie, a następnie ułóż zdania z wybranymi wyrazami.

Przykład: wiedza – *niewiedza*

- a) porządek –
- b) przyjaciel –
- c) cebula –
- d) szczęście –
- e) uwaga –
- f) zaśmianie –

g) zgoda –

h) Anglik –

Przykład: *Błędy powoduje moja niewiedza.*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania.

1. Lepiej być jedynakiem czy mieć rodzeństwo?
2. Jak ważna jest dla Ciebie rodzina?
3. Co sądzisz o tradycyjnym podziale ról?
4. Jakie są zalety posiadania dużej rodziny?
5. Jaką chcesz mieć rodzinę w przyszłości?
6. Jak wyobrażasz sobie swoją rodzinę?
7. W jakich pracach pomagasz rodzicom?
8. Jakie cechy charakteru powinien mieć twój przyszły partner (żona, mąż)?
9. Jakie według Ciebie są najważniejsze warunki udanego małżeństwa?
10. Jaki jest najlepszy czas, aby zawrzeć związek małżeński?

2.

Technology in everyday life

Technologie w codziennym życiu

PRZED CZYTANIEM

1. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką i odpowiedz na pytania.

- a) Jakie tematy mogą poruszać tak zatytułowane artykuły?
- b) Co łączy te tytuły?

Nowoczesne technologie, czyli wirtualny marketing w realu

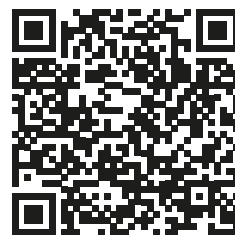
„Gazeta Wyborcza” w nowoczesnej aplikacji także na smartfonach z systemem Windows Phone

Internet Rzeczy. Jak skłonić lodówkę do zakupów – lepsze życie w świecie czujników

2. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i odpowiedz na pytania.

- a) Co to są nowoczesne technologie?
- b) Z jakich nowoczesnych technologii korzystasz w domu?
- c) Z jakich nowoczesnych technologii korzystasz w szkole?
- d) Jakie kompetencje powinny być kształcone w szkole?

3. Przetłumacz na język angielski.

Język polski	Język angielski
tablica interaktywna	
drukarka	
skaner	
rzutnik	

4. Opisz zdjęcia.

A

B

Słowniczek

Autonomia informacyjna

ważny aspekt prywatności, prawo do samodzielnego decydowania o ujawnianiu informacji na swój temat oraz do kontrolowania informacji dotyczących własnej osoby, którymi dysponują inni.

Etyka

normy postępowania przyjęte w określonym czasie i miejscu, a także – jako termin filozoficzny – nauka o moralności, namysł nad wartościami (m.in. źródłami moralności, jej racjonalnymi podstawami).

Ochrona wizerunku

wizerunek każdej osoby (czyli jej podobizna utrwalona np. na zdjęciu bądź filmie) podlega ochronie. Oznacza to, że nie może on być rozpowszechniany bez zgody danej osoby. Istnieją jednak wyjątki. Rozpowszechnianie wizerunku bez zgody jest możliwe w przypadku: osób powszechnie znanych, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nie funkcji publicznych; osób stanowiących jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza; osób, które otrzymały zapłatę za pozowanie, chyba że wyraźnie zastrzegły inaczej; osób ściganych listem gończym.

Prywatność sfera życia człowieka, w którą nie należy wkraczać bez pozwolenia. Ma ona swój aspekt cielesny, terytorialny, informacyjny i komunikacyjny. Prywatność jest chroniona przez prawo (m.in. przez Konstytucję RP i akty prawa międzynarodowego). Ograniczenie prawa do prywatności możliwe jest tylko w określonych sytuacjach, np. związanych z bezpieczeństwem publicznym czy ochroną zdrowia.

Media społecznościowe różnorodne narzędzia umożliwiające użytkownikom Internetu rozbudowaną interakcję. W zależności od charakteru tej interakcji wyróżniamy wśród nich fora, czaty, blogi, portale społecznościowe, społeczności gier sieciowych, serwisy crowdfundingowe i wiele innych.

Nick (z ang. *nickname* – przezwisko, pseudonim) – podpis (niebędący imieniem i nazwiskiem) wykorzystywany przez użytkowników sieci.

CZYTANIE

5. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Publikowanie informacji o innych

Na Facebooku pojawił się tzw. fanpage, czyli publiczny profil dla fanów, zatytułowany „Celebryci z Leszna”. Anonimowy autor postanowił zamieszczać kompromitujące zdjęcia mieszkańców regionu leszczyńskiego. W informacji o stronie napisał: „Chcesz ośmieszyć znajomego lub wroga? Z chęcią anonimowo udostępniemy jego kompromitujące zdjęcie”. Na fanpage’u pojawiło się wiele mniej lub bardziej niedyskretnych zdjęć. Popularna stała się fotografia Zuzi, którą obejmuje chłopak – przy czym jej różowa spódniczka mini zadziera się i... wygląda to tak, jakby dziewczyna nie miała majtek. Czy faktycznie tak było, czy to tylko złudzenie – nie wiadomo. Jednak internauci już wydali wyrok. Wiadomość o ukazaniu się fotografii dotarła do wyśmiewanej dziewczyny, która postanowiła zareagować. „Dla mnie możesz pisać sobie tutaj, co Ci się podoba, bo ja sama dobrze wiem, że na tym zdjęciu widać koszulę. Jeśli bawi Cię nabijanie

się z ludzi i pozwala Ci się dowartościować, to proszę bardzo, tylko nie chciałabym być na Twoim miejscu, gdy dodasz zdjęcie, które będzie przedstawiało osobę o słabej psychice. Taki ktoś może zbyt pochopnie zareagować, a później będziesz miał/miała przez całe życie tego człowieka na sumieniu, bo zachciało Ci się żartów” – napisała Zuzia na profilu „Celebryci z Leszna”.

http://edukacjamedialna.edu.pl/media/catalogue/attachment/jak-etycznie-publikowac-w-sieci/Publikowanie_informacji_o_innych_KARTA.pdf [dostęp: 20.09.2019], na podstawie artykułu z „Panoramy Leszczyńskiej”.

- a) Jak myślisz, jakie konsekwencje może mieć zamieszczenie zdjęć w Internecie bez zgody osoby na nich występującej?
- b) Z których mediów społecznościowych korzystasz?
- c) W jaki sposób z nich korzystasz?

6. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Ciasteczka – wiedza w pigułce

Korzystanie z Internetu nieuchronnie wiąże się z udostępnianiem informacji o sobie. Niektóre z nich ujawniamy świadomie (np. opisujemy swoje zainteresowania na portalach społecznościowych). Wiele usług zachęca do podawania różnych danych (np. przy zawieraniu umowy czy przez podsuwanie ankiet), jednak sporo cyfrowych śladów zostawiamy po sobie mimowolnie, czasem nawet nie zdając sobie z tego sprawy. Już samo wejście na dowolną stronę internetową uruchamia przepływ danych. Administrator strony automatycznie uzyskuje nasz adres IP oraz informacje o przeglądarce, z której korzystamy (m.in. wersja, system operacyjny, język i czcionki). Strony, które odwiedzamy, wykorzystują różne mechanizmy służące pozyskiwaniu informacji. Najpopularniejsze są ciasteczka (ang. *cookies*), czyli specjalne pliki zapisywane na komputerze użytkownika. Ciasteczka mogą służyć różnym celom – część z nich jest niezbędna do prawidłowego wyświetlania strony bądź logowania. Zadaniem pozostałych jest zdobycie cennych informacji. Warto wiedzieć, że w Internecie jesteśmy śledzeni nie tylko przez strony, na które akurat wchodzimy. Na komputerach mogą być zapisywane również ciasteczka innych stron (ang. *third party cookies*).

Informacje o nas mogą trafiać do baz danych firm udostępniających systemy do prowadzenia statystyk (np. Google Analytics) lub serwisów społecznościowych (np. Facebook, Google+).

<https://cyfrowa-wyprawka.org/lekcja/informacja-cena-internetowych-uslug> [dostęp: 10.02.2021].

- a) Z jakimi zagrożeniami wiąże się korzystanie z Internetu?
- b) Z których stron w Internecie najczęściej korzystasz?
- c) Które informacje w tekście sugerują, że korzystanie z Internetu nieuchronnie wiąże się z udostępnianiem informacji o sobie?

PO CZYTANIU

7. Uzupełnij tabelę. Wpisz wady i zalety korzystania z Internetu.

WADY	ZALETY
podawanie danych	szybki dostęp do informacji

8. Przyjrzyj się zdjęciu, a następnie uzupełnij zdania.

- 0. *Na tym zdjęciu widzę nauczyciela i małą grupę uczniów.*
- 1. Na pierwszym planie zdjęcia widzę
- 2. Nauczyciel jest pochylony i
- 3. Z tyłu widzę
- 4. Wszyscy

9. Porównaj swoje odpowiedzi z odpowiedziami kolegi/koleżanki.

PISANIE

10. Napisz dwa argumenty (każdy min. 30 słów) na temat korzyści płynących z pojawienia się Internetu, np. dla osób niepełnosprawnych czy samotnych.

Wyrażenia i zwroty wprowadzające pierwszy argument:

*uważam, że; nie wątpię w to, że; jestem przekonana(-ny), że;
w mojej opinii, z całą pewnością, według mnie*

Przykład: *Jestem przekonana, że telefon daje nam wiele korzyści, ponieważ...*

Wyrażenia i zwroty wprowadzające drugi argument:

*kolejna sprawa to; ponadto; oprócz tego; z tego wynika, że;
natomiast; po drugie; z drugiej strony*

11. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na podane niżej tematy.

- a) Do czego może służyć współczesny telefon?
- b) Wymień, z jakich funkcji telefonu korzystasz.

12. Przyjrzyj się ilustracjom, porównaj je i odpowiedz na pytanie: jakie funkcje posiada współczesny telefon? Napisz pięć zdań na ten temat.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TŁUMACZENIE

13. Przetłumacz na język polski.

When most of us were children mobile phones didn't even exist, so it can feel quite alien to us when our children feel the need to have one. The ever-growing market has tapped into the technology-thirsty young generation and there are even mobile phones for four-year olds!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

14. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania w języku polskim.

Research shows us that children or adults do not sleep as soundly if the mobile is sitting by the bed as we are always listening out for that text or phone ring – which makes us tired and less able to concentrate.

1. Jak śpią dzieci i dorośli, gdy telefon leży obok łóżka?
2. Co robimy, gdy podczas snu telefon leży obok łóżka?
3. Co sprawia, że jesteśmy zmęczeni i mniej zdolni do koncentracji?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PISANIE

15. Chcesz kupić nowy telefon. Porozmawiaj z koleżanką, aby dowiedzieć się, jaki telefon warto kupić, jakie aplikacje powinien mieć, w jakiej jest cenie, gdzie można go kupić.

1. Cześć, Moniko! Muszę kupić nowy telefon, bo ten jest już stary.
2.
3.
4.
5.

Wybrane emotikony i ich znaczenie:

:)	uśmiech;
:D	szeroki uśmiech;
;))	żartowałem, uśmiech z przymrużeniem oka;
:P	pokazanie języka;
.*	pocałunek;
:(smutno mi;
:	jestem zatroskany/poważny;
:O	krzyczę;
O_O	szok, zdumienie;
o_o	szok, niedowierzenie.

JAK NAPISAĆ SMS?

Nie rozpoczynaj słowem „Witam”.

SMS powinien być krótki i zwięźle opisywać sprawę.

Stosuj skróty możliwe do odczytania przez adresata.

Koniecznie się podpisz.

Używaj emotikonów, aby wyrazić emocje. Jednak nie nadużywaj ich, ponieważ możesz zdezorientować adresata.

Przykład: Cześć! Idziemy po zajęciach na łyżwy. Jak chcesz, to chodź z nami. :) Kasia

PRACA DOMOWA

Napisz wiadomość tekstową do koleżanki i zaproponuj jej wyjście do kina.

LITERATURA

1. Przeczytaj tekst o Rafał Kosiku i odpowiedz na pytania.

Rafał Kosik pisze o sobie: „Jestem niedokończonym architektem. Po trzech latach przerwałem studia na Politechnice Warszawskiej, by założyć własną firmę – agencję reklamową Powergraph. [...] Piszę od dawna, chyba od pierwszych klas szkoły podstawowej, ale na poważnie ujawniłem się opowiadaniem *Pokoje przechodnie* w miesięczniku «Nowa Fantastyka» 9/2001. [...] Piszę z potrzeby opowiadania historii. Uważam jednak, że czytanie przede wszystkim powinno być przyjemnością. Jeśli historia ma być nudna, lepiej jej w ogóle nie pokazywać światu. Poważne treści też trzeba przekazać w sposób przyjazny czytelnikowi. [...] Dobra literatura jest przyjacielem, nie ciężarem”.

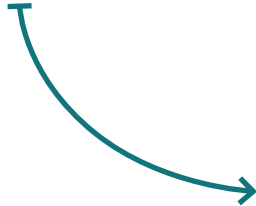
<http://rafalkosik.com/o-autorze>

1. Co studiował Rafał Kosik?
2. Dlaczego Rafał Kosik nie skończył studiów?
3. Kiedy Rafał Kosik zaczął pisać?
4. Gdzie czytelnicy mogli przeczytać pierwsze opowiadanie Rafała Kosika?
5. Dlaczego Rafał Kosik pisze?
6. Jaka powinna być dobra historia?

2. Połącz kolumny, a następnie ułóż zdania, w których zastosujesz słowa z kolumny A.

A
sprzęt
oprogramowanie
zaawansowany
ściąga
dysk
zżyć się z kimś
sztuczna
bezprowadowy
głośnik
ściągać coś z Internetu

B
mała kartka zawierająca odpowiedzi na pytania, do której uczeń zagląda po kryjomu podczas testu
przyzwyczać się do kogoś
przedmiot użytkowy
działa bez kabla
instrukcje, procedury wraz z danymi, które umożliwiają komputerom wykonywanie określonych funkcji
kopiować na własny komputer plik znaleziony w Internecie
rozwinięty, innowacyjny
nienaturalna
znajdują się tam dane komputera
urządzenie służące do zmiany sygnałów elektrycznych na fale akustyczne

0. Muszę kupić **oprogramowanie** do mojego nowego laptopa.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

3. Przeczytaj fragment tekstu książki Rafała Kosika *Felix, Net i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi* i wykonaj poniższe zadania.

– [...] Uważam, że pora sięgnąć po bardziej zaawansowane technologie niż dyktafon. Użyjemy AI. – AI? – zdziwiła się Nika. – Co to jest?

– **Sztuczna** inteligencja – wyjaśnił Net. – **Zaawansowany** program komputerowy. Od zwykłego programu różni się tym, że potrafi się uczyć. Z każdym dniem staje się coraz sprawniejszy. Program sam dowie się, jaka informacja jest nam potrzebna, odnajdzie ją w bazie danych i przekaże nam wprost do ucha. Nasza własna pamięć pozostanie czysta i nietknięta. Manfred jest już prawie gotowy.

– Manfred? – zdziwiła się jeszcze bardziej Nika. – Nadałeś mu imię?

– Pracuję nad nim wieczorami i trochę **się zżyliśmy** – przyznał Net.

– Kumplujesz się z programem komputerowym? – pytała dalej Nika, unosząc coraz wyżej brwi. [...]

– Czy Manfred będzie gotowy za tydzień? – zapytał Felix, nie zwracając uwagi na wątpliwości Niki.

– To tak, jakbym się zapytał, czy ty jesteś już gotowy – oburzył się z lekka Net. – On jest gotowy, tyle że uczy się cały czas i nigdy nie przestanie. Muszę tylko opracować dyskretny sposób komunikowania się z nim z sali.

– Nie wiemy, jak będzie wyglądał test – zauważył Felix – ale swojego minikomputera chyba na pewno nie będziesz mógł otworzyć na ławce.

– Dlatego potrzebujemy AI – odparł Net. – Manfred zorientuje się w sytuacji na bieżąco.

– Chyba mam pewien pomysł – powiedział Felix po namyśle. – Przyniosę jutro do szkoły małe „coś” i je przetestujemy.

– Lepiej wpadnij do mnie dziś po lekcjach. Trzymam Manfreda w komputerze odłączonym od sieci.

– Po co?

– Nie jestem do końca pewien, jak się zachowa w kontakcie z Internetem. To tak, jakbyś poszedł z domowym psem pierwszy raz do lasu.

– Może mu odbić?

– Po prostu wolę być ostrożny. Wpadniesz z Felixem? – Net skierował to pytanie do Niki.

– Wpadnę – odpowiedziała z ociąganiem – chociaż nie jestem pewna, czy takie komplikowanie prostej **ściągi** ma sens...

[...] Posadził ich na krzesłach, ale sam usiadł w czarnym, powycieranym fotelu na kółkach. Może i nie było to kulturalne, ale widać zbyt lubił ten fotel, by go komuś użyczyć choćby na chwilę. Potarł palce, jak wirtuoz fortepianu przed koncertem, i z niesamowitą szybkością zaczął uderzać w **klawisze** największego komputera. [...]

– [...] Teraz uważajcie, bo włączę kamerę i mikrofon. Będzie nas widział, słyszał i... rozumiał. Na czarnym ekranie pojawił się migający kursor i napis: „Cześć, Net. Widzę, że przyprowdziłeś przyjaciół”.

– Cool! – zawołał Felix, jakoś bez przekonania. – Jak na filmach z lat osiemdziesiątych...

– Spodziewałam się, że będzie miał... jakąś twarz – powiedziała wyraźnie zawiedziona Nika.

– Cześć Manfred – powiedział Net. – Poznaj Nikę i Felixa. Opowiadałem ci o nich. – Witajcie – rozległo się z małych **głośników** przy monitorze. – Miło mi was poznać. W rzeczy samej, Net wiele mi o was opowiadał.

– Cześć – powiedział Felix. – Naprawdę jesteś programem komputerowym?

– Tak, a ty naprawdę jesteś człowiekiem?

– To wynik moich prób z poczuciem humoru – wyjaśnił przejęty Net. – Powiedz lepiej, czy pomożesz nam z klasówką z geografii?

– Z miłą chęcią – odparł Manfred. – Czy teraz przeprowadzimy próbę z tym tajemniczym sposobem komunikacji dwustronnej?

– Tak – odparł szybko Felix i wyciągnął z dna plecaka gruby metalowy długopis. – Pomyślałem sobie, że ukryte klawiatury i mikrofony odpadają. Kamera też nie byłaby w pełni skuteczna.

– Ale... długopis? – zdziwił się Net.

– Co jest jedyną dozwoloną czynnością podczas testu? – zapytał Felix.

– Pisanie... – przyznał Net. – Ale... długopis?!

– To nie jest zwykły długopis – wyjaśnił Felix i podał go Netowi. – Napisz coś na kartce, ale tak, żebym nie widział. Wystarczy krótkie zdanie.

Net wziął pogniecioną kartkę i nieufnie napisał coś, zasłaniając się ramieniem, po czym oddał długopis. Felix nacisnął jakiś przycisk z boku i rozległo się ciche brzęczenie. Wziął inną kartkę i napisał: „I tak nie wierzę, że to działa. A kuku!”. Net wytrzeszczył oczy i położył obok swoją kartkę. Napis był identyczny, nawet krzywa literka „I” była odtworzona w ten sam sposób.

– Skonstruował go mój tata – powiedział Felix. – Zapamiętuje ruch ręki przy pisaniu, a potem go odtwarza. Wystarczy dociśnąć go do papieru i pozwolić mu się swobodnie poruszać.

– Doskonały pomysł – powiedział Manfred, obracając nieco kamerę. – Będziecie zadawać pytania, pisząc je na kartce i nie budząc niczych podejrzeń, a ja będę odpisywał odpowiedzi. [...]

– Jak połączymy Manfreda z długopisem? – zapytał Felix. – Będzie musiał z niego wychodzić kabel.

– Wystarczy dowolny interfejs **bezprowadowy**, z którego będę mógł odbierać sygnały. Reszty się nauczę.

- Widzicie, jest bardzo ambitny – z dumą powiedział Net.
- Czy dostanę potem kolorową kamerę? – zapytał Manfred, gdy wychodzili z pokoju.
- Masz to jak w banku – obiecał Net.

Fragment książki Rafała Kosika Net, Felix i Nika oraz Gang Niewidzialnych Ludzi, Warszawa 2011.

4. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Felix, Net i Nika są rodzeństwem.		X	
Chłopcy chcą uczyć się do testu tradycyjną metodą.			
Przyjaciele znają się od wielu lat.			
Manfred pomoże chłopcom podczas testu.			
Manfred jest dobrym kolegą Neta.			
Przyjaciele spotykają się w domu AI.			
Manfred jest sprawdzonym systemem komputerowym.			
Manfred zasłużył na kolorową kamerę.			

5. Wyjaśnij, co znaczą podane wyrażenia, i ułóż z nimi zdania.

mieć to jak w banku, chodzi o zasady, kumpłować się z komputerem, wyraźnie zawiedziony,

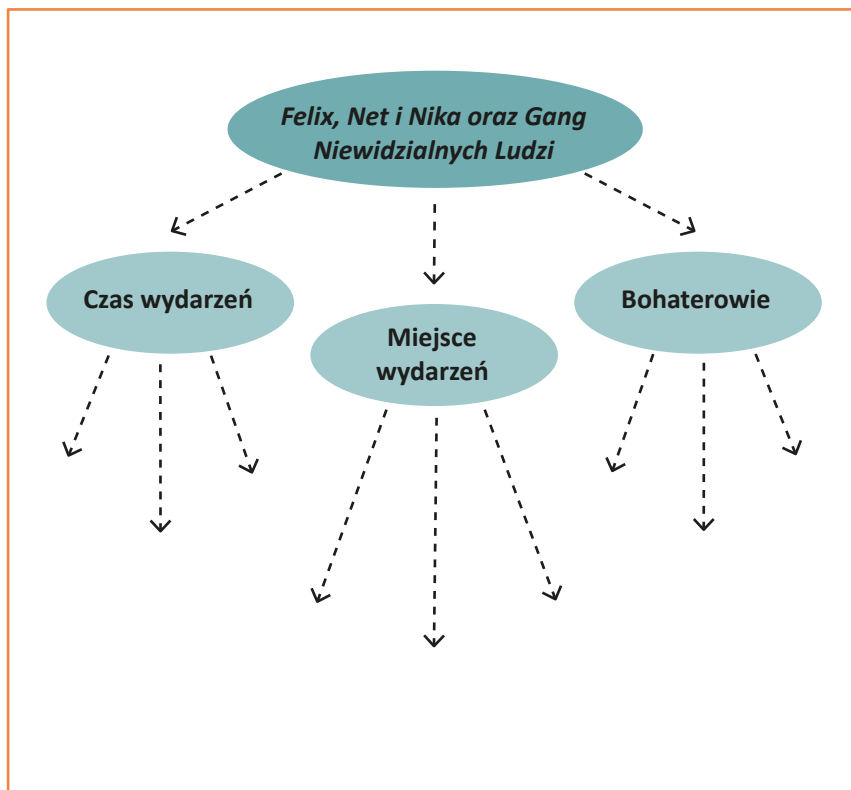
stawać się sprawniejszym, użyczyć komuś czegoś

0. *Trenowałem intensywnie całe wakacje, dlatego myślę, że pierwsze miejsce mam jak w banku.*

1.
2.
3.
4.

6. Uzupełnij mapę myśli.

7. Nika woli tradycyjne metody przygotowania się do testu. O czym Nika mogłaby rozmawiać z Manfredem? Napisz krótki dialog.

Nika: Cześć, naprawdę mnie słyszysz i widzisz?

Manfred:

Nika:

Manfred:

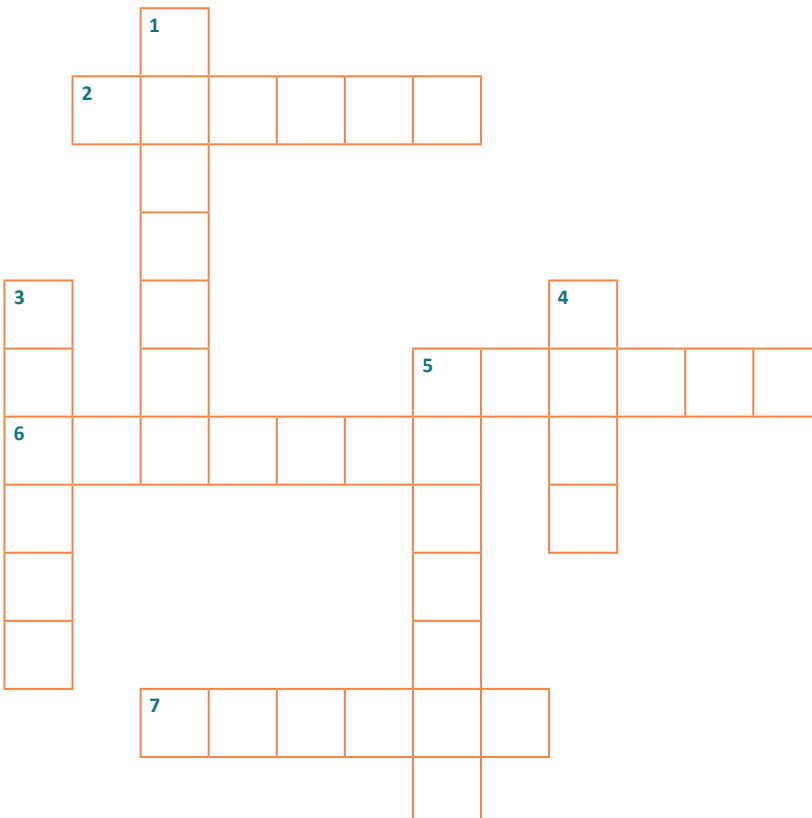
Nika:

Manfred:

Nika:

8. Rozwiąż krzyżówkę. Porównajcie w parach swoje odpowiedzi.

Poziomo

- 2.** Nika zawsze postępuje zgodnie z nimi.
- 5.** Torba, którą nosi się na plecach.
- 6.** Inaczej ekran.
- 7.** Uczyć się dużo na pamięć przed klasówką.

Pionowo

- 1.** Brak porządku.
- 3.** Dobry kolega.
- 4.** Inaczej klasówka.
- 5.** Jest nim Manfred.

GRAMATYKA – POWÓRZENIE

Czasownik

Na tapczanie siedzi leń,
Nic nie robi cały dzień.
„O, wypraszam to sobie!
Jak to? Ja nic nie robię?
A kto siedzi na tapczanie?”

Jan Brzechwa, Leń (fragment)

9. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

Osoba	(pisać) -ę, -esz	(robić) -ę, -isz	(czytać) -m, -sz
ja	piszę		czytam
ty		robisz	
on, ona, ono	pisze		
my			czytamy
wy		robicie	
oni, one			czytają

10. Co oni robią? Opisz zdjęcie i przedstawioną na nim sytuację.

być w pokoju, siedzieć przy biurku, rozmawiać o, budować, przyglądać się, myśleć, robić projekt, włączać robota, planować, interesować się

- 0. **Chłopiec i dziewczynka są w klasie.**
- 1. Oni
- 2. Dziewczynka
- 3. Chłopiec
- 4. Oboje

11. Na stronie internetowej szkoły są opinie na jej temat, zawierają jednak błędy. Popraw zdania.

Chodzić do tej szkoły już trzy lata.
Mieć tutaj dobre koleżanki.
Lubić moich nauczycieli.

Mój syn Tomek być uczniem tej szkoły. Tomek interesować się informatyką i mówić, że jego nauczyciel być świetny.

12. Monika napisała e-mail do Pawła. Wstaw czasowniki podane w nawiasach w odpowiedniej formie czasu teraźniejszego.

DO: pawelok@klasa6

TEMAT: Projekt z geografii

Cześć, Pawle, (pisać) do Ciebie, ponieważ bardzo (podość) mi się ten nowy projekt z geografii. Tematyka dowolna. (Zastanawiać) się czy (my – móc) jakoś wykorzystać nasze roboty, żeby zrobić ciekawe mapy okolicy. Co o tym (ty – myśleć) ? (ja – czekać) na wiadomość od Ciebie.

Pozdrawiam – Monika

ORTOGRAFIA – POWTÓRZENIE

Pisownia przeczenia „nie” z czasownikami

Piszemy „nie” oddzielnie z:			
czasownikami w formie bezosobowej: nie otwarto, nie wykryto,	czasownikami w formie osobowej: nie piszę, nie znasz,	wyrazami typu: nie brak, nie można, nie wolno,	bezokolicznikami: nie pamiętać, nie kupować.

13. Do podanych wyrazów dopisz przeczenie „nie”.

..... przepisuję

..... przeszkadzamy

..... drukowali

..... wolno

..... zapisuj

..... zamknięto

..... ściągać

14. Uzupełnij zdania odpowiednimi formami czasowników połączonych z przeczeniem „nie”.

1. Gniewam się, bo nigdy pokoju. (sprzątać – 2. os. l. poj., czas teraźniejszy) *Gniewam się, bo nigdy nie sprzątasz pokoju.*
2. Myślę, że Ola (żałować – 3. os. l. poj., czas teraźniejszy)
3. Artur i Adam nad nowym programem edukacyjnym. (pracować – 3.os. l. mn., czas teraźniejszy)
4. Dlaczego ten robot na twoje polecenia? (reagować – 3. os. l. poj., czas teraźniejszy)
5. Karolu, proszę, wejdź, ! (przeszkadzać – 2. os. l. poj., czas teraźniejszy)
6. Nigdy podczas egzaminu. (hałasować – 1. os. l. mn., czas teraźniejszy)
7. Dziś do kina, bo pada śnieg. (iść – 2. os. l. mn., czas teraźniejszy)

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania.

1. Jakie korzyści niosą ze sobą dla społeczeństwa nowoczesne technologie informacyjno-komunikacyjne?
2. Jakie zagrożenia mogą wiązać się z nadmiernym korzystaniem z nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych? Jak często korzystasz z telefonu i mediów społecznościowych w ciągu dnia?
3. Jakie korzyści i wyzwania wiążą się z intensywnym korzystaniem z telefonu i mediów społecznościowych?
4. Czy uważasz, że korzystanie z mediów społecznościowych może wpływać na jakość Twojego życia towarzyskiego i emocjonalnego?
5. Jakie są negatywne skutki uzależnienia od telefonu i mediów społecznościowych?

6. Jakie są główne korzyści i możliwości, jakie daje korzystanie z Internetu?
7. Czy uważasz, że korzystanie z telefonu i mediów społecznościowych może wpływać na Twoją koncentrację?
8. Jakie strategie stosujesz, aby utrzymać zdrową równowagę między korzystaniem z telefonu a realnym życiem społecznym?
9. Jakie zmiany społeczne zauważasz w wyniku wprowadzenia nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych?
10. Jakie wyzwania związane z ochroną prywatności wynikają z rozwoju technologii informacyjno-komunikacyjnych?
11. Jakie są główne korzyści i potencjalne zagrożenia związane z rozwojem sztucznej inteligencji?

3.

Free-time activities

Zajęcia w czasie wolnym

ZAINTERESOWANIA

PRZED CZYTANIEM

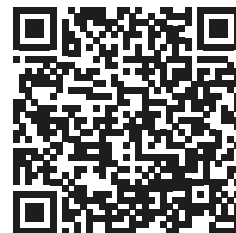

1. Zastanów się, jak rozumiesz określenia:

- a) czas wolny,
- b) organizacja wolnego czasu,
- c) realizacja własnych zainteresowań,
- d) posiadać hobby.

2. Posłuchaj nagrania *Czas wolny*.

3. Odpowiedz na pytania.

- a) Dlaczego poznawanie świata wymaga wysiłku?
- b) Jakie zainteresowania umożliwiają poznanie świata?

4. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz korzystać ze słownika.

Słowo	Definicja	Język angielski
kolekcja płyt	zbiór płyt muzycznych	record collection
repertuar		

Słowo	Definicja	Język angielski
festiwal muzyczny		
program		
biblioteka		
scena		
pasja		
księgarnia		
wyobraźnia		
zainteresowania		

5. Opisz fotografię i przedstawioną na niej sytuację.

WYRAŻENIA I ZWROTY STOSOWANE DO OPISU ILUSTRACJI

Na ilustracji, fotografii widzę...

W lewym górnym rogu...

Na pierwszym planie...

W prawym górnym rogu...

Na drugim planie...

Na środku...

Z tyłu...

Po lewej stronie w tle...

po prawej stronie...

W lewym dolnym rogu...

w prawym dolnym rogu...

6. Przygotuj dialog.

Chcesz iść do kina z koleżanką/kolegą:

- zapytaj, czy chce iść z tobą do kina,
- zaproponuj film, który (twoim zdaniem) wart jest obejrzenia,
- powiedz, o czym jest film, jaki to gatunek,
- poinformuj, kiedy ten film jest grany,
- umów się na konkretną godzinę przed kinem,
- pożegnaj się.

7. Opisz zdjęcie i przedstawioną na nim sytuację.

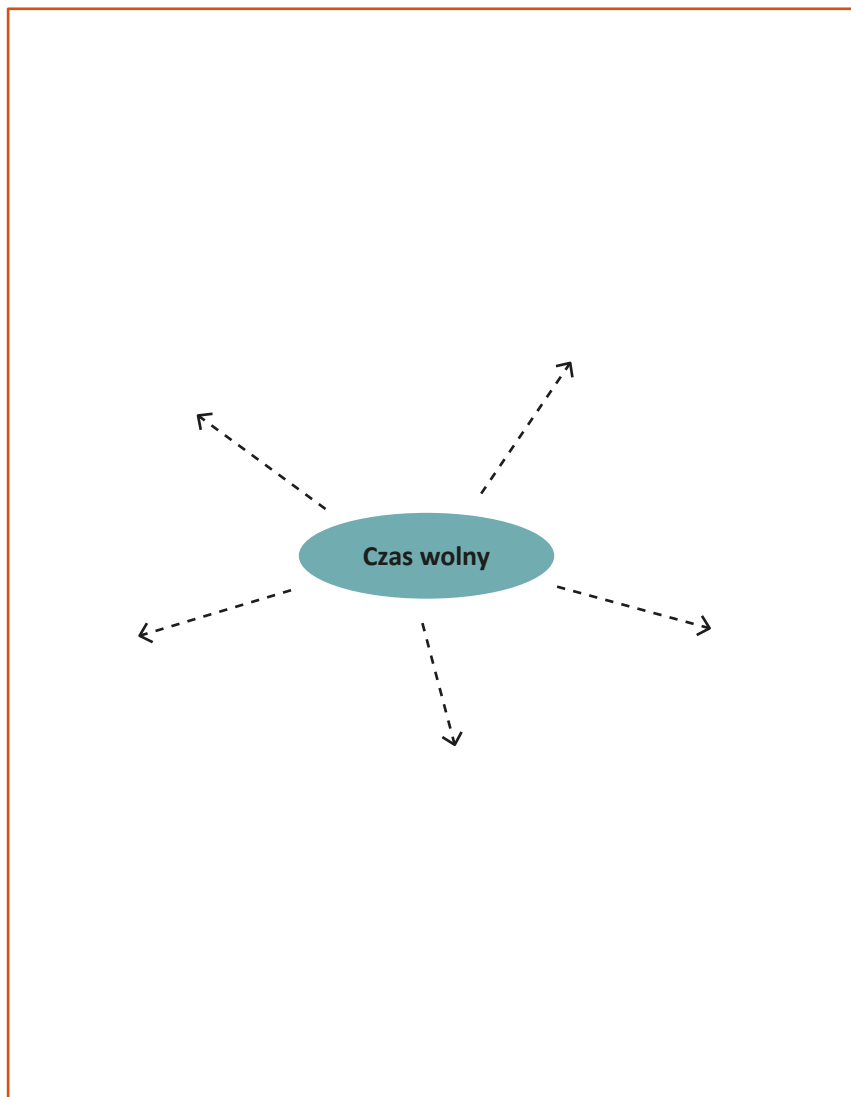

Odpowiedz na poniższe pytania.

- a) Co widzisz na zdjęciu?
- b) Czy byłeś kiedyś na koncercie?
- c) Jaką muzykę lubisz i dlaczego?
- d) Na jaki koncert chciałabyś/chciałbyś pójść?

8. Narysuj mapę skojarzeń z wyrażeniem „czas wolny”.

9. Zastanów się, jak często wykonujesz różne czynności. Odpowiedz na pytania.

Nigdy... okazjonalnie... rzadko... czasami... zazwyczaj... często... zawsze
—————→
Never... occasionally... seldom... sometimes... usually... often... always

JAK CZĘSTO

- a) Jak często grasz w gry komputerowe? *Rzadko gram w gry komputerowe.*
- b) Jak często odrabiasz prace domowe?
- c) Jak często zaglądasz na Facebooka?
- d) Jak często wstajesz wcześniej rano?
- e) Jak często czytasz książki?
- f) Jak często pijesz herbatę?
- g) Jak często chodzisz do teatru?
- h) Jak często wyjeżdżasz do Polski?
- i) Jak często słuchasz muzyki?

10. Przetłumacz na język angielski poniższe internacjonalizmy.

- czatować
- film
- mailować
- muzyka
- orkiestra
- relaksować się
- teatr

11. Porozmawiaj z koleżanką/kolegą o tym, co znaczą poniższe związki frazeologiczne, a następnie utóż z nimi zdania i zapisz je w zeszycie.

Przykład: *Być mołem książkowym – być osobą, która lubi czytać książki i poświęca na to wiele czasu.*

Zosia jest mołem książkowym, przeczytała już wszystkie książki ze szkolnej biblioteki.

1. Uciekać od rzeczywistości
2. Gwóźdź programu
3. Przeczytać od deski do deski
4. Zatopić się w lekturze

CZYTANIE

- 12.** Przeczytaj szybko tekst (minuta) i zapamiętaj jak najwięcej informacji.

Dlaczego warto mieć hobby?

Hobby to aktywności, jakie podejmujemy w czasie wolnym od pracy. Nasze pasje mogą wpływać na to, jakimi jesteśmy pracownikami. Oto powody, dla których powinniśmy rozwijać swoje zainteresowania.

a. Zrelaksowany człowiek to efektywny student, pracownik.

Realizowanie pasji, nawet jeśli angażuje fizycznie, sprawia, że jesteśmy spełnieni, odprężeni, szczęśliwsi. Dobre samopoczucie przyczynia się do tego, że mamy więcej energii, by realizować ambitne zadania zawodowe. Rozwijanie zainteresowań łagodzi stres, co jest szczególnie ważne w przypadku zawodów ryzykownych i obarczonych odpowiedzialnością.

b. Hobby utrwala dobre nawyki.

- Wspinaczka uczy odpowiedzialności, wytrwałości i zmusza do przekraczania własnych ograniczeń.
- Uprawianie ogrodu wymaga systematyczności.
- Wędkarstwo sprawia, że potrafimy cierpliwie czekać na efekty swoich działań.
- Gra na instrumentach muzycznych pozwala przywyknąć do wytężonej pracy.
- Taniec to konstruktywny sposób na rozładowanie napięcia.
- Sklejanie modeli wymaga dokładności.

c. Pasje pozwalają zdobywać nowe umiejętności.

- Szachy i rozwiązywanie sudoku wymuszają logiczne myślenie.
- Sporty zespołowe to świetna nauka działania w grupie.
- Czytanie książek fantasy rozwija wyobraźnię i sprawia, że stajemy się bardziej kreatywni.
- Fotografia uczy dostrzegania szczegółów.

- Aerobik i fitness poprawiają koordynację ruchową.
- Rozwiązywanie krzyżówek zwiększa sprawność językową i pozwala ćwiczyć pamięć.

d. Ciekawe hobby wyróżnia nas na tle pozostałych kandydatów.

Trudno nie zapamiętać kogoś, kto podczas rozmowy kwalifikacyjnej mówi o tym, że należy do bractwa rycerskiego i każdego roku uczestniczy w rekonstrukcji bitwy pod Grunwaldem. Rozwijanie ciekawego hobby to szansa na zdeklasowanie konkurentów, szczególnie jeśli ubiegamy się o stanowisko wymagające kreatywności.

e. Realizacja pasji to szansa na zawieranie ciekawych znajomości.

Taniec, gra w squasha, tenisa, golfa czy jazda na deskorolce – wszystkie te aktywności stwarzają okazję do budowania kontaktów. Na korcie, w sali sportowej itd. możemy poznać wiele wartościowych osób, zyskując tym samym szansę na wymianę doświadczeń.

f. Posiadanie pasji pozwala zaprezentować się z dobrej strony.

Opowiadając o swoich zainteresowaniach, odkrywamy przed rekruterem naszą osobowość. Osoba prowadząca rozmowę kwalifikacyjną ma szansę lepiej nas poznać. Przy okazji dowiaduje się, że jesteśmy aktywni, potrafimy ciekawie zorganizować sobie czas, a także zarażamy pasją i entuzjazmem.

g. Rozwijanie zainteresowań poprawia samopoczucie.

Hobby pozwala nie tylko odprężyć się i zdystansować wobec problemów. Rozwijanie zainteresowań także wzbogaca osobowość i przyczynia się do tego, że stajemy się bardziej interesującymi ludźmi. Pasje sprzyjają również doskonaleniu ogólnie pożądanym cech charakteru, takich jak systematyczność, wytrwałość, pracowitość itd. Starajmy się znaleźć hobby, które sprawia nam przyjemność, a jednocześnie pomaga rozwijać charakter i nabywać nowe umiejętności.

13. Teraz przeczytaj tekst wolniej (2 minuty) i zapamiętaj tytuły akapitów.

14. Przeczytaj uważnie cały tekst i wykonaj poniższe zadania.

PO CZYTANIU

15. Ułóż pytania do podanych zdań.

a) Realizacja pasji to szansa na zawieranie ciekawych znajomości.

.....

b) Ciekawe hobby wyróżnia nas na tle pozostałych kandydatów.

.....

c) Hobby utrwala dobre nawyki.

.....

d) Zrelaksowany człowiek to efektywny student, pracownik.

.....

16. Odpowiedz na pytania.

a) W jaki sposób pasje pozwalają zdobywać nowe umiejętności?

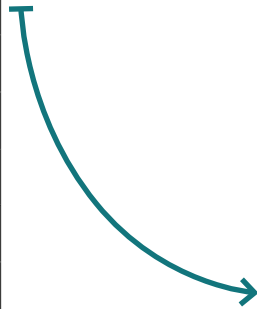
b) Dlaczego warto mieć hobby?

c) Jakie jest Twoje hobby?

17. Połącz wyrażenia z kolumn, a następnie ułóż z nimi zdania i zapisz do zeszytu.

A
grać
czytać
surfować
iść
pisać
mailować
słuchać
uprawiać
robić
rozwiązywać
oglądać
zwiedzać

B
do przyjaciół
po Internecie
film
na blogu
na dyskotekę
w tenisa
zakupy
książkę
krzyżówki
muzyki
zabytki
sport

0. Bardzo lubię **grać w tenisa** w weekend z moją siostrą.

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.

- 18.** Zbliża się weekend, który chciałbyś aktywnie spędzić z kolegą/koleżanką. Napisz e-mail, w którym przedstawisz mu/jej swoje pomysły.

NIEFORMALNIE

Cześć, tak sobie myślę, że moglibyśmy wspólnie spędzić weekend.

Co Ty na to? Chciałabym/chciałbym

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- 19.** Przeczytaj fragment tekstu *Warto czy nie warto chodzić do kina?* i wykonaj poniższe zadania.

Warto czy nie warto chodzić do kina?

Argumenty za

W Internecie można znaleźć setki wątków na ogólnodostępnych forach na temat tego, czy instytucja kina jest jeszcze potrzebna (duża część z nich traktuje właśnie o tym, czy multipleksy zabijają magię kina, czy też nie). Argumentów jest tu tak wiele. My postaramy się jednak dokładnie omówić ten temat i spróbować ocenić (w miarę obiektywnie) zalety i wady odwiedzania miejskich kin. Do bezdyskusyjnych plusów tych instytucji – bierzemy pod uwagę także multipleksy – należą:

- zaawansowane technicznie nagłośnienie oraz cyfrowa jakość obrazu (nawet mniejsze kina posiadają dziś projektory cyfrowe),

- możliwość obejrzenia najnowszych produkcji filmowych (multipleksy stawiają przede wszystkim na popularne tytuły z wytwórni Hollywood, a mniejsze placówki dostarczają swoim klientom bardziej lokalne i ambitne kąski),
- wygoda oglądania (duży ekran oraz specjalne, kinowe fotele),
- możliwość spotkania z przyjaciółmi oraz miłego spędzenia czasu,
- okazjonalne wydarzenia (np. maratony filmowe, przeglądy filmowe, transmisje meczów oraz koncertów),
- wiele promocji, a często możliwość otrzymania nagrody (wystarczy kupić bilet i zarejestrować go w jakimś konkursie).

Argumenty przeciw

Kino to jednak nie raj na ziemi i dla niektórych wizyta w nim może wiązać się z niezbyt miłymi wspomnieniami. Teoretycznie do kina idzie się przecież na wybrany film, jednak niektórzy zdają się nie rozumieć kultury wspólnego seansu. Płacąc za bilet, potrafią uprzykrzać innym te 2–3 godziny spędzone na sali kinowej, dlatego jesteśmy w stanie zrozumieć obiekcje niektórych osób, a jest ich kilka:

- jedzenie i picie na sali (nie żeby kino miało zamienić się w teatr, ale szeleszczenie i siorbanie podczas filmu mogą zepsuć odbiór osobom siedzącym wokół, no i popsuć klimat scen rozgrywanych na ekranie),
- horrendalnie drogie przekąski (sprzedaż popcornu i innych przekąsek to dla kina główne źródło dochodów, jednak wątpliwej jakości jedzenie, które kosztuje więcej niż sam bilet, to już lekka przesada; tutaj nawet butelka zwykłej wody potrafi kosztować więcej niż cola w sklepie spożywczym),
- drogie bilety (nic i tak nie pobije cen przekąsek, chociaż wyjście rodzinne do kina może skończyć się naprawdę sporym rachunkiem),
- ilość reklam (oczywiście z czegoś kino musi się utrzymywać, ale klient nigdy nie wie dokładnie, o której faktycznie zaczyna się seans),
- większość produkcji, które trafiają do kina, można tego samego dnia znaleźć w Internecie,
- brak klimatu tajemniczości (magia kina to obecnie technologia 3D i tacka słonych nachosów z sosem serowym lub salsą).

Źródło: <http://kochamteatr.pl/warto-czy-nie-warto-chodzic-do-kina/> Centrum Edukacji Filmowej [dostęp: 15.11.2020].

20. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

Argumenty za chodzeniem do kina	Argumenty przeciw chodzeniu do kina
możliwość spotkania się z przyjaciółmi	drogie bilety

21. Napisz przemówienie, w którym spróbujesz przekonać swoich rówieśników, że warto czytać książki. Wykorzystaj poniższe wyrażenia:

- a) być mołem książkowym
- b) mieć pasję
- c) uciekać od rzeczywistości
- d) być w innym świecie
- e) zatopić się w lekturze
- f) kształtować wyobraźnię
- g) poznawać świat

22. Napisz recenzję z ostatnio obejrzanego filmu.

Jak napisać recenzję?

Informacje, które powinny się pojawić w recenzji:

Książka	tytuł, autor, wydawca, data wydania, gatunek i rodzaj literacki itp. Warto opisać: szatę graficzną, genezę utworu, problematykę, kompozycję, ilustracje itd.
Film	tytuł, reżyser, aktorzy, gatunek filmowy, kraj pochodzenia, data premiery, miejsce oglądania filmu przez autora recenzji, zebrane nagrody itp.
Spektakl teatralny	data premiery, miejsce wystawienia sztuki, gatunek dramatyczny. Dodatkowo można opisać: grę aktorską, scenografię, kostiumy, muzykę, ogólny nastrój itd. Jeśli to adaptacja/ekranizacja książki, wskaż jej tytuł!

PRZYKŁADOWY PLAN RECENZJI SZTUKI

- WSTĘP** Film, przedstawienie teatralne: czas i miejsce premiery, tytuł, nazwisko reżysera, wzmianka o obsadzie aktorskiej, o muzyce.
- ROZWINIĘCIE** Obiektywna ocena różnych elementów przedstawienia: uwagi krytyków, problematyka, krótka informacja o treści, wykonawcy (role główne, drugoplanowe, poziom wykonania, kostiumy), scenografia, muzyka i efekty świetlne.
- ZAKOŃCZENIE** Subiektywna ocena przedstawienia, Twoje wrażenia ze spektaklu. Zachęć do przeczytania lub obejrzenia.

23. Przetłumacz na język polski.

When was the last time you read a book, or a substantial magazine article? Do your daily reading habits center around tweets, Facebook updates, or the directions on your instant oatmeal packet? If you're one of countless people who don't make a habit of reading regularly, you might be missing out... Reading has a significant number of benefits, and here're 10 benefits of reading.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

WYRAŻENIA I ZWROTY STOSOWANE

W RECENZJI KSIĄŻKI:

- książka zachwycała,
- pomogła zrozumieć nurtujący mnie problem,
- dała wyobrażenie o...,
- skłoniła do refleksji,
- zmusiła do myślenia na temat...,
- zachęciła mnie do czytania innych utworów,
- zupełnie mnie pochłonęła;
- sprawiła dużo przyjemności;
- nie zdołała mnie zaciekawić;
- miała nudną akcję / niezbyt wiarygodnych bohaterów.

WYRAŻENIA I ZWROTY STOSOWANE

W RECENZJI FILMU LUB PRZEDSTAWIENIA TEATRALNEGO

- dostarczył wielu niezapomnianych wrażeń, pogłębił wiedzę na temat...,
- dał wiele do myślenia,
- jestem pod urokiem aktora...,
- zachwycała mnie ścieżka dźwiękowa filmu.
- rozczarował mnie słabym poziomem gry aktorskiej,
- nie podobał mi się dobór aktorów do ról,
- uważam, że zbyt mocno różnił się od swojego literackiego pierwowzoru,
- był świetną adaptacją książki,
- idealnie oddał moją wizję świata powieści

PRACA DOMOWA

Do każdego akapitu napisz pytanie w języku polskim:

- a) Studies have shown that staying mentally stimulated can slow the progress of (or possibly even prevent) Alzheimer's and Dementia, since keeping your brain active and engaged prevents it from losing power.
- b) No matter how much stress you have at work, in your personal relationships, or countless other issues faced in daily life, it all just slips away when you lose yourself in a great story. A well-written novel can transport you to other realms, while an engaging article will distract you and keep you in the present moment, letting tensions drain away and allowing you to relax.
- c) Everything you read fills your head with new bits of information, and you never know when it might come in handy. The more knowledge you have, the better-equipped you are to tackle any challenge you'll ever face.

LITERATURA

1. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Tragedia to gatunek dramatu. Jej istotą jest konflikt tragiczny, polegający na konieczności wyboru między równorzędnymi, ale przeciwstawnymi racjami, np. prawem boskim i prawem ludzkim. Niestety, każde posunięcie bohaterów tragedii zbliża ich do katastrofy.

Cechy antycznej tragedii greckiej: zasada zachowania trzech jedności: czasu, miejsca i akcji; konflikt tragiczny bohatera jest osią akcji; *hamartia* – wina tragiczna bohatera; występowanie chóru; na scenie występuje tylko trzech aktorów (bez chóru). Charakterystycznym wyznacznikiem tragedii jest istnienie chóru prowadzonego przez Koryfeusza, inicjującego akcję. Chór spełniał funkcję narratora, komentował i oceniał wydarzenia. Ponadto wprowadzał do tragedii elementy liryczne, jak również sam mógł stawać się uczestnikiem akcji.

Charakterystyczna budowa dramatu (*prologos, parodos, epejsodion, stasimon, exodos*). W tragedii antycznej jest stały układ kompozycyjny: podział na *prologos, parodos, epejsodiony, stasimony* i *exodus*. *Epejsodiony* to sceny, w których poprzez dialog aktorów prezentowane są wydarzenia. *Stasimony* to pieśni chóru komentującego zdarzenia.

Tragedia antyczna powstała około VI w. p.n.e. w Grecji, swój początek wzięła z uroczystości Dionizji Wielkich, które miały miejsce każdej wiosny. Śpiewano na nich uroczyste pieśni chwalebne boga wina i biesiad Dionizosa. Śpiewający pieśni mieli na sobie skóry z kozłów.

Tragedia to utwór dramatyczny, w którym ośrodkiem akcji jest nieprzewidywalny i kończący się nieuchronną klęską konflikt wybitnej jednostki z siłami wyższymi – losem, fatum, prawami historii, prawami moralnymi czy prawami społecznymi.

W literaturze antycznej tragizm wiąże się z konfliktową sytuacją, która polega na starciu się dwóch przeciwstawnych racji, które jednak są tak samo dobre, ważne. Nie można właściwie wybierać pomiędzy nimi. Każdy krok bohatera zbliża do tragicznego końca.

Źródło: <https://eszkola.pl/jezyk-polski/tragedia-antyczna-definicja-i-cechy-gatunku-26.html> [dostęp: 12.06.2023].

- a) Co to jest tragedia antyczna?
- b) Jakie są cechy tragedii antycznej?
- c) Jaką funkcję spełnia chór w tragedii?
- d) Jaka jest budowa tragedii antycznej?
- e) Kiedy powstała tragedia antyczna?
- f) Czym się charakteryzuje tragedia?
- g) Co to jest tragizm w literaturze antycznej?

2. Przeczytaj tekst o Wisławie Szymborskiej i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

Wisława Szymborska, właśc. Maria Wisława Szymborska-Włodek (ur. 2 lipca 1923 r. na Prowencji, obecnie część Kórnik, zm. 1 lutego 2012 r. w Krakowie) – polska poetka, eseistka, krytyczka, tłumaczka, felietonistka; laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury (1996), założycielka Stowarzyszenia Pisarzy Polskich

(1989), członkini Polskiej Akademii Umiejętności (1995), dama Orderu Orła Białego.

Od 1929 r. Wisława Szymborska mieszkała w Krakowie, gdzie debiutowała w 1945 r. na łamach „Dziennika Polskiego” wierszem *Szukam słowa*. W 1952 r. w Spółdzielni Wydawniczej „Czytelnik” wydała pierwszy tom poetycki *Dlatego żyjemy*, w tym samym roku została członkinią Związku Literatów Polskich. W latach 1953–1966 była kierowniczką działu poezji tygodnika „Życie Literackie”, następnie w latach 1967–1981 publikowała w nim felietony *Lektury nadobowiązkowe*, które pisała do 2002 r. W 1983 r. nawiązała współpracę z „Tygodnikiem Powszechnym”. Od 1988 r. była członkinią PEN Clubu, a od 2001 r. – członkinią honorową Amerykańskiej Akademii Sztuki i Literatury.

Wydała wiele tomów poetyckich, zbiorów poezji, felietonów, listów, między innymi: *Wołanie do Yeti* (1957), *Sól* (1962), *Sto pociągów* (1967), *Wszelki wypadek* (1972), *Wielka liczba* (1976), *Ludzie na moście* (1986), *Koniec i początek* (1993), *Chwila* (2002), *Dwukropek* (2005), *Tutaj* (2009), *Wystarczy* (2012).

Tekst przygotowany na podstawie informacji z Wikipedii: https://pl.wikipedia.org/wiki/Wis%C5%82awa_Szymborska.

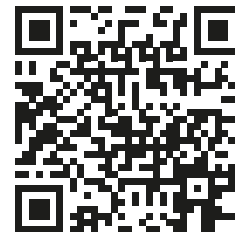
	Tak	Nie	Brak informacji
Wisława Szymborska była też felietonistką.	X		
Poetka debiutowała w Krakowie.			
Poetka była redaktorką wydawnictwa „Czytelnik”.			
Szymborska publikowała felietony w „Życiu Literackim”.			
Poetka współpracowała z „Tygodnikiem Powszechnym”.			
W 1996 roku otrzymała Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.			
Szymborska była honorową członkinią Amerykańskiej Akademii Sztuki i Literatury.			

- 3. Posłuchaj wiersza Wisławy Szymborskiej w interpretacji Roberta Czebotara, a następnie krótko powiedz, o czym jest ten wiersz.**

- 4. Przeczytaj wiersz i powiedz, jaka sytuacja została w nim opisana.**

Wisława Szymborska, *Wrażenia z teatru*

Najważniejszy w tragedii jest dla mnie akt szósty:
zmartwychwstanie z pobjowisk sceny,
poprawianie peruk, szatek,
wrywanie noża z piersi,
zdejmowanie pętli z szyi,
ustawianie się w rzędzie pomiędzy żywymi
twarzą do publiczności.

Ukłony pojedyncze i zbiorowe:
biała dłoń na ranie serca,
dyganie samobójczyni,
kiwanie ściętej głowy.

Ukłony parzyste:
wściekłość podaje ramię łagodności,
ofiara patrzy błogo w oczy kata,
buntownik bez urazy stąpa przy boku tyrana.

Deptanie wieczności noskiem złotego trzewiczka.
Rozpędzanie morałów rondem kapelusza.
Niepoprawna gotowość rozpoczęcia od jutra na nowo.

Wejście gęsiego zmarłych dużo wcześniej,
bo w akcie trzecim, czwartym, oraz pomiędzy aktami.
Cudowny powrót zaginionych bez wieści.

Myśl, że za kulisami czekali cierpliwie,
nie zdejmując kostiumu,
nie zmywając szminki,
wzrusza mnie bardziej niż tyrady tragedii.

Ale naprawdę podniosłe jest opadanie kurtyny
i to, co widać jeszcze w niskiej szparze:
tu oto jedna ręka po kwiat śpiesznie sięga,
tam druga chwyta upuszczony miecz.
Dopiero wtedy trzecia, niewidzialna,
spełnia swoją powinność:
ściska mnie za gardło.

5. Wypisz z utworu metafory.

.....

.....

.....

.....

6. Wypisz z utworu epitetę.

.....

.....

.....

.....

7. Odpowiedz na pytania (tekst pomocniczy na s. 91).

- a) Jakie emocje wywołuje w podmiocie lirycznym oglądana tragedia?
- b) Który akt jest najważniejszy dla osoby mówiącej w wierszu?
- c) Ile aktów zakłada budowa tragedii?
- d) Opisz akt szósty tragedii z wiersza. Za pomocą jakich środków stylistycznych podmiot liryczny wprowadza czytelnika w klimat teatralny?
- e) Co zdaniem osoby mówiącej w wierszu jest najbardziej przejmujące w tragedii?
- f) Co wywołuje wzruszenie w osobie mówiącej w wierszu?

8. Przeczytaj poniższy tekst i podkreśl w nim czasowniki ruchu oraz przysłówki częstotliwości, a następnie ułóż z nimi zdania.

Rządko chodzę do teatru z rodziną. Jednak ostatnio wybrałam się na *Antygonę* do Teatru Nowego. Poszłam tam z młodszą siostrą, aby zobaczyła klasyczną tragedię grecką. Jak często chodzę do teatru? Cóż... Czasem chodzę z przyjaciółmi lub rodzeństwem. Tak naprawdę poszłam na *Antygonę*, bo spektakl miał dobre recenzje. Zwykle jednak nie mam ani czasu, ani pieniędzy. Czy

to dobrze? Nie wiem. Jednak częściej chodzę na komedie niż na tragedie. Może są dla mnie zbyt trudne, a może powinnam chodzić do teatru co tydzień, aby wyrobić sobie własne zdanie o różnych gatunkach dramatu.

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

Przysłówki częstotliwości, czasowniki ruchu

Jak często?

- 100% – zawsze
- 90% – zazwyczaj
- 80% – zwykle
- 70% – często
- 50% – czasami
- 30% – od czasu do czasu
- 10% – rzadko
- 5% – prawie nigdy
- 0% – nigdy

iść – pójść – chodzić
jechać – pojechać – jeździć
lecieć – polecieć – latać
płynąć – popłynąć – pływać

9. Ułóż zdania z poniższymi czasownikami ruchu.

Przykład: Iść – chodzić – pójść

Dzisiaj idę na musical do teatru Roma.

Często chodzę do teatru.

Tylko raz poszedłem na tragedię Sofoklesa do Teatru Dramatycznego.

1. Jechać – pojechać – jeździć

.....

2. Lecieć – polecieć – latać

.....

3. Płynąć – popłynąć – pływać

.....

10. Wpisz brakujące litery.

Łukasz Rudziński

Antygona w półmroku – o spektaklu Antygona Teatru Miejskiego (fragment recenzji)

Gdy okazało się, że w Gdyni spektakl przygotowuje tej klasy artysta co Leszek Mądzik, wiadomo było, że zapowiada się w Teatrze Miejskim wyda...enie sezonu. Powr...t antycznej tragedi... na deski Miejskiego rzeczywiście wypadł bardzo okazale.

Zarówno scena, jak i widownia pogrą...one są w mroku, co utr...dnia odnalezienie miejsc na widowni, ale też zapowiada mroczny, tragiczny dramat Sofoklesa, tak chętnie wyko...ystywany w szkołach jako wzorcowa tragedia władzy. [...]

Oparta na micie o tebańskim rodzie Labdakidów *Antygona*, uwa...ana jest za starcie dwóch racj... – władzy i rodziny. Władzę reprezentuje bezwzględny Kreon, miłość siost...aną – uparta Antygona. On nie chce co...nąć swojego rozkazu, ona uważa, że działając w dobrej wie...e, ma prawo zlekcewa...yć rozkaz króla. Finał tego konfliktu dobrze znamy.

Pierwsza scena przedstawiania, preludium właściwej akcji, zapiera dech w piersiach dzięki niesamowitej przest...eni scenicznej i oprawie plastycznej [...]. Przestrzeń spektaklu artysta przełamał na pół dzięki umieszczeniu na scenie filarów, unoszonych niczym most zwodzony, otwierany tu... przed oczami widzów. Te symboliczne wrota dramatu kryjące wewnątrz straszną tragedię, skrywają również las niewielkich nagi... kolumn, przypominających oblegane dzisiaj przez turystów ślady dawnej historii – r...iny antycznych pałaców. W nich oglądamy ostatnie chwile Polinika i Eteoklesa – p...yżynę konfliktu między Kreonem a Antygoną.

W...ystko w tym spektaklu podpo...ądkowane jest wielkiej tragedii. Nim Antygona wypowie pierwszą kwestię, przest...eń Dużej Sceny Teatru Miejskiego jeszcze raz się zmieni. Podwy...szczenia, na których ustawiono kolumny, zostaną uniesione do góry, a same kolumny z gł...chym łoskotem się przewr...cą. Oczom

widzów uka...ą się korzenie pod powie...chnią ziemi, a wszechobecny mrok w królestwie Kreona przypominać będzie mrok Hadesu, do którego wkr...tce wysłani zostaną główni bo...aterowie...

[...]

Kreon (świetna rola Dariusza Szymaniaka) to człowiek uparty, mocny i donośny jak jego głos, tri...mfujący nad pozostałymi. Głos staje się najważniejszym atrybutem każdego z aktorów, bo ich ruchy są zred...kowane, ograniczone do rytmu i ru...u, dla którego kształt przygotował każdemu Zbigniew Szymczyk (dyrektor Wrocławskiego Teatru Pantomimy). [...]

Nieco w cieniu wymienionych pozostaje tytułowa bohaterka, której Agata Moszumańska dodaje zawziętej determinacji z domieszką be...pretensjonalnego bohaterstwa. Jednak Moszumańska nie dostała szansy, by przeciwstawić Antygonę Kreonowi, bo jej bohaterka albo klęczy nad zwłokami brata, albo już znajduje się w lochu i wita ze śmiercią – jedynie podczas gorącego pojedynku na racje z królem Antygona Moszumańskiej staje się kim... więcej niż zbolełą cierpi...tnicą. [...]

Jedynym zupełnie chybionym pomysłem Leszka Mądzika jest p...szczany z offu głos wieloosobowego ...óru. Szóstka aktorów przypomina tłum bezimiennych ...ałobnic. Odebranie im głosu i puszczenie go z metalicznym pogłosem z offu zamiast wypowiedzi ze sceny, odbiera im autentyczność i zamienia w bezwolne kukły. [...]

Antygona to prosty, wysmakowany wizualnie spektakl, skomponowany przez Mądzika jak obraz malowany na płótnie – pełen półcieni, barw i subtelnej harmonii. Poprzez swój katastroficzny ton łatwo mógłby się os...nać w patos i groteskę, na szczęście jego twórcom udało się tego uniknąć. Bardzo klasyczne odczytanie tekstu Sofoklesa, zaprezentowanego w stylowych kostiumach, wydobywa z tej tragedii właśnie cierpienie i tragedię. Jej intensywność zostaje w pamięci jeszcze długo po wyj...ciu z teatru.

<https://kultura.trojmiasto.pl/Antygona-w-polmroku-o-spektaklu-Antygona-Teatru-Miejskiego-n54985.html>

Pomoc w rozwiązaniu zadania nr 7 znajdziesz w poniższym tekście.

Podmiot liryczny w wierszu opisuje emocje, jakie wywołuje tragedia oglądana w teatrze. W pierwszym wersie mówi, że najważniejszym aktem jest akt szósty, w rzeczywistości nieistniejący, gdyż budowa tragedii zakłada istnienie pięciu aktów.

Osoba mówiąca opisuje więc wszystko to, co dzieje się po zakończeniu aktu piątego, kiedy to na scenę wychodzą wszyscy aktorzy, i nadaje temu aktowi nazwę „akt szósty”.

Używając licznych metafor, w lekki i nieco humorystyczny sposób wprowadza czytelnika w klimat teatralny. Opisuje „powstawanie z pobożowisk sceny”, kiedy to aktorzy poprawiają peruki, umarli stają obok żywych. Podmiot tworzy całą historię, w której opisuje tak drobne szczegóły jak ukłony dla publiczności. Obrazowość tego opisu sprawia, że ta prosta czynność staje się interesująca i tworzy jakby część sztuki. W zabawny sposób opisuje ukłony parzyste, gdzie rękę podają sobie wściekłość i łagodność czy też ofiara i kat. Stworzony w ten sposób obraz powoduje, że aktorzy zostają jakby odarci ze swych ról i stają się na powrót żywymi, przyjaznymi sobie ludźmi.

Następnym etapem szóstego aktu jest wchodzenie gęsięgo aktorów, którzy w sztuce umarli wcześniej, oraz nagłe pojawienie się tych, którzy zaginęli bez wieści. Podmiot liryczny odnosi się do ich roli, a właściwie do tego, że czekali za kulisami bardzo długo w swoich kostiumach i charakteryzacji. Mówi, że jest to wzruszające bardziej niż doniosłe przemówienie.

Jednak tym, co zdaniem osoby mówiącej w wierszu jest najbardziej przejmujące, jest opadanie kurtyny oraz to, co widać jeszcze „w niskiej szparze”. Tutaj podmiot opisuje szybkie podniesienie przez jedną rękę kwiatu, przez drugą – upuszczonego miecza. Wzruszenie nazywa trzecią, niewidzialną ręką, która ściska za gardło.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Jak lubisz spędzać swój wolny czas?
2. Czym się interesujesz?
3. Jakiej muzyki lubisz słuchać?
4. Czy byłeś kiedyś na koncercie?
5. Jakie lubisz filmy? Dlaczego?
6. Czy masz swojego ulubionego reżysera?
7. Czy lubisz czytać? Dlaczego?
8. Jak myślisz, czy oglądanie filmów jest bardziej popularne niż czytanie?
9. Czy możesz polecić nam jakąś książkę?
10. Czy byłeś kiedyś w teatrze?

SPORT

PRZED CZYTANIEM

1. Popatrz na okładki czasopism i odpowiedz na pytania.

- Jak myślisz, czego mogą dotyczyć artykuły umieszczone w tych gazetach, magazynach?
- Co mogą mieć wspólnego wszystkie te artykuły?

WAŻNE WYRAŻENIA:

- uprawiać sport
- dyscyplina sportu
- boisko sportowe
- zawody lekkoatletyczne
- drużyna sportowa
- gry zespołowe
- olimpiada
- igrzyska sportowe
- klub tenisowy
- sport żużlowy

- 2.** Użyj kodu QR. Posłuchaj nagrania na temat biegania i wykonaj poniższe zadania.

PO SŁUCHANIU

- 3.** Napisz, dlaczego warto biegać. Podaj minimum trzy powody.

.....

.....

.....

.....

- 4.** Posłuchaj nagrania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Zdaniem naukowców z USA dopiero godzinny bieg poprawia zdolność rozumowania.		X	
Biegają tylko mężczyźni.			
Biegając, możesz zgubić kilogramy.			
Biegając, możesz czuć się pewniejszy.			
Nie można biegać wszędzie.			
Biegając, nie można poprawić zdolności rozumowania.			
Nie można zacząć biegania po 60-tce.			

5. Opisz zdjęcia i odpowiedz na pytania.

A

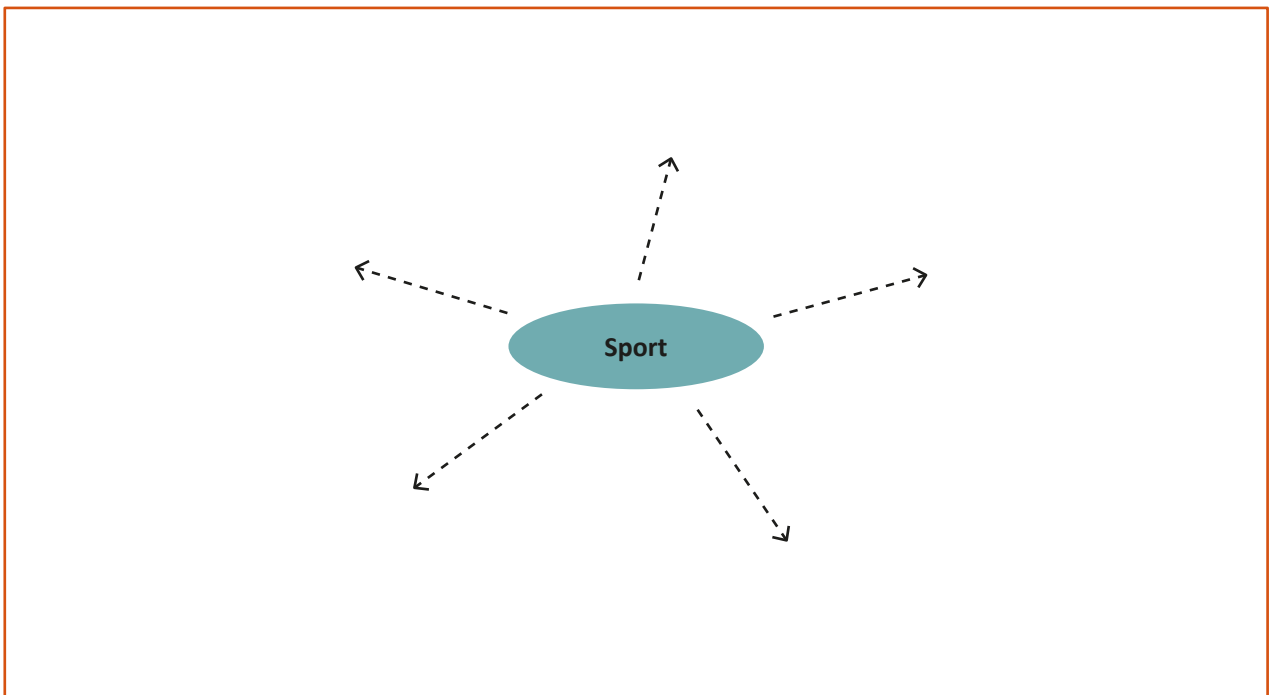
B

- a) Co widzisz na zdjęciu?
- b) Jaki lubisz sport i dlaczego?
- c) Jakie masz sportowe plany na najbliższy czas?

6. Uzupełnij mapę myśli (praca w parach).

7. Jesteś z koleżanką/kolegą w klubie sportowym i razem chcecie zapisać się na *park run*.

Rozmawiasz z sekretarką (styl oficjalny). Zapytaj, kiedy odbywają się zajęcia, ile kosztują, czy są jakieś ograniczenia co do wieku, jaki stan zdrowia jest wymagany, kiedy można zacząć.

- Dzień dobry.
- Dzień dobry, w czym mogę pomóc?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZYTANIE

8. Przeczytaj szybko tekst (minuta) i zapamiętaj jak najwięcej informacji. Następnie przeczytaj tekst wolniej (dwie minuty) i postaraj się zapamiętać tytuły akapitów.

Na szczęście jest bieganie. Jak sport wpływa na nastrój?

1. O wpływie sportu na samopoczucie mówi się tak wiele, że właściwie nie wiadomo, w co wierzyć. Czy rzeczywiście radość i przyjemność łatwiej osiągnąć, gdy biegamy parę kilometrów? Sprawdziliśmy, co nauka (i samo życie) mówi o związku szczęścia ze zmęczeniem. Gdyby bieganie było dzielone na dawki i sprzedawane w aptekach, to na ulotce znalazłaby się informacja o wskazaniach: poprawa sylwetki, kondycji, zdrowia i nastroju. Wszystko przebadane na milionach żywych organizmów. Wpływ treningów na wagę, formę i wyniki badań okresowych jest mierzalny i niepodważalny.

Nastrojowa historia

2. „Obserwujemy obecnie taki etap rozwoju psychiatrii, w którym publikowane są wiarygodne badania wskazujące, że różne aspekty codziennego życia, które dawniej były uważane przez naukę akademicką za mało ważne, np. związane z dietą czy aktywnością fizyczną, okazują się jednym z kluczowych elementów zdrowia psychicznego” – mówi dr n. med. Sławomir Murawiec, psychiatra z Centrum Terapii Dialog.

Teorię potwierdzają też doświadczenia praktyków

3. Jak mówi dr Murawiec: „Aktywność fizyczna jest aktualnie stopniowo włączana do uznanych naukowo sposobów leczenia depresji. Badania wskazują, że pacjenci, u których dołączano ruch do standardowego leczenia, czyli np. do leków, uzyskiwali większą poprawę w zakresie ustępowania objawów depresyjnych.

Biegowa dawka szczęścia

4. „Biegam, bo to moje lekarstwo na cierpienie, ból, tęsknotę – przekonuje Joanna. – Nie ma co siedzieć beczynnie, bo z tego nie narodzi się żadna pozytywna zmiana. Moje biegi to spokój umysłu, który wciąż trenuję. Lubię biegać sama. Rozmawiam wtedy ze sobą, medytuję. Na początku było mi bardzo ciężko: biegłam, płakałam, ból doprowadzał mnie do takiego uczucia, że nie mogłam nabrać oddechu. Myślę, że jeśli czujesz, że musisz płakać, to płacz, ale odetchnij, weź głęboki oddech i biegnij dalej, a kiedy już uspokoisz myśli i duszę, to zawróć i biegnij z tą energią do domu, do rodziny. Każdy pokonany metr, z czasem kilometr to cel, pozytywna zmiana. Biegnij swoim tempem na treningu i w życiu, a będziesz zwycięzcą. Ja nim jestem i ta myśl daje mi wielki zastrzyk energii. Kończąc każdy swój bieg, uśmiecham się, bo to następny dzień zwycięstwa”.

Pomimo wielu takich prawdziwych świadectw tak naprawdę wciąż nie do końca wiadomo, co sprawia, że sport dodaje ludziom skrzydeł. Słynnym już endorfinom, które w naszych organizmach pełnią rolę wesołków, zrzedły miny, kiedy ogłoszono, że nawet jeśli podczas ćwiczeń ich koncentracja we krwi się zwiększa, to nie przekłada się ona na ich poziom w mózgu.

Na szczęście później naukowcy z University of Bonn, posługując się skanerem PET, potwierdzili, że w mózgach biegaczy po

dwóch godzinach biegu poziom hormonów szczęścia rzeczywiście wzrósł. I to dosłownie „na szczęście”, bo to oznaczało dla badanych, że dzięki endorfinom nie tylko biegli jak na haju, zyskując większą odporność na zmęczenie i ból, ale też cieszyli się lepszym nastrojem po treningu...

Fragment artykułu: Runner's World, Zdrowie, Na szczęście jest bieganie. Jak sport wpływa na nastrój? Joanna Dudzińska 2018-01-15, <https://www.runners-world.pl/zdrowie/Na-szczescie-jest-bieganie-Jak-sport-wplywa-na-nastroj-8080-1> [dostęp: 10.11.2022].

PO CZYTANIU

9. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

Słowo	Definicja
dawka	doza, porcja
aspekty	

10. Znajdź w tekście pięć słów kluczowych i ułóż z nimi zdania.

1.
2.
3.
4.
5.

11. Napisz pytanie do każdego akapitu.

Przykład: Czy to prawda, że bieganie poprawia samopoczucie?

1.
.....
2.
.....
3.
.....
4.
.....
5.
.....

13. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

Zalety uprawiania sportu	Wady uprawiania sportu
Człowiek jest zdrowszy.	Można nabawić się kontuzji.

14. Napisz dwa argumenty (każdy na min. 30 słów) przedstawiające zalety uprawiania sportu.

Przykład: *Jestem przekonana, że warto uprawiać sport, ponieważ*

.....
.....

UWAGA:

Uprawiać coś – uprawiać jogging, pływanie, sport

Źródło: <https://sjp.pwn.pl/slowniki/uprawiac.html>

WYRAŻENIA I ZWROTY WPROWADZAJĄCE PIERWSZY ARGUMENT:

- uważam, że;
- nie wątpię w to, że;
- jestem przekonana(-ny), że;
- w mojej opinii;
- z całą pewnością;
- według mnie.

WYRAŻENIA I ZWROTY WPROWADZAJĄCE DRUGI ARGUMENT:

- kolejna sprawa to;
- przedstawię następnym argument;
- ponadto;
- oprócz tego;
- po drugie

.....

.....

.....

.....

.....

.....

TŁUMACZENIE

15. Przetłumacz na język polski.

How to start jogging

The benefits of regular exercise are by now well-known and well documented and running for 30–40 minutes three times a week can be a fantastic way to build stamina and muscle while losing fat. Jogging or running is a popular form of physical activity. About one in five Australians try running (or jogging) at some stage in their life. Running is an appealing exercise because it doesn't cost a lot to take part and you can run at any time that suits you. Some runners choose to participate in fun runs, athletics races or marathons. If you are interested in competing with other runners, contact your local running club.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

16. Jakie są zalety regularnego biegania? Znajdź je w poniższym tekście i wypisz w języku polskim.

Health benefits of running and jogging

Regular running or jogging offers many health benefits. Running can:

- help to build strong bones, as it is a weight bearing exercise
- strengthen muscles
- improve cardiovascular fitness
- burn plenty of kilojoules
- help maintain a healthy weight.

Cztery zalety biegania:

Przykład: *Bieganie pomaga utrzymać prawidłową wagę ciała.*

1.
2.
3.
4.

17. Większość z nas lubi spędzać aktywnie czas. Opowiedz o swoim ulubionym sporcie.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Jaki lubisz sport?
2. Czy będziesz uprawiać sport, kiedy dorośniesz?
3. Jaki chciałabyś/chciałbyś uprawiać sport? Dlaczego?
4. Co sądzisz o bieganiu?
5. Czy masz swojego ulubionego sportowca?
6. Jakie są zalety uprawiania sportu?
7. Jakie cechy charakteru rozwija sport?
8. Jaki sport jest najbardziej popularny w Twojej szkole?
9. Jaki sport uważasz za najbardziej niebezpieczny?
10. Czy uprawianie sportu jest korzystne dla naszego zdrowia?

4.

Customs and festivals in Poland

Zwyczaje i święta w Polsce

1 LISTOPADA

PRZED CZYTANIEM

1. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz korzystać ze słownika.

język polski	język angielski	definicja
hołd	tribute	wyraz szacunku dla kogoś lub czegoś
cmentarz		
grób		
znicz		

2. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i odpowiedz na poniższe pytania.

- a) Dlaczego 1 listopada jest w Polsce ważnym świętem?
- b) Jakie są typowe tradycje związane z obchodzeniem dnia Wszystkich Świętych w Polsce?
- c) Czy o groby dbamy tylko raz w roku?
- d) Kogo wspominamy w ten dzień?

3. Opisz zdjęcie i odpowiedz na pytania.

- a) Co widzisz na zdjęciu?
- b) Czy byłeś(-eś) 1 listopada w Polsce na cmentarzu?

CZYTANIE

4. Przeczytaj tekst i wypisz z niego pięć słów kluczowych.

Tytuł: Tradycje Wszystkich Świętych – dzień pamięci i modlitwy

Wszystkich Świętych to ważne święto obchodzone w Polsce 1 listopada. W tym dniu tłumy ludzi udają się na cmentarze, aby uporządkować groby zmarłych krewnych i przyjaciół, ozdobić je kwiatami i zniczami oraz pomodlić się za ich dusze. Tradycja odwiedzania cmentarzy w dniu Wszystkich Świętych sięga wielu lat wstecz i ma głębokie korzenie w polskiej kulturze. Ludzie starają się zadbać o groby swoich bliskich, aby uczcić ich pamięć i wyrazić szacunek. Przygotowania rozpoczynają się już kilka dni wcześniej, gdyż każdy chce, aby miejsce spoczynku było pięknie przygotowane. W dniu 1 listopada cmentarze stają się miejscem wzruszeń, zadumy i skupienia. Tysiące ludzi przemierzają aleje, niosąc ze sobą bukiety świeżych kwiatów, znicze i wodę, aby oczyścić i ozdobić groby. Wiele osób przychodzi z rodziną,

a sytuacja ta staje się okazją do wspólnych działań i refleksji. Na grobach można zobaczyć kwiaty w pełnej różnorodności kolorów i zapachów. Dominują chryzantemy, które symbolizują smutek i żal. Ale nie brakuje również innych kwiatów, takich jak róże czy lilie, które wyrażają miłość i pamięć. Położenie na grobie kwiatów jest uważane za symboliczny gest oddania hołdu zmarłym i wyraz miłości. Zapalanie zniczy jest kolejnym ważnym elementem tego dnia. Ludzie starają się postawić jak najwięcej świec, aby oświetlić groby i uczcić pamięć zmarłych. Plamy światła, rozproszone pośród nagrobków, tworzą niepowtarzalną atmosferę, dodając uroku i tajemniczości. Podczas wizyty na cmentarzu niezapomniane są również chwile modlitwy i refleksji. Wiele osób korzysta z tej okazji, aby pomodlić się za dusze zmarłych, wyrazić swoje myśli i uczucia oraz odnaleźć wewnętrzny spokój. Wokół rozbrzmiewają dźwięki pacierzy i modlitw, które tworzą niepowtarzalny klimat tego dnia. Wszystkich Świętych to nie tylko dzień zadumy i smutku, ale także okazja do spotkania się z rodziną, odwiedzenia bliskich i wspólnego dzielenia się wspomnieniami. To czas, który integruje i jednoczy społeczność.

Tekst: Dorota Hrycak-Krzyżanowska

Słowa kluczowe:

--	--	--	--	--

5. Ułóż zdania z wybranymi słowami kluczowymi.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PO CZYTANIU

- 6.** **Uzupełnij luki w tekście. Wykorzystaj słowa z tekstu *Tradycje Wszystkich Świętych – dzień pamięci i modlitwy*.**

Tradycje Wszystkich Świętych

Wszystkich Świętych, dzień pamięci i (1) , to ważne święto obchodzone w Polsce 1 listopada. W tym dniu tłumy ludzi udają się na cmentarze, aby (2) groby zmarłych krewnych i przyjaciół, ozdobić je kwiatami i zniczami oraz (3) się za ich dusze.

Tradycja odwiedzania cmentarzy w dniu Wszystkich Świętych sięga wielu lat wstecz i ma głębokie (4) w polskiej kulturze. Ludzie starają się zadbać o groby swoich bliskich, aby uczcić ich pamięć i (5) szacunek. Przygotowania rozpoczynają się już kilka dni wcześniej, gdyż każdy chce, aby miejsce spoczynku było pięknie (6)

- 7.** **Uzupełnij luki podanymi w nawiasach czasownikami w odpowiednich formach.**

- a) Wszystkich Świętych to ważne święto, które (obchodzić) w Polsce 1 listopada.
- b) W tym dniu ludzie (udawać się) na cmentarze, aby pomodlić się i uporządkować groby.
- c) Tradycja odwiedzania cmentarzy w dniu Wszystkich Świętych (sięgać) wielu lat wstecz.
- d) Ludzie (starać się) zadbać o groby swoich bliskich, aby uczcić ich pamięć.

- e) Przygotowania (rozpoczynać się) już kilka dni wcześniej, gdyż każdy chce, aby miejsce spoczynku było pięknie przygotowane.
- f) W dniu 1 listopada cmentarze (stawać się) miejscem wzruszeń, zadumy i skupienia.
- g) Tysiące ludzi (przemierzać) aleje, niosąc ze sobą kwiaty i znicze.
- h) Wiele osób (przychodzić) z rodziną, a sytuacja ta (stawać się) okazją do wspólnych działań i refleksji.
- i) Na grobach można (zobaczyć) kwiaty w pełnej różnorodności kolorów i zapachów.
- j) Zapalanie zniczy (być) kolejnym ważnym elementem tego dnia.

uczcić pamięć moich bliskich, pomodlić się za ich dusze i złożyć im hołd. To jest czas zadumy i refleksji

uporządkować grób mojej babci i zapalić dla niej znicz

możliwość uporządkowania grobów i spędzenia czasu na cmentarzu

kiedy pamięć o naszych bliskich jest obecna w naszych

spotykamy się po odwiedzeniu cmentarza

8. Ania i Maciek rozmawiają na temat Wszystkich Świąt. Uzupełnij luki fragmentami znajdującymi się w ramkach.

Anna: Hej, Maciek! Czy wiesz, że zbliża się 1 listopada?

Maciek: Cześć, Anna! Tak, oczywiście. To Wszystkich Świętych, prawda?

Anna: Zgadza się! To ważne święto, kiedy odwiedzamy groby naszych bliskich. Planujesz iść na cmentarz?

Maciek: Tak, zamierzam odwiedzić groby moich dziadków, złożyć kwiaty i zapalić znicze. A ty?

Anna: Ja również. Mam w planach

.....

Maciek: To piękne, że tak wiele osób angażuje się w te tradycje. Co dla ciebie jest najważniejsze w tym dniu?

Anna: Dla mnie

.....

Maciek: Odbieram to podobnie. Najważniejsze jest dla mnie
..... ,
to pomaga pamiętać o tych, którzy odeszli.

Anna: To prawda. Wszystkich Świętych to także okazja do spotkania się z rodziną i dzielenia się wspomnieniami. Czy ty spotykasz się z rodziną w tym dniu?

Maciek: Tak, tradycyjnie
.....
To jest moment, kiedy możemy wspólnie przypominać sobie naszych zmarłych bliskich i opowiadać historie z nimi związane.

Anna: Brzmi wspaniale. To jest szczególny dzień, który jednoczy nas jako społeczność. Cieszę się, że możemy go razem przeżyć.

Maciek: Również się cieszę. To miłe, że możemy podzielić się tym doświadczeniem. 1 listopada to czas,
..... sercach.

Anna: Zdecydowanie. Niech ten dzień będzie pełen szacunku, modlitwy i miłości dla naszych zmarłych. Niech ich pamięć zawsze będzie z nami.

Maciek: Zgadzam się. Wszystkich Świętych to wyjątkowy czas, który warto celebrować.

PISANIE

9. Napisz tekst do gazetki w polskiej szkole na temat tradycji Wszystkich Świętych (90 słów).

Twój artykuł powinien zawierać odpowiedzi na pytania:

- a) Jak spędziłaś(-eś) ostatnio ten dzień?
- b) Dlaczego pielęgnowanie tradycji jest ważne?
- c) Jakie są twoje ulubione zwyczaje związane z tym dniem?

TŁUMACZENIE

10. Przetłumacz na język polski.

All Saints' Day, celebrated on November 1st, is an important holiday in Poland. On this day, we visit the graves of our loved ones, tidy them up, and place flowers and light candles. It is a moment of reflection and prayer, when we remember those who have passed away. The cemeteries are filled with colourful flowers and flickering candles, creating beautiful and moving sights. All Saints' Day is also an opportunity to gather with family, share memories, and come together as a community.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Napisz odpowiedzi na pytania w języku polskim.

When is All Saints' Day celebrated in Poland?

.....

.....

.....

What do people do when they visit the graves of their loved ones on that day?

.....
.....
.....

What do they place on the graves?

.....
.....
.....

What creates beautiful and moving sights at the cemeteries?

.....
.....
.....

Besides honouring the deceased, what else is All Saints' Day an opportunity for?

.....
.....
.....

How does All Saints' Day bring people together?

.....
.....
.....

PRACA DOMOWA

12. Uzupełnij luki odpowiednimi słowami z ramki zgodnie z podanym przykładem.

Przykład: Wszystkich Świętych to ważne święto, które obchodzimy

(1) .. **1 listopada** ..

W tym dniu odwiedzamy (2) naszych bliskich i (3) groby.

Na cmentarzach składamy (4) i zapalamy (5)

Wszystkich Świętych to czas (6) i (7)

Cmentarze są wypełnione (8) kwiatami i (9) zniczami.

Wszystkich Świętych to także okazja do (10) się z rodziną i (11) się wspomnieniami.

Wszyscy obchodzimy to święto jako (12)

spotkania, groby,
społeczność, znicze,
porządkujemy, kwiaty,
refleksji, modlitwy,
migoczącymi,
kolorowymi, dzielenia

LITERATURA

<https://nakanapie.pl/autorzy/beata-andrzejczuk>

1. Przeczytaj informacje o Beacie Andrzejczuk i odpowiedz na pytania.

Beata Andrzejczuk – polska pisarka, członkini Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Laureatka nagród w konkursach literackich, m.in.: „Sosnowieckie Pióro”, „O Rubinową Hortensję”, „Polaków pamiętnikarski portret własny”, „Młodość o sobie i o Polsce”. Autorka kilkudziesięciu opowiadań dla dorosłych i dzieci publikowanych w Polsce, Stanach Zjednoczonych, Austrii,

Australii, na Białorusi. Autorka bajek dla dzieci z dysleksją. Wydała m.in. *Pamiętnik nastolatki*, *Opowiadki familijne*, *Tajemnica Jacoba*.

Od 1986 roku mieszka we Wrocławiu. Pracowała w Polskim Czerwonym Krzyżu. Działała aktywnie w Stowarzyszeniu na rzecz Dzieci i Młodzieży wobec Zagrożeń Społecznych „Wyspa”. Brała udział jako wolontariuszka w programie „Starszy Brat – Starsza Siostra”, pomagając dzieciom z problemami.

Na podstawie *Opowiadań familijnych* został stworzony pakiet audio, pomyślany jako pomoc dydaktyczna dla wychowawców i nauczycieli dzieci przedszkolnych i szkolnych klas I–III. Do audiobooka autorka opracowała zbiór konspektów.

W 2008 roku nakręcono film *Historia ukryta w czekoladzie* na podstawie opowiadania autorki pod tym samym tytułem. Wystąpili w nim między innymi Anna Dymna i Jerzy Trela.

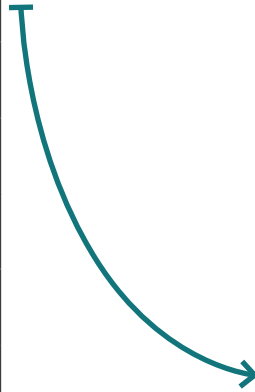
Na podstawie: https://pl.wikipedia.org/wiki/Beata_Andrzejczuk.

1. Członkinią jakiego stowarzyszenia jest Beata Andrzejczuk?
.....
2. Jakie gatunki literackie tworzy?
.....
3. Gdzie pracowała pisarka?
.....
4. W jakich krajach opublikowano jej opowiadania?
.....
5. Co opracowała Andrzejczuk dla dzieci przedszkolnych i szkolnych?
.....
6. Na podstawie jakiego opowiadania pisarki nakręcono w Polsce film?
.....

2. Połącz kolumny, a następnie ułóż zdania, w których zastosujesz słowa z kolumny A.

A
bezzadność
ścieniać się
pielić
mieć coś po kimś
mniszek lekarski
zapadać w pamięć
krochmal
maciejka
żyć w harmonii
robić coś po kryjomu

B
oczyszczać z chwastów
odziedziczyć, przejąć, dostać w spadku
utrwalić się, zapisać w pamięci, pozostawić ślad
kleisty roztwór mąki ziemniaczanej z wodą służący do usztywniania pościeli, obrusów itp.
roślina ozdobna o drobnych liliowych kwiatach, silnie pachnących po zachodzie słońca
niemoc, beziła
robić coś w tajemnicy przed kimś
powszechnie występujący chwast, który od dawna znany jest w medycynie ludowej i wykorzystywany do zapobiegania różnym dolegliwościom
szarzeń, zmierzchać, ciemnieć
żyć spokojnie, zgodnie ze światem, zgodnie z wyznawanymi wartościami

0. *Ogarnęła mnie bezzadność i poczułam, że nic nie mogę zrobić.*

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.

3. Przeczytaj fragment książki Beaty Andrzejczuk *Pamiętnik nastolatki* i wykonaj poniższe zadania.

1 listopada

Lubię uroczystość Wszystkich Świętych. Wiem, że idiotycznie to brzmi, ale ten dzień pozwala na czyste wspomnienia, takie niczym niezakłócone. Może dlatego, że wszyscy skupieni są wyłącznie na tym dniu. Oczywiście wołałabym, aby moi bliscy, którzy już odeszli, żyli i byli wśród nas, ale ich nie ma i nic nie mogę na to poradzić. Bezradność to chyba jedno z najgorszych uczuć.

Rano pojechaliśmy na wieś, na cmentarz położony na wzgórzu. Tam pochowani są moi pradiadkowie ze strony taty. On tak ciepło o nich opowiada. Co roku są to te same historie – o tym, jak z cicią i wujkiem spędzali tam każde wakacje, zrywali porzeczki, i o ucieczce z pola, gdy dziadkowie kazali im pielic buraki. Tata opisuje charaktery pradiadków, opowiada, co ich złościło, a co sprawiało radość, co lubili, a czego nie znosili. To dobrze, że jest taki dzień, bo gdyby go nie było, tato nie miałby pewnie czasu opowiedzieć nam o tym wszystkim, a tak powtarzane przez niego historie zapadają w pamięć i sprawiają, że choć pradiadków nie znałam, to czuję, jakby byli mi bliscy. Wiem też, skąd pochodzę, gdzie są moje korzenie i jaka jest część mojej historii.

Po południu poszliśmy na cmentarz Osobowicki*. Teraz się szybko się ściemnia, więc z oddali widać było ogromną łunę unoszącą się nad cmentarzem. Co roku chodziliśmy pieszo. Mieliśmy dość blisko. [...]

Na cmentarzu Osobowickim pochowani są rodzice mamy. Pamiętam ich bardzo dobrze. Babcia w młodości miała kruczoczarne włosy, a później tak śmiesznie osiwiiała. Nie na siwo, tylko blond. Zawsze zazdrościłam jej tych włosów. Ja i Bazyl mieliśmy brązowe włosy i oczy. Tylko Zuzia była blondynką. Mama śmiała się, że to po babci. Dziadkowie mieszkali w jednopiętrowym domku z czerwonej cegły. Do dziś pamiętam, jak tam pięknie pachniało! Wewnątrz domu roznosił się zapach ciasta drożdżowego.

* Cmentarz Osobowicki – największy cmentarz we Wrocławiu, założony w 1867 roku.

W ogrodzie dziadków kwitły bordowe piwonie. Pamiętam szelest ich liści, gdy dziadek podlewał je węzłem ogrodowym. Ścieżki porastała wybujała trawa o różnych odcieniach zieleni, nakrapiana żółtymi plamkami mniszka lekarskiego. W cieniu pod starym murem sąsiedniej posesji rosły konwalie. Troszeczkę dalej wszystkimi kolorami tęczy mienił się łubin. Kwiaty, drzewa i krzewy rosły nieregularnie, sprawiając wrażenie, jakby toczyły wojnę o swoje terytorium, a innym znów razem jakby żyły w zgodzie i harmonii, kotysząc się lekko w rytm własnej, niesłyszalnej dla mnie muzyki. W powietrzu unosił się zapach letniego deszczu i otwierającej swe kwiaty w pochmurne dni bądź po zachodzie słońca maciejki. Pamiętam też zapach pościeli, pachniała krochmalem i mroźnym powietrzem.

Babcia była ciepła i kochana, dziadek raczej surowy. Palił papierosy i kaszłał. Dawał nam drobne pieniądze i orzechy. Na pieniądze musieliśmy sobie zasłużyć. U dziadka nic nie było za darmo. Babcia dawała nam większe kwoty po kryjomu, w tajemnicy przed dziadkiem. Oboje za to czytali nam baśnie.

– Uśmiechasz się – wyrwał mnie z zamyślenia głos taty.

Podzieliłam się z nimi swoimi wspomnieniami. Bazyl i Zuzka też się uśmiechali. A potem postawiliśmy chryzantemy na marmurowej płycie i zapaliliśmy ogromny znicz. Pomodliliśmy się w ciszy i skupieniu. Mama miała łzy w oczach. Zuzka przytuliła się do niej, a Bazyl objął ją ramieniem. Ja wzięłam tatę pod rękę.

Fragment książki: Beata Andrzejczuk, Pamiętnik nastolatki, Kraków 2012.

4. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

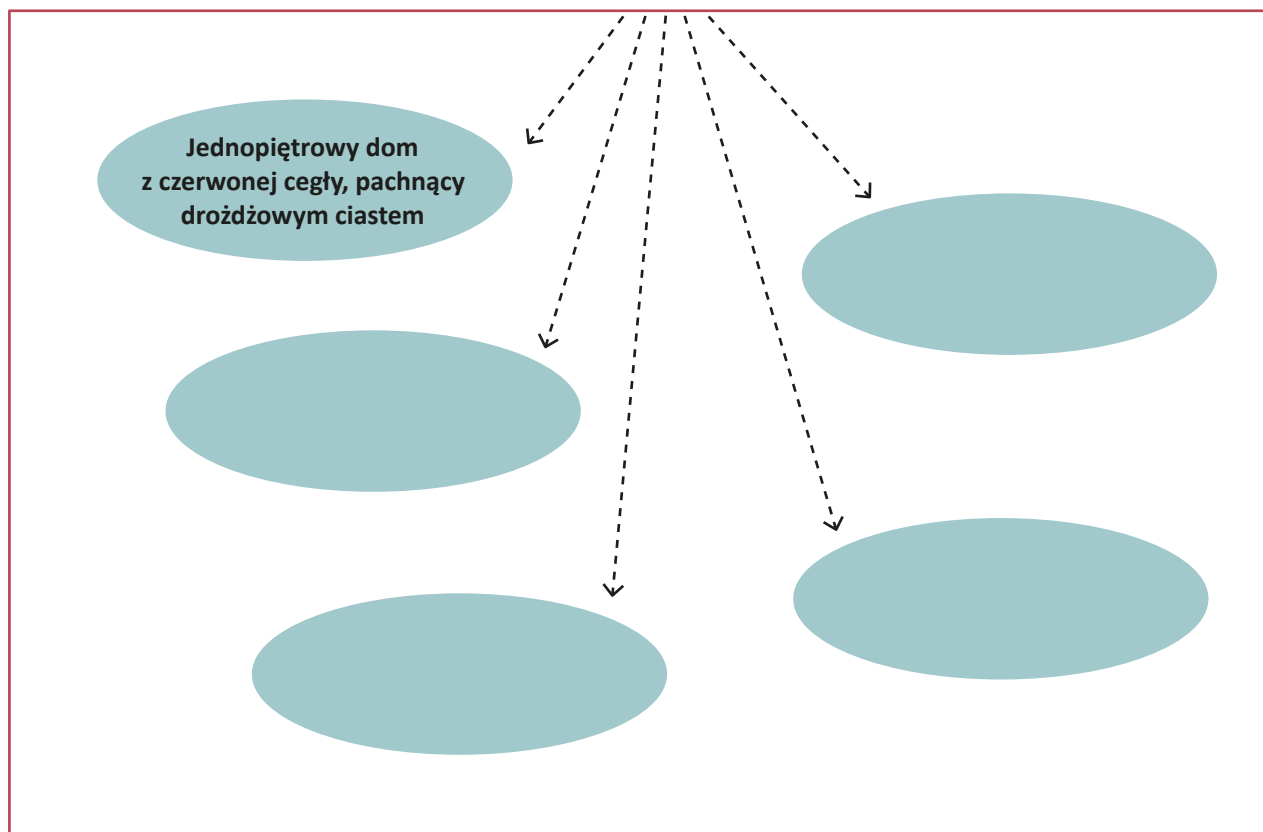
	Tak	Nie	Brak informacji
Bohaterka książki lubi dzień 1 listopada.	X		
Na cmentarzu pochowani są wujowie nastolatki.			
Rodzina pojechała na cmentarz autem.			

	Tak	Nie	Brak informacji
Na cmentarzu Osobowickim pochowani są rodzice mamy.			
Nastolatka nie pamiętała swojej babci.			
Zuzia była blondynką po babci.			
Bazyl nie pamiętał swoich dziadków.			
Cała rodzina pomodliła się w ciszy i skupieniu nad grobem dziadków.			

- 5.** Jak bohaterka tekstu pamięta swoich dziadków? Porozmawiaj z koleżanką/kolegą na temat tych wspomnień. Zapisz swoje wnioski w postaci mapy myśli.

Wspomnienia nastolatki

6. Jakie uczucia towarzyszą bohaterce tekstu, kiedy myśli o dniu Wszystkich Świętych? Czy znasz nazwy innych uczuć?

0. Przykład: *radość*

1.

2.

3.

7. Opowiedz o swoich wspomnieniach związanych z twoimi dziadkami. Odwołaj się do rodzinnych pamiątek (zdjęcia, stare przedmioty, książki). Wykorzystaj poniższe pytania:

- a) Jak wyglądali?
- b) Jak ich wspominasz?
- c) Z jakimi zapachami i kolorami ich kojarzysz?
- d) Czy pamiętasz jakieś przedmioty, które były dla nich ważne?
- e) Jacy byli dla ciebie?
- f) O czym najczęściej mówili, opowiadali?

8. Jak pachniało i co się działo w ogrodzie dziadków we wspomnieniach bohaterki tekstu? Uzupełnij zdania zgodnie z podanym przykładem.

Przykład. *Kwitły bordowe piwonie.*

- a) liście.
- b) Trawa
- c) konwalie.
- d) zapach letniego deszczu.
- e) maciejką.

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

8. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
Mianownik Kto? Co?	uroczystość	uroczystości
Dopełniacz Kogo? Czego?		
Celownik Komu? Czemu?		
Biernik Kogo? Co?		
Narzędnik Kim? Czym?	uroczystością	
Miejscownik O kim? O czym?		
Wołacz O!		

9. Uzupełnij luki podanymi w nawiasach rzeczownikami w odpowiednich formach.

Przykład: *Lubię chodzić na cmentarz w (uroczystość) uroczystość Wszystkich Świętych.*

1. Mój mały brat jest (radość) dla całej naszej rodziny.
2. Największą (miłość) mojej babci zawsze były kwiaty.
3. Czuję ogromną (złość), kiedy widzę śmieci na ulicy.
4. Patrzyłam z (obojętność) na zachowanie mojej młodszej siostry.
5. Myślała o (zazdrość), którą będą czuły jej koleżanki, kiedy zobaczą jej nową fryzurę.
6. Mój dziadek walczył podczas wojny o (wolność) naszego kraju.
7. Nie zawsze wierzę w (życzliwość) moich koleżanek.

ORTOGRAFIA

10. Wpisz brakujące litery. Sprawdź pisownię wyrazów w tekście i zapamiętaj.

- a) Niczym nie zakł...cone wspomnienia.
- b) Cmentarz Osobowicki jest poło...ony na wzg...rzu.
- c) Moi pradziadkowie kazali tacie pielić b...raki.
- d) Bezradność to jedno z najgorszych ucz...ć.
- e) Nastolatka wie, skąd po...odzi, zna swoje ko...enie.
- f) W domu dziadków pa...niało ciastem dro...dżowym.
- g) Pościel pachniała kro...malem i mroźnym powiet...em.
- h) Dziadek był s...rowy, ale dawał drobne pieniądze, na które musieliśmy sobie zaślu...ć.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania.

1. Dlaczego 1 listopada jest ważnym świętem w Polsce?
2. Jakie są typowe tradycje związane z obchodzeniem dnia Wszystkich Świętych w Polsce?
3. Czy również chodzisz z rodziną na cmentarz w tym dniu? Dlaczego?
4. Jakie kwiaty często składa się na grobach w dniu Wszystkich Świętych?
5. Jakie uczucia towarzyszą Ci podczas odwiedzania grobów w tym dniu?
6. Czy macie w rodzinie jakieś specjalne potrawy, które przygotowujecie na ten dzień?
7. Jakie jest symboliczne znaczenie zapalania zniczy na grobach w dniu Wszystkich Świętych?
8. Czy w swojej rodzinie obchodzicie dzień Wszystkich Świętych w podobny sposób jak większość Polaków?
9. Jak długo utrzymuje się atmosfera wspominania zmarłych i odwiedzania grobów po 1 listopada?
10. Czy istnieją jakieś inne polskie tradycje związane z pamięcią o zmarłych?

TRADYCJE I SYMBOLE ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

PRZED CZYTANIEM

1. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką i odpowiedz na poniższe pytania.

- a) Co widzisz na ilustracji?
- b) Które z polskich świąt jest Twoim ulubionym? Odpowiedź uzasadnij.
- c) O jakich świątach Bożego Narodzenia marzysz?

2. Obejrzyj film pt. *Tradycje i symbole świąt Bożego Narodzenia* i odpowiedz na poniższe pytania.

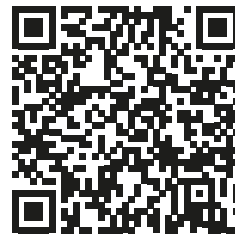
- a) Czego symbolem jest choinka?
- b) Co wieszamy na choince?
- c) Co oznaczają lampki?
- d) Czego symbolem jest jabłko?
- e) Co oznacza łańcuch?

3. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i ułóż trzy pytania.

- a)
- b)
- c)

4. Uzupełnij brakujące wyjaśnienia symboliki świąt Bożego Narodzenia.

Choinka – drzewko świąteczne jest symbolem odrodzenia. 90% mieszkańców Europy uważa, że jest ono najważniejszym symbolem świąt. Zielony kolor drzewka symbolizuje nadzieję i wieczne życie.

Ozdoby choinkowe (np. jabłka, łańcuchy, bombki, światełka, pierniczki) –

.....

Wigilia – łacińskie słowo *vigilia* oznacza czuwanie, oczekiwanie. Pierwsza gwiazdka, wraz z którą rozpoczyna się wieczerza wigilijna, jest symbolicznym nawiązaniem do gwiazdy betlejemskiej, oznaczającej narodziny Jezusa, którą we wschodniej stronie nieba ujrzeli Trzej Królowie.

Kolacja wigilijna –

Pierwsza gwiazdka –

Puste miejsce przy stole –

Sianko pod obrusem – stół wigilijny przykrywany jest białym obrusem, pod który wkładamy sianko – symbol ubóstwa, w jakim na świat przyszedł Jezus. Tym samym siankiem gospodarze zapewniają sobie dostatek i powodzenie na kolejny rok – to już wierzenie pogańskie.

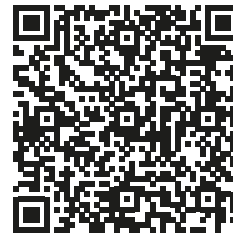
Opłatek wigilijny –

Dzielenie się opłatkiem – dzielenie się opłatkiem na początku wieczerzy wigilijnej wyraża chęć bycia razem. Ma swoją symbolikę nie tylko w wymiarze duchowym. Sama materia opłatka: „chleb”, podkreśla również doczesny charakter życzeń, oznacza wzajemne poświęcenie się dla siebie.

Dwanaście potraw – pierwotnie dwanaście potraw symbolizowało dwanaście miesięcy w roku, za które domownicy dziękowali Bogu. Współcześnie w naszej tradycji zakorzeniła się symbolika dwunastu apostołów, z którymi Jezus zasiadł do Ostatniej Wieczerzy.

Orzechy – to symbol mądrości i wiedzy, a także znak pojednania i sprawiedliwości. Podawane w wigilijny wieczór, miały zapewnić spokój w nadchodzącym roku, a także pomyślność, dostatek.

Zob. m.in.:

CZYTANIE

5. Przeczytaj tekst i wypisz sześć słów kluczowych, a następnie ułóż sześć pytań do tekstu.

Wigilia Bożego Narodzenia

Wigilia Bożego Narodzenia to najbardziej uroczysty dzień w roku, z którym powiązanych jest wiele obrzędów. Jednym z nich jest uroczysta msza święta nazywana pasterką albo północną, ponieważ celebrowana jest o północy. W trakcie pasterki głośno biją wszystkie kościelne dzwony w Polsce, śpiewane są podniosłe pieśni kościelne i kolędy, zwłaszcza *Bóg się rodzi*, która oznajmia początek dnia i święta Bożego Narodzenia. Nabożeństwo nocne ku chwale Dzieciątka Jezus do liturgii Kościoła powszechnego zostało wprowadzone w VI wieku. Początkowo pasterka odbywała się tylko w Jerozolimie i Betlejem – zwyczaj ten celebrowany jest do dnia dzisiejszego. Pasterkę odprawia

się w Grocie Narodzenia, nazywanej Grotą Mleczną, potem nabożeństwo przenosi się do podziemi bazyliki Bożego Narodzenia w Betlejem. W podłodze bazyliki, tuż przy ołtarzu, mieści się srebrna gwiazda. Gwiazda ta oznacza święte miejsce, w którym na świat miał przyjść Jezus Chrystus. Jest to miejsce otoczone wielką czcią, odwiedzane przez wszystkich pielgrzymów z całego świata chrześcijańskiego odwiedzających Ziemię Świętą i Betlejem.

Fragment tekstu: <https://tychynews.pl/2022/12/24/dzisiaj-wigilia-bozego-narodzenia-7/> [dostęp: 20.12.2022].

Słowa kluczowe

--	--	--	--	--	--

Ułóż pytania z wybranymi słowami kluczowymi.

1.?
2.?
3.?
4.?
5.?
6.?

6. Uzupelnij luki wyrazami z tabeli w odpowiednich formach.

Wieczera wigilijna

Kolacja wigilijna, zgodnie z tradycją, rozpoczyna się wraz z momentem pojawienia się na niebie pierwszej , co jest nawiązaniem do gwiazdy betlejemskiej oznaczającej narodziny Jezusa, którą ujrzeli Trzej Królowie wigilijna jest postna. Choć Kościół kilka lat temu zniósł ten wymóg, w wielu domach nadal ta jest zachowywana. Kiedyś kolacja wigilijna, do której

gwiazdka, wieczerza,
potrawy, dary, mak,
apostołowie, dania \,
tradycja

zasiadali domownicy zawsze głodni po całodziennym poście, składała się z wielu Potrawy wigilijne były i są nadal zróżnicowane regionalnie, ale zawsze zwracano uwagę na to, aby były przygotowane z pola, ogrodu, sadu, lasu i wody. Ważne było także użycie rzeczy drobnych i trudno policzalnych, jak , kasza, groch, bób, co miało zapewnić dostatek. Ilość dań była różna, najczęściej uważano, że powinno być ich 12, czyli tyle, ilu było lub w innej wersji – miesięcy w roku. Mogło być ich także 7, ponieważ jest tyle dni tygodnia, lub 9 w nawiązaniu do chórów anielskich. Panowało przekonanie, że należy spróbować każdej z wigilijnych z szacunku dla płodów ziemi.

Fragment tekstu Zofii Besz-Jary, Przy wigilijnym stole, <https://www.gov.pl/web/kultura/wieczera-wigilijna> [dostęp: 19.12.2022].

7. Zapisz w zeszycie odpowiedzi na poniższe pytania.

- a) Kiedy rozpoczyna się kolacja wigilijna?
.....
- b) Co ujrzeli Trzej Królowie w momencie narodzenia Jezusa?
.....
- c) Dlaczego do potraw wigilijnych dodajemy mak, kaszę, groch?
.....
- d) Ile powinno być potraw wigilijnych na naszym stole?
.....
- e) Dlaczego należy spróbować każdej z potraw wigilijnych?
.....

PO CZYTANIU

8. Opowiedz, jakie tradycje bożonarodzeniowe kultywowane są w Twoim domu.

9. Uzupełnij tabelę zgodnie z przykładem.
Tradycje bożonarodzeniowe w Polsce i w Wielkiej Brytanii

Podobieństwa	Różnice
ubiera się choinkę	nie ma Wigilii

10. Porozmawiaj w parach na temat *Barszcz z uszkami czy grzybowa z łazankami?* Wykorzystaj zamieszczone w podręczniku zdjęcie.

- Jakie potrawy wigilijne są najbardziej lubiane w Twoim domu?
- Jakie tradycyjne potrawy wigilijne widzisz na zdjęciu i czy takie potrawy występują w Twoim domu?
- Jaka jest Twoja ulubiona potrawa i dlaczego?
- Czy regionalne bożonarodzeniowe zwyczaje kulinarne przeniosły się z Polski również do Wielkiej Brytanii?
- Czy warto pielęgnować kulinarne tradycje polskie dotyczące potraw wigilijnych?

TŁUMACZENIE

5. Przetłumacz na język polski.

- a) gingerbreads –
- b) christmas cards –
- c) paper chains –
- d) snowflakes –
- e) relatives –
- f) christmas customs –
- g) mistletoe –
- h) nativity play –

PISANIE

13. Napisz tekst do gazetki w polskiej szkole na temat tradycji bożonarodzeniowych (90 słów). Zawrzyj w tekście odpowiedź na poniższe pytania.

- a) Jakie polskie tradycje pielęgnujesz ze swoją rodziną?
- b) Jak spędziłeś(-eś) ostatnie Boże Narodzenie?
- c) Dlaczego pielęgnowanie tradycji jest ważne?
- d) Jakie masz ulubione zwyczaje, które będziesz podtrzymywał(a) w przyszłości?

PRACA DOMOWA

- 14.** Jakie znasz tradycyjne polskie potrawy wigilijne? Wypisz je wszystkie i napisz przepis na Twoją ulubioną potrawę wigilijną.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania.

1. Kiedy według tradycji zasiadamy do stołu wigilijnego?
2. Jak nazywają się pieśni śpiewane w okresie świąt Bożego Narodzenia?
3. Dlaczego na stole wigilijnym stawia się jedno dodatkowe nakrycie?
4. Jak nazywa się msza święta odprawiana o północy w wigilię Bożego Narodzenia?
5. Co przedstawia bożonarodzeniowa szopka?
6. Wymień co najmniej trzy symbole świąt Bożego Narodzenia.
7. Co to jest kutia?
8. Jak wygląda polski stół wigilijny?

TRADYCJE I ZWYCZAJE WIELKANOCNE

PRZED CZYTANIEM

1. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat tradycji związanych z Wielkanocą.

2. Podpisz zdjęcia słowami z ramki zgodnie z podanym przykładem.

pisanki, koszyk wielkanocny, śmigus-dyngus, bazie, bukszpan, palmy wielkanocne

A. Przykład: *pisanki*

B.

C.

D.

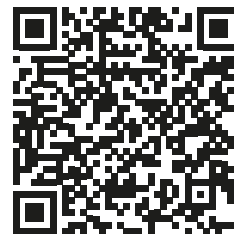
E.

F.

3. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i zaznacz: Tak, Nie, Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Wielkanoc kończy okres karnawału.	X		
Wielkanoc jest czasem wyczekiwany.			
Z Wielkanocą nie wiąże się dużo tradycji oraz zwyczajów.			
Śmigus-dyngus to zwyczaj, który obchodzimy w okresie Wielkiego Postu.			
Zwyczaje i tradycje wielkanocne są takie same w całej Polsce.			

4. Opisz zdjęcia A i B. Zastosuj wyrażenia z ramki.

A

B

w lewym górnym rogu...	na pierwszym planie...
w prawym górnym rogu...	na drugim planie...
na środku...	z tyłu...
po lewej stronie...	w tle...
po prawej stronie...	w lewym dolnym rogu...
w prawym dolnym rogu...	

5. Napisz dialog według poniższych wytycznych (praca w parach).

Planujecie z mamą przygotować Święta Wielkanocne. Zaplanuj, co musicie zrobić, kto to robi, jak udekorujecie mieszkanie, co kupicie, co ugotujecie, co będziecie robić w świąteczny czas.

Mama:

Kasia:

Mama:

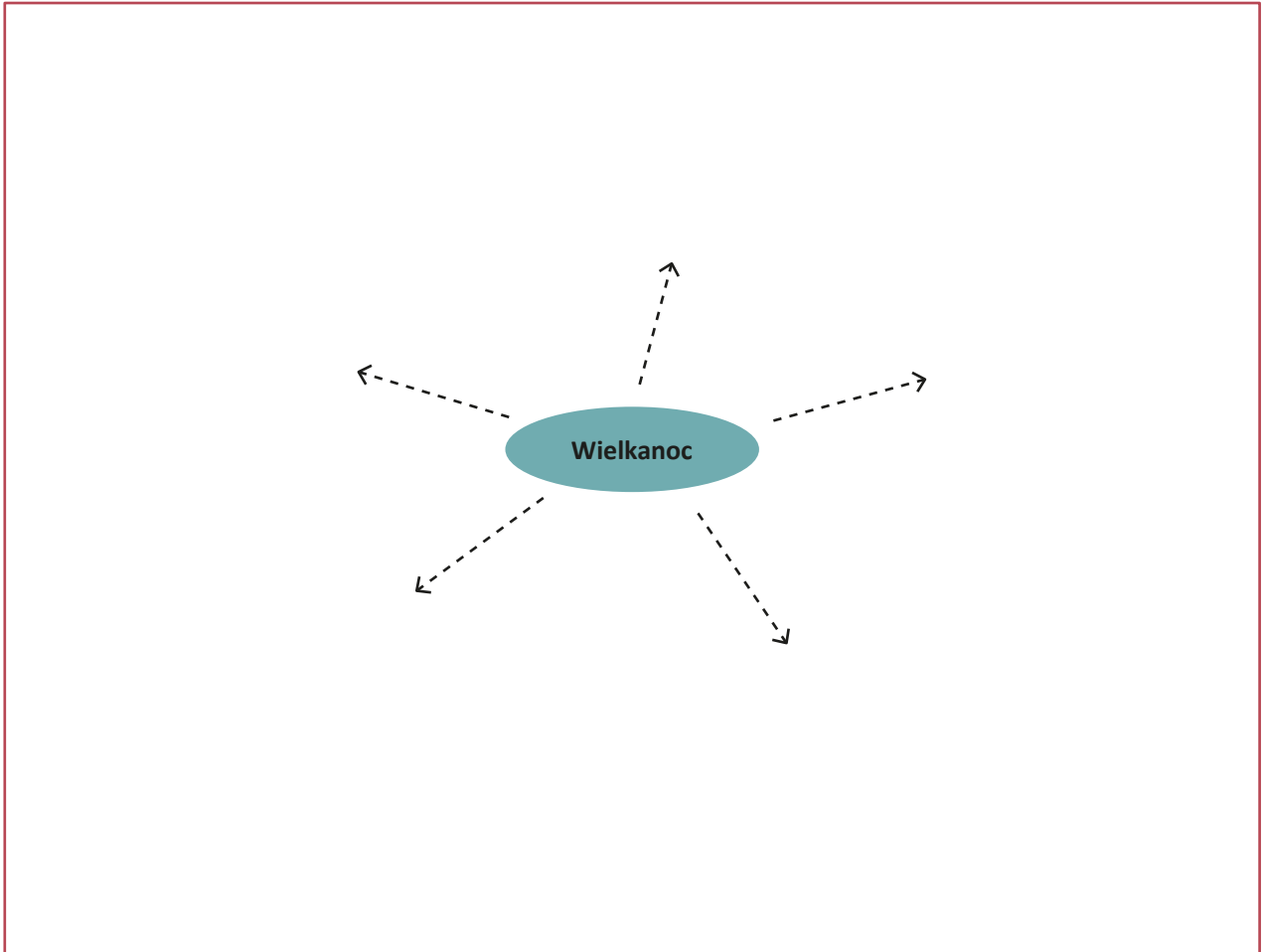
Kasia:

Mama:

Kasia:

6. Przygotuj mapę myśli ze słowem Wielkanoc.

CZYTANIE

7. Przeczytaj i zaznacz prawidłową odpowiedź.

Koszyczek Wielkanocny

Ze zwyczajami wielkanocnymi związane jest święcenie potraw. W Wielką Sobotę idziemy do kościoła z koszyczkiem, w którym znajdują się różne produkty. Ale czy wszystko to powinno się znaleźć w wielkanocnym koszyku? Pomóżcie mi...

Zob. m.in.

Koszyczek Wielkanocny – lista produktów

- baranek – symbol zwycięstwa życia nad śmiercią
- jajko – znak odradzającego się życia
- chleb – symbol Ciała Chrystusa
- kiełbasa i wędlina – symbole dostatku, zdrowia i płodności
- woda – znak przygotowania do nowego życia
- sól – symbol oczyszczenia
- ciasto (babka wielkanocna) – symbol umiejętności i doskonałości
- chrzan – znak siły fizycznej
- bukszpan – symbol nadziei na zmartwychwstanie

Do mojego koszyczka wielkanocnego wkładam:

1. chleb

- a) symbol doskonałości
- b) symbol Ciała Chrystusa
- c) symbol nadziei na zmartwychwstanie
- d) najważniejszy pokarm

2. jajko

- a) symbol zwycięstwa życia nad śmiercią
- b) najważniejszy pokarm
- c) symbol doskonałości
- d) symbol życia

3. baranek

- a) symbol życia
- b) symbol zwycięstwa życia nad śmiercią
- c) symbol doskonałości
- d) symbol siły fizycznej

4. kiełbasa i wędlina

- a) symbol doskonałości
- b) symbol nadziei na zmartwychwstanie
- c) symbole dostatku, zdrowia i płodności
- d) symbol siły fizycznej

5. woda

- a) symbol siły fizycznej
- b) symbol płodności
- c) znak przygotowania do nowego życia
- d) symbol życia

6. sól

- a) symbol siły fizycznej
- b) symbol wiary
- c) symbol doskonałości
- d) symbol oczyszczenia

7. chrzan

- a) symbol zwycięstwa życia nad śmiercią
- b) symbol siły fizycznej
- c) symbol płodności
- d) symbol doskonałości

8. bukszpan

- a) symbol płodności
- b) symbol nadziei na zmartwychwstanie
- c) znak odradzającego się życia
- d) symbol wiary

CZYTANIE

8. Przeczytaj i odpowiedz na pytania.

Malowanie jaj

Tuż przed świętami przychodzi czas na kreatywny i jeden z przyjemniejszych zwyczajów wielkanocnych: malowanie pisanek. Jajka od dawna są symbolem rodzącego się życia, co bezpośrednio odnosi się do zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. Dawniej uważano, że naturalnie barwione (np. w wywarze z cebuli) jajka mają magiczną moc i mogą leczyć choroby. Pisanki były od zawsze związane z tradycjami wielkanocnymi, jednak w poszczególnych regionach Polski różnie się je nazywa. Na północy mamy do czynienia z kraszankami (gotuje się je w barwnym wywarze, a następnie wydrapuje na nich różne wzory). W okolicach Krakowa i Łowicza występują nalepianki, czyli jajka ozdobione wycinankami z papieru (zwłaszcza przedstawiającymi ornamenty ludowe). Z kolei na Mazowszu można spotkać oklejanki – wdmuszki udekorowane kolorową włóczką (na pierwszy rzut oka wyglądają jak sztuczne jajka lub zabawki).

Źródło: <https://smilyplay.pl/tradycje-wielkanocne-w-polsce-i-wybranych-regionach-naszego-kraju/> [dostęp: 30.07.2023].

a) Co to są kraszanki?

.....

b) Co symbolizują jajka?

.....

c) Gdzie najczęściej spotykamy kraszanki?

.....

d) Czym różnią się kraszanki od oklejaneek?

.....

e) Jakie wzory przedstawiane są na nalepiankach?

.....

9. Przeczytaj poniższy tekst i napisz, w jaki sposób w Polsce obchodzimy Wielki Tydzień.

Wielki Tydzień

Wielki Tydzień rozpoczyna się Niedzielą Palmową, która symbolizuje wjazd Jezusa Chrystusa do Jerozolimy. Zanosimy wówczas do kościoła kolorowe palmy wielkanocne, które następnie są święcone. Dawniej palemki splotało się samodzielnie. Obecnie popularnością cieszą się jednak te kupne, zazwyczaj zrobione z bukszpanu, gałązek wierzby, różnych suszonych kwiatów i ziół. Zwyczaj ręcznego tworzenia gałązek nie umarł jednak całkowicie! W wielu miasteczkach organizowane są konkursy na najpiękniejszą, najwyższą lub najoryginalniejszą palmę. Poświęcona palma była uważana za symbol szczęścia, dlatego zawsze zanoszono ją do domu i wieszano w widocznym miejscu. Miała tam zostać równy rok – do momentu, aż zastąpi ją kolejna. Ta tradycja, chociaż może uszczuplona o magiczny wydźwięk szczęścia, jest wciąż kultywowana przez wiele rodzin. Wielki Tydzień kończy Triduum Paschalne. Rozpoczyna się ono wieczorem w Wielki Czwartek, obejmuje Wielki Piątek i Wielką Sobotę, a kończy w poranek wielkanocny. W nocy z Wielkiej Soboty na Wielką Niedzielę odbywa się liturgia wigilii paschalnej. To najważniejsza msza święta w roku w Kościele katolickim – obchodzi się wtedy uroczystość zmartwychwstania Jezusa Chrystusa. W Wielką Sobotę, najczęściej z rana, święci się pokarmy. Obecnie do kościoła przynosi się raczej symboliczne produkty – takie, które zmieszczą się w niewielkim koszyku. Wśród nich można wymienić: jajka (symbol nowego życia), wędliny (symbol płodności), chrzan (symbol siły czy sól (symbol oczyszczenia od złego). Koszyczek często przystraja się również figurką baranka (z cukru, masła lub chleba, symbol Jezusa Chrystusa) oraz baziarni. Dawniej święcono dużo więcej żywności. Wszystko, co rodzina miała zamiar spożyć na śniadanie wielkanocne lub nawet w ciągu całych świąt, ustawiano w dużych koszach przed ołtarzem lub – jeśli ksiądz objeżdżał gospodarstwa – kładziono na białym obrusie przed domem.

Źródło: <https://smilyplay.pl/tradycje-wielkanocne-w-polsce-i-wybranych-regionach-naszego-kraju/> [dostęp: 13.03.2023].

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

10. Opisz zdjęcie i odpowiedz na pytania.

- a) Jakie potrawy przygotowujecie na Święta Wielkanocne?
- b) Jak planujesz przygotować najbliższe Święta Wielkanocne?

11. Przeczytaj i powiedz, co to jest śmigus-dyngus.

Lany poniedziałek

W Wielki Poniedziałek (drugi dzień świąt) przypada oczekiwany, zwłaszcza przez najmłodszych, lany poniedziałek, inaczej zwany śmigusem-dyngusem. Zwyczaj oblewania ludzi wodą pochodzi jeszcze z czasów pogańskich, choć dawniej śmigus i dyngus były odrębnymi obrządkami. Podczas śmigusa chłopcy delikatnie smagali gałązkami wierzby łydki napotkanych dziewcząt, ewentualnie kropili panny wodą – stąd wyrosła obecna tradycja wielkanocna. W trakcie dyngusa chodziło się od domu do domu, w formie życzeń oraz śpiewu prosząc o słodycze czy pieniądze.

Źródło: <https://smilyplay.pl/tradycje-wielkanocne-w-polsce-i-wybranych-regionach-naszego-kraju/> [dostęp: 10.03.2023].

Śmigus dyngus to

TŁUMACZENIE

12. Przetłumacz na język polski.

Easter bunny

Where did the Easter bunny come from? The Bible makes no mention of a long-eared, short-tailed creature who delivers decorated eggs to well-behaved children on Easter Sunday; nevertheless, the Easter bunny has become a prominent symbol of Christianity's most important holiday. The exact origins of this mythical mammal are unclear, but rabbits, known to be prolific procreators, are an ancient symbol of fertility and new life.

Źródło: <https://www.history.com/topics/holidays/easter-symbols> [dostęp: 6.03.2023].

.....
.....
.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

13. Przeczytaj podany tekst i zadaj do niego dziesięć pytań w języku polskim.

The Wet Monday

The Wet Monday, śmigus-dyngus in Polish is also known as Easter Monday or lany poniedziałek and is a holiday in Poland.

It is celebrated on the first Monday after Easter, and the way to celebrate is actually really fun: you need to pour water on other people. In many other countries in the world this tradition is also celebrated. For example, in Mexico, Mexicans celebrate it on the Easter Saturday and it is called “Holy Saturday”.

Traditionally, the boys need to pour water over girls, and they also need to spank them with pussy willow branches. It is believed that the girl that is most wet or the one that received most amounts of water, has more chances to get married.

On the following day, Tuesday, girls would do exactly the same, they would throw water over the boys and spank them as well. Easter season is one of the most important events in Poland, even some people consider it the most important festivity of the year.

Millions of Poles will go back to their natal cities or towns to spend this celebration with the ones they love, eat traditional and delicious Polish Easter food and live once again this extraordinary tradition.

Źródło: <https://culture.pl/en/article/smigus-dyngus-polands-national-water-fight-day> [dostęp: 10.03.2023].

1.?
2.?
3.?
4.?
5.?
6.?
7.?
8.?
9.?
10.?

PISANIE

- 14.** Napisz, jaka jest Twoja ulubiona potrawa wielkanocna, i uzasadnij dlaczego. Podaj na nią przepis.

Wielkanoc to czas, w którym na polskich stołach królują przede wszystkim najpopularniejsze tradycyjne świąteczne potrawy, takie jak gęsty żur, kiełbasa (zwykle biała) na ciepło, szynka wędzona w jałowcowym dymie, ćwikła z chrzanem, pieczone mięso, wędliny, lukrowane baby wielkanocne, mazurki, pascha, kołaczki i serniki. Moją ulubioną potrawą

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRACA DOMOWA

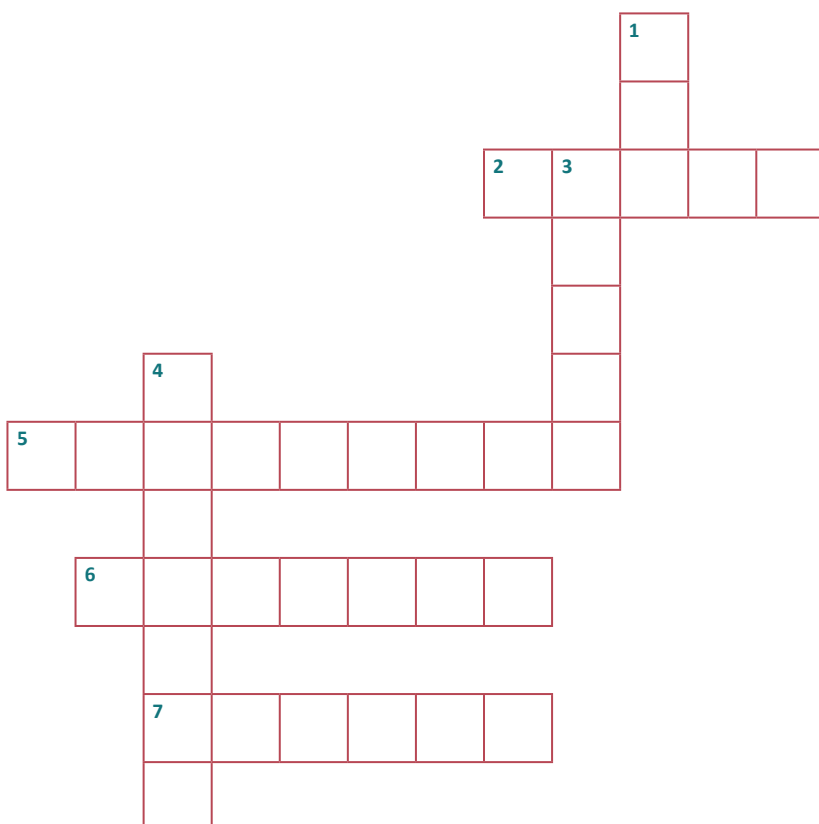
15. Napisz tekst do gazetki w polskiej szkole na temat tradycji Świąt Wielkanocnych (90 słów). Wykorzystaj poniższe pytania.

- Jakie polskie tradycje pielęgnujesz ze swoją rodziną?
- Jak spędziłaś(-eś) ostatnią Wielkanoc?
- Dlaczego pielęgnowanie tradycji jest ważne?
- Jakie są Twoje ulubione zwyczaje, które będziesz podtrzymywał(a) w przyszłości?

POWTÓRZENIE

Rozwiąż krzyżówkę.

Poziomo

- Przeważnie jestem biały i na stole leżę. Kładą na mnie sztucce, stawiają talerze.
- Koszyczek z jedzeniem, który święcimy w Wielką Sobotę.
- Święcimy je na tydzień przed Wielkanocą. Są kolorowe, zrobione z żywych gałązek wierzby, bazi, bukszpanu lub sztucznych kwiatów.
- Wysyłamy je tym, z którymi nie możemy być w święta razem, a których darzymy szczególną miłością i sympatią, życzymy im zdrowych, pogodnych świąt.

Pionowo

- Wielkanocna zupa.
- Na wielkanocnym stole to ona króluje. Polana słodkim lukrem i gościom smakuje.
- Malowane, kraszone, ozdabiają święcone.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania.

1. Jakie są tradycje związane z obchodzeniem Świąt Wielkanocnych w Polsce?
2. Jakie potrawy są przygotowywane na wielkanocny stół w Polsce?
3. Czy istnieją jakieś szczególne obrzędy lub zwyczaje związane z polską Wielkanocą?
4. Czy w Polsce obchodzi się Wielkanoc w podobny sposób jak w innych krajach?
5. Co symbolizują pisanki w tradycji wielkanocnej w Polsce?
6. Jakie są popularne gry i zabawy związane z Wielkanocą w Polsce?
7. Czy istnieją tradycje związane z Poniedziałkiem Wielkanocnym w Polsce?
8. Jakie są typowe życzenia składane podczas Świąt Wielkanocnych?
9. Czy w Polsce odbywają się jakieś uroczystości związane z Wielkanocą?

5.

Home, town, neighbourhood, and region

Dom, miasto, okolica i region

PRZED CZYTANIEM

- 1.** Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz korzystać ze słownika.

język polski	definicja	język angielski
kultowa	popularna w jakiejś grupie społecznej, religijnej	
		unique
rękodzieło		
kulinarne		
		antiques
targ		
		stalls
mekka		
dzielnica		

2. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i uzupełnij luki.

Dom, miasto, dzielnica

Camden to kultowa dzielnica w północnej części miasta, znana z niepowtarzalnego stylu i żywej atmosfery. Jej popularność wynika z połączenia historycznej architektury, niezależnej sztuki i tętniącego życiem rynku.

Dzielnica ta słynie z rozległego Camden Market, który przyciąga tysiące odwiedzających każdego dnia. Na targu można znaleźć niezliczone z rękodziełem, odzieżą, , a także pysznym jedzeniem z różnych kultur. Jest to doskonałe miejsce do poszukiwania przedmiotów i doświadczenia różnorodności smaków. Camden to również dla miłośników muzyki. Dzielnica jest słynna ze swoich licznych klubów muzycznych, w których odbywają się koncerty na żywo zespołów grających w różnych muzycznych. The Roundhouse to jedna z ikonicznych sal koncertowych w Camden, która gościła takie gwiazdy jak The Rolling Stones czy Jimi Hendrix. Jest to idealne miejsce dla osób pragnących doświadczyć energii i atmosfery koncertów na żywo.

Podsumowując, dzielnica Camden to prawdziwy skarb dla każdego, kto pragnie odkrywać niezwykłe miejsca. Jej połączenie historii, kultury, rozrywki i niepowtarzalnego stylu przyciąga zarówno lokalnych mieszkańców, jak i turystów z całego świata. To miejsce, gdzie można odkrywać nowe inspiracje i doświadczać niezapomnianych smaków.

Opracowano na podstawie <https://www.margauxsalon.co.uk/post/camden-market-the-heart-and-soul-of-camden-london> [dostęp: 5.05.2023].

3. Opisz zdjęcia i odpowiedz na pytania.

A

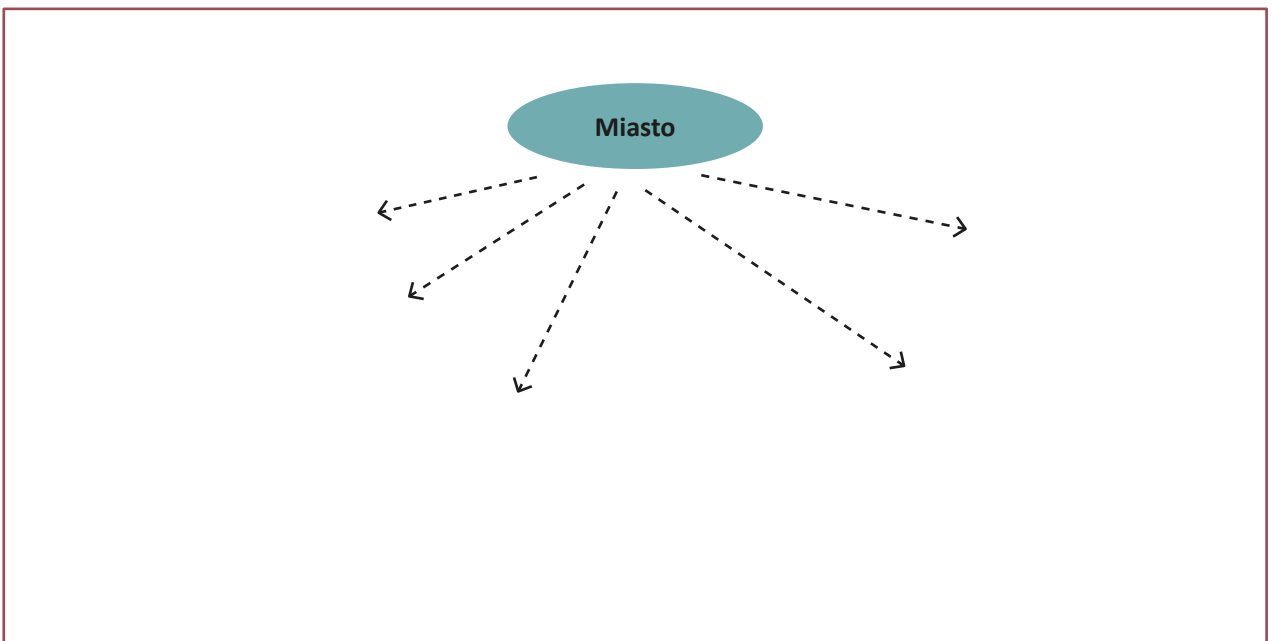
B

- a) Co widzisz na zdjęciach?
- b) Jak ostatnio spędzałaś(-eś) czas w swoim mieście?
- c) Gdzie planujesz wybrać się ze swoimi koleżankami i kolegami w wolnym czasie?

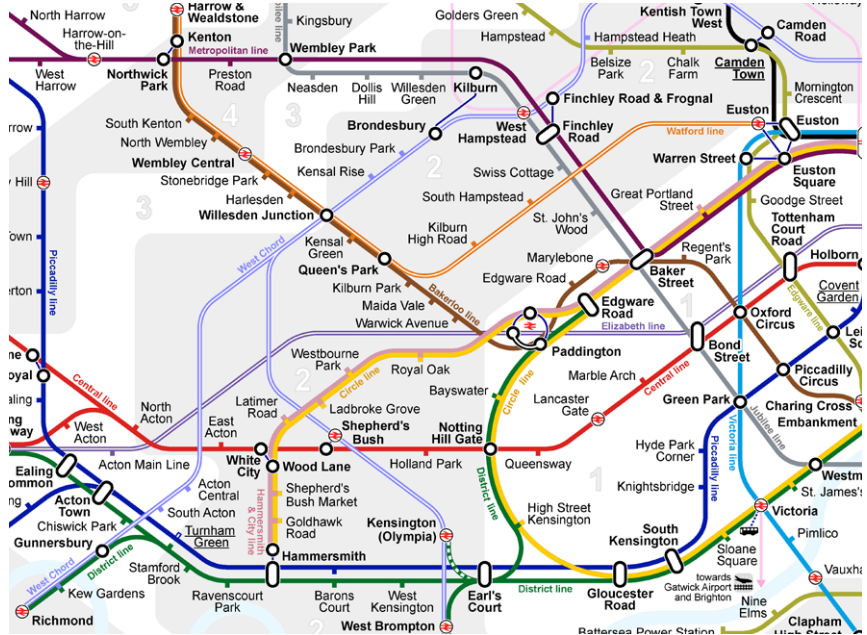

4. Narysuj mapę skojarzeń związanych ze słowem „miasto”.

5. Popatrz na mapę i wytłumacz koleżance, jak dostać się z Ravenscourt Park do Camden Town.

6. Planujes z koleżanką wybrać się na Camden Market. Popatrz na mapę i zaplanuj, co będziecie robić.

- a) Gdzie się spotkacie?
- b) Gdzie pójdziecie w pierwszej kolejności?
- c) Gdzie pójdziecie później i co tam będziecie robić?

CZYTANIE

7. Przeczytaj dialog i odpowiedz na pytanie.

Anna: Hej, Janie, słyszałam, że byłeś ostatnio w Londynie. Czy zwiedziłeś jakieś ciekawe dzielnice?

Jan: Tak, byłem w Camden i muszę powiedzieć, że to miejsce jest niesamowite! Nie mogłem oderwać wzroku od tych kolorowych budynków i tętniącego życiem rynku.

Anna: Camden? Tak, słyszałam o tej dzielnicy. Opowiedz mi więcej. Co tam zobaczyłeś?

Jan: Na targu Camden Market było mnóstwo straganów z przeróżnymi rzeczami. Można tam było znaleźć prawdziwe perełki – od rękodzieła po unikatową odzież i antyki. Po prostu nie mogłem się oderwać od tego miejsca.

Anna: Brzmi fascynująco! A coś jeszcze?

Jan: Oczywiście! Miałem okazję posłuchać świetnej muzyki na żywo. Camden jest znane ze swoich klubów muzycznych i koncertów. Byłem w The Roundhouse, gdzie odbywały się niesamowite występy. Atmosfera była niesamowita, pełna energii i pasji.

Anna: Wow, musiało być super! A co jeszcze jest warte uwagi w Camden?

Jan: Architektura tej dzielnicy jest również niezwykła. Spacerując wzdłuż kanału Camden Lock, mogłem podziwiać piękne budynki z czerwonej cegły. To dodawało uroku temu miejscu.

Anna: Czy są tam jakieś miejsca, gdzie można odpocząć?

Jan: Oczywiście! W Camden można znaleźć parki i inne miejsca, gdzie można się zrelaksować. Można usiąść na ławce nad kanałem i obserwować barwne łodzie przepływające obok.

Anna: Brzmi to jak idealne miejsce dla osób kochających sztukę i kulturę.

Jan: Dokładnie! Camden jest pełne galerii sztuki, butików i niezależnych sklepów. To prawdziwy raj dla artystycznych dusz.

Anna: Muszę to wszystko zobaczyć, gdy następnym razem będę w Londynie. Dzięki za podzielenie się swoimi wrażeniami z wizyty w Camden!

Jan: Nie ma sprawy! Polecam to miejsce każdemu, kto szuka niezapomnianych doświadczeń i prawdziwej brytyjskiej atmosfery. Camden to jedna z tych dzielnic, które zawsze zostaną w pamięci.

Co Jan widział w Camden?

0. *stragany*
1.
2.
3.
4.
5.
6.

8. Przeczytaj tekst i zapisz w zeszycie odpowiedzi na poniższe pytania.

Mieszkałem w Londynie, więc opowiem ci o jednej z najbardziej znanych dzielnic tego miasta – dzielnicy Camden. Jest to kultowa dzielnica w północnej części miasta, znana z niepowtarzalnego stylu i żywej atmosfery. Jej popularność wynika z unikalnego połączenia historycznej architektury, niezależnej sztuki i tętniącego życiem rynku.

Dzielnica ta słynie z rozległego targu Camden Market, który przyciąga tysiące odwiedzających każdego dnia. Na targu można znaleźć niezliczone stragany z rękodziełem, odzieżą, antykami, a także pysznym jedzeniem z różnych kultur. Jest to doskonałe miejsce do poszukiwania unikatowych przedmiotów i doświadczenia różnorodności kulinarnych smaków.

Camden to również mekka dla miłośników muzyki. Dzielnica jest słynna ze swoich licznych klubów muzycznych, w których odbywają się koncerty na żywo zespołów grających w różnych gatunkach. The Roundhouse to jedna z ikonicznych sal koncertowych w Camden, która gościła takie gwiazdy jak The Rolling Stones czy Jimi Hendrix. Jest to idealne miejsce dla osób pragnących doświadczyć niesamowitej energii i atmosfery koncertów na żywo.

Kolejnym charakterystycznym elementem Camden jest jego architektura. Można tam znaleźć wiele pięknych budynków z czerwonej cegły, które nadają dzielnicy niepowtarzalny urok. Camden Lock, kanał przecinający dzielnicę, jest kolejnym malowniczym miejscem, gdzie można spacerować, podziwiać barwne łodzie i odpocząć na jednej z licznych ławek.

Camden to również miejsce, gdzie artystyczna dusza spotyka się z subkulturami. Dzielnica jest znanym miejscem dla wielu artystów, rzeźbiarzy i projektantów mody. Spacerując po jej uliczkach, można natknąć się na wiele galerii sztuki, nietuzinkowych butików i niezależnych sklepów, które oferują unikalne produkty i dzieła sztuki.

Podsumowując, dzielnica Camden to prawdziwy skarb dla każdego, kto pragnie odkrywać niezwykłe miejsca. Jej unikalne połączenie historii, kultury, rozrywki i niepowtarzalnego stylu przyciąga zarówno lokalnych mieszkańców, jak i turystów z całego świata. To miejsce, gdzie można odkrywać nowe inspiracje i doświadczać niezapomnianych smaków.

Pytania do tekstu:

- a) Jakie są główne cechy, które sprawiają, że dzielnica Camden jest wyjątkowa i unikalna?
.....
- b) Dlaczego Camden Market jest tak popularny wśród turystów i mieszkańców? Jakie produkty i dobra można tam znaleźć?
.....
- c) Jakie znaczenie ma muzyka w dzielnicy Camden? Czy jest tam jakieś konkretne miejsce, które gościło sławne gwiazdy muzyczne?
.....

d) Jaką rolę odgrywa architektura w Camden? Czy istnieją jakieś charakterystyczne dla tego miejsca budynki albo style architektoniczne?

.....

e) Jakie są najważniejsze atrakcje turystyczne związane z dzielnicą Camden? Czy jest tam coś, czego nie można przegapić?

.....

f) Czy w Camden odbywają się jakieś wydarzenia kulturalne lub festiwale?

.....

g) Jakie są główne sklepy, galerie sztuki i butik w dzielnicy Camden? Czy mają one coś specjalnego do zaoferowania?

.....

h) Czy jest tam coś, czego warto spróbować w kwestii kulinariów? Jakie są charakterystyczne smaki lub potrawy z tej dzielnicy?

.....

i) Czy można tam znaleźć miejsca do odpoczynku i relaksu? Czy istnieją parki lub miejsca nad wodą, gdzie można spędzać czas?

.....

j) Jaka jest ogólna atmosfera i energia w dzielnicy Camden? Jakie są jej główne cechy i jakie emocje budzi u odwiedzających?

.....

9. Porozmawiaj w grupie i powiedz, co ciekawego możesz zobaczyć i zrobić w twoim mieście lub dzielnicy. Zapytaj kolegę/koleżankę:

a) Co można zobaczyć w jego/jej dzielnicy?

b) Czy jest zadowolona(-y) ze swojego miejsca zamieszkania? Dlaczego?

10. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania w języku polskim.

Camden is a vibrant district located in North London, renowned for its unique style and lively atmosphere. It has become an iconic part of the city, attracting locals and tourists alike with its rich history, diverse culture, and thriving market.

One of the highlights of Camden is the famous Camden Market, which draws in crowds of visitors every day. This sprawling market offers a treasure trove of stalls selling everything from handmade crafts and clothing to vintage finds and delectable street food. Exploring the market is like embarking on a sensory journey, where you can indulge in a variety of global cuisines and discover one-of-a-kind items.

The district is also a haven for music enthusiasts. Camden has a long-standing reputation as a hub for live music, with numerous iconic venues showcasing a wide range of genres. The Roundhouse, in particular, stands out as a historic concert hall that has hosted legendary artists such as The Rolling Stones and Jimi Hendrix. Whether you're a fan of rock, jazz, or alternative music, Camden's music scene offers an unforgettable experience.

Camden's architecture is another captivating aspect of the district. Its streets are adorned with charming red-brick buildings, adding to its distinctive character. The picturesque Camden Lock, a canal that runs through the area, provides a tranquil escape where visitors can stroll along the water-side, admire colorful canal boats, and find a moment of serenity amid the bustling city.

Beyond its markets and music, Camden is a haven for creativity and subcultures. The district has long been a magnet for artists, sculptors, and fashion designers. Art galleries, independent boutiques, and alternative shops dot the streets, offering a plethora of unique products and artworks to explore and admire.

Camden's allure lies not only in its physical attractions but also in its vibrant energy and eclectic mix of people. It is a place where diverse cultures and subcultures converge, creating an atmosphere that is both exciting and inclusive. Exploring Camden

is like embarking on a journey of self-expression, where you can embrace your individuality and immerse yourself in a melting pot of creativity.

In conclusion, Camden is a must-visit district for anyone seeking a unique and unforgettable experience in London. Its vibrant markets, lively music scene, captivating architecture, and artistic spirit make it a cultural hotspot that continues to inspire and captivate visitors from around the world.

<https://www.margauxsalon.co.uk/post/camden-market-the-heart-and-soul-of-camden-london> [dostęp: 5.05.2023].

Pytania

- a) Co sprawia, że Camden jest tętniącą życiem dzielnicą?
- b) Z czym kojarzony jest Camden Market i dlaczego jest popularny wśród odwiedzających?
- c) W jakiej słynnej sali koncertowej w Camden odbywają się występy znanych artystów?
- d) Co wyróżnia architekturę Camden?
- e) Jak kanał Camden Lock dodaje uroku dzielnicy?
- f) Dlaczego Camden jest uważane za raj dla artystów i projektantów?
- g) Co można znaleźć w galeriach sztuki i niezależnych butikach w Camden?
- h) Jak opisałbyś atmosferę i energię Camden?
- i) Jakie są główne atrakcje dla odwiedzających Camden?
- j) Jak Camden promuje różnorodność i kreatywność?

PRACA DOMOWA

**Napisz bloga na temat *Moja wymarzona dzielnica*.
Wskaż w nim, w jakiej dzielnicy chciałabyś/
chciałbyś mieszkać i wyjaśnij dlaczego.**

LITERATURA

1. Przeczytaj biografię autorki i odpowiedz na pytania.

Olga Tokarczuk

Wybitna prozaiczka i eseistka, laureatka Nagrody Nobla w dziedzinie literatury za 2018 rok i The Man Booker International Prize 2018 za powieść *Bieguni*. Urodziła się 29 stycznia 1962 roku w Sulechowie. Pisarka ceniona przez krytyków i przez publiczność. Fenomen popularności i dobrego smaku, wiedzy i sprawności pisarskiej, filozoficznej głębi i sztuki opowiadania. Wielbicielka Junga, znawczyni filozofii i wiedzy tajemnej, studiowała psychologię na Uniwersytecie Warszawskim.

Na podstawie: <https://culture.pl/pl>.

W którym roku Olga Tokarczuk otrzymała Nagrodę Nobla?

.....

Czym interesuje się noblistka?

.....

Co studiowała autorka książki *Bieguni*?

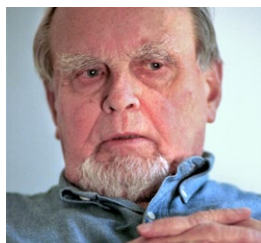
.....

Gdzie urodziła się Tokarczuk?

.....

2. Czy znasz innych polskich laureatów literackiej Nagrody Nobla? Porozmawiaj z nauczycielem na temat tych postaci. Sprawdź w Internecie, jakie utwory pisali. Podpisz zdjęcia.

.....

3. Połącz kolumny, a następnie ułóż zdania z nowymi wyrazami i zapisz je w zeszytcie.

A	B
podmurówka	pęk kwiatów, traw i zielonych gałęzi zatykany na dachu budującego się domu na znak, że budowa jest na ukończeniu
wiecha	każdy z poziomów, na jakie podzielona jest budowla
piwnica	pole nieuprawiane przez dłuższy czas
suterena	przybudówka przed wejściem do budynku, nakryta daszkiem wspartym na słupach
ganek	pomieszczenie pod budynkiem przeznaczone do przechowywania różnych rzeczy, żywności, opału itp.
sień	mebel do przechowywania naczyń i przyborów stołowych
kondygnacja	pomieszczenie prowadzące do wnętrza domu
kredens	płytki fundament z kamienia, cegły lub betonu, na którym coś się buduje
ugór	część budynku znajdująca się pod parterem, częściowo poniżej poziomu ziemi, wykorzystywana np. na warsztaty lub tanie mieszkania

0. *Zatknięcie **wiechy** na dachu naszego nowego domu było tak symboliczne, że aż się popłakałam.*

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.

**4. Przeczytaj fragment powieści Olgi Tokarczuk
Prawiek i inne czasy i wykonaj poniższe zadania.**

Fundamenty wykopano w idealny kwadrat. Jego boki odpowiadały czterem stronom świata.

Michał, Paweł Boski i robotnicy wznosili ściany najpierw z kamienia – to była podmurówka – a potem z drewnianych bali.

Gdy zamknęli sklepienia piwnic, zaczęli mówić o tym miejscu „dom”, lecz dopiero gdy zbudowali dach i uwieńczyli go wiechą, stał się domem na dobre. Dom bowiem zaczyna być wtedy, gdy jego ściany zamkną w sobie kawał przestrzeni. To ta zamknięta przestrzeń jest duszą domu.

Budowali dom dwa lata. Wiechę na dachu zatknęli latem trzydziestego szóstego roku. Przed domem zrobili zdjęcie.

Dom miał piwnice. W jednej znajdowały się dwa okna i ta miała być suteroną i letnią kuchnią zarazem. W następnej było jedno okno – przeznaczili ją na komórkę, pralnię i do przechowywania ziemniaków. W trzeciej nie było okien wcale – tu miał być schowek na wszelki wypadek. Michał pod tą trzecią kazał wykopać jeszcze jedną, czwartą piwniczkę, małą i zimną – na lód i na nie wiadomo co.

Parter był wysoki, na podmurówce z kamienia. Wchodziło się na parter po schodach z drewnianą balustradą. Były dwa wejścia. Jedno od drogi, przez ganek wprost do dużego przedpokoju, z którego szło się do pokojów. Drugie wejście prowadziło przez sień do kuchni. Kuchnia miała wielkie okno, a pod przeciwległą ścianą stał piec kuchenny z niebieskich kafli, które w Taszowie wybierała Misia. Piec wykończono mosiężnymi okuciami i wieszakami. W kuchni było troje drzwi: do największego pokoju, pod schody i do pokoiku. Parter był kręgiem pomieszczeń. Gdyby pootwierać wszystkie drzwi, można by chodzić w kółko.

Z przedpokoju schody prowadziły na piętro, gdzie następne cztery pokoje czekały na wykończenie.

Nad tym wszystkim była jeszcze jedna kondygnacja – strych. Szło się tam po drewnianych, wąskich schodach. Strych

zafascynował małego Izydora, ponieważ miał okna na cztery strony świata.

Dom z zewnątrz obity był deskami ułożonymi jak rybie łuski. To był pomysł starego Boskiego. Stary Boski położył też dach, tak samo piękny jak dach pałacu. Przed domem rósł bez. Rósł tu wtedy, gdy domu jeszcze nie było. Teraz odbijał się w szybach okien. Pod bzem postawiono ławeczkę. Pod bzem przystawali ludzie z Prawieku i podziwiali dom. Nikt w okolicy nie postawił tak pięknego domu. Przyjechał konno także dziedzic Popielski i poklepał Pawła Boskiego po plecach. Paweł zaprosił go na wesele.

W niedzielę Michał pojechał po księdza proboszcza, żeby poświęcił dom. Ksiądz stanął na ganku i rozejrzał się z uznaniem.

– Piękny dom zbudowałeś córce – powiedział do Michała.

Paweł wzruszył ramionami.

W końcu zaczęto znosić meble. Większość z nich zrobił stary Boski, ale były i takie, które przywieziono furmanką z Kielc. Na przykład wielki stojący zegar, kredens pokojowy i okrągły dębowy stół z rzeźbionymi nogami. Misi smutniały oczy, kiedy patrzyła na otoczenie domu. Płaska, szara ziemia pokryta suchą trawą, jaka rośnie w ugorach. Dlatego Michał nakupił dla Misi drzew. I w ciągu jednego dnia urządził wokół domu coś, co kiedyś będzie sadem. Jabłonie, grusze, śliwy i włoskie orzechy. W samym środku tego sadu posadzili kosztele, drzewo rodzące owoce, które skusiły Ewę.

Fragment powieści Olgi Tokaczyk, Prawiek i inne czasy, Kraków 2022.

5. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Dom miał cztery kondygnacje.	X		
Elewacja została pomalowana na jasne kolory.			

	Tak	Nie	Brak informacji
Parter był niski, na podmurówce z kamienia.			
Na strych prowadziły drewniane schody.			
Przed oknem rosły piękne magnolie, które wszyscy podziwiali.			
Stary Boski położył dach i wykonał krzesła.			
Misia nie była zadowolona z otoczenia, dlatego Michał kupił jej dużo kwiatów.			
Kosztele to jabłka.			

6. Wyjaśnij znaczenie podanych frazeologizmów, a następnie ułóż zdania z trzema wybranymi.

być gościem we własnym domu, postawić cały dom na nogi, mieć cały dom na głowie, czuć się jak u siebie w domu, domowe ognisko, czynić honory domu

1.

.....

2.

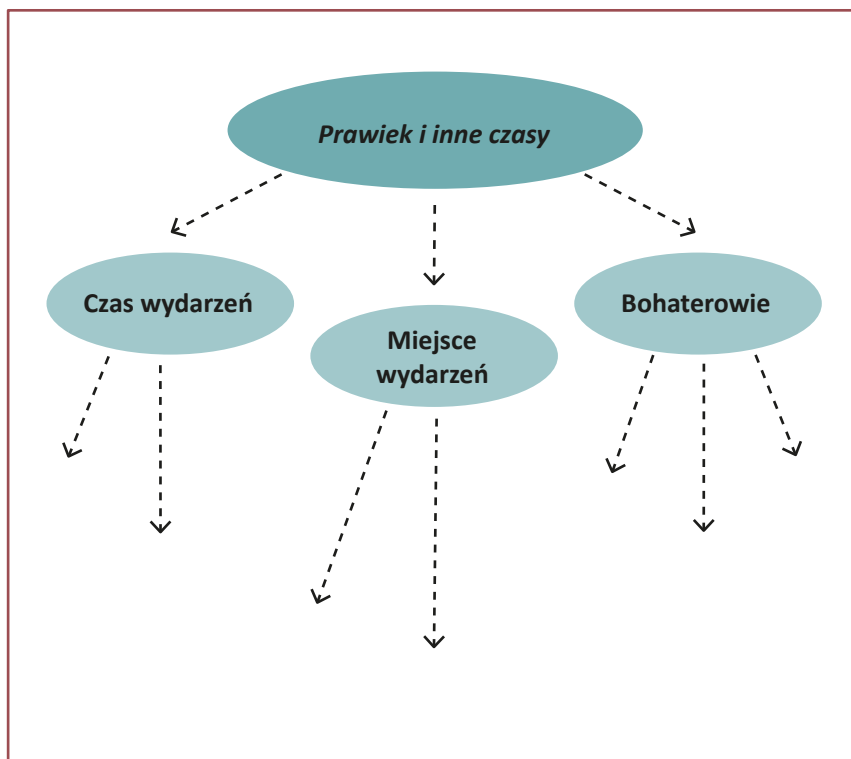
.....

3.

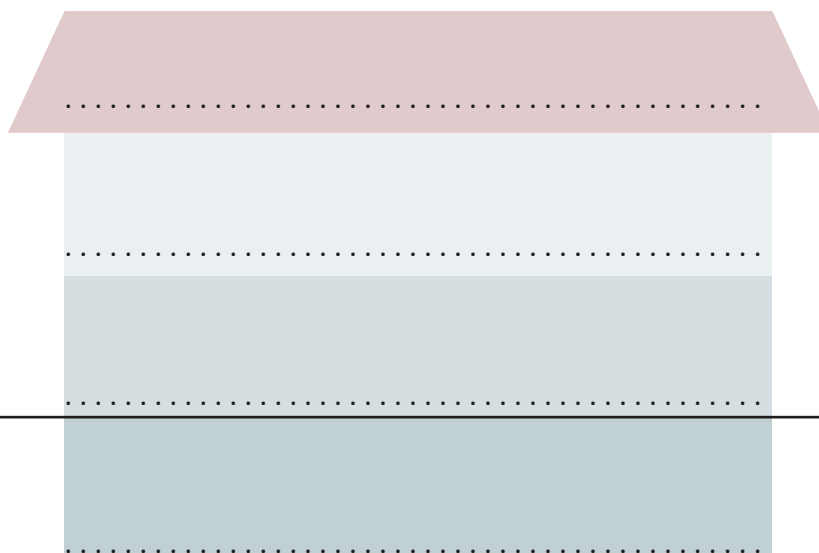
.....

7. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

8. W schemat domu wpisz meble, które według opisu z *Prawieku* znajdowały się na poszczególnych piętrach.

- 9. Wyobraź sobie, że stoisz przed domem w Prawieku. Opisz, jak wyglądałby ogród urządzony przez bohaterów utworu. Użyj nazw roślin, które pojawiły się we fragmencie powieści.

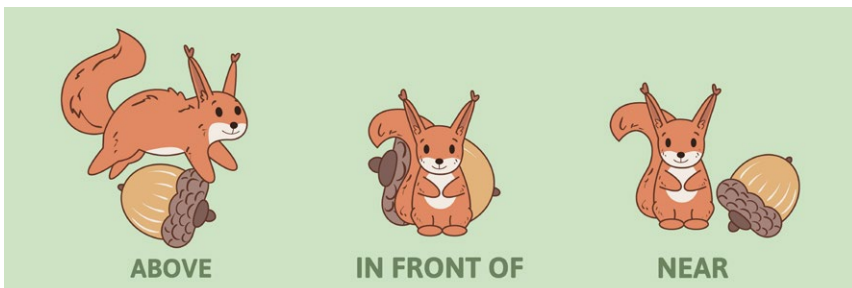
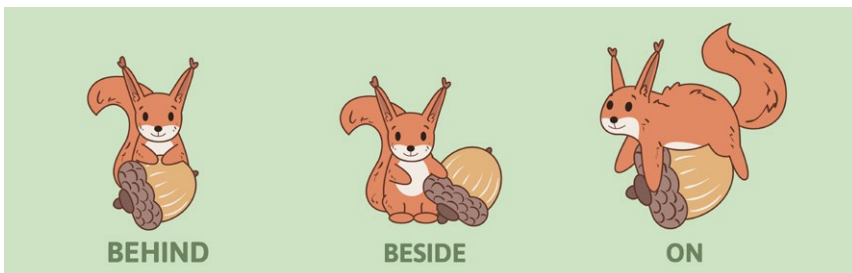

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

10. Dopisz do przyimków w języku angielskim przyimki w języku polskim.

11. Uzupelnij luki podanymi w nawiasach rzeczownikami w odpowiednich formach.

0. Na .. *stoliku* .. w sieni stały kwiaty
1. Na (parter) były kuchnia, sień i piec kuchenny.
2. Przy (ściana) stał piec kaflowy.
3. Na (piec) znalazły się mosiężne wieszaki i okucia.
4. Dom Misi i Michała był najpiękniejszy w (Prawiek)
5. Przy (jabłonie) posadzono śliwy.
6. Na (parapet) siedział często Izydor, który podziwiał krajobrazy.

12. Opisz kuchnię przedstawioną na zdjęciu.

Wykorzystaj przyimki:
za, obok, przy, na, przed,
w, pod, pomiędzy, nad.

0. *Drewniane krzesło stoi przy ścianie obok kuchni*
1.
2.
3.
4.
5.

13. Opisz koleżance lub koledze swój wymarzony dom.

- a) Jak będzie wyglądało jego otoczenie?
- b) Gdzie będzie się on znajdował?
- c) Jakie musi mieć pomieszczenia?
- d) Dlaczego marzysz o takim domu?

ORTOGRAFIA

Pisownia z „ó”

Gdy wymienia się ono na o, e, a w innych formach wyrazu lub w wyrazach pokrewnych.	W zakończeniach rzeczowników -ów, -ówna, -ówka (wyjątki to: zasuwka, skuwka, wsuwka).	Na początku wyrazów: ósmy, ósemka, ósmoklasista, ów, ówdzie, ówczesny.	W wyrazach, których pisowni nie da się wyjaśnić.
--	---	--	--

14. Uzupełnij wyrazy u lub ó.

0. słuchawki
1. og...lny
2. sk...rzany
3. wł...czka
4. ws...wka
5. d...ch
6. b...ty
7. ...semka
8. oł...wek
9. m...cha
10. przepi...rka

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania.

1. Jakie są główne atrakcje turystyczne w twoim mieście / twojej dzielnicy?
2. Jaka jest historia twojego miasta / twojej dzielnicy?
3. Jakie są charakterystyczne cechy architektury w twoim mieście / twojej dzielnicy?
4. Jakie są popularne miejsca spotkań w twoim mieście / twojej dzielnicy?
5. Jakie są lokalne tradycje, zwyczaje i festiwale w twoim mieście / twojej dzielnicy?
6. Jakie są znane lokalne potrawy i specjały kulinarne w twoim mieście / twojej dzielnicy?
7. Jakie są popularne sklepy, butiki lub targi w twoim mieście / twojej dzielnicy?
8. Czy w twoim mieście / twojej dzielnicy są jakieś parki, ogrody lub tereny rekreacyjne, gdzie można odpocząć i cieszyć się przyrodą?
9. Jakie są główne problemy lub wyzwania społeczne w twoim mieście / twojej dzielnicy?
10. Jakie są możliwości transportu publicznego w twoim mieście / twojej dzielnicy?

6.

Social issues

Problemy społeczne

PRZED CZYTANIEM

1. Przyjrzyj się zdjęciom i porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat przedstawionych na nich sytuacji.

A

B

2. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz skorzystać ze słownika

Słowo w języku polskim	Nazwa osoby w języku polskim	Definicja w języku polskim	Słowo w języku angielskim
wykluczenie społeczne	wykluczony(-a) społecznie	odrzućcie osoby/osób z danej społeczności/grupy	being outcasted
przemoc	osoba poddawana przemocy		

Słowo w języku polskim	Nazwa osoby w języku polskim	Definicja w języku polskim	Słowo w języku angielskim
bezrobocie	bezrobotny(-a)		
głód	głodujący(-a)		
bieda	biedny(-a)		
samotność	samotny(-a)		
ubóstwo	ubogi(-a)		
dyskryminacja	dyskryminowany(-a)		
migracja	migrant(-ka)		

3. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i wykonaj poniższe zadania.

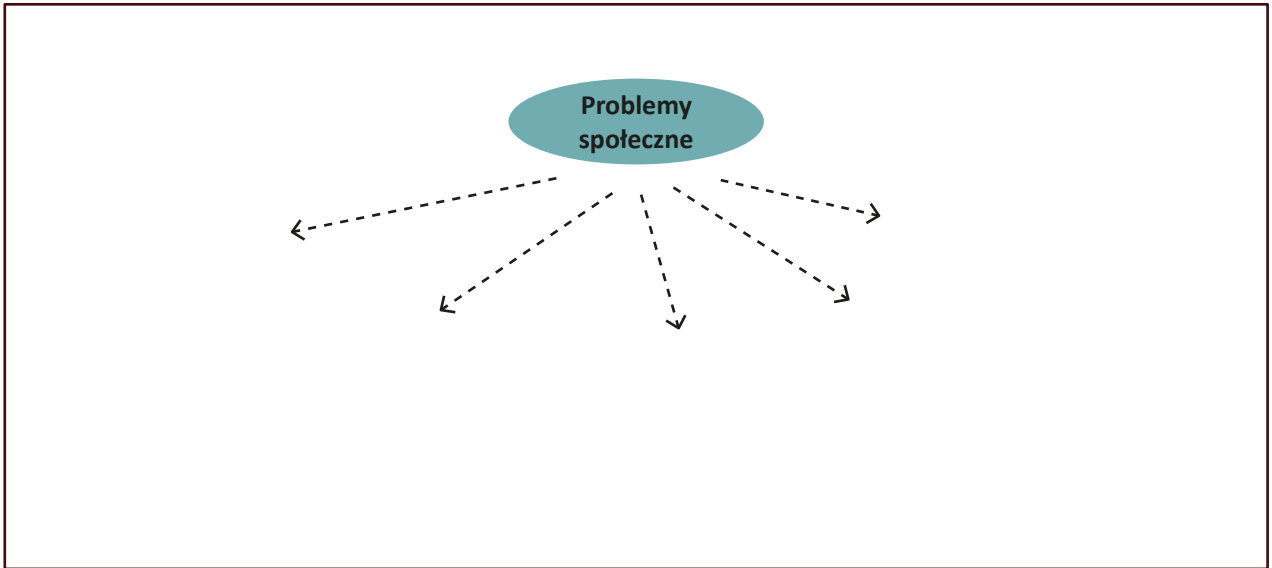
4. Jeszcze raz posłuchaj nagrania i napisz trzy pytania do usłyszanego tekstu.

Przykład: *Dlaczego nierówności społeczne są tak ważnym problemem w Wielkiej Brytanii?*

- a)
- b)
- c)

5. Uzupełnij mapę skojarzeń.

6. Przyjrzyj się dokładnie zdjęciom i odpowiedz na pytania. Następnie opisz wybrane zdjęcie.

A

- a) Co widzisz na zdjęciu?
- b) Czy kiedyś spotkałeś kogoś, kto był ofiarą przemocy domowej?
- c) Co według Ciebie należy zrobić, kiedy spotka się ofiarę przemocy domowej?

B

- a) Co widzisz na zdjęciu?
- b) Jakie są przyczyny wykluczenia społecznego?
- c) Jak możemy pomóc osobom wykluczonym?

Opis wybranego zdjęcia. Pamiętaj o nadaniu tytułu.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

CZYTANIE

7. Przeczytaj uważnie tekst i wypisz z niego pięć najważniejszych problemów społecznych.

Współczesne problemy Europy

Oto kilka przykładów ogólnych problemów społecznych, które mogą występować w Europie.

Nierówności społeczne: Wiele krajów europejskich boryka się z problemem nierówności społecznych, zarówno pod względem dochodów, jak i dostępu do edukacji, opieki zdrowotnej i innych podstawowych usług.

Bezrobocie: Choć stopa bezrobocia w Europie różni się w zależności od kraju, nadal istnieją miejsca, gdzie wysokie bezrobocie stanowi problem społeczny, szczególnie wśród młodych ludzi.

Migracja i uchodźcy: W ostatnich latach do Europy przybyła znaczna liczba migrantów i uchodźców, co wywołało wyzwania

związane z integracją społeczną, dostępem do mieszkań, pracy i usług dla tych grup.

Dyskryminacja i nietolerancja: W Europie nadal istnieją przypadki dyskryminacji ze względu na płeć, orientację seksualną, pochodzenie etniczne, religię i inne czynniki. Nietolerancja i uprzedzenia są problemem społecznym, który wymaga większej równości i akceptacji.

Starzenie się społeczeństwa: W wielu krajach europejskich rośnie odsetek osób starszych, co stawia wyzwania związane z opieką zdrowotną, systemem emerytalnym i wsparciem społecznym dla starszych obywateli.

Ubóstwo i wykluczenie społeczne: Ubóstwo nadal jest problemem w pewnych częściach Europy, a niektóre grupy społeczne, takie jak bezdomni, osoby niepełnosprawne czy mniejszości etniczne, są bardziej narażone na wykluczenie społeczne.

Zdrowie psychiczne: Wzrost problemów związanych ze zdrowiem psychicznym, takich jak depresja, lęki i stres, stanowi wyzwanie dla społeczeństwa europejskiego. Wymaga to większej dostępności do usług i wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego.

Warto podkreślić, że te problemy społeczne nie dotyczą jedynie Europy, ale są obecne na całym świecie. Rządy, organizacje społeczne i obywatele podejmują wysiłki w celu rozwiązania tych problemów i tworzenia bardziej sprawiedliwego i zrównoważonego społeczeństwa.

Tekst opracowano na podstawie: <https://geografia24.pl/wspolczesne-problemy-europy> [dostęp: 10.03.2023].

Pięć najważniejszych problemów społecznych:

nierówności społeczne				
-----------------------	--	--	--	--

8. Przedyskutuj z kolegą/koleżanką swoje odpowiedzi.

9. Napisz odpowiedzi do podanych pytań.

- a) Jakich kwestii dotyczą problemy nierówności społecznych w Europie?
.....
- b) Jakie są czynniki przyczyniające się do wysokiego bezrobocia w niektórych regionach Europy?
.....
- c) Jakie wyzwania związane z migracją i uchodźcami napotyka Europa?
.....
- d) Jakie rodzaje dyskryminacji są nadal obecne w społeczeństwie europejskim?
.....
- e) Jakie są konsekwencje starzenia się społeczeństwa w Europie i jakie rozwiązania są proponowane?
.....
- f) Jakie grupy społeczne są najbardziej dotknięte ubóstwem i wykluczeniem społecznym w Europie?
.....
- g) Jakie inicjatywy podejmowane są w Europie w celu promowania równości społecznej i integracji migrantów?
.....
- h) Jakie są perspektywy rozwiązywania problemów społecznych w Europie?
.....

TŁUMACZENIE

10. Przetłumacz podane w nawiasach czasowniki na język polski, a następnie uzupełnij nimi luki w odpowiednich formach.

0. Nierówności społeczne (**contribute**) *przyczyniają się* do powstawania problemów społecznych.
1. Bezrobocie (**affect**) wiele rodzin i utrudnia im życie.
2. Bezdomność (**become**) coraz większym wyzwaniem dla społeczeństwa.
3. Nierówności w edukacji (**limit**) szanse rozwoju niektórych grup społecznych.
4. Zdrowie psychiczne (**require**) większe inwestycje i wsparcie ze strony rządu.
5. Przemoc domowa (**impact**) nie tylko na ofiary, ale także na całe społeczności.
6. Starzenie się społeczeństwa (**pose**) wyzwania związane z opieką zdrowotną i systemem emerytalnym.
7. Zrównoważony rozwój (**demand**) zmian w naszych stylach życia i podejściu do ochrony środowiska.

11. Przetłumacz poniższe zdania na język polski.

0. Income inequality is a pressing social issue in many countries.
Tłumaczenie: *Nierówność dochodów jest palącą kwestią społeczną w wielu krajach.*
1. The government is implementing policies to address the problem of youth unemployment.
Tłumaczenie: Rząd wprowadza
.....
.....

2. Homelessness remains a major concern in urban areas.

Tłumaczenie: Bezdomność pozostaje
.....
.....

3. Access to quality education is crucial for tackling social inequalities.

Tłumaczenie: Dostęp do wysokiej jakości
.....
.....

4. Mental health issues are on the rise and require more attention.

Tłumaczenie: Problemy zdrowia psychicznego
.....
.....

5. Domestic violence is a violation of basic human rights.

Tłumaczenie: Przemoc domowa jest
.....
.....

6. The aging population poses significant challenges for healthcare systems.

Tłumaczenie: Starzejące się społeczeństwo
.....
.....

7. Environmental degradation is a global social issue that requires urgent action.

Tłumaczenie: Degradacja środowiska
.....
.....

PISANIE

12. Uzupełnij luki wyrazami podanymi w ramce.

Osoba A: Cześć, co u ciebie?

Osoba B: Cześć, trochę ... **źle** ... się czuję ostatnio. A co tam u ciebie?

Osoba A: Dziwne, ale czuję się Nie rozumiem dlaczego. Ale co się dzieje z tobą?

Osoba B: Często czuję się, nawet wśród ludzi. Brakuje mi i zrozumienia.

Osoba A: To brzmi Może powinieneś z kimś o tym porozmawiać?

Osoba B: Właśnie, ale czasami trudno jest znaleźć, której mógłbym się wygadać.

Osoba A: Rozumiem. Czasami samotność może być Może spróbujesz dołączyć do jakiegoś klubu lub organizacji, gdzie spotkasz o podobnych zainteresowaniach?

Osoba B: To dobry pomysł. Będę musiał zdobyć się na odwagę, aby wyjść z i spróbować nowych rzeczy. W grupie chyba różnie.

Osoba A: Zdecydowanie. Pamiętaj, zawsze możesz na mnie liczyć. Razem możemy samotność.

Osoba B: Dzięki, to wiele dla mnie znaczy. Cieszę się, że mam, kto mnie rozumie.

Osoba A: Nie ma problemu. Jestem Pamiętaj, że zawsze możesz na mnie liczyć. Najważniejsze, żeby się nie

Osoba B: Dziękuję, twoje słowa mnie na duchu.

samotny
kogoś
ludzi
podnoszą
domu
pokonać
osobę
z tobą
izolować
przygnębiająca
źle
bliskości
niepokojąco
marnie

PRACA DOMOWA

- 13.** Poszukaj materiałów na temat problemów społecznych i napisz esej zatytułowany: *Wpływ nierówności społecznych na młode pokolenie*.

Opis: Celem pracy jest zbadanie wpływu nierówności społecznych na młodych ludzi we współczesnym świecie. Praca powinna pokazywać badania, zawierać analizę i wnioski na temat różnych aspektów nierówności społecznych, takich jak dochody, edukacja, dostęp do opieki zdrowotnej i szanse na rozwój.

Uwaga: Korzystaj z różnych źródeł informacji, takich jak raporty badawcze, artykuły, statystyki społeczne, wywiady i ankiety. Możesz przeprowadzić własne badania, np. w postaci ankiety wśród rówieśników, lub wywiady z ekspertami.

Sugerowana struktura pracy pisemnej

Wstęp	wprowadzenie tematu nierówności społecznych i ich wpływu na społeczeństwo.
Wyjaśnienie	dłaczego temat ma duże znaczenie dla młodego pokolenia.
Analiza	nierówności społecznych.
Omówienie	różnych rodzajów nierówności społecznych, takich jak dochodowe, edukacyjne, zdrowotne itp.
Wymienienie	inicjatyw, programów i konkretnych rozwiązań, mających na celu zmniejszenie nierówności społecznych.
Ocena	skuteczności tych inicjatyw i możliwości ich rozwoju.
Wnioski i zalecenia	podanie wniosków z przeprowadzonych badań.
Wskazanie	konkretnych zaleceń, działań, które mogą pomóc w zmniejszeniu nierówności społecznych i poprawie szans rozwoju młodego pokolenia.
Bibliografia	spis wykorzystanych źródeł, ankiet, analiz oraz literatury przedmiotu.

LITERATURA

PRZED CZYTANIEM

1. Przeczytaj informacje o Dorocie Terakowskiej i odpowiedz na poniższe pytania.

Dorota Terakowska:

- była znaną dziennikarką i współpracowała z wieloma dużymi czasopismami,
- jej ukochanym miastem zawsze był Kraków,
- studiowała socjologię na Uniwersytecie Jagiellońskim,
- starsza córka poszła w ślady matki,
- młodsza córka, Małgorzata Szumowska, jest znaną polską reżyserką,
- podczas stanu wojennego robiła swetry na drutach,
- pisała wiele książek skierowanych przede wszystkim do młodzieży,
- przedostatnią jej książką była *Poczwarka* wydana w 2001 roku,
- powieść *Ono* powstała na podstawie pomysłu córki, Małgorzaty.

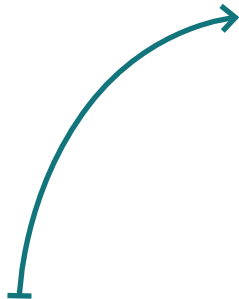
Źródło: http://www.ppibl.ibl.waw.pl/mediawiki/index.php?title=Dorota_TERAKOWSKA,
<https://www.ibuk.pl/fiszka/67784/poczwarka>.

1. Czym zajmowała się zawodowo Dorota Terakowska? . . .
.....
2. Z jakim miastem związana była pisarka?
.....
3. Co robią córki pisarki?
.....
4. Dla kogo przeznaczone są książki Doroty Terakowskiej? .
.....
5. Jak w trudnych chwilach pisarka zarabiała na życie?
.....
6. Dzięki komu powstała powieść *Ono*?
.....

2. Połącz kolumny, a następnie ułóż zdania z nowymi słowami.

A
niemowlę
rodowód
zaprzeczenie
urządzony
poradnik
wychowywać
umysł
wyrzeczenie
gorycz
wadliwy

B
kontrast, negacja
dziecko od urodzenia do końca pierwszego roku życia
rozum
pochodzenie, początek czegoś
rezygnacja z czegoś
rozczarowanie
zaaranżowany
nieprawidłowy
troszczyć się o kogoś
książka zawierająca rady z jakiejś dziedziny

0. Z *goryczą* w głosie przyznała, że jej córka jest niepełnosprawna.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

CZYTANIE

3. Przeczytaj fragment książki Doroty Terakowskiej *Poczwarka* i wykonaj poniższe zadania.

Słowo „down” padło w trzynastej minucie badania niemowlęcia przez pediatrę.

– ...mały mongoł – powiedziała głucho Ewa.

– Owszem, czasem nazywamy to mongolizmem, częściej zespołem Downa, ale wolimy inną nazwę, która powszechnie się przyjęła: muminek – wyjaśniał lekarz nienaturalnie ciepłym głosem. – Lubimy to określenie. Stosujemy je na co dzień. Jest ładne. Serdeczne. Ma literacki rodowód... Zna pani książki Tove Jansson?

– Mała Migotka – szepnęła Ewa i zaczęła płakać. Muminki, książkowe i telewizyjne, kojarzyły się z czymś miłym i wesołym. Tymczasem na jej rękach spoczywało niemowlę, które było zaprzeczeniem zarówno tego skojarzenia, jak i wszystkich życiowych planów jej i Adama. W tych planach dziecko miało zamieszkać w nowym, pięknym domu, w starannie urządzonym dzieciennym pokoju, do którego zakupili wszystko, co najlepsze. Były tam nie tylko jasne meble, białe firanki, kremowe zasłony, dywan w kolorze herbacianej róży, stopy ubranek i zabawek, ale nawet poradniki, w zgodzie z którymi mieli to dziecko wychowywać i śledzić jego prawidłowy rozwój.

– Przedszkole anglojęzyczne, lekcje tenisa, komputer od piątego roku życia – mówił Adam.

– Ja bym dołożyła lekcje rysunku i fortepianu. A może baletu? – proponowała Ewa.

– Ona może mieć zdolności artystyczne... – Lekarz coś jeszcze mówił, ale go nie słyszała. Jej umysł błędził po ruinach marzeń i planów. Plany były tak dokładnie przemyślane, że nawet data poczęcia została ustalona starannie i z wyprzedzeniem: tuż przed ostatecznym wykończeniem domu i po fuzji firmy Adama ze znanym koncernem, gdy już będą mieć pewność, że wszedł do zarządu.

– ...gdy będzie nas stać na zapewnienie dziecku przyszłości – mówił, a ona kiwała zgodnie głową. Nigdy nie rozumiała koleżanek, które zachodziły w ciążę w czasie studiów i zakładały rodzinę w ciasnym, blokowym mieszkanku, kosztem życiowych marzeń. Według Adama i Ewy dziecko miało być nierozzerwalną częścią spełnionych ambicji, a nie wyrzeczeniem się ich.

– Ono ucieleśni wszystko to, co w nas mogłoby być lepsze. I nie będzie zaczynać od zera, jak my. Od razu skoczy z wysokiego pułapu. Nasze dziecko... eeeech, Ewa... będzie wspaniałe! – powtarzał jej, gdy była w ciąży. I teraz to dziecko miała w swoich objęciach. „Ktoś mi je zamienił”, pomyślała, a do jej uszu z trudem docierały słowa lekarza (lekarz widział, co się z nią dzieje, lecz mimo to nie przerywał mówienia. Mimo to, a może właśnie dlatego?):

– ...takie dziecko przychodzi na świat jedno na sześćset, siedemset urodzeń. Nie jest pani wyjątkiem, proszę mi wierzyć. Ale kiedyś, jeszcze pięć czy sześć lat temu, mały mogoł byłby skazany na izolację od społeczeństwa, egzystencję na marginesie. Średni iloraz jego inteligencji, IQ, zaczynał się i kończył na około 30 punktach, podczas gdy dziś może osiągnąć nawet 60, przy 120 dla typowej inteligencji. Czyli od dziecka normalnego dzieli je już tylko połowa.

„Tylko połowa”, pomyślała w odruchu buntu i przerażenia.

– Od kilku lat mamy świetne programy rehabilitacyjne – ciągnął lekarz, udając, że nie zauważył jej reakcji. – Jeśli nie będzie to najcięższa postać downa, dziecko może iść do przedszkola, do szkoły specjalnej, zdobędzie konkretny fach, nauczy się, na

przykład, wyplatać koszyki, robić pudełka, tkać kilimy, malować szklane wyroby...

– Wyplatać koszyki... – powtórzyła mechanicznie Ewa, bez cienia agresji. No cóż, ktoś musi wyplatać koszyki, sama ma ich w domu kilkanaście, bo wiklina jest modna i zdrowa. Zaśmiała się znowu, trochę histerycznie, lecz z autentyczną wesołością. TO wydawało się snem – i musiało być snem. TO mogło się przytrafić każdemu, ale nie jej!

– Oczywiście, muminki chorują częściej niż inne dzieci, dlatego przeprowadzimy serię badań, żeby ustalić, na co pani dziecko jest najbardziej narażone – mówił lekarz niemal na jednym oddechu. Ewa zastanawiała się, ile ma jeszcze do powiedzenia i czy ona w ogóle chce tego słuchać.

– Widzi pani, one miewają słaby wzrok, skłonność do katarakty, regulą jest wadliwy system oddechowy, niekiedy zdarzają się zmiany kardiologiczne. Proszę też zwrócić uwagę, że pani córeczka ma wiotkie mięśnie, a gdy do tego dojdzie duży ciężar ciała, także typowy dla DS, czyli syndromu Downa, no to...

– ...to nigdy nie zatańczy – powiedziała od rzeczy Ewa, a potem, nagle, w jej głowie zaświtała myśl: „...przecież ono może umrzeć! Może umrzeć, a wtedy urodzę drugie, normalne”. Dziecko nagle zapłakało i otworzyło oczy: dwie skośne szparki, ukryte w podpuchniętych powiekach. Krzyczało bez łez. Te łzy Ewa poczuła na swoim policzku. „Płaczemy obie. Ona bez łez, a ja bez krzyku”, pomyślała.

– ...więc przyślę pani tę kobietę – mówił tymczasem lekarz, nie przerywając ani na chwilę potoku słów.

– Jaką kobietę? – ocknęła się.

– No przecież mówię: tę, której córeczka z downem ma już osiem lat i ładnie się chowa. Zobacz pani, nie jest aż tak straszne, jak pani myśli. Ewa zaczęła się śmiać:

– Proszę mi przysłać wróżkę, która odmieni moje dziecko! – zawołała, a potem dodała oskarżycielskim szeptem:

– To pan powie mojemu mężowi, co urodziłam.

– Tak, oczywiście – odparł sztywno.

– Z reguły to my informujemy ojców. Matki nigdy nie chcą... Aha, byłbym zapomniał. Istnieje możliwość pozostawienia dziecka w szpitalu. Oddamy je wtedy do specjalnego zakładu. Popatrzyła na niego z nienawiścią. (...)

Fragment powieści: Dorota Terakowska, *Poczwarka*, Kraków 2001.

PO CZYTANIU

4. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Ewa urodziła chorą córkę.	X		
Lekarz próbował pocieszyć Ewę.			
Ewa i Adam nie przygotowali się na przyjście dziecka.			
Chore dziecko pasowało do planów małżeństwa.			
Ewa cieszyła się z narodzin córki.			
Dziecko Ewy jest niepełnosprawne intelektualnie.			
Córka Ewy może zostać tancerką.			
Ewa chce zostawić córkę w szpitalu.			

5. Wyjaśnij, co znaczą podane w ramce wyrażenia i ułóż z nimi zdania.

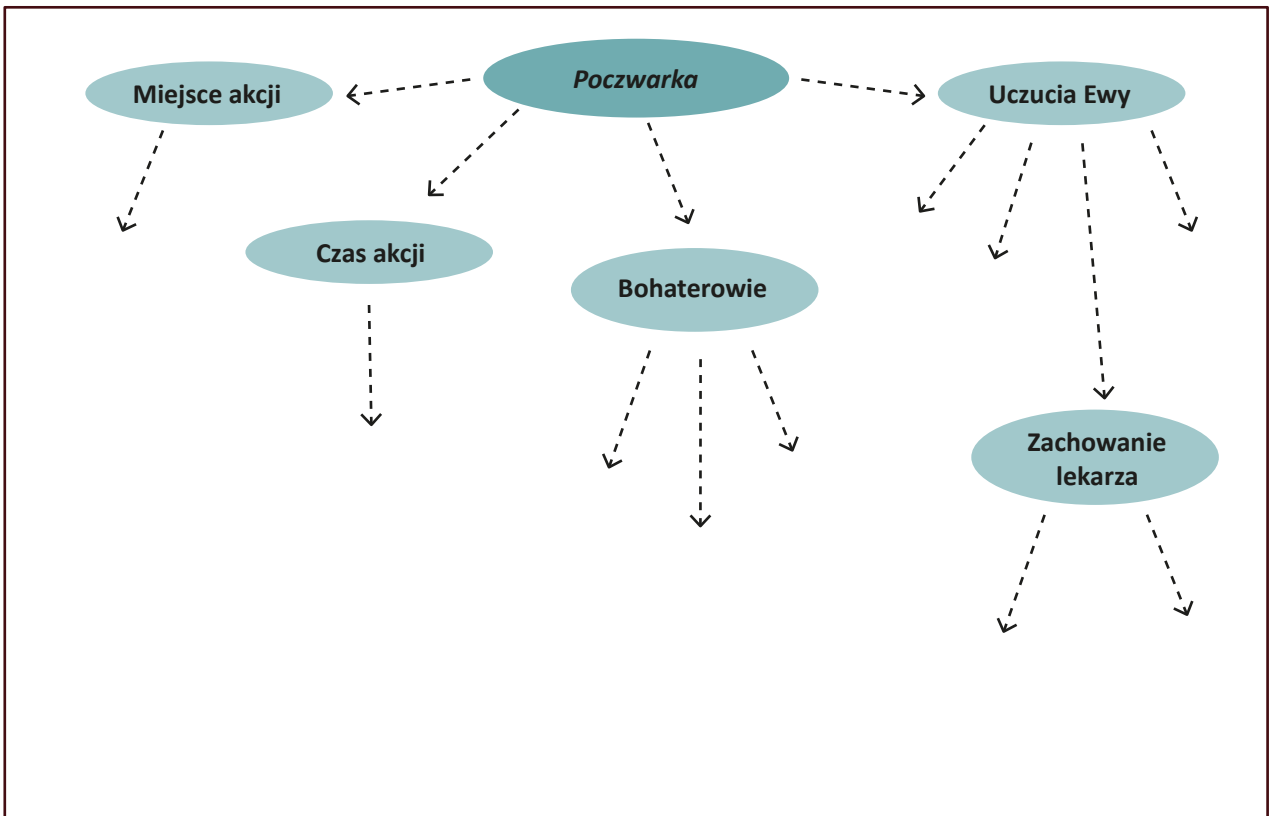
słowo padło, nazwa się przyjęła, mieć zdolności artystyczne, wejść do zarządu, patrzeć z nienawiścią, zaczynać od zera

0. *Dzisiaj w domu padło dużo nieprzyjemnych słów na temat jej nauki do egzaminu.*

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

6. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

PISANIE

- 7.** Ewa jest bardzo smutna, bo urodziła chorą córkę. Bardzo się boi. Napisz pięć rad, które pomogą Ewie poczuć się lepiej. Możesz użyć czasowników: powinna, musi, może.

0. *Ewa powinna porozmawiać z mężem.*

- 1.**
-
- 2.**
-
- 3.**
-
- 4.**
-
- 5.**
-

- 8.** Dokończ podane zdania zgodnie z tekstem.

Ewa rozmawia z lekarzem, który . **wyjaśnia, czym jest mongolizm** .

Lekarz wyjaśnia Ewie, co

Adam i Ewa marzyli o dziecku, które

Ewa nie wierzyła, że

Dzieci z zespołem Downa mogą

Małe muminki częściej chorują, ponieważ

.....

Córka Ewy nie będzie pięknie tańczyć, gdyż

.....

Lekarz informuje Ewę, że

ORTOGRAFIA

9. Wpisz brakujące litery. Możesz poszukać słów w tekście.

1. Inna nazwa na dzieci z Zespołem Downa – ...um...nek
2. Gwałtowna reakcja na złe informacje – ...nie...
3. Cichy głos – ...zep...
4. Silna reakcja emocjonalna ze łzami – ...ła...z
5. Inaczej uważne obserwowanie kogoś – ś...edz...nie
6. To, czego bardzo chcemy – ma.....e...ia
7. Wielki strach – p.....era_enie
8. Silne uczucie wrogości – ...ien...wiść

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

Zrób to teraz! Tryb rozkazujący

10. Podkreśl w wierszu czasowniki w trybie rozkazującym.

Szybko, zbudź się, szybko, wstawaj!

Szybko, szybko, stygnie kawa!

Szybko, zęby myj i ręce!

Szybko, światło zgaś w łazience!

Szybko, tramwaj nam ucieka!

Szybko, tata na nas czeka!

Szybko, książki swoje sprzątaj!

Szybko, kładź się, już dziewiąta!

Fragment wiersza Danuty Wawiłow Szybko.

11. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanymi przykładami.

osoba	(pisać) -ę, -esz	(robić) -ę, -isz	(czytać) -m, -sz	(uzupełnić) -ę, -isz
ja	—	—	—	—
ty	Pisz!	Rób!	Czytaj!	Uzupełnij!
on, ona, ono	Niech pisze!			
my	Piszmy!		Czytajmy!	
wy		Róbcie!		Uzupełnijcie!
oni, one		Niech robią!		

12. Kasia ma bałagan w pokoju. Mama dziewczyny jest zdenerwowana i każe jej posprzątać. Co mówi mama Kasi? Wykorzystaj zwroty z ramki.

- umyć szklanę
- wyrzucić resztki
- schować czyste ubrania do szafy
- podlać kaktusy
- włożyć brudne ubrania do pralki
- posprzątać na półkach

0. *Kasiu, włóż brudne ubrania do pralki!*

1.
2.
3.
4.
5.

13. Uzupełnij zdania czasownikami z ramki.

0. Nauczyciel powiedział nam dziś, żebyśmy go słuchali.
Nauczyciel powiedział nam dziś: „**Słuchajcie mnie!**”.
1. Karol powiedział Tomkowi, żeby punktualnie przychodził na spotkania.
Karol powiedział Tomkowi: „Proszę, Tomku,
punktualnie na spotkania!”.

- przychodź
- słuchajcie
- uczcie się
- jedźmy
- kup
- otwórz
- pośłuchaj

2. Koleżanki powiedziały, że jedziemy jutro na basen.
Koleżanki powiedziały: „..... jutro na basen!”.
3. Mama powiedziała, żebym kupiła bułki na kolację.
Mama powiedziała: „Proszę, bułki na kolację!”.
4. Rodzice powiedzieli, żebyśmy uczyli się do egzaminu.
Rodzice powiedzieli: „..... do egzaminu!”.
5. Wychowawca powiedział, żebym otworzył okno.
Wychowawca powiedział: „..... okno!”.
6. Nauczyciel muzyki powiedział, żebym uważnie posłuchał tego nagrania.
Nauczyciel muzyki powiedział: „..... uważnie tego nagrania!”.

14. Mama wyjeżdża na tydzień do chorej babci. Napisła na kartce instrukcje dla Wojtka i jego taty. Napisz je w odpowiedniej formie.

0. Wychodzić z psem na spacer. (ty) **Wychodź z psem na spacer.**
Zapłacić za prąd. (tata) **Niech tata zapłaci za prąd.**
1. Wyrzucić śmieci. (ty)
2. Kupić owoce i warzywa. (tata)
3. Posprzątać swój pokój. (ty)
4. Zrobić pranie. (tata)
5. Zadzwonić do babci. (ty)
6. Naprawić drzwi. (tata)
7. Jeść śniadania. (ty)
8. Odrabiać lekcje. (ty)

9. Wstawać o 6.30 codziennie. (tata)
-
10. Zamawiać obiady w szkole. (tata)
-
11. Kłaść się wcześniej spać. (ty)
-

ORTOGRAFIA

Pisownia wyrazów z „rz”

<p>gdy rz wymienia się na r <i>morze – morski,</i></p>	<p>w zakończeniach -arz, -erz, <i>mierz, mistrz, lekarz, tancerz,</i></p>	<p>po spółgłoskach: p, b, t, d, k, g, ch, j, w <i>drzewo, trzeba, brzoza,</i> <i>spojrzeć.</i></p>
--	---	--

Wyjątki:
większy, prostszy, lepszy, pszenica, pszczoła, zawsze, wszędzie,
kształt

Zapamiętaj:
burza, porządek, rząd,
rzeka, zwierzę

15. Zamień kolejność sylab, tak aby powstały wyrazy z „rz”.

0. rze ba – *barze*
1. gar mistrz ze –
2. ba trze –
3. rzech o –
4. ciarz nar –
5. cerz tan –
6. rzec ma –
7. rzec sta –
8. rzyć mie –
9. rzyć o two –
10. rzą po dek –

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Czy uważasz, że bieda jest poważnym problemem społecznym? Dlaczego tak uważasz?
2. Jakie kroki możemy podjąć, aby pomóc osobom wykluczonym?
3. Jakie są główne przyczyny bezrobocia i jak możemy je rozwiązać?
4. Czy uważasz, że nierówności społeczne są sprawiedliwe? Dlaczego tak lub dlaczego nie?
5. Jakie są najważniejsze problemy zdrowotne w społeczeństwie i jak możemy im zaradzić?
6. Jakie są twoje przemyślenia na temat przemocy domowej? Jak można z nią walczyć?
7. Czy uważasz, że młodzi ludzie mają wystarczający dostęp do edukacji? Dlaczego tak lub dlaczego nie?
8. Jakie są najważniejsze problemy związane z ubóstwem? Jak możemy je rozwiązać?
9. Jakie korzyści dla społeczności lokalnej może przynieść wolontariat społeczny?
10. Jakie są twoje pomysły na promowanie równouprawnienia płci w społeczeństwie?

7.

Healthy/unhealthy living

Zdrowy/niezdrowy tryb życia

PRZED CZYTANIEM

1. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat zdrowego stylu życia i odpowiedz na pytania.

- a) Co to jest zdrowie?
- b) Jak zdefiniujesz zdrowy styl życia?
- c) Jakie są korzyści ze zdrowego stylu życia?

2. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz korzystać ze słownika.

język polski	definicja	język angielski
stres	reakcja organizmu na różnego rodzaju doświadczenia i zdarzenia, najczęściej o nieprzyjemnym charakterze	stres
schorzenia		
aktywność fizyczna		
spożycie		
codziennie		
używki		
rekomenduje się		
sporadycznie		

3. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i odpowiedz na pytania.

- a) Co należy robić, aby cieszyć się dobrym zdrowiem?
- b) W jaki sposób można zapobiec rozwojowi wielu groźnych chorób?
- c) Czego należy unikać, aby zdrowo żyć?
- d) Co składa się na zdrowy tryb życia?

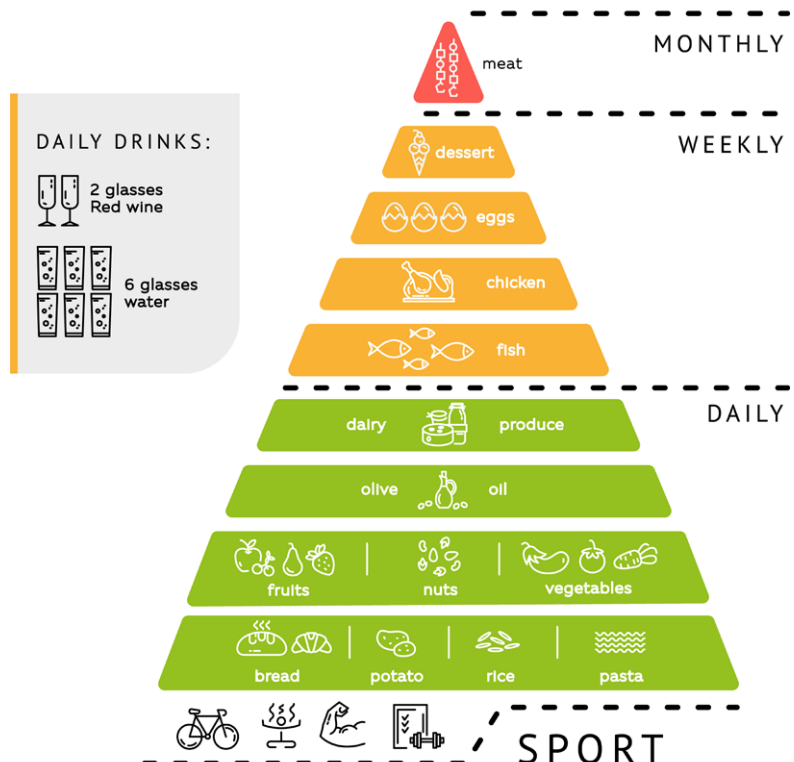
PRZED CZYTANIEM

4. Przyjrzyj się ilustracji i powiedz, co należy jeść:

- a) codziennie.
- b) kilka razy w tygodniu.
- c) kilka razy w miesiącu.

Piramida zdrowego żywienia

CZYTANIE

5. Przeczytaj tekst na temat piramidy zdrowego żywienia i wykonaj poniższe zadania.

Jak zauważyliście, nie bez powodu u podstawy piramidy znajduje się aktywność fizyczna – rozumiana nie tylko jako typowy sport, ale także: chodzenie po schodach, spacer, nordic walking *etc.* Według IŻŻ (Instytutu Żywności i Żywienia) codziennie na aktywność fizyczną powinniśmy poświęcić przynajmniej 30–45 minut.

Produkty znajdujące się u podstawy piramidy żywieniowej powinny być częściej jedzone i w większej ilości, czym wyżej, tym spożycie powinno być rzadsze. Co ważne: są to zalecenia dla osób zdrowych.

Ogólnie zaleca się spożycie 4–5 posiłków w regularnych odstępach czasu. Jak łatwo zauważyć, podstawą diety są warzywa i owoce – w praktyce powinny one stanowić aż połowę tego, co jemy. Istotne są też proporcje, bo $\frac{3}{4}$ powinny stanowić warzywa, mniej zaś owoce.

Na wyższym szczeblu znajdują się produkty zbożowe – co istotne, rekomenduje się spożycie produktów pełnoziarnistych, bo to one są zdrowszym wariantem.

Dalej pojawia się nabiał – np. dwie szklanki mleka – który można też zastąpić innym produktem mlecznym, takim jak jogurty naturalne, kefiry.

Dwa najwyższe szczeble to produkty, których często nadużywamy – mięsa. Warto, aby zamiast czerwonego mięsa, które powinniśmy jeść sporadycznie, pojawiały się w diecie nasiona roślin strączkowych, ryby, jaja, chude mięso.

Najwyżej w piramidzie żywieniowej znajdziemy tłuszcze. Warto zwrócić uwagę na to, jakie tłuszcze wybieramy – raczej odradza się spożywanie dużej ilości tłuszczów zwierzęcych. Warto zastępować je tłuszczami roślinnymi – np. olejem rzepakowym, oliwą z oliwek.

Na marginesie warto wspomnieć o tym, co warto eliminować z diety. Są to cukier, słodczyce (które można zastąpić owocami) oraz sól (aby jedzenie było smaczne, można wykorzystać zioła). Lepiej nie pić alkoholu, natomiast należy pić wodę (ok. 1,5 litra dziennie).

Fragment tekstu Piramida żywieniowa, <https://dietetycy.org.pl/piramida-zywieniowa-2017-opisem/> [dostęp: 28.11.2022].

- 6.** Przeczytaj ponownie tekst, zwróć uwagę na tytuły akapitów i odpowiedz na pytania w chmurkach.

Dlaczego aktywność fizyczna jest ważna?

Aktywność fizyczna

Jak zauważyliście, nie bez powodu u podstawy piramidy znajduje się aktywność fizyczna – rozumiana nie tylko jako typowy sport, ale także: chodzenie po schodach, spacer, nordic walking etc. Według IŻŻ (Instytutu Żywności i Żywienia) codziennie na aktywność fizyczną powinniśmy poświęcić przynajmniej 30–45 minut.

Ile razy dziennie należy jeść te produkty?

Podstawa diety

Produkty znajdujące się u podstawy piramidy żywieniowej powinny być częściej jedzone i w większej ilości, czym wyżej, tym spożycie powinno być rzadsze. Co ważne: są to zalecenia dla osób zdrowych.

Czy możemy jeść owoce podczas każdego posiłku?

Owoce i warzywa

Ogólnie zaleca się spożycie 4–5 posiłków w regularnych odstępach czasu. Jak łatwo zauważyć, podstawą diety są warzywa i owoce – w praktyce powinny one stanowić aż połowę tego, co jemy. Istotne są też proporcje, bo $\frac{3}{4}$ powinny stanowić warzywa, mniej zaś owoce.

Produkty zbożowe

Na wyższym szczeblu znajdują się produkty zbożowe – co istotne, rekomenduje się spożycie produktów pełnoziarnistych, bo to one są zdrowszym wariantem.

Jakie produkty są pełnoziarniste?

Nabiał

Dalej pojawia się nabiał – np. 2 szklanki mleka – który można też zastąpić innym produktem mlecznym, takim jak jogurty naturalne, kefiry.

Do jakiej grupy produktów należy ser?

Mięso

Dwa najwyższe szczeble to produkty, których często nadużywamy – mięsa. Warto, aby zamiast czerwonego mięsa, które powinniśmy jeść sporadycznie, pojawiały się w diecie nasiona roślin strączkowych, ryby, jaja, chude mięso.

Mięso czerwone?
Jakie to jest mięso?

Tłuszcze

Najwyżej w piramidzie żywieniowej znajdziemy tłuszcze. Warto zwrócić uwagę na to, jakie tłuszcze wybieramy – raczej odradza się spożywanie dużej ilości tłuszczów zwierzęcych. Warto zastępować je tłuszczami roślinnymi – np. olejem rzepakowym, oliwą z oliwek.

Jakie jesz tłuszcze?

Wielcy nieobecni piramidy

Na marginesie warto wspomnieć o tym, co warto eliminować z diety. Są to cukier, słodcyce (które można zastąpić owocami) oraz sól (aby jedzenie było smaczne, można wykorzystać zioła). Lepiej nie pić alkoholu, natomiast należy pić wodę (ok. 1,5 litra dziennie).

PO CZYTANIU

7. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
U podstaw piramidy znajduje się codzienna aktywność fizyczna.	X		
Nie należy eliminować cukru z diety.			
Mięso czerwone należy jeść bardzo często.			
Wodę należy pić każdego dnia (ok. 0,5 litra dziennie).			
Owoce i warzywa należy jeść rzadko.			
Zaleca się spożycie 4–5 posiłków w regularnych odstępach czasu.			
Mięso należy jeść sporadycznie.			
Należy jeść dużo tłuszczów zwierzęcych.			
Należy pić dużo herbaty.			

8. Sprawdź, co wiesz na temat piramidy żywieniowej i wybierz właściwą odpowiedź.

Co oznacza, że dany produkt jest na górze piramidy żywieniowej?

- a) Kolejność nie ma znaczenia.
- b) Należy go spożywać jak najczęściej,
- c) Należy go spożywać jak najrzadziej.

Co znajduje się na szczycie piramidy żywieniowej?

- a) Cukier.
- b) Mięsa.
- c) Tłuszcze.
- d) Aktywność fizyczna.

Których produktów nie należy wyeliminować z diety według piramidy żywieniowej?

- a) Alkohol.
- b) Laktoza.
- c) Cukier.
- d) Sól.

Według piramidy żywieniowej należy spożywać więcej warzyw czy owoców?

- a) Więcej owoców.
- b) Pół na pół.
- c) Więcej warzyw.

Co stanowi podstawę piramidy żywieniowej?

- a) Aktywność fizyczna.
- b) Białko.
- c) Owoce i warzywa.
- d) Produkty zbożowe.

Jakie produkty zbożowe są zalecane?

- a) Pełnoziarniste.
- b) Wielozziarniste.
- c) Bezglutenowe.

Czego należy spożywać najmniej?

- a) Jaj.
- b) Mięsa białego.
- c) Produktów mlecznych.
- d) Mięsa czerwonego.

9. Opisz wybrane zdjęcie i odpowiedz na pytania.

A

- a) Co widzisz na ilustracji?
- b) Jak połączysz przedstawione na ilustracji elementy ze zdrowym trybem życia i zdrowym żywieniem?
- c) Jak często ćwiczysz lub uprawiasz sport?
- d) Jaki uprawiasz sport?
- e) Jak często jesz owoce?

B

- a) Co widzisz na ilustracji?
- b) Jak często jesz posiłki ze swoją rodziną?
- c) Jaka jest Twoja ulubiona potrawa?
- d) Jak często chodzisz do restauracji na obiad?
- e) Jak wspominasz wspólne posiłki z rodziną?

TŁUMACZENIE

10. Przeczytaj tekst w języku angielskim i ułóż pytania do tekstu w języku polskim.

For your health

Well-planned vegan diets follow healthy eating guidelines and contain all the nutrients that our bodies need. Both the British Dietetic Association and the American Academy of Nutrition and Dietetics recognise that they are suitable for every age and stage of life. Some research has linked vegan diets with lower blood pressure and cholesterol, and lower rates of heart disease, type two diabetes and some types of cancer.

Going vegan is a great opportunity to learn more about nutrition and cooking and improve your diet. Getting your nutrients from plant foods allows more room in your diet for health-promoting options like whole grains, fruit, nuts, seeds and vegetables, which are packed full of beneficial fibre, vitamins and minerals.

Tekst opracowany na podstawie <https://www.vegansociety.com/go-vegan/why-go-vegan/health> [dostęp: 10.09.2022].

Przykład: *Co powinna zawierać zdrowa dieta wegańska?*

.....
.....
.....
.....

11. **Postanowisz(-aś) schudnąć kilka kilogramów. Twój trener poradził ci, abyś opisał(a) w formie kartki z pamiętnika swoje śniadanie, obiad, kolację z wybranego dnia.**

Przykład:

21.01.23 – poniedziałek

Wczoraj był cudowny dzień, już śniadanie zapowiadało, że wydarzy się coś niezwykłego. Niedzielne śniadanie przygotował nam tata. . .

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Wyjaśnij znaczenie poniższych związków frazeologicznych.
Czy wiesz, jak to się mówi po angielsku?

0. Mieć końskie zdrowie – *mieć silne zdrowie; cieszyć się dobrym zdrowiem*
1. Co za dużo, to niezdrowo –
2. Sport to zdrowie –
3. Być wątłego zdrowia –
4. Zdrów jak ryba –
5. Tryskać zdrowiem –

13. Ułóż zdania z poznanymi związkami frazeologicznymi.

0. *Zawsze miałam końskie zdrowie, jednak przestrzegam zasad zdrowego odżywiania.*
1.
2.
3.
4.
5.

PRACA DOMOWA

14. Napisz przepis na zdrowy lunch.

Przykład: *Na zdrowy lunch, zgodny z zaleceniami zdrowego żywienia, zwykle jem sałatkę. Oto przepis na nią:*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LITERATURA

PRZED CZYTANIEM

1. Przeczytaj krótką biografię autorki i odpowiedz na poniższe pytania.

Krystyna Drzewiecka

Polska pisarka, autorka specjalizująca się w literaturze dla dzieci i młodzieży, z wykształcenia historyk. Jej najpopularniejszym tytułem jest (włączona do listy szkolnych lektur) *Piątka z Zakątka*.

Wspólnie z Barbarą Mączyńską pisarka została uhonorowana nagrodą ZAiKS-u w dziedzinie varsavianów (badaczy i znawców Warszawy). Zarówno Krystyna Drzewiecka, jak i Barbara Mączyńska są pasjonatkami stolicy i o tym mieście wydały kilka książek. Wspólnie założyły wydawnictwo „Veda”, które specjalizuje się w publikacjach na temat Warszawy.

Twórczość Krystyny Drzewieckiej została bardzo doceniona – *Piątka z Zakątka* dostała Nagrodę Małego Donga (przyznawaną przez dzieci) w 1999 roku. Odebrało ją wydawnictwo Prószyński i S-ka, w którym ukazała się książka.

W czym specjalizuje się Krystyna Drzewiecka?

.....

Jaką nagrodę otrzymała powieść *Piątka z Zakątka*?

.....

Czym pasjonowała się pisarka?

.....

Jakie wydawnictwo założyła autorka?

.....

2. Co to znaczy „zdrowa dieta”? Odpowiedz na podstawie zdjęć A, B i C.

A

B

C

3. Połącz kolumny, a następnie utóó zdania z wyrazami z kolumny A.

A
pieczywo
jadłospis
cholesterol
zawał serca
mdłe
rujnować
smażenina
spojrzeć z wyrzutem

B
spis i cennik potraw w lokalu gastronomicznym
bez wyrazistego smaku
potrawa smażona
z pretensjami
obumarcie części mięśnia sercowego na skutek zatkania się tętnicy doprowadzającej do niego krew
produkty otrzymywane z ciasta wyrośniętego w wyniku dodania zakwasu, drożdży lub środków chemicznych
niszczyć
składnik wszystkich komórek i cieczy w organizmie

0. *Moja mama mówi, że przez częste jedzenie hamburgerów **rujnują** swoje zdrowie.*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

CZYTANIE

4. Przeczytaj fragment powieści *Nowe przygody Piątki z Zakątka* i wykonaj poniższe zadania.

W tym domu nie da się wytrzymać! Ja chyba umrę z głodu! Pewnego dnia mama stwierdziła, że powinniśmy się zdrowiej odżywiać, że jemy za dużo mięsa, pieczywa, a przede wszystkim słodczy, że to rujnuje zdrowie, sylwetkę i że odkłada się cholesterol (okropnie trudne słowo, tata musiał powiedzieć, jak się to pisze), którego nadmiar grozi zawałem serca. Od dziś jemy więcej gotowanych warzyw, surówek i nie jemy smażeniny. Tata poparł mamę, mówiąc, że chętnie zrzuci parę kilogramów i wyjdzie mu na zdrowie, jak zrezygnuje ze słodczy.

Z entuzjazmem zabrali się do układania jadłospisu. Brzmiało to strasznie. Śniadanie – płatki na mleku i troszeczkę chudego twarogu [...]. Obiad – gotowane jarzyny i kawałek gotowanego kurczaka; wszystko mdłe i okropne. Na deser jabłko. Na kolację plasterki szynki, pomidor, ogórek i cieniutki, cieniuteńki jak papierek kawałek chleba. I to wszystko! Po jednym dniu byłem tak głodny, że powiedziałem mamie, że jeśli ona chce się głodzić, to proszę bardzo, ale ja nie zamierzam, bo rosnę i dzieciom nie wolno kazać stosować takich okropnych diet. O dziwo, mama przyznała mi rację i powiedziała, że oprócz słodczy mogę jeść wszystko, co chcę, ale ja chciałem jeść właśnie słodczy!

Przez cztery dni trwał domowy koszmar. Tata chodził zły i o wszystko się czepiał. Mama również. Ciągłe coś ważyła i sprawdzała w tabelach, ile co ma kalorii. Mówię wam, coś okropnego! Czwartego wieczoru wszedłem do gabinetu taty po jakąś dyskietkę. I co widzę? Tata w najlepsze zajada ulubionego snickersa. Kiedy spojrzałem na niego z wyrzutem, powiedział, że ma dość głupich diet, że ciężko pracuje i nie myśli się głodzić i odmawiać sobie tej odrobiny przyjemności, i że przecież nie jest jeszcze taki gruby (mój tata wcale nie jest gruby). Z radością przyznałem mu rację i zgodnie dokończyliśmy batonik.

Ciekawe, co na to powie mama.

PO CZYTANIU

5. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Mama stwierdziła, że domownicy rujną swoje zdrowie.		X	
Rodzina je za dużo frytek.			
Tata chce schudnąć.			
Dzieci i rodzice ułożyli jadłospis.			
Dieta trwała pięć dni.			
Po zmianie sposobu odżywiania wszyscy mieli złe nastroje.			
Chłopiec pokłócił się z mamą o swój sposób odżywiania.			
Pierwszy dietę przerwał tata.			

6. Wyjaśnij znaczenie podanych w ramce frazeologizmów, a następnie ułóż z nimi zdania. Czy wiesz, jak to się mówi po angielsku?

0. *Jeść jak ptaszek – jeść bardzo mało.*
Zawsze jadłam jak ptaszek, dlatego byłam bardzo szczupła.

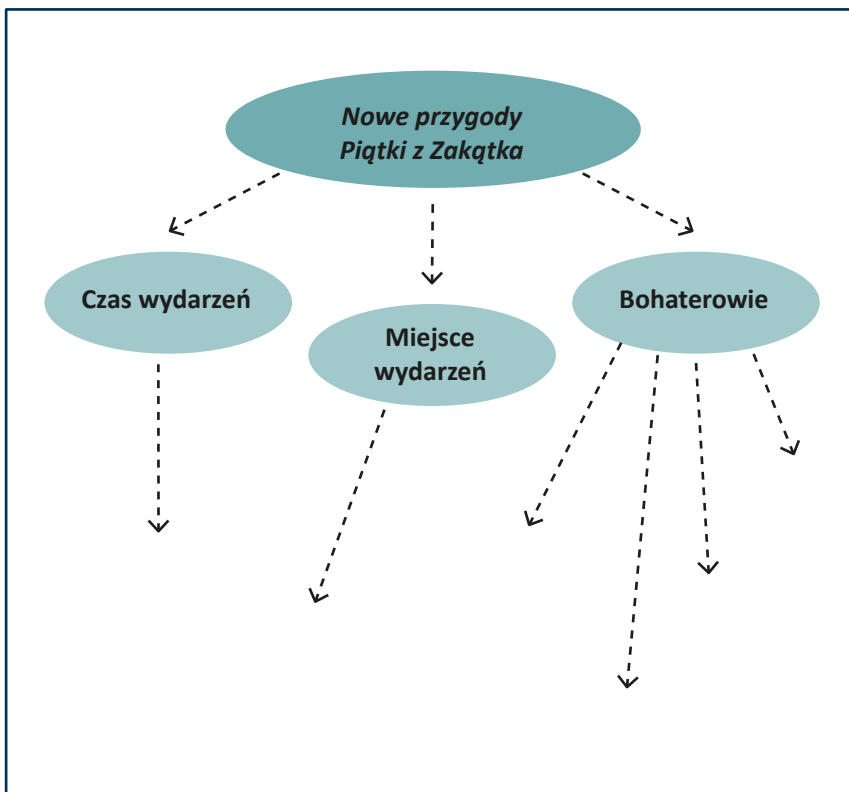
1.

jeść za dwóch
 umierać z głodu
 jeść, aż się uszy trzęsą
 jeść jak ptaszek
 zdrowy jak ryba
 być zdrowym jak koń
 tryskać zdrowiem
 coś komuś wyjdzie na zdrowie.

2.
3.
4.
5.
6.
7.

7. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

8. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat sposobów odżywiania się bohaterów *Nowych przygód Piątki z Zakątka*. Co powinni zmienić w swojej diecie?

Mama

Śniadanie

Tata

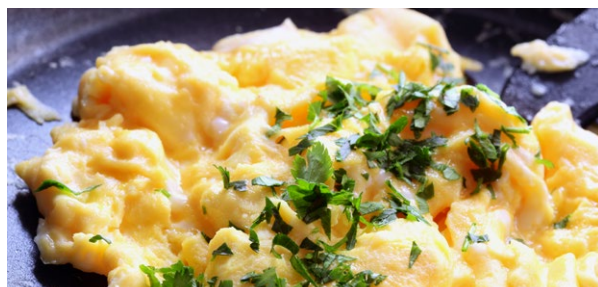
Śniadanie

II śniadanie

II śniadanie

obiad

obiad

kolacja

kolacja

PISANIE

- 9.** Bohater porozmawiał z mamą na temat odżywiania i zdecydował, że spróbuje przekonać kolegów, aby zmienili swoje złe nawyki. Postanowił dobrze się przygotować do spotkania z nimi. Pomóż mu napisać przemówienie do rówieśników.

Jak napisać dobre przemówienie:

1. Napisanie przemówienia wymaga zaangażowania.
2. Przemyśl dokładnie cel przemówienia. Określ oczekiwane reakcje odbiorców.
3. Zgromadź potrzebne informacje na poruszany temat.
4. Zrób plan przemówienia. Stwórz listę argumentów, dowodów, przykładów na poparcie swoich tez i twierdzeń.
5. Argumenty i dowody ułóż w odpowiedniej kolejności.
6. Zadbaj o porządek i kompozycję wypowiedzi – kolejne części powinny logicznie z siebie wynikać.
7. Podczas pisania przemówienia nie zapominaj o odbiorcy. Stosuj bezpośrednie zwroty.
8. Dostosuj styl, język i formę do odbiorców. Weź pod uwagę ich istotne cechy, takie jak: wiek, płeć, wykształcenie, zawód, kompetencje różnego rodzaju itd.
9. Używaj języka plastycznego, obrazowego, konkretnego. Stosuj metafory, porównania, pytania retoryczne.
10. Zwróć uwagę na tempo mówienia, akcent i dykcję, nawiązuj kontakt ze słuchaczami.
11. Posłuchaj i/lub przeczytaj znane przemówienia.

Zob. m.in. <https://www.ortograf.pl/zasady-pisowni/jak-napisac-przemowienie-schemat> [dostęp: 21.04.2023].

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

10. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

osoba	stwierdzić (rodzaj męski)	musieć (rodzaj męski)	jeść (rodzaj męski)
ja	stwierdziłem		jadłem
ty		musiałeś	
on	stwierdził		
my			
wy		musieliście	
oni	stwierdzili		jedli

11. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

osoba	stwierdzić (rodzaj żeński)	musieć (rodzaj żeński)	jeść (rodzaj żeński)
ja	stwierdziłam		jadłam
ty		musiałaś	
ona	stwierdziła		
my			jadłyśmy
wy		musiałyście	
one	stwierdziły		

12. Wypisz z tekstu czasowniki w czasie teraźniejszym i zamień je na czas przeszły w rodzaju nijakim.

0. *umrę – umarło*

1.
2.
3.
4.
5.
6.

13. Podkreśl w tekście czasowniki w czasie przeszłym. Wypisz je i zamień na formy czasu teraźniejszego.

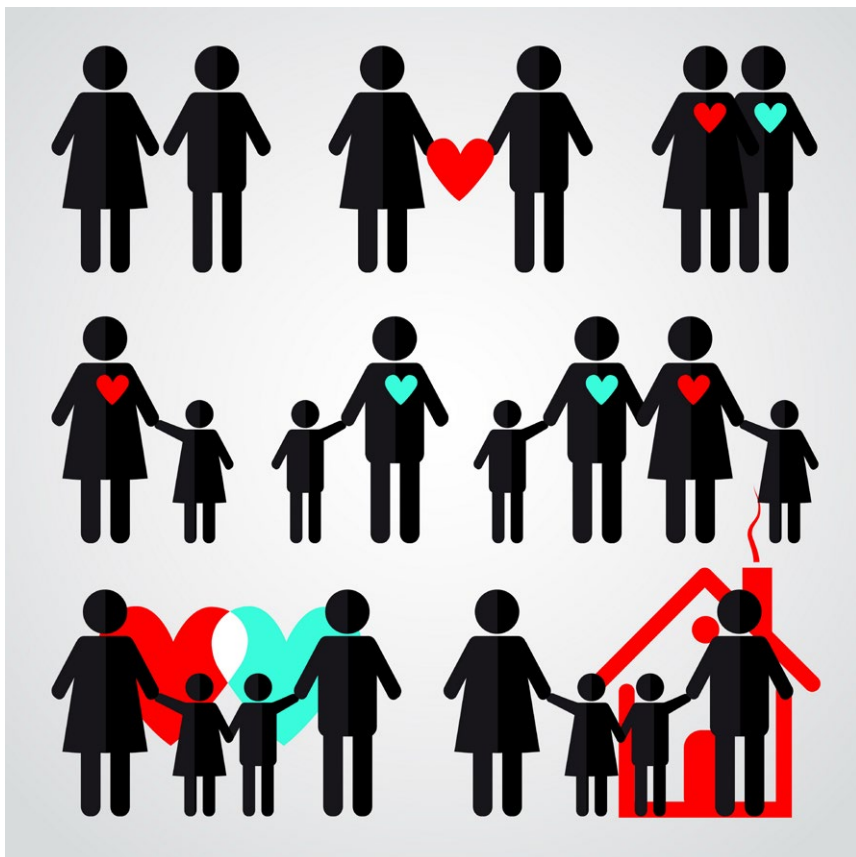
Przez cztery dni trwał domowy koszmar. Tata chodził zły i o wszystko się czepiał. Mama również. Ciągłe coś ważyła i sprawdzała w tabelach, ile co ma kalorii. Mówię wam, coś okropnego! Czwartego wieczoru wszedłem do gabinetu taty po jakąś dyskietkę. I co widzę? Tata w najlepsze zajada ulubionego snickersa. Kiedy spojrzałem na niego z wyrzutem, powiedział, że ma dość głupich diet, że ciężko pracuje i nie myśli się głodzić i odmawiać sobie tej odrobiny przyjemności, i że przecież nie jest jeszcze taki gruby (mój tata wcale nie jest gruby). Z radością przyznałem mu rację i zgodnie dokończyliśmy batonik.

0. *trwał – trwa*

1.
2.
3.
4.
5.

- 14.** Każda rodzina ma swoje nawyki żywieniowe. Stwórz z kolegami i koleżankami historię pewnej rodziny. Wykorzystaj informacje z tekstu *Nowe przygody Piątki z Zakątką* oraz poniższą ilustrację.

- 15.** Ludzie lubią stosować różne diety, aby czuć się zdrowo i dobrze wyglądać. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat diety, która nie sprawdziła się w twoim domu.

ORTOGRAFIA

Pisownia z „u”

w formach czasu teraźniejszego zakończonego na -uje, -uj, -uję, -ujesz, -uje, -ujemy, -ujecie, -ują	w myśl rymowanki: w czasowniku -uje się nie kreskuje, np. zgaduje, zgaduj, zgaduję, zgadujesz;	w zakończeniach trybu rozkazującego -uj, np. studiuuj!
w imiestowach przysłówkowych współczesnych zakończonych na -ąc, np. studiując;	najczęściej na początku wyrazów, np. upał;	zawsze na końcu wyrazu, np. na dachu;
w zdrobnieniach, np. dziadziunio, córusia, garnuszek, bielutki, maluśki;	w wyrazach: opiekunka, hamulec, lizus, muzeum, dzieciuch;	

- 16.** Przedstaw informacje na temat pisowni „u” w postaci mapy myśli.

- 17.** „Spocone dyktando”. Stwórz grupę cztero- lub pięcioosobową. Przygotuj kartkę i długopis. Musisz zapamiętać całe zdanie i poprawnie zapisać je na kartce.

„W tym domu nie da się wytrzymać! Ja chyba umrę z głodu! Pewnego dnia mama stwierdziła, że powinniśmy się zdrowiej odżywiać, że jemy za dużo mięsa, pieczywa, a przede wszystkim słodczy, że to rujnuje zdrowie, sylwetkę i że odkłada się cholesterol (okropnie trudne słowo, tata musiał powiedzieć, jak się to pisze), którego nadmiar grozi zawałem serca. Od dziś jemy więcej gotowanych warzyw, surówek i nie jemy smaženiny. Tata poparł mamę, mówiąc, że chętnie rzuci parę kilogramów i wyjdzie mu na zdrowie, jak zrezygnuje ze słodczy.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Co robisz, by być zdrowym(a)?
2. Jakie są twoje ulubione potrawy?
3. Co myślisz na temat zdrowego jedzenia?
4. Ile szklanek wody wypijasz każdego dnia?
5. Dlaczego aktywność fizyczna jest ważna dla naszego zdrowia?
6. Co to znaczy „zbilansowana dieta”?
7. Co to jest piramida żywieniowa?
8. Jak napisać dobre przemówienie?

8.

Global issues

Problemy świata

PRZED CZYTANIEM

1. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką na temat współczesnych problemów na świecie.

2. Oto siedem spośród największych problemów współczesnego świata zdaniem millenialsów. Dopisz jeszcze trzy, których twoim zdaniem zabrakło na liście.

1. Zmiany klimatyczne (45,2%)
2. Konflikty zbrojne (38,5%)
3. Konflikty religijne (33,8%)
4. Bieda (31,1%)
5. Korupcja, brak transparentności rządów (21,7%)
6. Brak bezpieczeństwa i dobrobytu (18,1%)
7. Brak edukacji (16,5%)
8.
9.
10.

Zob. m.in. <https://businessinsider.com.pl/rozwoj-osobisty/millenialsi-czego-sie-obawiaja-ankieta-global-shapers/8p6zb3p> [dostęp: 10.06.2023].

- 3.** Jak sądzisz, czy bezdomność jest już problemem globalnym, czy wciąż jeszcze lokalnym? Uzasadnij swoją wypowiedź na podstawie wiedzy o sytuacji w Polsce i w Wielkiej Brytanii.

PRZED CZYTANIEM

- 4.** Zastanów się i porozmawiaj z kolegą/koleżanką o tym, co to znaczy „żyć w zgodzie z ekologią”. W jaki sposób dbasz o środowisko i przeciwdziałasz zmianom klimatycznym?

- 5.** Przyjrzyj się uważnie zdjęciu i opisz je, wykorzystując słowa podane w ramce.

dym, kominy,
fabryka, smog, szare,
zanieczyszczenie
powietrza

Zdjęcie przedstawia
.
.
.
.
.
.

6. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz korzystać ze słownika.

język polski	definicja	język angielski
gleba	cienka, zewnętrzna warstwa skorupy ziemskiej	soil
promieniowanie		
zanieczyszczenie		
efekt cieplarniany		
środowisko		

7. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i wykonaj poniższe zadania.

8. Posłuchaj nagrania drugi raz. Zaznacz prawdziwą (P) lub fałszywą (F) odpowiedź.

0. Zanieczyszczenie nie zmienia elementów środowiska, takich jak powietrze P (F)
1. Zanieczyszczenie zmienia elementy środowiska, takie jak powietrze. P F
2. Zanieczyszczenie może pochodzić z wielu źródeł. . . . P F
3. Zanieczyszczeniu mogą ulec powietrze, woda i gleba. P F
4. Zanieczyszczenia nie mogą się rozprzestrzeniać. . . . P F

9. Przeczytaj krótką informację na temat smogu i powiedz, jakie są jego przyczyny.

Kraków zajmuje trzecie miejsce w Europie pod względem zanieczyszczenia powietrza. Norma benzopirenu została przekroczona dziesięciokrotnie. Głównym źródłem tej substancji jest spalanie węgla i drewna w domowych instalacjach grzewczych. W wyniku tych zanieczyszczeń co roku przedwcześnie umiera ok. 400 mieszkańców Krakowa.

Opisz zdjęcie. Wykorzystaj podany wzór.

Na pierwszym planie widzę

.....
.....

W oddali znajduje się

.....
.....

Po prawej stronie są

.....
.....

CZYTANIE

10. Przeczytaj uważnie tekst i wykonaj poniższe zadania.

Problemy środowiskowe współczesnego świata

Wraz ze wzrostem liczby ludności na Ziemi i rozwojem przemysłu nasila się problem zanieczyszczeń w środowisku. Obecnie tzw. zanieczyszczenia sztuczne, które w przeciwieństwie do naturalnych są spowodowane działalnością człowieka, stały się problemem rangi ogólnoświatowej.

Wprowadzanie szkodliwych substancji do powietrza, wód i gleb, oprócz negatywnego wpływu na kondycję przyrody, ekosystemów, klimat na Ziemi, stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia ludzi. Jeszcze kilka wieków temu w środowisku dominowały zanieczyszczenia pochodzenia naturalnego. Źródłami zanieczyszczeń powietrza były wybuchy wulkanów, erozja skał, pożary lasów, pył kosmiczny. Z kolei zanieczyszczenie wód wynikało z obecności soli, gazów, drobnoustrojów, substancji organicznych i było często związane z wyłukiwaniem tych substancji ze skał i gleby.

Wraz z rozwojem miast, gospodarczej działalności człowieka, ośrodków przemysłowych do otoczenia zaczęto odprowadzać coraz więcej szkodliwych substancji. W największym stopniu środowisko zanieczyszczają emisje i odpady przemysłowe z fabryk i elektrowni. Na przestrzeni dziesiątków lat zmienił się zakres przestrzenny zanieczyszczeń – zasięg początkowo lokalny nabrał charakteru globalnego.

Do najgroźniejszych źródeł zanieczyszczeń o charakterze globalnym należy obecnie emisja dwutlenku węgla, prowadząca do efektu cieplarnianego, emisja dwutlenku siarki i azotu, ropa naftowa oraz promieniowanie. Oprócz przemysłu, odpowiedzialnego w głównej mierze za degradację środowiska, negatywny wpływ na poziom zanieczyszczeń ma rolnictwo. Stosowanie nawozów sztucznych, środków ochrony roślin i preparatów poprawiających strukturę ziemi uprawnej wpływa na gromadzenie się substancji toksycznych w środowisku. Należą do nich głównie pestycydy, azotany, arsen, cyjanki, metale ciężkie (rtęć i ołów). Za emisję tych ostatnich w dużej mierze odpowiada

również transport samochodowy. Efektem jego rozwoju jest rosnąca ilość zanieczyszczeń pyłowych oraz związków ołowiu uchodzących poprzez spaliny samochodowe.

Tekst: Dorota Hrycak-Krzyżanowska na podstawie Problemy środowiskowe współczesnego świata, <https://zpe.gov.pl/b/problemy-srodowiskowe-wspolczesnego-swiata---powtorzenie/Pufji9KQk> [dostęp: 10.09.2021].

11. Odpowiedz na pytania. Zapisz swoje odpowiedzi.

- a) Co to jest zanieczyszczenie sztuczne?
.....
- b) Co to jest zanieczyszczenie powietrza?
.....
- c) Co to jest zanieczyszczenie wód?
.....
- d) Co to jest degradacja środowiska?
.....
- e) Co to jest efekt cieplarniany?
.....
- f) Kto jest odpowiedzialny za degradację środowiska?
.....
- g) Jaki wpływ na środowisko ma transport samochodowy?
.....
- h) Jak na środowisko wpływa rolnictwo?
.....
- i) Co spowodował rozwój miast?
.....

PO CZYTANIU

- 12.** Przeczytaj informacje na plakatach i porozmawiaj w grupie o tym, co to znaczy być eko.

- 13.** Przygotuj dialogi do podanych sytuacji. Każdy dialog powinien zawierać przynajmniej dwa pytania i dwie odpowiedzi.

1. Na wystawie poświęconej ekologii spotykasz koleżankę z klasy. Dowiedz się, czy jest ona eko.
2. Spotykasz starszego pana, który na plastikowym talerzu ma dużą porcję mięsa. Postaraj się wytłumaczyć mu, dlaczego jest to niewłaściwe.

- 14.** Przeczytaj uważnie artykuł i wykonaj poniższe zadania.

Karolina Świąćicka, *Ekologia przez duże E*, „Newsweek”

W Polsce ekologia to fikcja. Władze lokalne mają ją najczęściej w nosie, a większość z nas, choć deklaruje w sondażach coś innego, wykazuje minimum troski o środowisko: trochę segregacji śmieci, trochę jazdy na rowerze i kupowania w sieciówkach ubrań z bawełny organicznej. Są jednak wyjątki. To ludzie, którzy potrafią do perfekcji wcielić w życie 3R, złotą zasadę ekologii: *reuse, reduce, recycle* – użyj ponownie, zredukuj, przetwórz. Jednak okazuje się, że by osiągnąć ten stan,

trzeba się zaangażować totalnie. Tej wiosny jak co roku Stanisław Biega postanowił wyrzucić nieprzetwarzalne śmieci ze swojego wiaderka. Ale od zeszłej wiosny nie zbierał się nawet 10-litrowy kubetek. Wszystko dzięki odpowiednim zakupom i drobiazgowemu sortowaniu śmieci. Biega to ekolog, współzałożyciel polskiej Federacji Zielonych i stowarzyszenia Zielone Mazowsze. Całe życie podporządkował ekologii. W latach 90. walczył o ścieżki rowerowe w stolicy. Od kilku lat pracuje jako ekspert PKP i usprawnia połączenia tak, by możliwe było tanie i szybkie dotarcie z miasta do miasta bez auta. Stanisław Biega chce minimalnie zaśmiecać środowisko. W toalecie zamiast odświeżacza powietrza w spreju ma kadzidełko. Pierze w płynie eko. Czajnik ma metalowy – z zasady nie kupuje rzeczy z plastiku, bo to materiał nieprzetwarzalny. Nie kupuje też nowych dętek do roweru, tylko wulkanizuje stare. Największy problem ma z towarami chińskimi, bo Chiny ekologię mają w nosie. – Ostatnio szukałem przez kilka tygodni szalika, który spełniałby ekologiczne normy. Znalazłem w sklepie Polski Len – piękny, jedwabny – opowiada. Oprócz proekologicznych opakowań ważne są też proekologiczne ubrania ze stuprocentowej bawełny lub wełny. Tylko takie rozkładają się w ziemi w kilka miesięcy, a Biega zakopuje swoje stare ciuchy. – Usuwam tylko metalowe guziki i plastikowe nici.

Nie chce ich oddać do spalarni, bo jako ekspert od recyklingu wie, że spalarnia wcale nie jest eko. – Wkurza mnie polska fascynacja spalarniami. Dają negatywny bilans energetyczny. Na przykład poprzez spalenie butelki PET odzyskuje się zaledwie jedną trzecią energii zużytej na jej produkcję – mówi i macha ręką. – Lepiej byłoby już wyprodukować z niej spiwór lub ubranie.

Oburza się też na fikcję sortowania śmieci. Śmieszą go badania, które mówią, że robi to dwie trzecie Polaków. – Nawet w Warszawie nie ma fizycznie takiej możliwości, brakuje pojemników. Sam noszę śmieci kilkaset metrów. Wątpię, by 70% moich sąsiadów chciało biegać kilometr w imię ekologii. Z moich kalkulacji wynika, że może 5% sortuje. Chociaż myślę, że skoro dwie trzecie Polaków chce, by wierzono, że oni te śmieci sortują, to już postęp. No i te ścieżki rowerowe, z tym nam się naprawdę udało – wzdycha z zadowoleniem.

<https://www.newsweek.pl/styl-zycia/ekologia-w-polsce-kto-dba-o-srodowisko-jak-byc-eko/2brwn2l> [dostęp: 14.05.2023].

15. Odpowiedz na poniższe pytania.

- a) Co myślisz o kupowaniu nowych ubrań?
- b) Co to jest „złota zasada ekologii”?
- c) Jak należy sortować śmieci?
- d) Jak sortujesz śmieci?
- e) Czy wszyscy ludzie są zaangażowani w ochronę środowiska?
- f) Co można zrobić z plastikiem?
- g) Jaka jest zaleta ekologicznych ubrań?
- h) Jakim materiałem jest plastik?
- i) Jakie zagrożenia stwarza plastik?
- j) W jaki sposób ścieżki rowerowe pomagają w dbaniu o środowisko?
- k) Z jakiego transportu korzystasz?

PISANIE

16. Twoja koleżanka nie akceptuje ekologicznego stylu życia. Przygotuj dialog, w którym przekonasz ją do zmiany zdania. Użyj słów z ramki.

<p>środowisko, smog, segregacja, sortować, oszczędzać</p>

Ty: Cześć, Moniko. Słyszałam(-em), że

.....

Monika: Cześć,

.....

Ty:

.....

Monika:

.....

Ty:

.....

Monika:

.....

TŁUMACZENIE

17. Przetłumacz na język angielski.
Wybierz trzy słowa i utóń z nimi zdania.

- a) kataklizm –
 - b) powódź – .. *flood*
 - c) pożar –
 - d) klęska żywiołowa –
 - e) tornado –
 - f) gradobicie –
 - g) wybuch wulkanu –
 - h) tsunami –
 - i) trzęsienie ziemi –
0. *Duża powódź może zalać ulice w miastach i zniszczyć ludziom domy.*
- 1.
 - 2.
 - 3.

18. Opisz zdjęcie i odpowiedz na poniższe pytania.

- a) Co widzisz na ilustracji?
- b) Co myślisz o stanie wody?
- c) Gdzie byłeś ostatnio nad morzem?
- d) Jaka była woda i co znajdowało się na plaży?

PRACA DOMOWA

19. Napisz tekst przemówienia na wybrany temat.

- A. Napisz tekst przemówienia wzywającego ludzi do ekologicznego sposobu życia.
- B. Napisz tekst przemówienia wskazującego na globalny problem bezdomności. Wskaż, jakie widzisz rozwiązania. Poszukaj informacji na ten temat w Internecie oraz mediach społecznościowych.

LITERATURA

PRZED CZYTANIEM

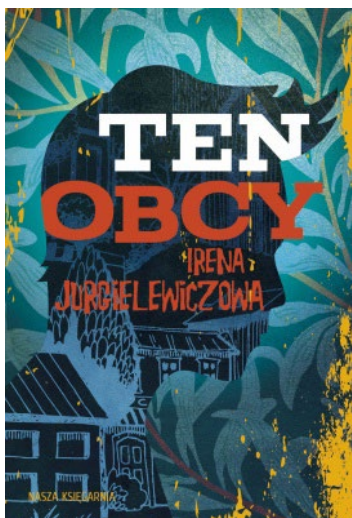

1. Przeczytaj informacje o Irenie Jurgielewiczowej i wybierz właściwą odpowiedź.

Irena Jurgielewiczowa

- była wykładowcą na Wydziale Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego,
- była żołnierzem Armii Krajowej i miała pseudonim Isia,
- pomogła w czasie wojny małej Żydówce Danusi,
- podczas II wojny światowej uczyła w tajnej szkole,
- jej książki przetłumaczono na wiele języków,
- pisała książki przede wszystkim dla dzieci i młodzieży,
- interesowała się problemami społecznymi młodych ludzi,
- lubiła się śmiać i miała duże poczucie humoru,
- bardzo ceniła rozmowy ze swoim ojcem,
- *Ten obcy* jest powieścią psychologiczną opartą na faktach,
- była fundatorką stypendium dla wychowanka Instytutu Nie-widomych w Laskach.

0. Irena Jurgielewiczowa:

- a) uczyła w szkole podstawowej,
- b) uczyła na uczelni,
- c) uczyła w szkole średniej.

1. Pisarka podczas wojny:

- a) wyjechała z kraju,
- b) zajmowała się dziećmi,
- c) walczyła w obronie Polski.

2. Książki Ireny Jurgielewiczowej:

- a) znają tylko Polacy,
- b) są znane w innych krajach,
- c) nie były nigdy publikowane.

3. Autorka *Tego obcego*:

- a) była bardzo poważna,
- b) pomagała dzieciom, które były niewidome,
- c) interesowała się tylko swoimi problemami.

4. Irena Jurgielewiczowa:

- a) pisała tylko bajki dla małych dzieci,
- b) pisała tylko dla dorosłych,
- c) pisała dla młodych czytelników.

2. Zastanów się, co znaczą podane wyrażenia. Zaznacz właściwą odpowiedź.

0. Poświęcił swój odpoczynek:

- a) obchodził święta i nie odpoczywał
- b) zrezygnował z odpoczynku
- c) odpoczywał całe święta

1. Przekonać się, że:

- a) nabrać pewności, że coś jest słuszne
- b) dyskutować z kimś
- c) poznać kogoś

2. Uciec z domu:

- a) opuścić dom
- b) stracić dom
- c) wyjechać w podróż

3. Ukryć coś:

- a) nie powiedzieć prawdy
- b) zabrać pieniądze
- c) zmienić mieszkanie

4. Znęcać się:

- a) celowo sprawiać ból
- b) krytykować
- c) mówić komplementy

5. Zbierać się do drogi:

- a) kolekcjonować
- b) zabrać coś komuś
- c) przygotowywać się do wyjazdu

6. Zająknąć się:

- a) mówić płynnie
- b) mówić z trudem, z przerwami
- c) mówić głośno

CZYTANIE

3. Przeczytaj fragment książki Ireny Jurgielewiczowej *Ten obcy* i wykonaj poniższe zadania.

...Więc ojciec jeździł aż do Tczewa? Poświęcił na to swój niedzielny odpoczynek!

– Uważałem, że inaczej się tego nie załatwi – mówi doktor. – Chciałem się przekonać, jaki ten wuj Zenka jest, jak zareaguje na wiadomość, że chłopak chce do niego przyjechać. Bo widzisz... – tłumaczył córce z przejęciem – zastanawiałem się, że jeżeli on zgodzi się chłopca wychowywać, to to właściwie dobrze nie będzie... Dobrze może być tylko wówczas, jeżeli pan Janica będzie

pragnął mieć go u siebie, jeżeli będzie czuł, że jemu samemu sprawi to zadowolenie... Rozumiesz mnie?

– Rozumiem – odpowiedziała Ula. Chłonęła każde słowo ojca, czując radość, że wtajemnicza ją w swoje myśli. – Rozumiem. No i?...

– No i zdaje mi się, że wszystko będzie dobrze... Janica jest samotny, z całej rodziny kochał najbardziej swoją siostrę, matkę Zenka.

– Ale... – zaniepokoiła się Ula – jeśli się dowie, że Zenek uciekł z domu i... Może się będzie gniewał?

– Nie ukryłem przed nim niczego.

Dunaj uniósł łeb i szczeknąwszy radośnie, zbiegł do ogródka.

– Zenek idzie! Może sama mu powiesz? – spytał szybko doktor.

– Nie, razem.

(...) Zenek był z chłopcami. Marian i Julek odprowadzili go jak co dzień. Zenek wszedł na werandę i na widok ojca Uli od razu się rozjaśnił.

– O, to pan doktor już jest?

– Ano wróciłem... – doktor spojrzał na Ulę wyczekująco. Poprosił wzrokiem, żeby to on powiedział Zenkowi nowinę.

– Zenek... ile jeszcze dni masz pracować przy tych żniwach?

– Dwa, a najwyżej trzy.

– To się dobrze składa.

– Dlaczego?

– Będziesz musiał zbierać się do drogi. – Chwila ciszy.

– Dokąd? – spytał Zenek zmienionym głosem. Ula spojrzała na ojca: niech mu powie prędzej, niech go nie męczy!

– Do Tczewa!

– To... to tam jest ten zakład, gdzie mam być?

– Nie, tam jest twój wuj. Wuj Antoś. I czeka na ciebie.

Zenek znieruchomiał, patrzył na doktora z osłupieniem.

– Jak to? Jak to czeka? – krzyknął nagle.

– Skąd pan wie?

– Właśnie od niego wracam... Prosił, żebyś się zjawił za trzy dni, przedtem ma jakiś służbowy wyjazd, a wybiera się po ciebie na stację.

– I chce... – Zenek zająknął się i głośno chwycił ustami powietrze. – Chce, żebym u niego był?

– Oczywiście – rzekł wesoło doktor. – I myślę, że na żaden zakład się nie zgodzi.

Zenek zamrugał dziwnie. Ula odwróciła się ku oknu. Wiedziała już, że nie należy patrzeć w twarz mężczyzny, który ma łzy w oczach – choćby nawet nie był jeszcze dorosły.

Następnego dnia Ula, przyszedłszy z rana od Pestki, znalazła na stole zaadresowaną do niej i zaklejoną kopertę. Zabrała list i pobiegła w pole, chciała być teraz sama. Przysiadłszy na pustej miedzy, otworzyła kopertę. Była w niej kartka i pięćdziesiąt złotych. Czytała: „Powiedziałem ci kiedyś, że nie mogę przed Tobą wyjaśnić, jak ze mną było, bobyś tego nie rozumiała. Ale teraz myślę, że moja miłość do Ciebie...”.

(...) Dopiero po dłuższej chwili zaczęła czytać dalej...

„to powinna być taka moja szczerość. I dlatego dzisiaj, kiedy wiem, że niedługo wyjadę, postanowiłem Ci napisać prawdę, choćbyś nawet nie wszystko mogła zrozumieć. Uciekłem z domu, bo w domu miałem taką poniewierkę, że to trudno wyrazić. Dla mojego ojca tylko jedno ma znaczenie: wódka. Syn mu niepotrzebny, bo syn kosztuje pieniądze. Dawniej, za życia mamy, także pił, ale mama mnie pilnowała, żeby się nade mną nie znęcał...” ...Znęcał się?... Co to znaczy? Jak można znęcać się nad własnym dzieckiem?

...Czuła grozę, ale na próżno usiłowała zrozumieć, jak takie rzeczy mogą się dziać. „W końcu to się stało nie do wytrzymania. Pomyślałem, że dla mnie jest tylko jedno miejsce na świecie: u wuja, i że jeśli go nie znajdę, to ze mną koniec. Proszę Cię, nigdy

nikomu nie mów, co tu napisałem, bo to jest straszne tak napisać o swoim ojcu, i spal ten list. Teraz, kiedy poznałem Twojego tatusia i jadę do wujka, zaczyna się dla mnie nowe życie i nie chcę, żeby z dawnego został jakiś ślad. I Ty sama też o nim nie myśl. Nie wiem, kiedy się zobaczymy, może nieprędko, ale ja Ciebie nigdy a nigdy nie zapomnę. I może kiedyś tak się stanie, że przyjadę i zapytam, czy mnie pamiętasz. Zenek”. Ula długo siedziała na opustoszałej miedzy między ścierniskami z listem na kolanach. W pewnej chwili zawiął łagodny wietrzyk i zapisana kartka pofrunęła w trawę. Dziewczyna podniosła ją i wzrok jej padł na słowa: „...Zaczyna się dla mnie nowe życie i nie chcę, żeby z dawnego został jakiś ślad. I Ty sama też o nim nie myśl”. Wróciwszy do domu wrzuciła list w ogień.

Fragment powieści: Irena Jurgielewiczowa, Ten Obcy, Warszawa 1961.

PO CZYTANIU

4. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Ula rozmawia z ojcem.	X		
Ojciec Uli jest lekarzem.			
Zenek opuścił swój dom bez wiedzy ojca.			
Zenek dobrze odpoczywa w wakacje.			
Ojciec Uli nie spotkał się z wujem Zenka.			
Wujek Zenka jest bardzo wesoły.			
Mama Zenka nie żyje.			
Ojciec Zenka jest alkoholikiem.			

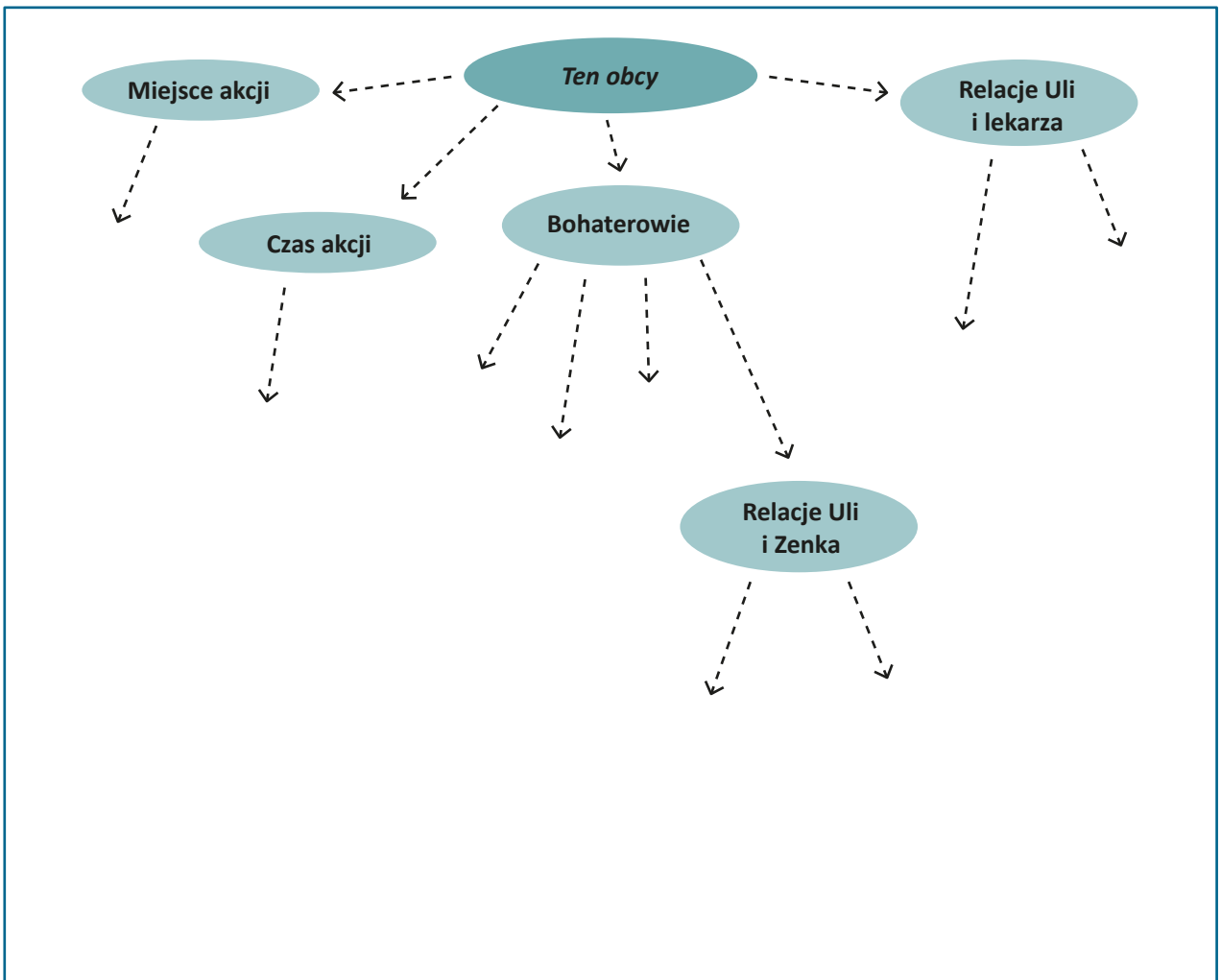
5. Wyjaśnij, co znaczą podane zwroty, i ułóż z nimi zdania.

1. *Kiedy mój wzrok padł na piezzonego kurczaka, poczułem głód.*
2.
3.
4.
5.

wzrok padł na
 sprawić komuś
 zadowolenie
 stać się nie do
 wytrzymania
 chłonąć każde słowo
 pilnować kogoś

6. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

8. Uzupełnij notatkę zgodnie z tekstem.

Bohaterem powieści Ireny Jurgielewiczowej jest Zenek, który z domu. Ojciec Zenka jest i nie chłopcem. Bardzo często nad synem. Mama Zenka nie i chłopiec czuje się bardzo Bohater chce zamieszkać z, żeby zacząć nowe Zenek chciałby o dawnym życiu. Jest mu przykro, że musi źle pisać o

9. Dokończ podane zdania zgodnie z tekstem.

0. Ula rozmawia z ojcem na temat losów Zenka.

1. Ula martwi się o

.....

2. Lekarz pojechał do Tczewa, żeby

.....

3. Zenek napisał list do Uli, bo
.....
4. Zenek miał trudne życie, ponieważ.....
.....
5. Ula spaliła list Zenka, dlatego że
.....
6. Zenek nie wie, czy
.....

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

Tryb warunkowy

- 10.** Podkreśl w wierszu formy trybu warunkowego.

„Gdy jestem taki jak dziś – zły,
Że pięści aż zaciskam,
To, chciałbym, wiecie, spotkać lwy,
Lwy o drapieźnych pyskach”

Hanna Januszewska, Lwy (fragment)

ORTOGRAFIA

Pisownia wyrazów z -bym, -byś, -by

Cząstkę -bym, -byś, -by:	
piszemy łącznie z czasownikami typu: <i>zyczyłbym</i> ;	piszemy rozdzielnie po wyrazach: <i>można, trzeba, warto</i> (np. Trzeba by pojechać do sklepu).

11. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

osoba	Dziewczyna (pisać)	Chłopak (pisać)	Dziecko (pisać)	końcówka
ja	piisała	piisał		-bym
ty	piisała	piisał		
on		piisał		
ona	piisała			
ono			piisało	
my	piisały	piisali		
wy	piisały	piisali		
oni		piisali		
one	piisały			

12. Tomek nie ma domu i kiedy jest mu źle, marzy o wakacjach. Napisz, co robiłby Tomek nad morzem.

0. *Codziennie pływałby w ciepłym morzu.*

1.

2.

3.

4.

13. O co Zenek prosił przyjaciół? Napisz zdania, wykorzystując w odpowiedniej formie podane słowa.

0. Julku / kupić / mi / trochę / chleba

Julku, czy kupiłbyś mi trochę chleba?

1. Marianie / pożyczyć / mi / rower

.....

2. Ulu / uprać / moją / ulubioną / koszulę

.....

3. Panie doktorze / pojechać / do / mojego / wujka

.....

4. Julku / wysłać / list / do / Uli

.....

5. Panie doktorze / porozmawiać / z / policją

.....

6. Marianie / oddać / pieniądze / Uli

.....

7. Ulu / pójść / ze / mną / na spacer

.....

14. Dopisz cząstki -by, -byś, -bym, -byśmy razem lub osobno.

0. *Może poszlibyśmy do kina?*

1. Miała..... ochotę pójść ze mną? (ty, rodzaj żeński)

2. Bardzo był..... zadowolony. (ja, rodzaj męski)

3. Wybrały..... ciekawy film.
(my, rodzaj niemęskoosobowy)

4. Trzeba..... najpierw sprawdzić repertuar.

5. Nie musiała..... tego robić dzisiaj. (ty, rodzaj żeński)

6. Wiem, na co chciał..... cię zaprosić. (ja, rodzaj męski)

7. Mogła..... wiedzieć, z kim rozmawiam?
(ja, rodzaj żeński)
8. Chciał..... mówić z moją siostrą Alą? (ty, rodzaj męski)
9. Kupili..... bilety na spektakl teatralny?
(my, rodzaj męskoosobowy)
10. 10. Dobrze, zaprosiła..... też rodziców. (ja, rodzaj żeński)
11. 11. Zrobiła..... nam pizzę na kolację, mamó?
(ty, rodzaj żeński)

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Jakie są Twoim zdaniem globalne problemy współczesnego świata?
2. Jak możemy postępować, aby żyć w zgodzie z ekologią?
3. Jakie są skutki zanieczyszczenia środowiska?
4. Co powoduje zanieczyszczenie środowiska?
5. Co robisz, aby dbać o środowisko?
6. W jaki sposób segregujesz śmieci?
7. Jaka jest zaleta ekologicznych ubrań?
8. Czy do szkoły chodzisz pieszo? Dlaczego?
9. Gdzie najczęściej widzisz bezdomnych?
10. Dlaczego niektórzy ludzie decydują się na życie na ulicy?
11. Z jakimi problemami zmagają się bezdomni?
12. Jaki jest stosunek społeczeństwa do bezdomnych?

9.

Charity/voluntary work

Działalność charytatywna / wolontariat

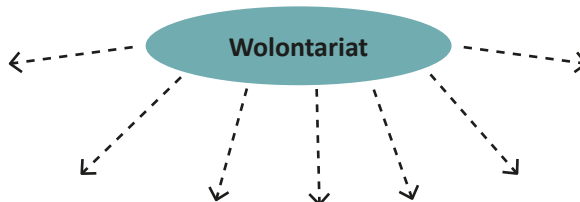
PRZED CZYTANIEM

1. Powiedz o swoich doświadczeniach w pomaganiu innym. Na czym polegała twoja pomoc? Kim były osoby, którym pomagałaś(-eś)?

2. Wypisz wszystkie skojarzenia związane ze słowem „wolontariat”.

3. Porozmawiaj w grupie o tym, czy wolontariat to czas stracony, czy bezcenny. Uzasadnij swoją wypowiedź. Wykorzystaj podane wyrażenia.

Moim zdaniem...

Według mnie...

Uważam, że...

Sądzę, że...

4. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i ułóż trzy pytania, które zadasz koledze/koleżance.

- 0. O czym świadczy działalność wolontariacka?
- 1.?
- 2.?
- 3.?

5. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką i odpowiedz na pytania.

- a) Czy wolontariat jest we współczesnym świecie działalnością naturalną?
- b) Na jakie pytanie należy sobie odpowiedzieć, zanim zaczniemy przygodę z wolontariatem?

6. Opisz zdjęcia A i B i odpowiedz na pytania.

A

B

- a) Co widzisz na zdjęciach?
-
-

- b) Jakie mamy korzyści z pomagania innym?
-
-
- c) Jakie znasz formy pomagania innym?
-
-
- d) Czy brałaś udział w wolontariacie? Jeśli tak, to w jakim? .
-
-
- e) Czy myślisz o pracy w wolontariacie? Uzasadnij swoją odpowiedź.
-
-

CZYTANIE

7. Przeczytaj tekst i wykonaj poniższe zadania.

Jak zostać wolontariuszem

Wolontariuszem może zostać niemal każdy – nie musimy mieć jakichś szczególnych zdolności i umiejętności. Najważniejsze są chęci i zaangażowanie, choć czasem odpowiednia wiedza oraz doświadczenie są również potrzebne. Czym właściwie jest wolontariat i kto może zostać wolontariuszem?

Wolontariusz nie pobiera wynagrodzenia za to, co robi. Dobrowolnie angażuje się na rzecz organizacji i innych osób, oferuje im swój wolny czas i umiejętności.

Potrzebne kwalifikacje?

Wolontariuszem może zostać niemal każdy i zasadniczo nie ma ograniczeń wiekowych. Osoby niepełnoletnie powinny jednak uzyskać pisemną zgodę rodziców lub opiekunów prawnych.

Są również miejsca, jak np. ośrodki opiekuńczo-wychowawcze, w których wolontariusz musi mieć ukończone 18 lat.

Zdarza się również, że wykonywanie konkretnych czynności lub obowiązki, jakie powinien spełniać wolontariusz, wymagają konkretnych kwalifikacji i spełnienia określonych warunków. Czasem też praca wolontariusza może wiązać się z sytuacjami zagrażającymi jego zdrowiu i bezpieczeństwu, jednak z pewnością zostaniemy wcześniej o tym poinformowani. Na organizacji spoczywa obowiązek zapewnienia wolontariuszom odpowiednich i bezpiecznych warunków do wykonywania ich pracy.

Zanim zgłosisz się jako wolontariusz, zastanów się, czym chciałbyś się zajmować, co sprawia ci najwięcej radości i satysfakcji – czy są to zajęcia z dziećmi, pomoc osobom starszym, a może opieka nad zwierzętami? Pomyśl, komu najbardziej mógłbyś pomóc i gdzie czułbyś się naprawdę dobrze. Jeśli już znasz odpowiedź, to po prostu... zacznij działać!

Fragment tekstu: <https://fanimani.pl/blog/tag/jak-zostac-wolontariuszem/> [dostęp: 20.02.2023].

8. Wskaż główną myśl tekstu.

9. Przeczytaj jeszcze raz tekst i napisz, jaki powinien być wolontariusz.

Kwalifikacje
wolontariusza

0. *musi chcieć pomagać innym*

1.

2.

3.

4.

5.

10. Przeczytaj poniższy tekst i napisz do niego dwa pytania.

Wolontariat w Polsce

Wolontariat w Polsce jest zjawiskiem znacznie mniej powszechnym niż w krajach zachodnich. Wynika to zapewne z przyczyn takich jak:

- Brak tradycji wolontariatu przekazywanej z pokolenia na pokolenie, spowodowane okresem PRL.
- Dążenie do podniesienia standardu życia, które powoduje, że najpierw zaspokajają się własne potrzeby, a dopiero w drugiej kolejności potrzeby społeczne.
- Niska świadomość możliwości działania społecznego w organizacjach pozarządowych.

1.

2.

11. Przeczytaj uważnie artykuł i wypisz zalety oraz wady wolontariatu.

Cechy, które powinien posiadać wolontariusz

Wolontariusz powinien być przede wszystkim otwarty na innych ludzi, bardzo często współpracuje z osobami potrzebującymi, z dziećmi, chorymi – musi potrafić złapać kontakt z każdym, być komunikatywny, empatyczny. Potrzebne jest również zaangażowanie oraz motywacja do działania – dla pracowników nierzadko główną motywacją są pieniądze, w przypadku wolontariatu jest inaczej, motywacja musi płynąć z innych czynników. Trudno obejść się bez pozytywnego nastawienia do życia i powierzonych zadań, wytrzymałości (nie tylko fizycznej, lecz także psychicznej) oraz zrozumienia, tolerancji i umiejętności pracy w grupie.

Wolontariat – wady i zalety

Jak każda forma pracy, tak i wolontariat ma zarówno wady, jak i zalety. Przed jego rozpoczęciem warto się z nimi zapoznać, aby przekonać się, czy to na pewno zajęcie dla nas.

Wolontariat – zalety

Główną zaletą wolontariatu jest możliwość zdobycia niezbędnego w dalszym życiu zawodowym doświadczenia. Uczymy się nie tylko zawodu, lecz także kultury organizacyjnej, tego jak współdziała się w grupie, organizuje swoją pracę i współpracuje z drugim człowiekiem.

Wolontariat to nie tylko ciężka praca – wolontariusze nierzadko dostają darmowe bilety czy wejściówki na różne wydarzenia, premiery, filmy, spektakle, mecze... Właściwie na wszystko, w czym mogą pomóc. Poza tym poznają mnóstwo nowych ludzi, z takich kontaktów nierzadko wywiązują się przyjaźnie na całe lata. Wolontariat może być doskonałą przygodą!

Wolontariat – wady

Jako główną wadę wykonywania tego rodzaju pracy wymienia się przede wszystkim brak wynagrodzenia. Swoim zadaniom wolontariusze poświęcają nierzadko mnóstwo czasu i energii, w związku z tym nierzadko traktują to niemal jak pracę na etacie i nie mają wiele czasu na inne aktywności. Jednak czas, jaki spędzają jako wolontariusze, musi być ograniczony, na przykład dlatego, że muszą oni zarabiać i zająć się również czymś w celach zarobkowych. Inną wadą może być również brak czasu, o którym już mówiliśmy. Jeżeli wolontariusz pracuje również na etacie, trudno mu znaleźć czas na odpoczynek, rozrywkę, które również są potrzebne do tego, aby normalnie funkcjonować.

Fragment tekstu: <https://poradnikpracownika.pl/-wolontariat-wady-i-zalety-tej-formy-zatrudnienia> [dostęp: 23.03.2023].

Zalety wolontariatu	Wady wolontariatu

12. Dlaczego warto być wolontariuszem? Porozmawiaj na ten temat z kolegą/koleżanką.

Zgadzam się z tym, że

Nie zgadzam się z tym, że

PISANIE

13. Napisz ogłoszenie na portal internetowy o tym, że potrzebujesz wolontariuszy do organizowanej przez siebie akcji na rzecz starszych ludzi.

Jak napisać ogłoszenie?

Ogłoszenie jest krótką formą pisemną, której celem jest podanie jakiegoś faktu lub informacji do wiadomości publicznej. Nie ma ono konkretnego adresata, jest skierowane do każdej osoby, która będzie miała okazję je przeczytać.

Ogłoszenie musi być napisane w sposób jasny i zrozumiały dla każdego. Powinno informować np. o jakimś wydarzeniu, zaginięciu czegoś lub znalezieniu, sprzedaży, kupnie itp.

OGŁOSZENIE POWINNO ZAWIERAĆ:

- opis sytuacji, która jest powodem jego napisania,
- najważniejsze informacje, czyli np. datę i miejsce, jeśli ogłoszenie dotyczy jakiegoś wydarzenia,
- cechy charakterystyczne, jeśli ogłoszenie dotyczy np. znalezionego lub zgubionego przedmiotu,
- numer telefonu lub adres e-mail, jeśli ogłoszenie wymaga kontaktu z daną osobą.

14. Przyjrzyj się dokładnie ilustracjom i odpowiedz na pytania. Następnie opisz wybraną ilustrację.

A

B

- a) Co widzisz na ilustracjach?
- b) Jak oceniasz pracę wolontariuszy w twojej okolicy?
- c) Jakie akcje wolontariackie są organizowane w twojej okolicy?
- d) Jak twoja szkoła angażuje się w akcje wolontariackie?

- 15.** Poszukaj informacji na temat najpopularniejszych akcji wolontariackich w Polsce. Porozmawiaj o tym z kolegą/koleżanką.

Szlachetna Paczka; Czerwone Noski; Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy; Podaruj Dzieciom Słońce; Podziel się Posiłkiem; Pij Mleko, Będziesz Wielki; Nie Jesteś Sam; Pajacyk; Zbieramy Krew dla Polski

- 16.** Powiedz, czym charakteryzuje się każda z wymienionych w ramce akcji charytatywnych.

- 17.** Przeczytaj tekst o dwóch akcjach charytatywnych. Wskaż podobieństwa i różnice między nimi.

Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy

„Nie sztuką jest zrobić karnawał brazylijski w Brazylii. Sztuką jest zrobić go w Polsce. I my to zrobimy. To jedyna taka akcja na świecie” – mówi co roku w styczniu Jurek Owsiak, szef Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. I ma rację. Drugiego wydarzenia, które tak jak WOŚP, zbierając pieniądze na cele charytatywne, mobilizuje cały naród, nie ma. Jest jednak wiele organizacji, które także stosują nietypowe metody zbiórki pieniędzy.

Źródło: <https://www.newsweek.pl/swiat/wosp-8-wyjatkowych-akcji-charytatywnych-na-swiecie-pozawosp/lfef6sn> [dostęp: 20.04.2023].

Comic Relief

W ramach organizowanego co dwa lata show telewizyjnego ta działająca od 1988 r. brytyjska organizacja charytatywna namawia osoby z pierwszych stron gazet do wystąpień w nietypowych dla nich rolach. W ramach Dnia Czerwonego Nosa aktorzy, politycy i członkowie rodziny królewskiej w oku kamery depilują nogi, farbują włosy, sprzedają ciastka. Wszystko to z nieodłącznym atrybutem w postaci czerwonego nosa, charakterystycznego dla kłownów. Dochód z akcji – datki można składać tradycyjnie podczas kwesty, jak i za pośrednictwem Internetu – przeznaczony jest dla potrzebujących w Wielkiej Brytanii i Afryce. Podobna organizacja działa również w Polsce, nazywa się Czerwone Noski, ale ma nieco inny charakter.

Źródło: <https://www.newsweek.pl/swiat/wosp-8-wyjatkowych-akcji-charytatywnych-na-swiecie-pozawosp/lfef6sn> [dostęp: 20.04.2023].

Podobieństwa	Różnice
akcje są bardzo medialne	WOŚP pomaga Polakom

TŁUMACZENIE

- 18.** Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem. Możesz korzystać ze słownika.

język polski	definicja	język angielski
schronisko dla zwierząt	miejsce, gdzie przebywają bezdomne zwierzęta domowe	animal shelter
niepełnosprawny		
biedny		
wolontariusz		
praca charytatywna		
sporadycznie		

- 19.** Przetłumacz na język polski.

Volunteering is a unique and incredible way of supporting young people's mental health. It's proven to be good for you too! If you've a few hours spare and have a skill to share, volunteering is a fantastic way to meet new people, learn something new, develop your skills and make a real difference.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

20. Przetłumacz pytania na język polski i odpowiedz w języku polskim.

0. Do you have any interests?

Czy masz jakiegokolwiek zainteresowania?

Tak, interesuję się

1. Fundraising and events?

.....

2. Community fundraising?

.....

3. Our work with schools?

.....

4. Marketing and social media?

.....

5. Small grants and/or research skills?

.....

PRACA DOMOWA

Przygotuj dialog, w którym przekonasz swoją koleżankę do tego, że warto pomagać innym.

Ty: *Cześć Zosiu, czy*

.....?

Zosia:

.....

Ty:

.....

Zosia:

.....

LITERATURA

1. Przeczytaj informacje o Ewie Nowak i wykonaj poniższe zadania.

Ewa Nowak

- ukończyła liceum w Warszawie,
- pracowała jako nauczycielka i pedagog-terapeuta,
- współpracuje z czasopismami dla młodzieży: „Cogito”, „Victor Junior”, „Trzynastka”,
- pisze o relacjach młodych ludzi i sytuacjach w szkole,
- jest autorką powieści i opowiadań,
- porusza trudne tematy,
- ma duże poczucie humoru.

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Ewa_Nowak_%28Polish_writer%29.jpg [dostęp: 30.07.2023].

2. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Ewa Nowak była licealistką.	X		
Ewa Nowak pracowała w szkole średniej.			
Ewa Nowak pisze artykuły do gazet.			
Ewa Nowak nie interesuje się życiem młodych ludzi.			
Ewa Nowak pisze tylko krótkie teksty.			
Ewa Nowak nie zajmuje się skomplikowanymi problemami.			
Ewa Nowak zawsze pisze w poważny sposób.			

3. Przeczytaj fragment książki Ewy Nowak *Diupa* i wykonaj poniższe zadania.

Wizyta

Od razu po lekcjach [Wika] zaciągnęła Darię na ulicę Konwiktorską do Polskiego Związku Niewidomych. Bardzo przyjazna pani wystuchała ich nieco **podejrzliwie**, po czym wyraziła szczerze uznanie dla ich inicjatywy i podała kilkusetstronicowy spis.

– Macie tu, dziewczynki, ulicami. I tak wybierajcie, bo jak będziecie miały za daleko, to szybko wam się znudzi. Więc szukajcie blisko siebie. Najlepiej na tej samej ulicy.

– Przy mojej ulicy raczej nie mieszka żaden niewidomy – zauważyła Wika.

– Dziecko kochane, żebyś się tylko nie zdziwiła.

I rzeczywiście, przy Bartniczej były aż trzy adresy, z czego jeden dokładnie w bloku obok. [...]

Wika stanęła na chwilę, żeby złapać oddech. **Poczuła na własnej skórze**, co to właściwie znaczy, że **kogoś rozpiera energia**. Postanowiła przez chwilę się skupić. Wiedziała, czuła, że to spotkanie nie będzie łatwe.

„Niewidomi to bardzo wymagający i dziwni ludzie. Trudno z nimi nawiązać kontakt. Przebywają głównie w swoim towarzystwie i są najdziwniejszymi z **dziwaków**. Wymagają pomocy przy najprostszych czynnościach. Zasługują na pomoc. I na **współczucie**”.

Po pierwsze, zdziwiło ją, że przez wizjer **sączyło się** światło.

„Po co niewidomy pali światło?” [...]

Zapukała.

– Kto tam? – głos był rażny, jakiś taki za zdrowy.

Męski głos wypytywał przez zamknięte drzwi: kim jest, czego chce i zanim otworzył, dwa razy upewnił się, że to na pewno Wiktoria Rybacka.

Drzwi były zablokowane łańcuchem. Zza nich wyrzał bardzo elegancki pan; to prawda, że w ciemnych okularach, ale zadbane, ogolony i w butach. Nie w kapciach. Chwilę stał i jakby wpatrywał się, po czym zdjął łańcuch i wpuścił ją do środka. [...]

Niewidomy odebrał z jej rąk kurtkę i bardzo zręcznie powiesił na wieszaku, a potem jeszcze wygładził, jakby chciał strzepnąć niewidoczny pyłek.

– Zapraszam dalej. Mam nadzieję, że nie **odmówisz** mi filiżanki herbaty. Czekałem z nią specjalnie na ciebie, bo Stenia, sekretarka z PZN-u, zadzwoniła do mnie jeszcze raz po twoim wyjściu i powiedziała, kiedy przyjdiesz. To bardzo życzliwa osoba. Więc co z herbatą?

– Tak, proszę.

[...] „Jak on robi herbatę? Niewidomy! Jak włączy gaz? No jak? To nie jest niewidomy”.

[...] Mężczyzna nagle odwrócił się.

– Nie stój tak w przedpokoju, zapraszam na moje skromne włości.

Wika weszła głębiej. W mieszkaniu panowała sterylna czystość. Meble były stare lub wyglądały na stare, tego Wika nie umiała ocenić, a na dwóch malutkich stolikach paliły się lampki, dając ciepłe pomarańczowe światło. Było bardzo **przytulnie**.

– Pięknie cię rodzice nazwali. Wiktoria to rzadkie dziś imię. (...) Słodzisz? – Pewnie sięgnął po cukierniczkę i wyciągnął naczynko dokładnie w jej kierunku. Wika poczuła, że się poci.

„Skąd wiedział, gdzie ja siedzę? Widział. **Oszukiwał**. Ale po co? Na pewno **ma złe zamiary**”. Podziękowała za cukier i z przejęcia dotkliwie poparzyła sobie wargi aromatycznym napojem.

– Droga Wiktorio, mogę się tak do ciebie zwracać? Chcesz, jak mi przedłożono, **zabawiać mnie** czytaniem. Czy tak?

– Tak. – Że też nie mogła się zgłosić do grabienia trawników albo pracy przy trędownych.

„W co ja się wpakowałam?”.

– Czy przyniosłaś jakąś książkę ze sobą?

– Nie. Zupełnie o tym nie pomyślałam. Ja dopiero dziś podjęłam tę decyzję...

– Czy wobec tego zamiast czytania mogłabyś opowiedzieć mi coś o sobie?

– To raczej nie będzie ciekawa opowieść. Zanudzę pana.

– W tym względzie moglibyśmy się policytować. Czy to tobie **zaburzało tak w brzuchu**?

– Tak, ale to nic... [...]

– Zrobisz mi prawdziwą przyjemność, jeśli pozwolisz się **poczęstować** barszczem mojej roboty. Bardzo się nad nim napracowałam, ale byłbym się bardziej przyłożył, gdybym wiedział, że będę **miał zaszczyt** gościć taką miłą osobką. Czy możesz pójść ze mną do kuchni i wybrać dla siebie naczynie? Wika na miękkich nogach poszła za niewidomym i poczuła się bardzo głupio. Patrzyła, jak pan Henryk Maciejewski wszystkiego dotyka, każdą rzecz pewnie, ale też bardzo ostrożnie bierze do ręki. Patrzyła na jego sprawne ruchy. Zamachała ręką za jego plecami, ale nie zareagował. Zrobiła tuż przed nim kilka kretyńskich min i po braku reakcji poczuła się jak ostatnia idiotka.

– Przyglądasz mi się, cała tajemnica polega na tym, żeby wszystkie rzeczy odkładać na miejsce. To cały sekret.

– Woda do imbryka... Skąd wiadomo, ile jej nalać? – śmiało zapytała Pysiakowska.

– Po odgłosie. Więcej wody – inny dźwięk. Zresztą ja to robię po prostu na wyczucie tak jak doświadczona gospodyni, która robiąc ciasto, nie musi zaglądać do przepisu. Ale to teraz jestem taki mądry. Prawda jest taka, że jak trzy razy się nie sparzysz, to się nie nauczysz.

– Trzy razy się sparzysz... muszę szybko wziąć się do życia, żeby już te poparzenia mieć za sobą. A może nie każdy musi się parzyć?

– Ale jak wtedy doceni smak szczęścia? Ja ci z całego serca życzę tych trzech razów na początek.

– Nie mogę się oprzeć wrażeniu – Wika zachłannie jadła barszcz – że nie rozmawiamy w ogóle o czynnościach kulinarnych.

– Dobra rozmowa polega na tym, że każdy widzi w niej to, co powinien, i nie każdy koniecznie to samo. Czy mogę zaproponować dodatkę?

– Bałam się, że pan nie zapyta. Ale skąd pan wiedział... że skończyłam?

– Pamiętaj, Wiktorio: słyszać prawie wszystko. [...]

– Szkoda, że ja wszystkiego nie słyszę.

– Słyszysz, ale nie wykorzystujesz tego, bo nie musisz. Oczy wystarczy ci za wszystko.

Pan Maciejewski był emerytowanym nauczycielem fizyki. Uczył w szkole dla niewidomych przez trzydzieści lat. Znał wiele anegdot i sypał nimi jak z rękawa, więc Wika niejako w rewanżu już drugi raz w ciągu tego dnia mogła opowiedzieć o wuju Piotrze i jego hobby.

– Jeśli kiedyś zrobisz mi ten zaszczyt i poznasz ze swoją rodziną... niepotrzebnie to powiedziałem – pan Henryk zamilkł na parę chwil.

– Nie bierz tego do siebie i nie oceniaj mnie jako zgorzkniałego starca, ale u mnie i chyba u każdego niewidomego były już tysiące osób, niestety, tylko raz. Proszę cię, dziecko: nic nie mów. Nie pozwolę, żeby tak miła panienska miała zepsuty wieczór. Jestem od ciebie znacznie starszy i wiem, że bardzo trudno pomagać komuś, bo się musi. Zawsze wtedy wypada coś ważnego.

Kiedy się żegnali, Wika była już całkiem **rozluźniona**.

– Tylko następnym razem wchodź od razu. Nie stój tak długo pod drzwiami, bo już myślałem, że zainteresowali się mną złodzieje. Dziwisz się, skąd wiem. Ja słyszę. Może trochę więcej niż inni.

– Dziękuję za wspaniały wieczór.

4. Zaznacz prawidłową odpowiedź zgodnie z tekstem.

0. Wika z wizytą do niewidomego...

- a) wybierała się od dawna.
- b) nie spieszyła się.
- c) poszła bez przygotowania.

1. Lista adresów osób niewidomych była...

- a) bardzo krótka.
- b) niezbyt długa.
- c) bardzo długa.

2. Wika uważała, że niewidomi...

- a) to niezwykle interesujący ludzie.
- b) niczym się nie wyróżniają.
- c) to osoby nietypowe.

3. Pan Henryk poruszał się w mieszkaniu

- a) swobodnie.
- b) z trudnością.
- c) niespokojnie.

4. Początkowo Wika

- a) bała się pana Henryka.
- b) ufała panu Henrykowi.
- c) miała do niego obojętny stosunek.

5. Mieszkanie pana Henryka było...

- a) zaniedbane.
- b) schludne.
- c) nieprzyjemne.

6. Rozmowa z panem Henrykiem okazała się...

- a) zabawna i ciekawa.
- b) nudna i poważna.
- c) przerażająca i niemiła.

7. Pan Henryk...

- a) poczęstował Wikę herbatą i barszczem.
- b) nie dał Wice nic do jedzenia i picia.
- c) nie potrafił gotować.

8. Pan Henryk...

- a) pracował jako fizyk.
- b) był na emeryturze.
- c) stracił wzrok w pracy.

5. Wybierz słowa, które najlepiej opisują pana Henryka i Wikę. Uzasadnij swój wybór.

Wika jest zdenerwowana, ponieważ boi się spotkania z niewidomym.

spokojny(-a)
zdenerwowany(-a)
pogodny(-a)
samodzielny(-a)
przestraszony(-a)
zabawny(-a)
interesujący(-a)
ciekawy(-a)
wrażliwy(-a)
opanowany(-a)
przyjacielski(-ka)
odważny(-a)
spontaniczny(-a)

Pan Henryk	Wika

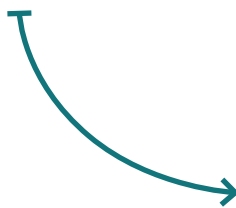
6. Ułóż zdania w odpowiedniej kolejności zgodnie z tekstem.

- Krótka rozmowa pod drzwiami.
- Smaczny poczęstunek.
- Miłe pożegnanie.
- .1..** Spotkanie w Polskim Związku Niewidomych.
- Rozmowa na temat zmysłów.
- Podejrzenia Wiki.
- Mieszkanie pana Henryka.

7. Dopasuj wyrazy z kolumn.

A
podejrzliwie
współczuć komuś
odmówić
przytulny
oszukiwać
poczęstować
rozluźniony

B
zrelaksowany
podać jedzenie
nieufnie
być przyjaznym, delikatnym dla kogoś
nie zgodzić się
niewielki, spokojny
nie mówić prawdy, wprowadzać w błąd

Czy zastanawiałeś(-aś) się kiedyś, jak bardzo samotne są często osoby w spektrum autyzmu?

Wiesz, że wielu z nich zgłosiło się do naszego programu i teraz czeka na kogoś takiego jak Ty, kto pomoże doświadczyć im, co to znaczy mieć kolegę lub koleżankę?

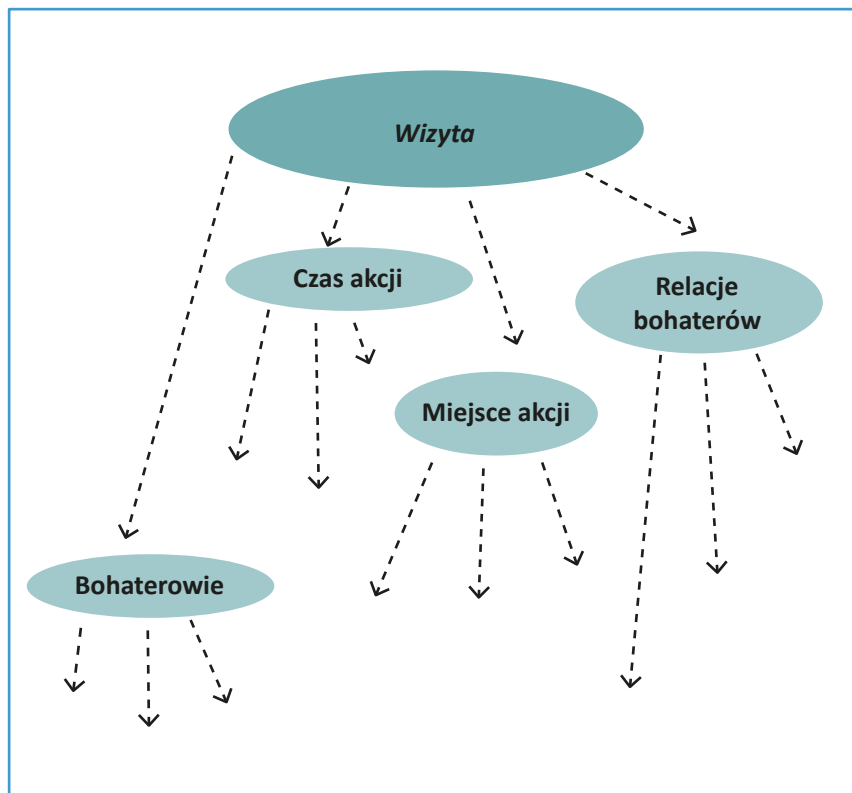
Chcesz spełnić marzenie takiej osoby, a przy okazji poznać kogoś fajnego?

Zgłoś się do nas i zostań DAWCĄ CZASU!

<https://ochotnicy.waw.pl/oferta/1943>

8. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

9. Znalazłeś w Internecie wiele informacji na temat wolontariatu. Koleżanka zachęca cię, abyś zgłosił(-a) się do jednej z akcji. Przeczytaj ogłoszenie dla wolontariuszy i napisz list do Stowarzyszenia Innowacji Społecznych „Mary i Max”, aby dowiedzieć się jak najwięcej o tej organizacji i o pracy.

Warszawa, 23.05.2023 r.

Kamila Wyszowska
ul. Polna 5/23
00-768 Warszawa
kamila.wyszowska@gmail.com

Stowarzyszenie Innowacji Społecznych
„Mary i Max”
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 201
00-514 Warszawa

Szanowni Państwo,

nazywam się i jestem

Niedawno przeczytałam(-em) ogłoszenie

Chciał(a)bym zapytać

.....

Jestem osobą Mam doświadczenie w /

Nie mam doświadczenia w

Chętnie

Z wyrazami szacunku

.....

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

10. Utwórz pary aspektowe. Możesz korzystać ze słownika.

0. *gotować – ugotować*

1. robić –

2. – zapytać

3. uczyć się –

4. – kupić

5. pić –

6. – zjeść

7. spotykać –

8. – zadzwonić

9. budzić się –

10. – wziąć

11. zdawać –

12. – poczekać

13. wracać –

14. – obejrzeć

15. iść –

11. Uzupełnij tekst czasownikami niedokonanymi i dokonanymi w odpowiedniej formie czasu przeszłego.

Piotr (postanawiać/postanowić) .. *postanowił* .. odwiedzić swojego kolegę ze szkoły podstawowej. Tomek (przeprowadzać się / przeprowadzić się) do Krakowa pięć lat temu. Początkowo chłopcy (dzwonić/zadzwonić) do siebie prawie codziennie. Długo ze sobą (rozmawiać/porozmawiać) o tym, co się wydarzyło w szkole. Niestety Piotr miał wypadek na basenie i przez wiele miesięcy (przebywać/przebyć) w szpitalu. Kiedy (wracać/wrócić) do domu, nie chciał rozmawiać z Tomkiem. Często (korzystać/skorzystać) z pomocy rehabilitanta, bo cały czas bolała go noga. Pewnego dnia (dostawać/dostać) od Tomka długi list, w którym kolega (zapraszać/zaprosić) go do siebie na ferie zimowe.

12. Uzupełnij tabelkę zgodnie z podanym przykładem.

Przypadek	Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
Mianownik kto? co?	wolontariusz	wolontariusze
Dopełniacz kogo? czego?		
Celownik komu? czemu?	wolontariuszowi	
Biernik kogo? co?	wolontariusza	
Narzędnik z kim? z czym?		
Miejscownik o kim? o czym?		wolontariuszach
Wołacz o!		wolontariusze

ORTOGRAFIA

Pisownia wyrazów z „ć” / „ci”

ć, ś, ź, dź, ń piszemy przed spółgłoskami (np. *ćma*) oraz na końcu wyrazu (np. *kupić*)

ci, si, zi, dzi, ni piszemy przed samogłoskami (np. *ciocia*) i na końcu wyrazu, jeżeli i tworzy sylabę (np. *leci*)

13. Wpisz w podanych wyrazach **ć** lub **ci**.

0. ..**ci**.cho
1. pamię.....
2.otka
3. czyta.....
4. trudność..... (l. mnoga)
5. współczu.....e
6. kape..... (l. pojedyncza)
7. łokie.....
8. nauczy.....el

14. Uzupełnij zdania odpowiednimi spółgłoskami miękkimi: **ć** lub **ci**.

0. Czy mógłbyś pokroić **ci**asto na deser.
1. Wika musiała wraca..... do domu, bo robiło sięemno.
2. Bab.....a czekała na dziadka zeptą zupą.
3. Liś.....e spadały z drzew, tworząc kolorowe dywany.
4. Zawsze marzyłam o małym ko.....e.
5. Goś_e przyjechali na naszą rodzinną uroczystość.....
6. Mama kazał mi wyrzu.....ć śmie.....

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. W jaki sposób możemy pomagać innym ludziom?
2. Jakie cechy charakteru musi posiadać wolontariusz?
3. Dlaczego warto pomagać innym?
4. Jakie są wady pracowania jako wolontariusz?
5. Jakie znasz organizacje charytatywne?
6. Jakie znasz akcje charytatywne?
7. Jakie są zalety wolontariatu?
8. Dlaczego nie wszyscy mogą zostać wolontariuszami?

10.

Travel and tourism

Podróż i turystyka

PRZED CZYTANIEM

1. Popatrz na zdjęcia poniżej i powiedz, co je łączy.

2. Opisz zdjęcia i odpowiedz na pytania.

A

B

C

- a) Co przedstawiają zdjęcia A, B i C?
- b) Gdzie byłeś(-aś) ostatnio na wakacjach?
- c) Jakim środkiem transportu lubisz podróżować?

3. Obejrzyj fragment filmu i odpowiedz na pytania.

- a) Kto jest bohaterem filmu?
- b) Dokąd chłopcy chcą jechać?
- c) Jaki środek transportu wybrali?
- d) W jaki sposób jeden z nich chciał kupić bilet bez kolejki?

4. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką o swoich wymarzonych wakacjach.

CZYTANIE

5. Przeczytaj tekst *Podróże* i powiedz, jakie jest jego przesłanie.

Podróże

Podróże są niezwykłą przygodą, która pozwala nam odkrywać różnorodne miejsca, kultury i ludzi na całym świecie. Oto kilka ciekawych podróży, które mogą zainspirować Cię do zaplanowania własnej wyprawy.

Wyprawa do Peru: Czy marzyłeś kiedyś o podziwianiu tajemniczych ruin Machu Picchu? Peru oferuje nie tylko te niezwykle ruiny, ale także wiele innych atrakcji, takich jak miasto Inków czy tajemnicze linie Nazca widoczne tylko z powietrza. Możesz również spróbować tradycyjnej peruwiańskiej kuchni i poznać lokalną kulturę.

Safari w Kenii: Jeśli interesuje Cię dzika przyroda, wyprawa na safari w Kenii to niezapomniane doświadczenie. Masajskie rezerваты, jak Masai Mara, oferują szansę obserwowania wielkich stad zwierząt, w tym słynnych Wielkich Migracji, gdy setki tysięcy zwierząt przemieszczają się przez sawanny. Możesz również spotkać lokalnych plemiennych wojowników Masajów i poznać ich tradycje.

Wycieczka po Włoszech: Włochy to kraj bogaty w kulturę, sztukę i przepyszne jedzenie. Odwiedź Rzym, aby zobaczyć Koloseum i Watykan, spaceruj po urokliwych uliczkach Florencji, gdzie znajdziesz wiele dzieł sztuki, w tym słynnego *Dawida* Michała Anioła, a następnie udaj się do Wenecji, aby przejechać się gondolą po kanałach i podziwiać malownicze widoki.

Podróż do Japonii: Japonia to fascynujące połączenie tradycji i nowoczesności. Odwiedź Kioto, aby zobaczyć piękne świątynie i ogrody, a także poznać tradycyjną ceremonię picia herbaty. W Tokio czekają na Ciebie tętniące życiem dzielnice, nowoczesne wieżowce i pyszna kuchnia, w tym sushi i ramen.

Przejażdżka Route 66 w USA: Jeśli marzysz o podróży drogą, Route 66 w Stanach Zjednoczonych to doskonały wybór. Ta kultowa trasa prowadzi przez oszałamiające krajobrazy i malownicze miasteczka, oferując niezapomniane widoki i okazję do poznania amerykańskiej kultury.

Pamiętaj, że podróżowanie to nie tylko odkrywanie nowych miejsc, ale także możliwość poznania samych siebie, spotkania nowych ludzi i doświadczania różnorodności naszego świata. Niezależnie od celu.

Tekst opracowany na podstawie:
<https://feelperutavel.pl/wakacje-w-peru-wymagajaca-ekspedycja-czy-wycieczka-dla-kazdego/>
<https://nawakacje.eu/masai-mara/>
<https://oskar.com.pl/wczasy/wlochy/wlochy-klasyczne>
<https://www.national-geographic.pl/traveler/arttykul/route-66-najpopularniejsza-droga-w-usa-z-czego-slynie>
<https://www.national-geographic.pl/traveler/arttykul/japonia-to-idealne-polaczenie-tradycji-z-nowoczesnoscia-co-wciaz-skrywa-przed-nami-kraj-kwitnacej-wisni-kawa-z-ambasadorem>
 [dostęp: 10.05.2023].

6. Przeczytaj jeszcze raz tekst i napisz własnymi słowami, co można zobaczyć w tych miejscach.

W Rzymie	Koloseum	
W Japonii		
W USA		
W Kenii		
W Peru		

7. Przeczytaj poniższy tekst i wymień pięć powodów, dla których podróże są cennym doświadczeniem.

Oto dziesięć powodów, dla których warto podróżować:

Poznanie nowych kultur: Podróże pozwalają zanurzyć się w różnorodności kultur, obyczajów i tradycji, dając nam możliwość zrozumienia i docenienia różnorodności świata.

Odkrywanie pięknych miejsc: Podczas podróży możemy odkrywać niesamowite miejsca, takie jak egzotyczne plaże, góry, zabytki i niezwykle krajobrazy, które zapierają dech w piersiach.

Nauka języków obcych: Podczas podróży mamy okazję uczyć się nowych języków i rozwijać nasze umiejętności komunikacyjne, co ułatwia nawiązywanie kontaktów i otwiera nowe możliwości.

Rozwój osobisty: Podróże mogą pomóc nam w rozwoju osobistym, stawianiu sobie wyzwań i zdobywaniu nowych umiejętności. Możemy także lepiej poznać siebie i swoje preferencje.

Spotkanie nowych ludzi: Podczas podróży możemy spotkać interesujących ludzi z różnych środowisk i nawiązać nowe przyjaźnie, co wzbogaca nasze doświadczenia społeczne.

Smakowanie różnorodnych kuchni: Podróże dają nam możliwość próbowania różnorodnych potraw i smakowania lokalnej kuchni, co jest prawdziwą uczcą dla podniebienia.

Przygoda i adrenalina: Podróże oferują wiele przygód i możliwości aktywnego spędzania czasu, takich jak wspinaczka, nurkowanie, spływ kajakowy czy safari.

Odpoczynek i relaks: Wyjazd na wakacje pozwala nam odebrać się od codziennego stresu i rutyny, dając możliwość relaksu i regeneracji.

Rozszerzanie horyzontów: Podróże poszerzają naszą wiedzę o świecie, historii, sztuce i kulturze, co pomaga nam spojrzeć na rzeczywistość z nowej perspektywy.

Tworzenie niezapomnianych wspomnień: Podróże dają nam możliwość tworzenia niezapomnianych wspomnień i historii, które będą towarzyszyć nam przez całe życie.

Mam nadzieję, że te powody zachęcają Cię do podróżowania! Niech Twoje podróże będą pełne przygód i niezapomnianych doświadczeń.

Tekst opracowany na podstawie: <https://robimypodroze.pl/2019/10/dlaczego-warto-podrozowac/>, <https://www.ef.pl/blog/language/dlaczego-podrozowanie/> [dostęp: 10.05.2023].

PO CZYTANIU

8. Napisz dwa powody, dla których lubisz podróżować.

1. *Lubię podróżować, ponieważ*

.....

2.

.....

9. Porozmawiaj z kolegą/koleżanką o tym, co pakujesz do swojej walizki, kiedy jedziesz na wakacje.

Podróże są niesamowite i niezbędne do regeneracji sił do dalszej pracy

na wyspie Phuket w Tajlandii

są szybkie i wygodne

aktywne zwiedzanie, ale też relaks na plaży

Kambodży

pozwalają mi odkrywać nową kulturę i wszechstronnie się rozwijać

10. Uzupełnij luki zwrotami podanymi w ramce zgodnie z podanym przykładem.

Michael: Hej! Lubisz podróżować?

Zuzanna: Tak, uwielbiam! *Podróże są niesamowite i niezbędne do zregenerowania sił do dalszej pracy.* Odkrywanie nowych miejsc jest niesamowicie inspirujące.

Michael: Gdzie byłeś ostatnio w podróży?

Zuzanna: Ostatnio byłam
..... To niesamowite miejsce z pięknymi plażami i egzotyczną przyrodą.

Michael: Jakie są twoje ulubione sposoby podróżowania?

Zuzanna: Lubię podróżować samolotem, ponieważ
..... To bardzo komfortowy sposób dotarcia do odległych miejsc.

Michael: Czy preferujesz aktywne wakacje, czy raczej relaks na plaży?

Zuzanna: To zależy od nastroju, ale zasadniczo lubię połączenie obu. Uwielbiam

Michael: Czy masz jakieś wymarzone miejsce, które chciałabyś odwiedzić?

Zuzanna: Tak, marzę o podróży do
Fascynuje mnie tamtejsza kultura i zabytki.

Michael: Dlaczego podróże są dla ciebie tak ważne?

Zuzanna: Podróże są tak dla mnie ważne, ponieważ
.....
Poznawanie różnych kultur poszerza moje horyzonty i daje mi nowe doświadczenia.

Michael: Dziękuję, że podzieliłaś się ze mną swoimi doświadczeniami z podróżowania. Mam nadzieję, że wkrótce będę mógł również odwiedzić te interesujące miejsca.

Zuzanna: Obyś mógł to zrobić! Życzę ci niezapomnianych przygód i pięknych podróży w przyszłości.

TŁUMACZENIE:

11. Przetłumacz na język polski.

1. I have always wanted to visit Japan, because of its rich culture and beautiful landscapes.....
.....
.....
2. During my trip to Italy, I explored the historic cities of Rome, Florence, and Venice.....
.....
.....
3. Traveling allows me to broaden my horizons and learn about different customs and traditions.
.....
.....
4. The view from the top of the mountain was breath-taking.
.....
.....
5. We stayed in a cozy bed and breakfast in the heart of the city.
.....
.....
6. I can't wait to embark on my next adventure and discover new places.....
.....
.....

7. The local cuisine in Thailand is known for its spicy flavors and unique ingredients.

8. We spent a relaxing week at a seaside resort, soaking up the sun and swimming in the crystal-clear waters.

9. The ancient ruins of Machu Picchu in Peru are a must-see for any traveler

10. The long-haul flight was tiring, but it was worth it to reach our dream destination.

PISANIE

12. Napisz kartkę pocztową z wakacji.

Jak napisać kartkę pocztową (pocztówkę)?

- a) Pisz krótko.
- b) Stosuj hasła, a nie szczegółowy opis.
- c) Nadaj tekstowi lekki charakter.
- d) Pamiętaj, że treść pocztówki jest jawna.
- e) Pamiętaj, że pocztówka jest skierowana do konkretnej osoby.
- f) Nie wkładaj pocztówki do koperty (chyba, że jest to kartka okolicznościowa).

Układ:

- a) Miejscowość, data;
- b) Zwrot grzecznościowy (np. „Drogi ...!”);
- c) Informacja dotycząca miejsca, skąd piszesz, pogody, zabytków, zakwaterowania itp.;
- d) Pozytywne podsumowanie swoich wrażeń;
- e) Zachęcenie adresata do odwiedzenia tego miejsca lub wyrażenie żalu, że nie jest obecny;
- f) Zwrot grzecznościowy (np. „Pozdrawiam”, „Całuję”) i podpis.

Przykład

Pocztówka z wakacji

Naxos, 10.09.2023 r.

Kochana Kasiu!

Jestem teraz w Naxos. Grecja jest piękna i bardzo słoneczna.

Widziałem wiele wspaniałych, historycznych miejsc. Największe wrażenie zrobiły na mnie plaże. Opowiem wszystko po powrocie.

Szkoda, że Cię tutaj nie ma.

Całuję

Kuba

13. Napisz i zaadresuj pocztówkę z wakacji. Wykorzystaj podane informacje.

Kasia i jej brat Michał chcą wysłać pocztówkę z wakacji do swojej babci. Są nad jeziorem w Giżycku. Babcia nazywa się Mariola Szpak i mieszka w Wałbrzychu przy ulicy Radomskiej, numer domu 14. Kod pocztowy 58-302. Wałbrzych leży w województwie dolnośląskim.

PRACA DOMOWA

Jesteś na wakacjach, opisz jeden dzień swojego pobytu w formie kartki z pamiętnika.

PAMIĘTAJ!

Pisanie kartki z pamiętnika jest bardzo indywidualne, ale oto kilka wskazówek, które mogą Ci pomóc.

Data: Na początku kartki zapisz datę, abyś później mógł/mogła odnaleźć się w czasie i przypomnieć sobie, kiedy miały miejsce opisywane wydarzenia.

Nagłówek: Możesz rozpocząć od tytułu, takiego jak „Dziennik”, „Pamiętnik” lub po prostu „Kartka z pamiętnika”, aby wskazać, czego dotyczy ten konkretny wpis.

Opis wydarzeń: Opisz szczegółowo wydarzenia, które chcesz zanotować. Możesz wspomnieć o miejscach, które odwiedziłeś(-aś), ludziach, których spotkałeś(-aś), emocjach, które towarzyszyły ci w danym dniu, lub ciekawych sytuacjach, które miały miejsce.

Refleksje i emocje: Możesz również podzielić się swoimi refleksjami na temat wydarzeń, w których uczestniczyłeś(-aś). Opisz swoje uczucia, myśli i spostrzeżenia, które pojawiają się w związku z nimi.

Prywatność: Pamiętaj, że pamiętnik to intymne miejsce, w którym możesz wyrażać swoje prywatne myśli i uczucia. Jeśli nie chcesz, aby ktoś inny czytał twoje wpisy, upewnij się, że przechowujesz swoje pamiętniki w bezpiecznym miejscu.

Spontanizność: Pisanie w pamiętniku powinno być swobodne i spontaniczne. Skup się na przekazaniu swoich myśli i emocji.

Podsumowanie: Na koniec wpisu możesz podsumować swoje doświadczenia, zaznaczając, co było dla ciebie szczególnie ważne lub co zapadło ci w pamięć.

Pamiętaj, że pisanie w pamiętniku to sposób na wyrażanie siebie i zachowanie wspomnień. Nie ma żadnych sztywnych zasad, więc baw się tym procesem i ciesz się zapisywaniem swoich przeżyć i refleksji.

LITERATURA

PRZED CZYTANIEM

- 1. Przeczytaj informacje na temat Adama Bahdaja i wykonaj poniższe zadania.**

Adam Bahdaj – biografia

Adam Bahdaj wychował się w Zakopanem, gdzie przyszedł na świat 2 stycznia 1918 roku. W tym mieście skończył również szkołę powszechną i gimnazjum. Jego ulubioną formą spędzania czasu wolnego było wędrowanie po górach. Równie często jeździł na nartach. Jednak od najmłodszych lat największym

marzeniem małego Adama było zostać pisarzem. Po zdaniu matury zapisał się na studia w systemie zaocznym na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Na co dzień pracował jako górski przewodnik po Tatrach. Wybuch II wojny światowej uniemożliwił mu dalszą edukację. Bahdaj wziął udział w wojnie obronnej 1939 roku. W warunkach okupacyjnych był jednym z kurierów tatrzańskich, którzy dostarczali meldunki i przeprowadzali przez góry ludzi związanych z Polskim Państwem Podziemnym do polskiej ambasady w Budapeszcie. Zagrożony aresztowaniem ze strony Niemców, uciekł na Węgry.

Pozostał tam do końca wojny i aktywnie włączył się w życie tamtejszej Polonii. Związał się tam z Kołem Literacko-Artystycznym „Start”. W 1942 roku pod pseudonimem Jan Kot opublikował swój jedyny tom poezji pt. *Iskry spod młota*. W jego liryce można było zauważyć silne wpływy skamandryckie. Bahdaj opiewał nie tylko krajobrazy i bliskie mu osoby, ale również... czołgi, samoloty i nowoczesne środki komunikacji, takie jak radio i telefon.

Rok później przetłumaczył na język polski poezję i ludowe pieśni węgierskie. Dokonując przekładu pieśni Seklerów – grupy etnicznej z Siedmiogrodu – zdobył się na ryzykowny zabieg, stylizując przekład na gwarę górali podhalańskich. Często sięgał po literaturę węgierską – jego ulubioną książką byli *Chłopczy z Placu Broni* Ferenc Molnara, a bohaterem literackim – Nemeček. Swoje wojenne przeżycia Bahdaj przelał na papier w powieści pt. *Order z księżycą*. Po powrocie do Polski w 1945 roku pierwsze lata spędził jako dziennikarz, pracując dla kilku gazet. W latach 50. pod pseudonimem Dominik Damian wydał cztery powieści sensacyjne. Choć książki były skierowane do dorosłych czytelników, pisarz otrzymał wiele listów od zachwyczonej jego twórczością młodzieży. Wtedy postanowił napisać książkę przeznaczoną specjalnie dla tej grupy odbiorców. *Do przerwy 0:1*, *Wakacje z duchami*, *Podróż za jeden uśmiech*, *Stawiam na Tolka Banana*, *Telemach w džinsach* – to tylko niektóre tytuły, które podbiły serca tysięcy młodych czytelników w PRL-u. Bahdaj w swoim dorobku mógł się pochwalić ponad 50 powieściami. Każdy z tytułów doczekał się kilku wznowień. Jego książki zostały przetłumaczone na 23 języki, w tym tak egzotyczne, jak np. wietnamski.

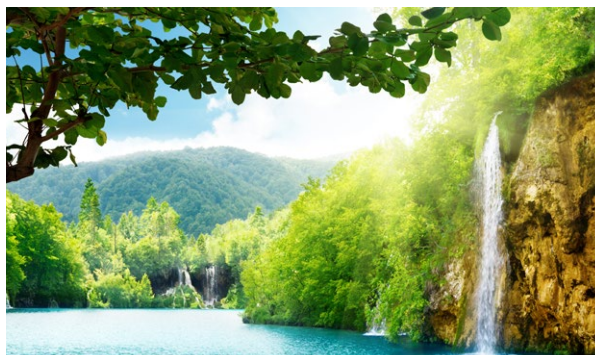
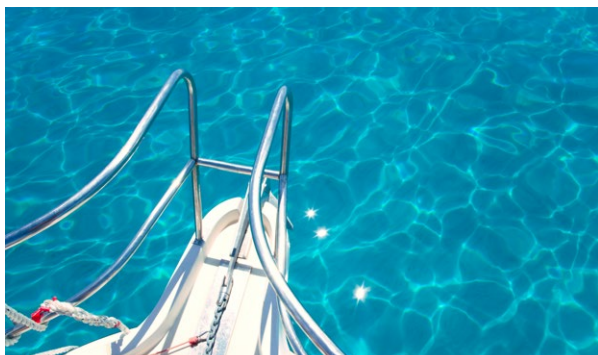
2. Znajdź w tekście najważniejsze informacje na temat Adama Bahdaja.

0. *Pseudonim Adama Bahdaja to Dominik Damian.*

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

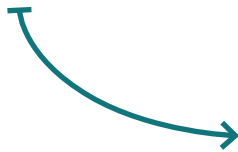
3. Popatrz na fotografie. Dokąd podróżują najczęściej bohaterowie książek, które czytasz? Czy sam chciałbyś podróżować w takie miejsca?

4. Połącz kolumny, a następnie ułóż zdania z nowymi słowami.

A
szuwary
głębia
oszołomiony
wypieki
leśniczówka
upstrzyć
piegi
szałas

B
głębokie miejsce w jakimś zbiorniku wodnym
mieszkanie i biuro leśniczego
tymczasowe schronienie uplecione z gałęzi
drobne, żółtobrunatne plamki na skórze, głównie na twarzy
człowiek w stanie ograniczonej świadomości
silne rumieńce na policzkach
zarośla składające się z dużych bylin, porastające brzegi jezior, moczarów
pokryć powierzchnię czegoś plamkami w innym kolorze niż tło

0. *Kiedy Adam popatrzył mi w oczy i powiedział, że tęsknił, natychmiast dostałam mocnych wypieków.*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

CZYTANIE

4. Przeczytaj fragment powieści *Wakacje z duchami* Adama Bahdaja i wykonaj poniższe zadania.

Maniuś zatrzymał się na brzegu jeziora. Pod nogami czuł miękkiej, nagrzaną piasek, a w oczach migotały mu srebrzyste cętki. To woda odbijała blask stojącego nad lasem słońca i zamieniała jezioro w taflę łamliwego szkła.

Było cicho. Chłopiec słyszał wyraźnie szelest szuwarów i słaby świst własnego oddechu. Z wolna ogarniała go radość. Zdumionymi oczami wodził po cienistym brzegu, po obłokach sunących nad grzbietem dalekiego wzgórza, a gdy znów spojrział na jezioro, wydało mu się, że ciemna głębia ciągnie go ku sobie.

Uśmiechnął się – niby do siebie, niby do obłoków – a potem jego łobuzerska twarz stężała w wyrazie spokojnej zadumy.

Pierwszy raz wyjechał z Warszawy w daleką podróż, a teraz od trzech dni nie mógł się nadziwić, że świat jest tak szeroki, tak różnorodny i takie sprawia niespodzianki. Od trzech dni chodził oszołomiony i nie mógł wprost uwierzyć, że znalazł się pięćset kilometrów poza rodzinnym miastem.

A wszystko było przecież takie proste.

Pewnego razu, na wiosnę, mały Perełka, jego najlepszy przyjaciel z kamienicy, otrzymał od swej ciotki list.

Maniuś widzi teraz wyraźnie, jak Perełka wpadł do niego z radosnym okrzykiem: „Hurra! Jedziemy wszyscy nad jezioro!” – a potem jak obaj zeszli na drugie piętro do Felka, którego nazywali Mandżaro, i wszyscy razem czytali z wypiekami na twarzach.

Na początku listu było oczywiście: *Dlaczego tak długo do nas nie piszecie?*, potem: *Co u ciebie słychać i jak zdrowie tatusia?*, ale najciekawsze okazało się zakończenie. Maniuś pamięta dokładnie ładne, okrągłe pismo pani Lichoniowej i mógłby recytować na pamięć jego treść.

Pani Lichoniowa pisała:

Wspominałeś nam o swych serdecznych kolegach, o Paragonie i Mandżaro.

Skąd te dziwaczne przezwiska? Ale mniejsza o to. Jeżeli mają ochotę, niech przyjeżdżają razem z tobą. U nas w leśniczówce jest dość miejsca, no i powodzi się nam, dzięki Bogu, nie najgorzej. Myślę, że weselej i raźniej będzie ci z kolegami...

Oczywiście małemu Perełce zawsze raźniej było z Maniusiem i Felkiem, których dziwaczne przezwiska nikogo prócz cioci Marii nie raziły.

Na Woli nie mieć przezwiska to tak, jakby nie mieć charakteru. A wiadomo przecież, że najmilszi i najmorowisi chłopcy w Warszawie to ci z Woli.

Perełkę bolały wtedy zęby, więc polecił Paragonowi, żeby w jego imieniu odpisał cioci. Odpowiedź rola się od byków i byczków, ale list to przecież nie zadanie szkolne!

Kochana Pani Ciociu! – pisał Maniuś. – To ja, Paragon, odpowiadam w imieniu całej trójki. Pyta pani, dlaczego mam takie dziwne przezwisko. Raz nasza pani zapytała mnie w klasie: „Tkaczyk, dostałeś od matki pięć złotych, idziesz do sklepu, kupujesz cztery butki po osiemdziesiąt groszy. Ile ci wyda kasjerka?”. A ja na to: „Proszę pani, kasjerka wyda mi paragon...”. Chłopcy się śmiali, a ja od tej pory zostałem Paragonem. Proste, prawda? Z Mandżarem była gorsza sprawa. Jemu zdaje się, że jest najmądrzejszy z nas wszystkich. Raz pan od geografii pyta go, jaki jest najwyższy szczyt w Afryce, a on, proszę pani, nie wiedział. To ja mu podpowiedziałem: Kilimandżaro. To on, proszę pani, nie usłyszał dobrze i mówi: „Mandżaro”. No i od tego czasu wszyscy na niego mówią – Mandżaro. Ładnie, prawda? A Perełka, to znaczy Boguś, to już od urodzenia jest Perełką. A my z nim to najlepsi kole-dzy. Perełkę boli ząb czonowy, to ja za niego piszę. Dziękujemy serdecznie za zaproszenie. Miło nam będzie natykać się świeżego powiecza i postraszyć w jeziorze rypki. Mam nadzieję, że Szanowna Pani nie będzie miała z nami wielkiego kłopotu. Ja pierwszy raz wyjeżdżam na wieś. Bardzo się cieszę i Mandżaro także. Nie będziemy robić ceregieli, zjemy byle co, bo apetyty mamy fenomenalne.

Przyjeżdżamy w czerfcu. Jeszcze raz dziękujemy za zaproszenie!

Paragon

I oto od trzech dni są już u cioci Marii nad jeziorem. I oto Maniuś, zwany na Górczewskiej Paragonem, stoi na brzegu radośnie oszołomiony pięknem letniego popołudnia.

Ławica drobnych rybek przemknęła niemal pod jego stopami, sponad sosen nadleciała siwa rybitwa. Łagodnym łukiem spięta błękit nieba z zielenią lasu. Naraz runęła jak strzała, aż zakotłowało się w trzcinach. Potem wzbiła się lekko, unosząc trzepotliwą rybkę...

W tym momencie na ścieżce biegnącej do lasu rozległo się głośnie wołanie:

– Paragon! Paragon!

Maniuś odwrócił się. Na tle pni zobaczył biegnącego Peretkę. Był to drobny, filigranowy chłopiec o ruchach szybkich i nerwowych. Twarz miał okrągłuchną jak spodek i gęsto upstrzoną dużymi piegami. Oczy szare, zuchowate. Nosek mały, nieco zadarty i łuszczący się na końcu jak młody kartofelek. Włosy króciutko ostrzyżone i zaczesane na jeża. Jednym słowem – Peretka.

– My na ciebie czekamy – zawołał zdyszany – a ty, bracie... – utknął w tym miejscu, nie mogąc wydusić ani słowa.

– Co się stało? – zapytał wesoło Paragon.

– Jak to: co? Mamy przecież naradę w sprawie szałas.

– Zupełnie o tym zapomniałem.

– No chodźże, bo Mandżaro się wścieka.

Paragon uśmiechnął się wyrozumiale, wbił dłonie w kieszenie i nie spiesząc się, ruszył za Peretką. Szli przez stary las sosnowy. Wąska ścieżka wiła się wśród pni, poprzecinana długimi cieniami. Pachniało rozgrzaną żywicą, a w gałęziach wesoło grały trzmiel.

Wkrótce ukazała się leśna polana, pełna słońca, kwiatów i trzepotu motyli. Na polanie, pod lasem, stał świeżo zbudowany szałas, a przed szałasem nerwowymi krokami przechadzał się wysoki, zgrabny chłopiec. Miał ładną, nieco zasepioną twarz, mądre, myślące oczy, jasne włosy opadające kędziorami na czoło, a z całej jego postaci biła wyjątkowa stateczność i powaga. Był to właśnie Mandżaro.

Na widok chłopców uniósł ręce gestem zniecierpliwienia.

– Jak długo mam czekać?

Paragon skwitował to przyjaznym uśmiechem.

– Ciao! Nie denerwuj się, bośmy przecież na bezpłatnych wczasach.

W milczeniu usiedli pod szafasem.

Fragment powieści: Adam Bahdaj, Wakacje z duchami, Warszawa 1962.

PO CZYTANIU

5. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Paragon świetnie zna zasady polskiej ortografii.		X	
Chłopcy byli nad jeziorem od trzech dni.			
Chłopcy mieszkają w Warszawie na Powiślu.			
Bohaterowie wyjechali do ciotki nad jezioro.			
Maniś i Paragon to ta sama osoba.			
Ciotka ma drewniany dom.			
Chłopcy przyjaźnią się od dzieciństwa.			
Chłopcy mieszkają przy ulicy Górczewskiej.			

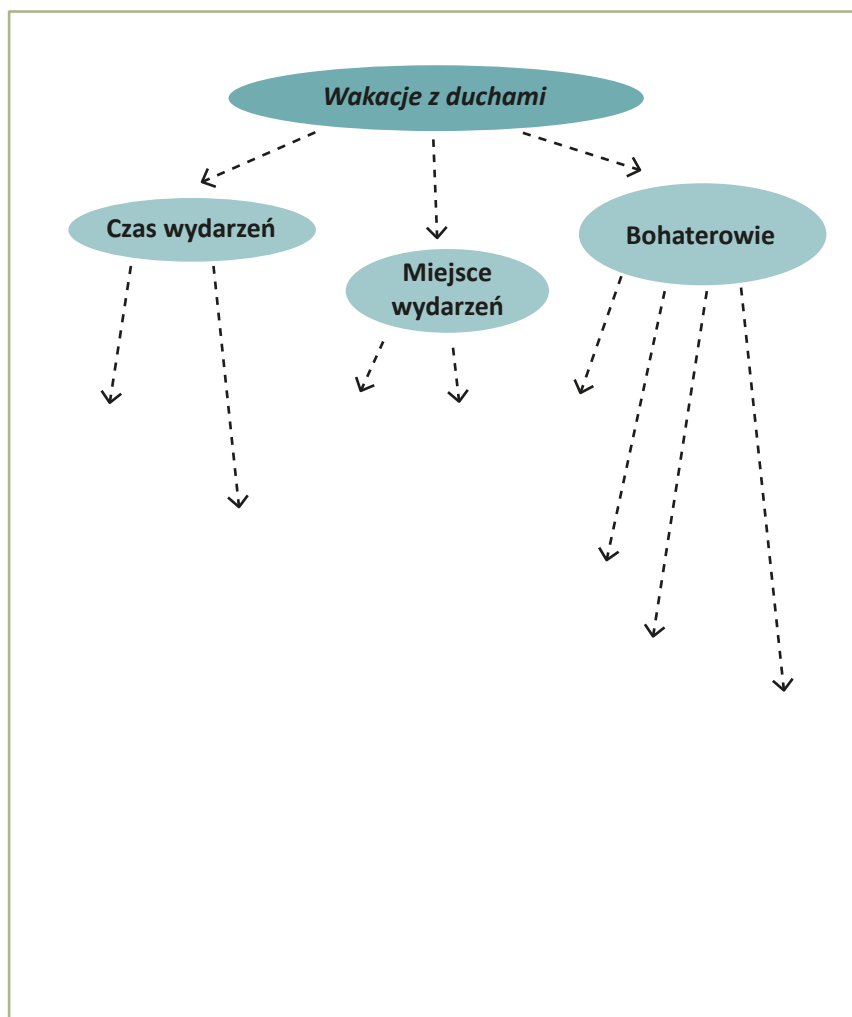

6. Czy znasz powiedzenia związane z podróżowaniem? Jak rozumiesz poniższe wyrażenia? Jak to się mówi po angielsku?

- a) Wybierać się jak sójka za morze.
- b) Wszędzie dobrze, gdzie nas nie ma.
- c) Wszystkie drogi prowadzą do Rzymu.
- d) Ładny kwiatek krótko przy drodze stoi.
- e) I na równej drodze kark skręcić można.
- f) Nie ten dużo umie, kto długo żyje, ale ten, kto wiele podróżuje.

7. Napisz notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

8. Wypisz wady i zalety biwakowania w namiocie i wakacji w pięciogwiazdkowym hotelu.

Wady	Zalety

Wady	Zalety

9. W jaki sposób lubisz spędzać wakacje? Pod namiotem czy w hotelu? Porozmawiaj o tym z koleżanką/kolegą.

PISANIE

10. Chłopcy chcieli wysłać do rodziców kartkę nad jeziora. Napisz jej treść poniżej.

Kochani Rodzice!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

	Jestem	Jadę/idę
nad (woda)	(+ narzędnik) piszemy przed spółgłoskami (np. <i>ćma</i>) oraz na końcu wyrazu (np. <i>kupić</i>)	(+ biernik) nad morze nad rzekę nad jezioro
w (góry)	(+ miejscownik) górach Tatrach Sudetach	(+ biernik) góry Tatry Sudety

12. Uzupełnij zdania właściwym przyimkiem: nad, w, do.

0. W wakacje jadę . . . **nad** . . . jezioro.
1. W lipcu pojedziemy Karpaty.
2. Chciałbym pojechać Japonii.
3. Lato spędzam Wisłą.
4. W sierpniu zwykle jestem Tatrach.
5. Po obiedzie idziemy muzeum.
6. Chciałabym zwiedzić Muzeum Chopina Warszawie.
7. Latem zwykle jeżdżę z rodziną Śniardwy.

13. Porozmawiaj z koleżanką lub kolegą o swoich najlepszych wakacjach.

ORTOGRAFIA

Pisownia wielką literą

Obejrzyj film z zasadami pisowni

14. Uzupełnij dyktando online.

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Lubisz podróżować? Dlaczego?
2. Jakie miejsca odwiedziłeś(-aś) w ostatnim czasie? Jakie są twoje wspomnienia z tych podróży?
3. Jakie są twoje ulubione środki transportu? Dlaczego?
4. Wolisz zwiedzać zabytki czy spędzać czas wolny na plaży? Dlaczego?
5. Do jakiego kraju lub miasta chcesz się wybrać? Dlaczego właśnie tam?
6. Jakie atrakcje turystyczne polecasz innym podróżnikom w swoim kraju lub regionie?
7. Lubisz próbować lokalnej kuchni podczas podróży? Jakie nowe potrawy poznałeś?
8. Czy podróżowanie pomaga w poznawaniu nowych kultur? Dlaczego uważasz, że jest to ważne?
9. Jakie są twoje ulubione sposoby na odkrywanie nowych miejsc podczas podróży?
10. W jaki sposób podróżowanie zmieniło twoje spojrzenie na świat?

11.

My studies. Life at school/college

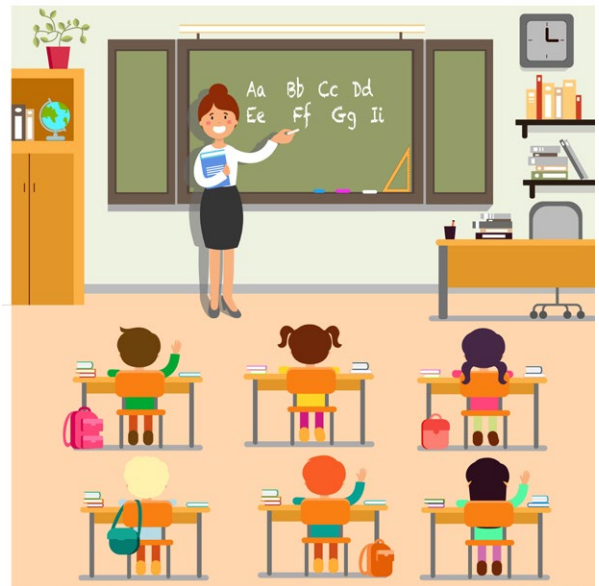
Moje studia. Życie w szkole / na studiach

PRZED CZYTANIEM

1. Popatrz na ilustrację i porozmawiaj z koleżanką/kolegą na temat życia w szkole. Odpowiedz na pytania:

- Jak wygląda Twoja klasa lekcyjna?
- Czy zauważasz jakieś podobieństwa między przedstawioną klasą na zdjęciu a Twoją?

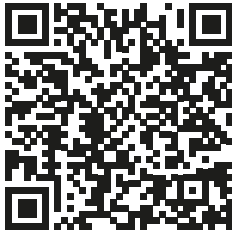

TŁUMACZENIE

2. Przetłumacz na język polski.

Maths	
Physical education	
Swimming	
Drama	
Biology	
Information technology	
Geography	
Science	

History	
Music	
English	
Art	

3. Użyj kodu QR, posłuchaj nagrania i wykonaj poniższe zadania.

4. Posłuchaj nagrania po raz drugi i wstaw brakujące słowa.

Mydło i woda

Zdarzenie sprzed lat. Lekcja języka . . . *polskiego* . . . Jedna z dziewczyn, 16-latką, przyszła do szkoły w ostrym makijażu. Zdenerwowana wyszła na chwilę z klasy. Wszyscy byli przekonani, że za chwilę wróci z Przyszła jednak z niewielką miską wypełnioną ciepłą wodą, mydłem i papierowymi ręcznikami. I kazała dziewczynie umyć twarz. Trafiła na ostry opór.

– Nie będzie mi pani mówiła, co mam robić. Nie jest pani moją ! – rzuciła.

Nauczycielka kazała jej wyjść z klasy. Ta awantura miała swój ciąg dalszy, bo rodzice złożyli skargę na polonistkę nakazał jej przeprosić uczennicę przed całą klasą.

Czy nauczycielka rzeczywiście nie miała takiego prawa? I co jest ważniejsze: wygląd ucznia/uczennicy czy wiedza, którą mają? – pytają często

Fragment tekstu: <https://www.supertydzien.pl/arttykul/17456,makijaz-w-szkole-wielu-nauczycieli-go-nie-toleruje-co-na-to-prawo> [dostęp: 20.03.2023].

5. Opisz ilustracje A i B i odpowiedz na pytania.

A

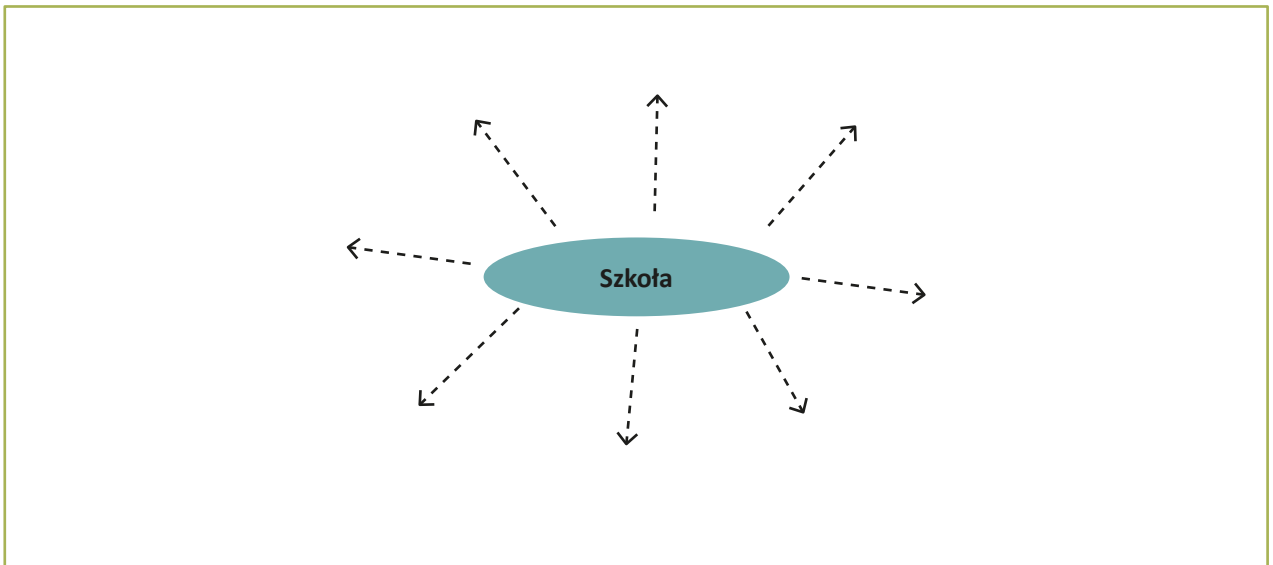
B

- a) Co widzisz na ilustracjach?
- b) Dlaczego lubisz bądź nie lubisz swojej szkoły?
- c) Jaka jest Twoja ulubiona lekcja?

6. Uzupełnij mapę myśli.

7. Przygotuj dialog na temat szkolnej wycieczki.

- Cześć Aniu/Kubo!
-, Kasiu.
- Jedziesz na wycieczkę?
- Jeszcze nie wiem. A kiedy
- Nauczycielka mówiła, że
- Świetnie, a czy wiesz, dokąd będziemy jechać?
-
-
-
-
-
-
-
-

CZYTANIE

8. Przeczytaj fragment bloga i wykonaj poniższe zadania.

Wspomnienia ze szkolnej ławki, które wywołują uśmiech

Szkoła to nie tylko sprawdziany, kartkówki i dyktanda, oczekiwanie ostatniego dzwonka w czerwcu czy stres związany z wywiadówką. Szkoła to przede wszystkim najlepsi znajomi i mnóstwo wspomnień, które dziś mogą bawić do łez – szczególnie gdy spogląda się na nie z perspektywy czasu i dzieli z tymi samymi przyjaciółmi. Być może trochę starszymi, być może trochę dojrzalszymi, ale nadal z tymi samymi, którzy podawali nam ukradkiem ściągę, zostawiali miłosne liściki w kieszeniach i wpisywali się do Złotych Myśli.

Sylwia z mamawdomu.pl wspomina nie tylko swoich najlepszych przyjaciół, ale także ulubionego nauczyciela od muzyki:

Z przyjemnością wracam wspomnieniami do czasów szkolnych. Miałam bardzo zgraną klasę, z większością osób do tej pory spotykamy się i rozmawiamy o dawnych czasach. Miłych wspomnień było naprawdę wiele. Począwszy od gry w zbijaka, dwa ognie czy słup soli podczas przerwy, po mojego ulubionego nauczyciela od muzyki, który nie męczył nas piosenkami „z podręcznika”, tylko uczył nas śpiewania na ówczesnych hitach jak *Makumba* czy *Widziałam orła cień*. Najmilej wspominam jednak Dzień Wagarowicza, który w naszej szkole obchodzony był naprawdę hucznie. Uczniowie prześcigali się w ciekawych przebraniach. Po korytarzach spacerowało wielu kowbojów, księżniczek, Pippi Pończoszanek czy Smerfów. Po latach w pamięci nie pozostają wzory funkcji trygonometrycznych czy budowa pantofelka (też się tego uczyliście?), ale atmosfera, jaką tworzyli uczęszczający tam ludzie.

Fragment tekstu: <https://www.empikfoto.pl/blog/szkolne-wspomnienia/> [dostęp: 12.04.2023].

PO CZYTANIU

9. Odpowiedz na pytania:

a) Jak definiuje szkołę autorka bloga?

.....

b) Jak autorka wspomina swoją szkołę?

.....

c) Jaki był jej ulubiony nauczyciel?

.....

d) Kto spacerował po korytarzach szkoły?

.....

10. Opisz swojego ulubionego nauczyciela. Napisz, jakiego uczy przedmiotu i dlaczego go lubisz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

11. Opisz swój mundurek. Wyraż swoje zdanie na temat chodzenia do szkoły w mundurku.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

12. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania.

Szkolna moda, czyli mundurki, lambadówki i styl lat 90.

Pamiętasz czasy mundurków, gdy najważniejszym elementem stroju był fartuszek i szkolne godło? I gdy chłopcy woleli grać wytartą piłką na boisku, a każda z dziewczyn marzyła

o modnych kreacjach, by wraz z koleżankami urządzić prawdziwy pokaz mody?

To właśnie granatowe mundurki najlepiej wspomina Ania z mamoholiczka.pl: Jestem dzieckiem PRL-u. Skończyłam muzyczną podstawówkę, gdzie obowiązywały mundurki szkolne. A właściwie granatowe fartuchy z białymi kołnierzykami. Jednak dzięki temu, że każdy z nas wyglądał podobnie, nikogo nie interesowało, co drugi ma pod fartuszkami. Moda szkolna po prostu nie istniała! Tym bardziej chora rywalizacja w tym temacie... Teraz, jako mama uczennicy, wspominam te fartuszki z jeszcze większym sentymentem.

Tekst opracowany na podstawie: <https://www.empikfoto.pl/blog/szkolne-wspomnienia/> [dostęp: 12.04.2023].

- a) Jaki mundurek nosiła autorka bloga?
- b) Czy dziewczyny marzyły o modnych strojach?
- c) Czy w jej szkole ubranie było ważne?

13. Przeczytaj tekst i odpowiedz na pytania:

Moja szkoła (blog)

Szkoła to miejsce, w którym spędzamy wiele godzin każdego dnia. To tam zdobywamy wiedzę, poznajemy nowych ludzi i rozwijamy swoje umiejętności. Dlatego ważne jest, aby nasza szkoła była miejscem przyjaznym i sprzyjającym nauce.

Moja szkoła jest szkołą średnią, do której uczęszczają uczniowie w wieku od 15 do 19 lat. Jest to szkoła publiczna, co oznacza, że jest finansowana przez państwo i dostępna dla wszystkich zainteresowanych uczniów. Szkoła oferuje szeroki zakres przedmiotów, w tym matematykę, języki obce, nauki przyrodnicze, nauki humanistyczne i wiele innych.

Co sprawia, że moja szkoła jest wyjątkowa? Przede wszystkim ludzie. Nauczyciele są bardzo zaangażowani w nauczanie i zawsze gotowi pomóc uczniom w trudnych sytuacjach. Atmosfera w szkole jest przyjazna i wspierająca, co pomaga uczniom skupić się na nauce i osiągnięciu sukcesów.

UWAGA!

Lambadówka to krótka, rozkloszowana spódniczka do tańczenia lambady.

Jednym z najbardziej atrakcyjnych elementów mojej szkoły są liczne zajęcia pozalekcyjne. Uczniowie mogą wybrać spośród różnych aktywności, takich jak szachy, debaty, teatr, zespół muzyczny i wiele innych. To daje nam szansę na rozwijanie swoich zainteresowań i umiejętności, a także poznawanie nowych ludzi.

Jestem bardzo zadowolony z mojej szkoły i uważam, że jest to wspaniałe miejsce do nauki i rozwoju. Mam nadzieję, że wszyscy uczniowie mają szczęście uczęszczać do tak wspaniałej szkoły jak moja.

Pozdrawiam,
Jan Kowalski

Tekst napisała D. Hrycak-Krzyżanowska.

- a) Jakie są największe wyzwania, z którymi zмага się szkoła?
- b) Co sprawia, że szkoła Janka jest wyjątkowa?
- c) Jakie korzyści ma Janek z chodzenia do szkoły?
- d) Jakie inicjatywy podejmuje jego szkoła, aby pomóc uczniom w rozwijaniu ich umiejętności i zainteresowań?
- e) Jakie zmiany Janek chciałby wprowadzić w swojej szkole, aby ją ulepszyć?

PISANIE

BLOG. Co to jest blog i jak go napisać?

Pisanie bloga może być fascynującym sposobem na dzielenie się swoimi myślami, wiedzą i pasjami z innymi ludźmi. Oto kilka wskazówek, które mogą pomóc Ci napisać interesującego bloga:

- 1) **Wybierz temat:** Zdecyduj się na temat, którym jesteś zainteresowany i w którym posiadasz wiedzę lub doświadczenie. To pomoże Ci zachować autentyczność i pasję w swoich wpisach.
- 2) **Określ grupę docelową:** Zastanów się, dla kogo piszesz bloga. Czy jest skierowany do specjalistów z danej dziedziny, pasjonatów czy do szerszej publiczności? Dostosuj styl i ton swojego pisanie do odbiorców.
- 3) **Zaplanuj treść:** Przygotuj zarys lub plan swojego wpisu. Określ główne tematy, które chcesz poruszyć, i ustal strukturę artykułu.

LITERATURA

PRZED CZYTANIEM

1. Poszukaj w Internecie informacji o Krystynie Siesickiej, a następnie odpowiedz na pytania.

1. Kiedy i gdzie urodziła się i zmarła Krystyna Siesicka?
2. Jakie skończyła studia?
3. Gdzie pracowała?
4. Jaki uprawiała zawód?
5. W jakich gatunkach się specjalizowała?
6. Do kogo adresowała swoje książki?
7. Czy pisała powieści dla dorosłych?
8. Ile napisała powieści dla dzieci i młodzieży?
9. Jakie są tytuły jej najbardziej popularnych książek?
10. Czy pisała dramaty?
11. Z jakim tygodnikiem dla nastolatków była związana?
12. W jaki sposób współpracowała z polskim filmem?
13. Jakie fakty z jej życia najbardziej Cię zaskoczyły?

2. Zastanów się, co znaczą podane wyrażenia, i podkreśl właściwą odpowiedź.

0. „Owczy pęd”:

- a) bezrefleksyjne, ślepe i bezkrytyczne naśladowanie innych, działanie pod wpływem instynktu stadnego
- b) zmierzanie do celu

1. „Diabli nadali”:

- a) pot. o czymś (lub o kimś) niechcianym
- b) pot. o czymś lub o kim oczekiwanym

2. Samorząd klasowy:

- a) reprezentuje uczniów danej klasy wobec nauczycieli i dyrektora szkoły, rady pedagogicznej i rady rodziców
- b) reprezentuje drużynę piłkarską w szkole

3. Jak gdyby nigdy nic:

- a) w sposób niezwykle, z trudnością
- b) w sposób całkowicie naturalny, prosty, zwyczajny; z łatwością

4. W głębi ducha:

- a) po cichu, skrycie, w głębi duszy, w głębi serca, w tajemnicy, wewnątrz
- b) jawnie, otwarcie, głośno

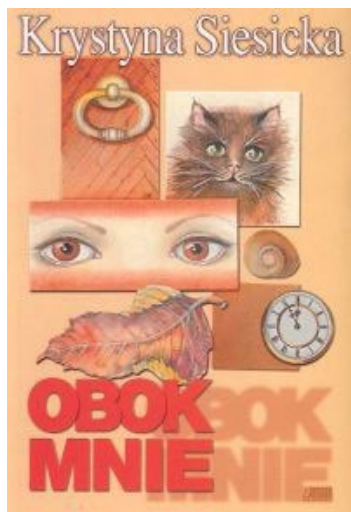
5. Cała sprawa pęknie:

- a) zniknie, przeminie
- b) ujawni się, wyda się

6. Mieć coś z głowy:

- a) uwolnić się od czegoś, pozbyć się czegoś, uporać się z czymś
- b) znaleźć problem w głowie

CZYTANIE

- 3.** Przeczytaj fragment opowiadania Krystyny Siesickiej *Obok mnie* i wykonaj poniższe zadania.

Gdyby Miętówka była zdrowa, być może wszystko ułożyłoby się inaczej, ale ona chorowała już od kilkunastu dni i matematyki uczył młody praktykant, niewiele od nas starszy, kto wie, może właśnie dlatego taki surowy i wymagający, że już nie stał po naszej stronie barykady, a jeszcze nie czuł się pewnie po jej drugiej stronie [...]. Wiedzieliśmy tylko, że pomiędzy nami a tym młodym rośnie mur coraz wyższy. Miętówka, którą odwiedziliśmy pewnej soboty, usiłowała nam tłumaczyć:

– Jest jeszcze młody, niedoświadczony, musicie mu pomóc, musicie sobie zdobyć jego sympatię... – mówiła łagodnie [...].

Na pewno wiecie co to jest „owczy pęd”, prawdziwa łatwość, z jaką człowiek ulega najgłupszym pomysłom, najdziwniejszym propozycjom. Widzisz, że sprawę, w którą się mieszasz, nadali diabli, ale pchasz się w nią bez zastanowienia, a czasem nawet z ochotą. Ten młody zapowiedział klasówkę z matmy w czwartek, a w czwartki mieliśmy matematykę na ostatniej lekcji, na szóstej. Pisać klasówkę po pięciu godzinach siedzenia w szkole to kłęska. Usiłowaliśmy bronić się przed tym, usiłowaliśmy tłumaczyć – nie chciał zrozumieć. Już nie pamiętam, kto podsunął nam myśl zbiorowej ucieczki, w każdym razie nie był to nikt z samorządu klasowego. Uciekliśmy wszyscy, w komplecie, samorząd też. Wiedzieliśmy, że sprawa nie ujdzie gładko, liczyliśmy się z awanturą i z karą, ale stało się inaczej.

Następnego dnia wszedł do klasy [...]. Jak gdyby nigdy nic, zaczął tłumaczyć nam nowy temat, porywczo reagując w chwilach, kiedy coś do nas nie docierało, ale to było normalne. Na jakieś dziesięć minut przed dzwonkiem spojrzął na zegarek.

– Kończymy! – powiedział. – Ostatnie parę minut chcę poświęcić innemu tematowi.

Siedzieliśmy cicho, ale w głębi ducha byliśmy zadowoleni, że zaraz cała ta sprawa pęknie i że w końcu będziemy ją mieli z głowy.

– Tak już jest – zaczął – że każda większa grupa społeczna wybiera spośród siebie przedstawicieli, którzy ją reprezentują, którzy nią kierują, którzy w jej imieniu odbierają nagrody, pochwały, a także za tę grupę ponoszą odpowiedzialność. Przez chwilę milczał, jakby z nadzieją, że w tym czasie jego słowa dotrą jakoś do naszych umysłów [...].

– Powinni to być ludzie, których darzy się pełnym zaufaniem, ponieważ właśnie oni mają głos decydujący w wielu sprawach, a ci, którzy godzą się na reprezentowanie grupy, biorą na siebie automatycznie rolę sterników. Wydaje mi się, że wasz samorząd ponosi odpowiedzialność za to, że wczoraj nie potrafił wyperswadować wam pewnego, bardzo głupiego zresztą, pomysłu [...].

– Samorząd, proszę wstać! Zaszumiąło. Podniósł się Cholewiński, Storczykówna i Roman Lubiak. Szumiąło dalej. Grzegorz Domżał podniósł rękę w górę.

– Panie profesorze, czy ja mogę coś powiedzieć? [...] Przecież tak nie może być – powiedział.

– Przecież oni wcale tego nie wymyślili...

– Ja się nie pytam, kto to wymyślił [...] Ja mam tylko pretensję do samorządu, uzasadnioną pretensję, prawda? I ja swoje sprawy będę załatwiał z samorządem, a potem samorząd niech załatwia swoje sprawy z tymi, którzy to wymyślili. [...] – Cholewiński, Storczykówna, Lubak... – czy to już wszyscy członkowie waszego samorządu?

Milczałam. Twarz, twarze, przez chwilę widziałam tylko ich twarze. Pełne napięcia, wyczekiwania, a potem zdumione. Milczałam, oni wszyscy, ci za moimi plecami, wiedzieli. Nie wiedział tylko ten młody i to była moja szansa. Położyłam ręce na stoliku i ukryłam w nich twarz. Czekałam, ale oni milczeli. Czekałam na ich głosy, na słowa potępienia. Rozległ się w końcu jakiś gwar dookoła mnie, hałas odsuwanych krzesel, trzask drzwi, coraz żywsze, coraz głośniejsze rozmowy. Czekałam na nich, omijali mnie, aż w końcu zrobiło się cicho, od otwartych okien powiało mroźnym powietrzem. W zimie nie zwykliśmy otwierać okien, jeżeli ktoś zostawał w klasie. Podniosłam głowę, byłam sama. Zrozumiałam, że według nich nie było tu nikogo.

PO CZYTANIU

4. Przeczytaj i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Miętówka to nauczycielka matematyki.	X		
Matematyki uczył w zastępstwie doświadczony nauczyciel z innej szkoły.			
Klasówka z matematyki miała być w czwartek.			
Cała klasa uciekła na wagary.			
Wszyscy poszli nad rzekę, zamiast pisać klasówkę z matematyki.			
Na pomysł wagarów wpadł samorząd klasowy.			
Profesor ukarał za wagary samorząd klasowy.			
Bohaterka opowiadania nie powiedziała, że to ona była pomysłodawczynią ucieczki z klasówki z matmy.			

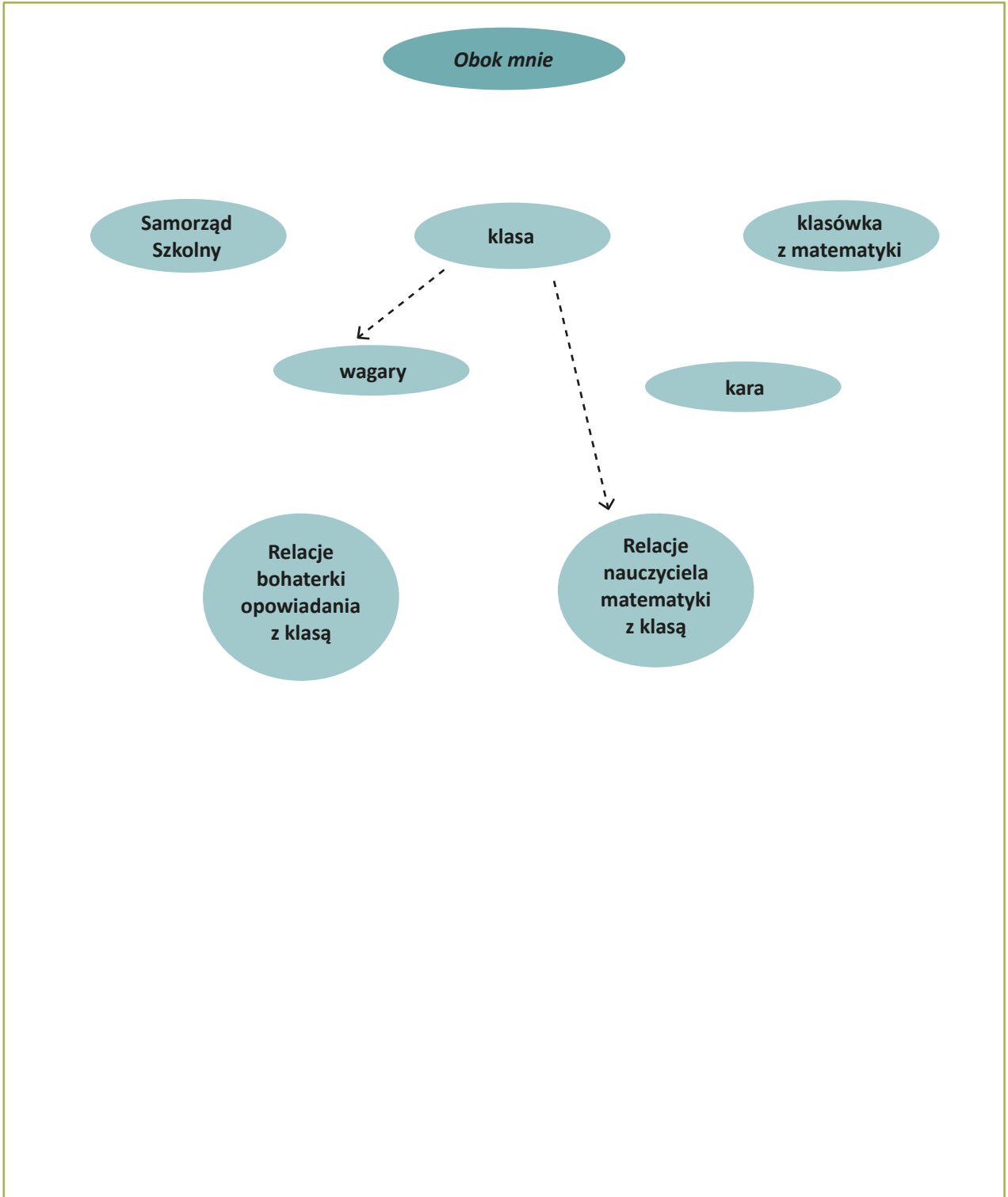
5. Wyjaśnij, co znaczą podane wyrażenia, i utóż z nimi zdania.

- Mieć kogoś z głowy;
- mieć coś z głowy;
- diabli nadali;
- w głębi ducha;
- jak gdyby nigdy nic;
- cała sprawa pękła.

Przykład: *Mam z głowy moją profesorkę z matmy, bo na ostatniej lekcji rozwiązałem zadanie jako pierwszy w klasie.*

6. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

7. Odpowiedz na pytania dotyczące tekstu.

1. Kim jest osoba opowiadająca?
2. Co czuje?
3. Co jest przyczyną takiego samopoczucia?
4. Jak koleżanki i koledzy zareagowali na jej zachowanie?
5. Dlaczego młodzież poszła na wagary?
6. Kto został ukarany za wagary klasowe?
7. Czy klasa miała powód do opisanego zachowania wobec bohaterki opowiadania?

8. Bohaterka opowiadania postanowiła, że naprawi swoje relację z klasą. Napisała w notesie, jak to będzie robić w przyszłości. Dokończ jej notatki.

0. *Nigdy więcej nie będę namawiała do zachowań niezgodnych z regulaminem.*

1.
2.
3.
4.
5.

PISANIE

9. Czy miałeś kiedykolwiek podobną sytuację w szkole? Napisz opowiadanie, którego jesteś bohaterem. Może to być zmyślona sytuacja. Możesz je zacząć w taki sposób:

W gimnazjum zawsze byłam w centrum uwagi. Zgrabna, ładna, mądra, a nawet przemądrzała, pełniłam rolę liderki wśród moich koleżanek. Jednak pewnego razu...

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

10. Dopisz formę czasu przyszłego do podanych bezokoliczników zgodnie z podanym przykładem.

0. być – *będzie*
1. chorować – *będę chorować / będę chorował / będę chorowała*
2. uczyć –
3. stać –
4. mówić –
5. ulegać –
6. tłumaczyć –
7. siedzieć –
8. kierować –
9. milczeć –
10. czekać –

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Jak nazywa się Twoja szkoła?
2. Jak długo uczęszczasz do tej szkoły?
3. Jak oceniasz atmosferę w szkole? Dlaczego?
4. Jakie przedmioty lubisz najbardziej i dlaczego?
5. Jakich szkolnych klubów lub organizacji jesteś członkiem/członkinią?
6. Jak często otrzymujesz zadania domowe i jak sobie z nimi radzisz?
7. Czy masz ulubionego nauczyciela? Dlaczego go lubisz?
8. Jakie wydarzenia kulturalne lub sportowe organizowane są w twojej szkole?
9. W jakich szkolnych konkursach uczestniczysz?
10. Jakie udogodnienia są dostępne w szkole, takie jak biblioteka, sala komputerowa itp.?
11. Czy w szkole są jakieś programy edukacyjne poza lekcjami, takie jak wycieczki czy projekty?
12. Czy czujesz wsparcie ze strony nauczycieli i personelu szkoły?
13. Czy masz jakieś problemy związane ze szkołą, którymi chciał(a)byś się podzielić?
14. Czy w szkole są jakieś środowiska lub programy, które promują zaangażowanie społeczne?
15. Jakie zmiany w szkole chciał(a)byś wprowadzić?

12.

Education post-16, jobs, career choices and ambitions

Edukacja po 16. roku życia, praca, wybory zawodowe i ambicje

PRZED CZYTANIEM

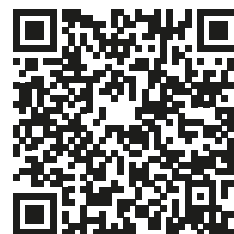

1. Przeczytaj informacje o tym, gdzie w Polsce jest najwięcej miejsc na studiach i najwięcej chętnych. Porozmawiaj w małych grupach o uniwersytetach, które w Polsce są najbardziej popularne.

2. Użyj kodu QR, posłuchaj dwa razy nagrania *Dobra szkoła* i odpowiedz na pytania.

- a) Z czym edukacja idzie w parze?
- b) Na czym skupia się szkoła?
- c) W jakim środowisku każdy uczeń może rozwijać swoje talenty i zainteresowania?

3. Opisz zdjęcie i odpowiedz na pytania.

- a) Co widzisz na ilustracji?
- b) Jakie masz plany na swoją dalszą edukację?
- c) Czy uważasz, że studia są ważne? Dlaczego?

CZYTANIE

4. **Przeczytaj tekst *Trudny wybór*. Następnie przeczytaj pytania z chmurek i przedyskutuj z koleżanką/kolegą odpowiedzi na nie.**

Czym kierować się przy wyborze studiów?

Czy jest sens wybrać studia, które Cię nie interesują?

Czy pieniądze są ważniejsze niż pasja?

Z kim uczniowie konsultują się przy wyborze kierunku studiów?

Jakie cele powinni mieć młodzi ludzie?

Wybór studiów to ważna decyzja, którą muszą podjąć uczniowie po ukończeniu szkoły średniej. Jest to moment, w którym muszą zastanowić się nad swoimi zainteresowaniami, pasjami, umiejętnościami i celami zawodowymi. Proces wyboru studiów może być inny dla każdego ucznia, ponieważ każdy ma swoje własne priorytety i cele.

Dla niektórych uczniów wybór studiów jest bezpośrednio związany z ich pasjami i zainteresowaniami. Mogą oni być zmotywowani do podjęcia studiów w dziedzinie, która ich fascynuje i w której chcą się rozwijać. Na przykład, jeśli uczenia interesuje sztuka, może zdecydować się na studia w dziedzinie sztuk pięknych. Jeśli ktoś pasjonuje się nauką, może wybrać studia w dziedzinie nauk przyrodniczych lub inżynierii.

Inni uczniowie mogą kierować się przy wyborze studiów możliwościami rozwoju zawodowego i na rynku pracy. Mogą szukać kierunków, które oferują dobre perspektywy zatrudnienia i wysoko płatne prace. Dlatego mogą decydować się na studia związane z branżami, które są dynamiczne i poszukiwane na rynku, takie jak informatyka, finanse, inżynieria czy medycyna.

Często uczniowie konsultują swoje wybory studiów z rodziną, nauczycielami i doradcami zawodowymi. Korzystają z porad i opinii innych osób, które pomagają im zrozumieć swoje mocne strony, predyspozycje i możliwości. Doradcy zawodowi mogą przeprowadzać testy zainteresowań i umiejętności, które pomagają uczniom lepiej zrozumieć, jakie kierunki studiów mogą odpowiadać ich zainteresowaniom i umiejętnościom.

Ważne jest, aby uczniowie dokonali świadomego wyboru studiów, uwzględniając zarówno swoje zainteresowania, jak i aspekty zawodowe. Powinni zastanowić się, jakie umiejętności chcą rozwijać, jakie cele zawodowe stawiają sobie na przyszłość i jakie studia będą do tego potrzebne. Wybór studiów to również kwestia dostępności finansowej i geograficznej,

dlatego uczniowie muszą wziąć pod uwagę te czynniki przy podejmowaniu decyzji. Podsumowując, wybór studiów to proces indywidualny i zależy od preferencji oraz celów każdego ucznia. Właściwy wybór studiów może wpłynąć na rozwój osobisty i zawodowy.

Tekst przygotowano na podstawie: <https://www.wsb-nlu.edu.pl/pl/wpisy/czym-sie-kierowac-wybierajac-kierunek-studiow> [dostęp: 13.06.2023].

PO CZYTANIU

5. Uzupełnij luki wyrazami z ramki.

Wybór studiów to . . . **ważna** . . . decyzja, którą muszą podjąć uczniowie po ukończeniu szkoły średniej. Jest to moment, w którym muszą zastanowić się nad swoimi , pasjami, umiejętnościami i zawodowymi. Proces wyboru studiów może być dla każdego ucznia, ponieważ każdy ma swoje własne i cele.

Dla niektórych uczniów wybór studiów jest związany z ich pasjami i zainteresowaniami. Mogą oni być zmotywowani do podjęcia studiów w dziedzinie, która ich i w której chcą się Na przykład, jeśli ucznia interesuje sztuka, może zdecydować się na studia w dziedzinie pięknych. Jeśli ktoś pasjonuje się nauką, może wybrać studia w dziedzinie przyrodniczych lub inżynierii.

Podsumowując, wybór studiów to indywidualny i zależy od preferencji i celów każdego ucznia. Właściwy wybór studiów może wpłynąć na rozwój osobisty, zawodowy i każdej osoby.

ważna
zainteresowaniami
celami
proces
inny
priorytety
społeczny
bezpośrednio
fascynuje
rozwijać
sztuk
nauk

6. Odpowiedz na pytania.

- a) Jaką rolę odgrywa wybór studiów w życiu uczniów?
- b) Jakie czynniki należy wziąć pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o wyborze studiów?
- c) Jakie motywacje mogą kierować uczniami przy wyborze konkretnego kierunku studiów?
- d) Jakie znaczenie mają pasja i zainteresowania w procesie wyboru studiów?
- e) Jakie korzyści mogą płynąć z wyboru studiów zgodnych z rynkiem pracy?
- f) Jakie wsparcie i doradztwo mogą otrzymać uczniowie w procesie wyboru studiów?
- g) Jakie czynniki związane z rozwojem osobistym i zawodowym powinny być brane pod uwagę przy wyborze studiów?
- h) Jakie znaczenie mają opinie i porady innych osób w procesie wyboru studiów?
- i) Jakie czynniki mogą wpływać na dostępność i możliwości związane z wyborem studiów?
- j) Jakie konsekwencje może mieć świadomy wybór studiów dla rozwoju osobistego i zawodowego ucznia?

edukacja
niezbędna
praktyki zawodowe
zdolności
informacji

7. Uzpełnij luki wyrazami z ramki.

0. Na studiach najważniejsza jest **edukacja**
1. Praktyczna wiedza jest dla zdobycia dobrej pracy.
2. Zdobywanie doświadczenia poprzez jest równie ważne jak nauka na uczelni.
3. Przy wyborze studiów należy uwzględnić swoje i zainteresowania.
4. Ważne jest również zbieranie na temat poszczególnych kierunków studiów.

TŁUMACZENIE

8. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

język polski	definicja	język angielski
inspiruje	Pobudzać do myślenia, działania	inspires
motywuje		
perspektywy		
pozalekcyjne		
priorytety		
dziedzina		
absolwent		
kluczowe		

9. Przetłumacz na język polski.

Doctor	Lekarz
Pilot	
Farmer	
Translator	
Librarian	
Salesperson	
Waiter/Waitress	

MOŻESZ WYKORZYSTAĆ PYTANIA:

Jakie korzyści ma oferować dobra szkoła?

Jakie są najważniejsze cechy dobrej szkoły?

Czym różni się dobra szkoła od innych szkół?

Jakie są opinie innych uczniów na temat tej szkoły?

Jakie są osiągnięcia uczniów z tej szkoły?

Czy szkoła oferuje jakies unikalne programy lub aktywności pozalekcyjne?

Jakie są kwalifikacje nauczycieli w tej szkole?

Jakie są wymagania rekrutacyjne tej szkoły?

Czy szkoła zapewnia jakąś pomoc w kierunku dalszej kariery zawodowej po ukończeniu nauki?

Czy jest możliwość przetestowania szkoły przed podjęciem decyzji o rekrutacji?

Hairdresser	
Mechanic	
Plumber	
Electrician	
Scientist	
Actor/Actress	
Photographer	
Journalist	
Engineer	
Lawyer	
Nurse	
Architect	
Police officer	
Chef	
Firefighter	
Accountant	
Programme	
Dentist	
Artist	

PISANIE

- 10.** Przeczytaj reklamę szkoły na plakacie i stwórz własną reklamę dobrej szkoły.

Możesz zrobić plakat w programie Canva.

ZAPRASZAMY

ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. T. KOŚCIUSZKI W ŻARKACH

OFERTA EDUKACYJNA - LICEUM

2021/2022

ZESPÓŁ SZKÓŁ IM. TADEUSZA
KOŚCIUSZKI W ŻARKACH
SZKOŁA DLA CIEBIE
- Wskocz do nas... i zostań na dłużej -

Zastanawiasz się gdzie przeżyć
swoje najlepsze lata?
Nasza propozycja
klasa LO z rozszerzoną biologią i chemią!

Rozszerzenia:

- Chemia
- Biologia
- Geografia
- Matematyka

Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki
w Żarkach
ul. Mysłkowska 50
42-310 Żarki
sekretariat@zs-zarki.edu.pl

Liceum Ogólnokształcące Biol-Chem

Zespół Szkół im. T. Kościuszki
w Żarkach
2021/2022

Zdobywaj wiedzę
z dziedziny
chemii i biologii!

Wygrywaj konkursy

DOŁĄCZ DO NAS

Kontakt:
ul. Mysłkowska 50
tel: (0-34) 314 80 24
e-mail:
sekretariat@zs-zarki.edu.pl

Oferta edukacyjna

Zespół Szkół
im. T. Kościuszki
w Żarkach

Uczymy
z klasą!

LICEUM 4 - LETNIE
Profil:

- klasa z rozszerzoną biologią, chemią, matematyką lub j. angielskim
- klasa z rozszerzonym j. polskim, historią, wiedzą o społeczeństwie lub geografią
- klasa z rozszerzoną matematyką, geografią, fizyką lub j. angielskim

Dlaczego warto nas wybrać?

Mamy:

- wysoką zdawalność egzaminów maturalnych
- doświadczoną kadrę pedagogiczną
- nowoczesne, profesjonalne pracownie

Adres:
Zespół Szkół im. Tadeusza Kościuszki
w Żarkach
ul. Mysłkowska 50
42-310 Żarki
Telefon: (0-34) 314 80-24
E-mail: sekretariat@zs-zarki.edu.pl

Źródło: <https://www.zs-zarki.edu.pl/graficzna-prezentacja-autorstwa-technika-reklamy>.

11. Napisz swoje CV.

Jak napisać CV ?

W CV ucznia powinieneś wpisać podobne informacje jak w każdym innym życiorysie zawodowym: dane osobowe, umiejętności, wykształcenie (czyli liceum lub technikum, do którego chodzisz), zainteresowania oraz klauzulę ze zgodą na przetwarzanie danych osobowych. CV ucznia musi być estetyczne, czytelne i jak najlepiej podkreślać Twoje mocne strony. Postaraj się podkreślić swoją chęć do nauki nowych umiejętności.

Oto kilka wskazówek, które mogą Ci pomóc:

e) **Nagłówek:** Umieść na górze CV swoje imię i nazwisko oraz dane kontaktowe, takie jak numer telefonu i adres e-mail.

UWAGA!

Pamiętaj, że CV ucznia powinno być zwięzłe i klarowne. Sprawdź również, czy szkoła nie ma specyficznych wymagań dotyczących jego formatu lub informacji, które powinny być w nim zawarte.

- f) **Cel:** Napisz krótki akapit opisujący, dlaczego chcesz uczęszczać do tej konkretnej szkoły i jakie cele edukacyjne chciałbyś osiągnąć.
- g) **Wykształcenie:** Przedstaw informacje na temat Twojego obecnego wykształcenia, takie jak nazwa szkoły, rok jej ukończenia i ewentualne osiągnięcia, w tym średnią ocen.
- h) **Umiejętności:** Opisz umiejętności, które posiadasz i które są istotne dla Twojego celu edukacyjnego. Może to być znajomość języków obcych, umiejętności informatyczne, przedmioty, w których się wyróżniasz itp.
- i) **Doświadczenie:** Jeśli posiadasz jakiegokolwiek doświadczenie zawodowe lub wolontariackie związane z edukacją lub działalnością szkolną, opisz je tutaj. Wymień nazwę organizacji, czas trwania Twojego zaangażowania i krótko opisz wykonywane obowiązki.
- j) **Zainteresowania:** Wymień swoje zainteresowania i hobby, które mogą być związane z Twoją edukacją lub ukazują Twoje umiejętności i pasje.
- k) **Referencje:** Jeśli masz referencje od nauczycieli, trenerów lub innych osób, które mogą świadczyć o Twoich zdolnościach, umieść je wraz z danymi kontaktowymi na końcu CV.

PRACA DOMOWA

12. Napisz list do koleżanki i opisz jej swoje plany edukacyjne. Możesz wykorzystać pytania:

- a) Co chcesz robić po zdanym egzaminie? Do jakiej szkoły chcesz iść?
- b) Jakie wybierzesz przedmioty?
- c) Kim chcesz zostać w przyszłości i dlaczego?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

LITERATURA

PRZED CZYTANIEM

1. Odpowiedz krótko na poniższe pytania.

- a) Co należy do twoich obowiązków domowych?
- b) Co zwykle w domu robią rodzice, a co robią dzieci?
- c) W jaki sposób młodzież może zarabiać pieniądze?
- d) Gdzie młodzi ludzie mogą znaleźć pracę?
- e) Czy kiedykolwiek wykonywałeś(-aś) płatną pracę?

2. Jakie masz obowiązki w swoim domu? Które obowiązki domowe lubisz? Opisz, co widzisz na zdjęciach.

3. Połącz kolumny , a następnie ułóż zdania z nowymi słowami.

A
zarabiać
wydawać
oszczędzać
inwestować
dostawać
spłacać
przekazywać
odkładać

B
wykorzystywać pieniądze lub inne dobra materialne na zakup produktów lub usług
płacić raty np. kredytu
zdoberwać pieniądze lub inne dobra materialne dzięki pracy
wkładać pieniądze do skarbonki
przeznaczenie środków finansowych na powiększenie lub odtworzenie zasobów majątkowych
wpłacać sumy pieniędzy na działalność charytatywną
gromadzić pieniądze, np. na koncie bankowym
otrzymywać drobne sumy pieniędzy

0. *Ostatnio codziennie odkładam pieniądze do skarbonki.*

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

CZYTANIE

4. Przeczytaj fragment opowiadania Ewy Nowak *Musisz nam pomagać* z czasopisma „Victor Gimnazjalista” nr 12/2007 i wykonaj poniższe zadania.

Bartek usłyszał krzątanie rodziców, ale nie miał zamiaru wstawać. Dla niego to był jeszcze środek nocy. Co z tego, że sklep trzeba otworzyć o siódmej, a wcześniej odebrać towar, posprzątać.

– Synku, o której dziś kończysz szkołę? – mama przycupnęła na brzegu jego łóżka.

– Cooo – ziewnął Bartek, chociaż już nie spał od kilku minut. – Chyba o... którejś tam... Która godzina?

– Prawie szósta. My z tatą już wychodzimy. Obudziłam cię, bo bardzo mi zależy, żebyś zaraz po szkole przyszedł do sklepu. Ja muszę pojechać do ZUS-u. Kochanie, bardzo proszę od razu po szkole. Śniadanie masz pod talerzem. Aha, Majewska prosiła o jajka, to jej podrzucisz.

– Kiedy mam jej podrzucić? Przecież idę na ósmą!

– Idąc do szkoły. Już zapakowałam. Potem się z nią policzę. Pieniędzy nie bierz. No. Pa!

Mama wyszła, a Bartek wsunął się z powrotem pod kołdrę. W zasadzie Bartek lubił sklep rodziców. Fajnie było, gdy przychodziła któraś z dziewczyn z klasy, a ostatnio nawet jakby częściej przychodziły. Może specjalnie? Może to z jego powodu? Na przykład wczoraj zaraz po szkole też pomagał ze trzy godziny w sklepie i Matylda była aż cztery razy, niby ciągle czegoś zapomniała. Ale chyba tylko niby. Poza tym zawsze mógł sobie wziąć, co tylko chciał, bo przecież za to wszystko jego rodzice już zapłacili. Były też, oczywiście, wady. To małe miasto, wszyscy się znają i każda wchodząca osoba chwali go, jak to ładnie, że pomaga mamusi i tatusiowi i czy w przyszłości przejmie po nich ten sklep. Chyba tylko to było trudne do zniesienia, bo co niby miał odpowiadać? Że zrobi wszystko, żeby jak najszybciej wyjechać z tej dziury? Bartkowi marzył się wielki świat. Chciałby

mieć MP3 i kamerę cyfrową. W zasadzie kamera była ważniejsza, bo MP3 to tylko modna rozrywka, a kamera... tak, to by było coś. Kręcić filmy. Nawet tu, w tej dziurze.

Bartek zerwał się z łóżka. W locie zjadł śniadanie. Już zamknął za sobą drzwi na klucz, gdy przypomniał sobie o jajkach dla Maciejewskiej. Wrócił, wziął jajka i pobiegł do sąsiadki.

– Bartuś? Jak miło, że pamiętałeś. No, wejdź na chwilę.

– Nie mogę, naprawdę.

– Ale wejdź. Mam sprawę.

– Nie, bardzo przepraszam. Za osiem minut zaczynam pierwszą lekcję – Bartek ukłonił się i pobiegł do szkoły. To też była wada pomagania w sklepie. Ludzie wciąż go do siebie zapraszali. Uważali, że skoro im coś przynosi, to...

W zasadzie Bartek sam nie wiedział co, wiedział tylko, że to go irytuje. Poza tym była jeszcze sprawa pieniędzy. Niby mógł sobie wziąć ze sklepu co chciał, ale ile paczek żelków można zjeść? A pieniędzy rodzice strasznie pilnowali. Strasznie, nie dało się z nimi niczego załatwić. Jeszcze zanim zadzwonił dzwonek, Bartek postanowił poważnie pogadać z rodzicami. Tak dalej być nie może. Od dwóch lat nie podnieśli mu kieszonkowego nawet o złotówkę. Klepał biedę.

– Synku, o co ci chodzi? Czy tobie czegoś brakuje? – mama zaczęła jak zawsze tym samym zdaniem.

– A po co ci? Masz wszystko.

– Ale tato, ja tu stoję dzień w dzień...

– To nasza praca. Całej rodziny – powiedział ojciec z naciskiem i Bartkowi zrobiło się trochę głupio, bo to prawda: on też z tego sklepu miał nie najgorsze życie.

<https://www.publio.pl/victor-gimnazjalista,p96512.html>

PO CZYTANIU

5. Przeczytaj zdania i zaznacz: Tak, Nie lub Brak informacji.

	Tak	Nie	Brak informacji
Bartek chodzi do liceum.		X	
Rodzice Bartka prowadzą sklep spożywczy.			
Bartek miał zanieść sąsiadce dziesięć jajek.			
Bartek mieszka w dużym mieście.			
Rodzice Bartka płacą mu za pracę w sklepie.			
Bartek nie chciał spóźnić się do szkoły.			
Chłopiec marzy o MP4 i telefonie.			
Rodzice Bartka nie zgodzili się na podniesienie mu kieszonkowego.			

6. Jakie znasz powiedzenia związane z pieniędzmi? Jak brzmią po angielsku?

0. *Pieniądze szczęścia nie dają.*

1.

2.

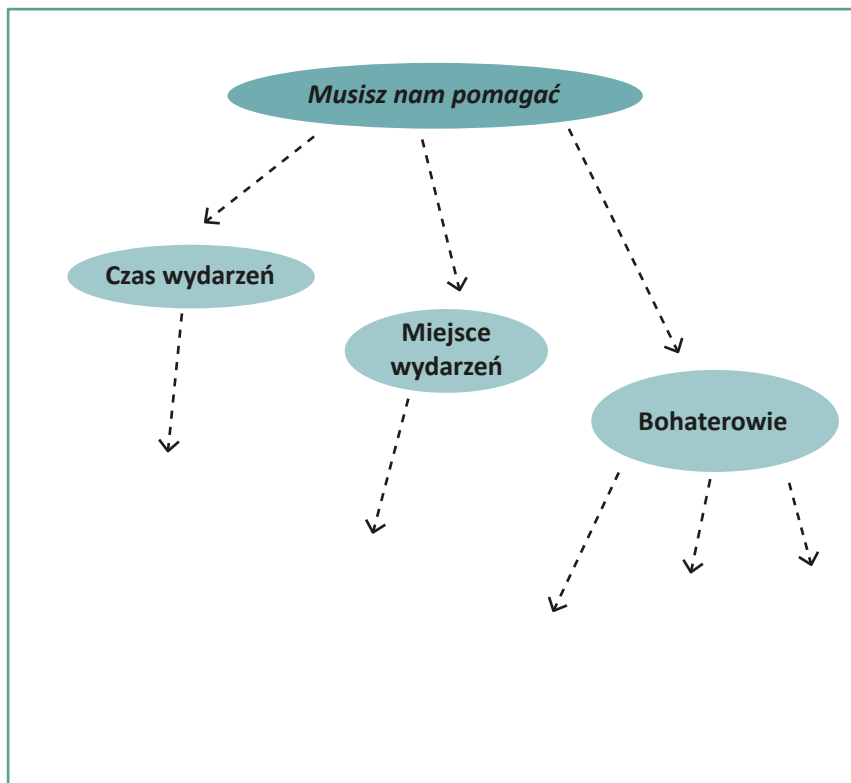
3.

4.

5.

7. Zrób notatkę z lektury w postaci mapy myśli.

8. Uzupełnij tabelę zgodnie z podanym przykładem.

Wady pomagania rodzicom w ich firmie	Zalety pomagania rodzicom w ich firmie
<i>Masz więcej obowiązków.</i>	<i>Twoja rodzina ma pieniądze.</i>

9. Jakie umiejętności zdobył Bartek podczas pracy w sklepie rodziców? Co mógłby wpisać w swoje CV?

Przykład: *Obsługa kasy fiskalnej.*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

GRAMATYKA – POWTÓRZENIE

Stopniowanie przymiotników

10. Uzupełni tabelę zgodnie z podanym przykładem.

Stopień równy	Stopień wyższy	Stopień najwyższy
mądry		
	wyższy	
inteligentny		
		najlepszy
	prostszy	
mały		

11. Jacy oni są? Opisz zdjęcie.

0. *Pierwszy mężczyzna jest zły.*

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.

12. Porozmawiaj z kolegą lub koleżanką na temat innych osób z klasy. Wykorzystaj podane pytania.

- a) Kto jest najwyższy?
- b) Kto jest najstarszy?
- c) Kto jest najmłodszy?
- d) Kto jest najstarszy?
- e) Kto ma najdłuższe włosy?
- f) Kto ma najkrótsze włosy?
- g) Kto ma najjaśniejsze włosy?

ORTOGRAFIA

Pisownia przeczenia „nie”
z przymiotnikami

„**Nie**” z przymiotnikami w stopniu równym piszemy łącznie (np. nieładny, niedrogi, niemący), a z przymiotnikami w stopniu wyższym (**nie** ładniejszy, **nie** droższy, **nie** mniejszy) lub najwyższym (**nie** najładniejszy, **nie** najdroższy, **nie** najmniejszy) rozdzielnie.

13. Do podanych wyrazów dopisz przeczenie „nie”.

0. tani – *nietani*
1. trudny –
2. głupi –
3. wyższy –
4. mniejszy –
5. najdroższy –
6. stary –
7. prosty –
8. łatwy –
9. drogi –
10. mały –

POWTÓRZENIE

Odpowiedz na poniższe pytania:

1. Jakie są najważniejsze cele edukacji?
2. Jakie zmiany w programach nauczania są potrzebne, aby przygotować uczniów na przyszłość?
3. Jak technologie cyfrowe wpływają na sposób uczenia się i nauczania?
4. Co myślisz o edukacji online?
5. Jakie są perspektywy zawodowe dla absolwentów w wyniku zmieniającego się rynku pracy?
6. Czy studia są ważne?

Transkrypcje nagrań

Rozdział 1.

ME, MY FAMILY AND FRIENDS. RELATIONSHIPS WITH FAMILY AND FRIENDS

Ja, moja rodzina i przyjaciele. Relacje z rodziną i przyjaciółmi

TEMAT 1. WSPÓŁCZESNA RODZINA

3. *Co to jest rodzina?*

Wszyscy doskonale wiemy, co oznacza to słowo rodzina: jest to grupa osób, która jest ze sobą połączona więzami krwi, pokrewieństwem, adopcją lub wspólnym zamieszkaniem.

W rodzinie występują silne związki emocjonalne i formalne między jej członkami.

Rodzina to również podstawowa komórka społeczna, na niej opiera się całe społeczeństwo.

Tekst opracowany na podstawie: <https://rodzinarodzinie.pl/czym-jest-rodzina-charakterystyka-rodziny> [dostęp: 29.08.2023]

Tekst czyta: Michał Parchimowicz

TEMAT 2. MAŁŻEŃSTWO/PARTNERSTWO

1. *Małżeństwo*

Joe and Anna are both in their mid-twenties. They met and fell in love two years ago and soon after decided to live together. They have thought about getting married but have no plans to do this just yet. They think they would like to have children one day but want to be sure they get along well as a couple before taking this big step.

Tekst napisała: Zuzanna Krzyżanowska

Opracowany na podstawie: J. Suprewicz, Wiedza o społeczeństwie od A do Z. Repetytorium, Warszawa 2005

Tekst czyta: Zuzanna Krzyżanowska

Rozdział 2.

TECHNOLOGY IN EVERYDAY LIFE

Technologie w codziennym życiu

2. *Nowoczesne technologie*

Nowoczesne technologie są podstawą przyszłej gospodarki, coraz więcej dziedzin życia przenosi się do wirtualnego świata. Za kilkanaście lat na rynku pracy pojawią się zawody, których obecnie nie jesteśmy w stanie sobie wyobrazić. Istnieje szansa, że spora część społeczeństw z wysoko rozwiniętych krajów w ogóle nie będzie musiała pracować – większość zajęć przejmą aplikacje i maszyny. Ta wizja jest ekscytująca, ale też niepokojąca – jak przygotować dzieci do wyzwań przyszłości? Jakie kompetencje powinny być kształcone w szkole?

*Tekst opracowany na podstawie: <https://www.idkowiak.pl/nowe-technologie-rynek-pracy/> [dostęp: 29.08.2023]
Tekst czyta: Michał Parchimowicz*

Rozdział 3.

FREE-TIME ACTIVITIES

Zajęcia w czasie wolnym

TEMAT 1. ZAINTERESOWANIA

3. *Czas wolny*

Przeciętny człowiek nie jest specjalnie ciekaw świata. Ot, żyje, musi jakoś się z tym faktem uporać, im będzie go to kosztowało mniej wysiłku, tym lepiej. A przecież poznawanie świata zakłada wysiłek, i to wielki, pochłaniający człowieka. Większość ludzi rozwija w sobie zdolności przeciwne, zdolność, aby patrząc – nie widzieć, aby słuchając – nie słyszeć.

*Fragment tekstu: Ryszard Kapuściński, Podróże z Herodem, Warszawa 2020
Tekst czyta: Aneta Witosz*

TEMAT 2. SPORT

2. *Moje hobby: sport*

Żeby poprawić kondycję, zgubić zbędne kilogramy, rzucić palenie, poznać nowych ludzi, pokonać swoje słabości... To tylko niektóre z 35 powodów, dla których warto zacząć trenować już dziś. Poznaj wszystkie,

a przekonasz się, jak fantastyczną sprawą jest bieganie i jak bardzo może zmienić Twoje życie!

W biegu czujesz, że możesz wszystko.

Bieganie to pewna broń dla tych, którzy chcą nabrać pewności siebie. W końcu fakt, iż udało Ci się z kanapowca-leniwca zamienić w długodystansowego biegacza lub biegaczkę, jasno dowodzi, że przy odpowiedniej dozie koncentracji oraz silnej woli można osiągnąć każdy cel. I skoro Ci się udało, to znaczy, że jesteś w stanie zrobić wszystko. Dzięki bieganiu poprawiasz też kondycję i tracisz tych kilka niechcianych kilogramów. Twoje ciało wygląda dużo lepiej, a poczucie własnej wartości szybuje w górę. Możesz biegać wszędzie, gdzie Ci się podoba: wokół domu, w parku, w lesie, na plaży, na bieżni w siłowni, po schodach w bloku, a nawet na parkingu przy hotelu, jeśli jesteś w podróży. Nigdy nie jest za późno, aby zacząć – niektórzy buty do biegania zakładają po raz pierwszy grubo po osiemdziesiątce! Nie ma też znaczenia płeć, religia i poglądy. Biegają kobiety i mężczyźni. Badania przeprowadzone na Uniwersytecie Heriot-Watt w Wielkiej Brytanii udowodniły, że u osób, które włączyły do treningu zaledwie 4–6 przebieżek trwających 30 sekund, poprawił się poziom insuliny. Osoby biorące udział w badaniu spalały cukry w sposób bardziej skuteczny, co zmniejszyło ryzyko wystąpienia cukrzycy typu 2.

Zdaniem naukowców z Uniwersytetu Illinois w USA już półgodzinny bieg poprawia czas reakcji i zdolność rozumowania. Dzieje się tak, ponieważ ćwiczenia zwiększają przepływ krwi oraz ilość naczyń i komórek krwionośnych.

Tekst: <https://www.poradnikzdrowie.pl/zdrowie/objawy/jak-prowadzic-zdrowy-styl-zycia-6-zasad-dzieki-ktorym-zapobiegiesz-aa-brnH-eMoR-hQzj> [dostęp: 18.12.2022]

Tekst czyta: Aneta Witosz

Rozdział 4.

CUSTOMS AND FESTIVALS IN POLAND

Zwyczaje i święta w Polsce

TEMAT 1. 1 LISTOPADA

2. 1 listopada

Anna: Cześć, Piotrze! Czy wiesz, że jutro jest 1 listopada?

Piotr: Cześć, Anno! Tak, wiem. To jest Święto Zmarłych, prawda?

Anna: Dokładnie! W Polsce to bardzo ważne święto, kiedy odwiedzamy groby naszych bliskich.

Piotr: Tak, to jest dzień, kiedy pamiętamy o tych, którzy odeszli. Często zapalamy znicze i składamy kwiaty na grobach.

Anna: Tak, wiele osób również przygotowuje specjalne dania, które kładą na grobach. To jest taka tradycja, aby uhonorować pamięć zmarłych.

Piotr: Pamiętam, że zawsze w tym dniu chodziliśmy z rodziną na cmentarz. Wszystkie groby były pięknie ozdobione.

Anna: Tak, cmentarze są wtedy pełne kolorowych kwiatów i zapachów. To jest czas refleksji i modlitwy.

Piotr: Często spotyka się tam też innych ludzi, którzy odwiedzają groby swoich bliskich. Jest taka atmosfera jedności i szacunku.

Anna: Dokładnie. To jest też okazja, żeby zebrać się z rodziną i wspólnie uczcić pamięć tych, którzy odeszli.

Piotr: Również chodzę na cmentarz w tym dniu, aby złożyć hołd moim dziadkom. To dla mnie ważne i emocjonalne doświadczenie.

Anna: Rozumiem. To jest taki moment, kiedy możemy być blisko naszych przodków i wyrazić naszą miłość i szacunek.

Piotr: Tak, to jest piękne, że mamy takie święto, które pozwala nam zachować pamięć o naszych bliskich.

Anna: Zgadza się. Cieszę się, że mamy możliwość uczcić ich pamięć i przeżywać to razem jako społeczność.

Piotr: Dokładnie. To jest ważny dzień dla nas wszystkich. Nie możemy zapomnieć o tych, którzy odeszli przed nami.

Anna: Masz rację. Warto zadbać o groby naszych bliskich i pamiętać o nich nie tylko w tym jednym dniu, ale przez cały rok.

Piotr: Absolutnie. Dzięki temu ich pamięć będzie zawsze z nami. Cieszę się, że mogłem porozmawiać o tym z Tobą, Anno.

Anna: Ja również, Piotrze. To jest temat, który jest dla mnie bardzo ważny. Dziękuję za tę rozmowę.

Piotr: Dziękuję. Mamy wspaniałą tradycję i warto o niej pamiętać. Do zobaczenia!

Tekst napisała: Dorota Hrycak-Krzyżanowska

Tekst czytają: Michał Parchimowicz i Aneta Witosz

TEMAT 2. TRADYCJE I SYMBOLE ŚWIĄT BOŻEGO NARODZENIA

3. Wigilia Bożego Narodzenia

Wigilia Bożego Narodzenia to najbardziej uroczysty dzień w roku, z którym powiązanych jest wiele obrzędów. Jednym z nich jest uroczysta msza święta nazywana pasterką albo północną, ponieważ celebrowana jest ją o północy. W trakcie pasterki głośno biją wszystkie kościelne dzwony w Polsce, śpiewane są podniosłe pieśni kościelne i kolędy, zwłaszcza *Bóg się rodzi*, oznajmiająca początek dnia i święta Bożego

Narodzenia. Nabożeństwo nocne ku chwale Dzieciątka Jezus do liturgii Kościoła powszechnego zostało wprowadzone w VI wieku. Początkowo pasterka odbywała się tylko w Jerozolimie i Betlejem – zwyczaj ten celebrowany jest do dnia dzisiejszego. Pasterkę odprawia się w Grocie Narodzenia, nazywanej Grotą Mleczną, potem nabożeństwo przenosi się do podziemi bazyliki Bożego Narodzenia w Betlejem. W podłodze bazyliki, tuż przy ołtarzu, mieści się gwiazda srebrna. Gwiazda ta oznacza święte miejsce, w którym na świat miał przyjść Jezus Chrystus. Jest to miejsce otoczone wielką czcią, odwiedzane przez wszystkich pielgrzymów z całego świata chrześcijańskiego odwiedzających Ziemię Świętą i Betlejem.

Tekst opracowany na podstawie: <https://www.polskatradycja.pl/folklor/swieta/zimowe/wigilia-bozego-narodzenia.html> [dostęp: 18.12.2022]

Tekst czyta: Aneta Witosz

TEMAT 3. TRADYCJE I ZWYCZAJE WIELKANOCNE

3. **Wielkanoc**

Wielkanoc kończy okres Wielkiego Postu. To długo wyczekiwany czas rodzinnego ciepła i miłości. Święta Wielkanocne obfitują w tradycje oraz zwyczaje ludowe i choć część z nich niestety zanikła, to wiele nadal jest kultywowanych. Niedziela Palmowa, Droga Krzyżowa w Wielki Piątek, tradycyjna wielkanocna święconka, msza rezurekcyjna, śniadanie wielkanocne czy wreszcie śmigus-dyngus to powszechnie znane wielkanocne obyczaje. O wielkanocnych dyngusiarzach, siudych babach czy dziadach dyngusowych można usłyszeć już tylko w niektórych regionach Polski. Nasze tradycje wielkanocne są jednak tak bogate i oryginalne, że warto poznać je wszystkie.

Fragment tekstu: <https://www.gov.pl/web/kultura/wielkanoc> [dostęp: 5.05.2023]

Tekst czyta: Michał Parchimowicz

Rozdział 5.

HOME, TOWN, NEIGHBOURHOOD, AND REGION

Dom, miasto, okolica i region

2. **Dom, miasto, dzielnica**

Camden to kultowa dzielnica w północnym Londynie, znana z niepowtarzalnego stylu i żywej atmosfery. Jej popularność wynika z unikalnego połączenia historycznej architektury, niezależnej sztuki i tętniącego życiem rynku. Dzielnica ta słynie z rozległego targu Camden Market, który przyciąga tysiące odwiedzających każdego dnia. Na targu

można znaleźć niezliczone stragany z rękodziełem, odzieżą, antykami, a także pysznym jedzeniem z różnych kultur. Jest to doskonałe miejsce do poszukiwania unikatowych przedmiotów i doświadczenia różnorodności kulinarnych smaków. Camden to również mekka dla miłośników muzyki. Dzielnica jest słynna ze swoich licznych klubów muzycznych, w których odbywają się koncerty na żywo różnych gatunków muzycznych. The Roundhouse to jedna z ikonicznych sal koncertowych w Camden, która gościła takie gwiazdy jak The Rolling Stones czy Jimi Hendrix. Jest to idealne miejsce dla osób pragnących doświadczyć niesamowitej energii i atmosfery koncertów na żywo. Podsumowując, dzielnica Camden to prawdziwy skarb dla każdego, kto pragnie odkrywać niezwykle miejsca. Jej unikalne połączenie historii, kultury, rozrywki i niepowtarzalnego stylu przyciąga zarówno lokalnych mieszkańców, jak i turystów z całego świata. To miejsce, gdzie można odkrywać nowe inspiracje, doświadczać niezapomnianych smaków.

Opracowano na podstawie <https://www.margauxsalon.co.uk/post/camden-market-the-heart-and-soul-of-camden-london> [dostęp: 5.05.2023]

Tekst czyta: Aneta Witosz

Rozdział 6.

SOCIAL ISSUES

Problemy społeczne

3. Problemy społeczne

Wielka Brytania, w tym Anglia, ma swoje własne unikalne problemy społeczne. Oto kilka najważniejszych problemów społecznych w Wielkiej Brytanii. Pierwszy to nierówności społeczne. Wielka Brytania zmaga się z wyraźnymi nierównościami społecznymi, zarówno pod względem dochodów, jak i dostępu do edukacji, mieszkań, opieki zdrowotnej i innych usług. Następny to bezrobocie. Mimo że stopa bezrobocia w Wielkiej Brytanii była stosunkowo niska w porównaniu do niektórych innych krajów, wciąż istnieją regiony i grupy społeczne, w których bezrobocie oraz bezdomność są znaczącym problemem. Problem bezdomności w Wielkiej Brytanii jest coraz bardziej widoczny. Coraz więcej osób znajduje się w trudnej sytuacji mieszkaniowej, a liczba osób bez dachu nad głową stale rośnie.

Tekst napisała: Dorota Hrycak-Krzyżanowska

Tekst czyta: Aneta Witosz

Rozdział 7.

HEALTHY/UNHEALTHY LIVING

Zdrowy/niezdrowy tryb życia

3. Jak prowadzić zdrowy styl życia?

Wystarczy przestrzegać kilku podstawowych zasad, by cieszyć się dobrym samopoczuciem i zapobiec rozwojowi wielu groźnych chorób. Przede wszystkim należy dbać o odpowiednio zbilansowaną dietę i codzienną aktywność fizyczną. Sprawdź, jakie jeszcze elementy składają się na zdrowy tryb życia. Wystarczy codziennie dbać o odpowiednią dietę, aktywność fizyczną, odstawić używki, znaleźć czas na sen i odpoczynek, nauczyć się radzić ze stresem i regularnie wykonywać badania profilaktyczne.

Tekst: <https://www.poradnikzdrowie.pl/zdrowie/objawy/jak-prowadzic-zdrowy-styl-zycia-6-zasad-dzieki-ktorym-zapobiegiesz-aa-brnH-eMoR-hQzj> [dostęp: 18.12.2022]
Tekst czyta: Michał Parchimowicz

Rozdział 8.

GLOBAL ISSUES

Problemy świata

7. Ekologia. Problemy środowiska

Czym jest zanieczyszczenie środowiska?

Zanieczyszczenie zmienia elementy środowiska, takie jak powietrze, woda czy gleba, w sposób, który może uczynić je szkodliwymi dla ludzi lub przyrody. Różne rodzaje zanieczyszczeń obejmują chemikalia, pył, hałas i promieniowanie. Pochodzą one z wielu różnych źródeł. Niektóre z tych źródeł mają charakter rozproszony, np. transport czy rolnictwo, inne zaś są związane z konkretnym miejscem, np. fabryką czy elektrownią. Zanieczyszczenia uwalniane w jednym miejscu mogą powodować lokalne szkody, ale mogą także rozprzestrzeniać się na duże odległości.

Tekst opracowano na podstawie: <https://www.eea.europa.eu/pl/sygna142y/sygnaly-2020/infografika/czym-jest-zanieczyszczenie-srodowiska/view> [dostęp: 5.05.2023]
Tekst czyta: Aneta Witosz

Rozdział 9.

CHARITY/VOLUNTARY WORK

Działalność charytatywna/wolontariat

4. *Działalność charytatywna. Wolontariat*

Wolontariat we współczesnym świecie, zwłaszcza w krajach o rozwiniętych demokracjach, jest czymś naturalnym i nieodzownym – jest wyznacznikiem poziomu dojrzałości społecznej i obywatelskiej ludzi w każdym wieku i bardzo różnorodnych zawodów. Przygoda z wolontariatem powinna się zawsze zaczynać nie tyle od silnego nastawienia „ja chcę”, co od rozważnego pytania „po co?”. Wielu młodych ludzi mówi tak: „Jak najszybciej chcę wyjechać do Afryki i pracować z dziećmi!”.

Tekst opracowano na podstawie: <https://epale.ec.europa.eu/pl/blog/refleksje-liderow-o-wolontariacie-i-wolontariuszach> [dostęp: 5.05.2023]

Tekst czyta: Michał Parchimowicz

Rozdział 11.

MY STUDIES. LIFE AT SCHOOL/COLLEGE

Moje studia. Życie w szkole / na studiach

3. *Mydło i woda*

Zdarzenie sprzed lat. Lekcja języka polskiego. Jedna z dziewczyn, 16-latką, przyszła do szkoły w ostrym makijażu. Zdenerwowana nauczycielka wyszła na chwilę z klasy. Wszyscy byli przekonani, że za chwilę wróci z dyrektorem. Przyszła jednak z niewielką miską wypełnioną ciepłą wodą, mydłem i papierowymi ręcznikami. I kazała dziewczynie umyć twarz. Trafiła na ostry opór.

– Nie będzie mi pani mówiła, co mam robić. Nie jest pani moją matką! – rzuciła.

Nauczycielka kazała jej wyjść jej z klasy. Ta awantura miała swój ciąg dalszy, bo rodzice złożyli skargę na polonistkę. Dyrektor nakazał jej przeprosić uczennicę przed całą klasą.

Czy nauczycielka rzeczywiście nie miała takiego prawa? I co jest ważniejsze: wygląd ucznia/uczennicy czy wiedza, którą mają? – pytają często rodzice.

Fragment tekstu: <https://www.supertydzien.pl/artypul/17456,makijaz-w-szkole-wielu-nauczycieli-go-nie-toleruje-co-na-to-prawo> [dostęp: 5.05.2023]

Tekst czyta: Aneta Witosz

Rozdział 12.

EDUCATION POST-16, JOBS, CAREER CHOICES AND AMBITIONS

Edukacja po 16. roku życia, praca, wybory zawodowe i ambicje

2. *Edukacja przyszłości*

Zapraszamy do naszej szkoły, gdzie edukacja idzie w parze z pasją i zaangażowaniem. W naszej szkole skupiamy się nie tylko na rozwijaniu wiedzy, ale także na rozwijaniu umiejętności interpersonalnych oraz kreatywności naszych uczniów. Nasi doświadczeni nauczyciele zawsze stawiają na pierwszym miejscu potrzeby i cele edukacyjne naszych uczniów. Stworzyliśmy przyjazne i inspirujące środowisko, w którym każdy uczeń może rozwijać swoje talenty i zainteresowania. Oferujemy szeroki wybór zajęć pozalekcyjnych, w tym: sportowych, artystycznych, naukowych i społecznych. Nasza szkoła jest doskonałym miejscem do nauki, wzrostu i przygotowania się do przyszłości. Zapraszamy do nas i przekonajcie się sami, że edukacja może być przyjemnością.

Tekst napisała: D. Hrycak-Krzyżanowska

Tekst czyta: Aneta Witosz

Tempo czytania dostosowane do wymagań egzaminu GCSE

Spis rozdziałów i tematów zawartych w podręczniku

1	Me, my family and friends.	
	Relationships with family and friends	15
	Egzamin GCSE	15
	• Rodzina w Polsce	
	• Model rodziny	
	• Rola małżeństwa w życiu człowieka	
	Literatura	34
	• Jan Twardowski „Nowe patyki i patyczki”	
2	Technology in everyday life	45
	Egzamin GCSE	45
	• Czym jest Fanpage?	
	• Ciasteczka – wiedza w pigułce	
	Literatura	54
	• Rafał Kosik „Felix, Net i Nika”	
3	Free time activities	69
	Temat 1	
	Egzamin GCSE	69
	• Dlaczego warto mieć hobby?	
	• Warto czy nie warto chodzić do kina?	
	Literatura	82
	• „Czym jest tragedia?”	
	• Wisława Szymborska „Wrażenia z teatru”	
	Temat 2	
	Egzamin GCSE	93
	• Na szczęście jest bieganie. Jak sport wpływa na nastrój?	

4	Customs and festivals in Poland	103
	Temat 1	
	Egzamin GCSE	103
	• Tradycje Wszystkich Świętych – dzień pamięci i modlitwy	
	Literatura	111
	• Beata Andrzejczuk „Pamiętnik nastolatki”	
	Temat 2	
	Egzamin GCSE	120
	• Wigilia Bożego Narodzenia	
	• Zofia Besz-Jary „Przy wigilijnym stole”	
	Temat 3	
	Egzamin GCSE	128
	• Koszyczek Wielkanocny	
	• Malowanie jaj	
	• Wielki Tydzień	
	• Lany poniedziałek	
5	Home, town, neighbourhood and region	141
	Egzamin GCSE	141
	• Camden – dzielnica Londynu	
	Literatura	151
	• Olga Tokarczuk „Prawiek i inne czasy”	
6	Social issues	163
	Egzamin GCSE	163
	• Współczesne problemy Europy	
	Literatura	173
	• Dorota Terakowska „Poczwarka”	

7	Healthy/unhealthy living	189
	Egzamin GCSE	189
	• Piramida żywieniowa	
	Literatura	199
	• Krystyna Drzewiecka „Nowe przygody Piątki z Zakątka”	
8	Global issues	213
	Egzamin GCSE	213
	• Problemy środowiskowe współczesnego świata	
	• Jak dbać o środowisko?	
	• Karolina Świącicka „Ekologia przez duże E”	
	Literatura	223
	• Irena Jurgielewiczowa „Ten obcy”	
9	Charity / voluntary work	237
	Egzamin GCSE	237
	• Jak zostać wolontariuszem?	
	• Cechy, które powinien posiadać wolontariusz	
	• Akcje charytatywne	
	Literatura	248
	• Ewa Nowak „Diupa”	
10	Travel and tourism	261
	Egzamin GCSE	261
	• Podróże	
	• Oto 10 powodów, dla których warto podróżować	
	Literatura	270
	• Adam Bahdaj „Wakacje z duchami”	

11	My studies. Life at school/college	283
	Egzamin GCSE	283
	<ul style="list-style-type: none">• Wspomnienia ze szkolnej ławki, które wywołują uśmiech• Szkolna moda, czyli mundurki, lambadówki i styl lat 90.• Moja szkoła	
	Literatura	294
	<ul style="list-style-type: none">• Krystyna Siesicka „Obok mnie”	
12	Education post – 16, jobs, career choices	305
	Egzamin GCSE	305
	<ul style="list-style-type: none">• Trudny wybór• Jak napisać CV?	
	Literatura	313
	<ul style="list-style-type: none">• Ewa Nowak „Musisz nam pomagać”	
	Dodatki	323
	Transkrypcje nagrań, ich umiejscowienie w podręczniku, nazwiska lektorów	

Podręcznik *Język, tożsamość, kultura. Wśród młodzieży polonijnej w Wielkiej Brytanii* adresowany jest do lektorów, wykładowców akademickich oraz nauczycieli polonijnych z Wielkiej Brytanii. Głównym jednak odbiorcą podręcznika jest młodzież polskiego pochodzenia, która kontynuuje naukę języka polskiego w brytyjskich szkołach średnich i planuje zdawać ten przedmiot na egzaminie GCSE (General Certificate of Education-Advanced).

Tematy poszczególnych lekcji wiernie odpowiadają tym, które przewidziane są na egzaminie GCSE. Zaprezentowano je w książce w wersji angielskiej i polskiej.

Każda lekcja zawiera deklarowane w spisie treści podsystemy i sprawności. Oprócz zadań związanych z językową kompetencją komunikacyjną zaplanowano także komponent literacki, dodatkowe zadania gramatyczne („bonus”, którego nie ma w arkuszach egzaminacyjnych GCSE), zadania tłumaczeniowe oraz pracę domową.

Konstrukcja lekcji jest przejrzysta. Zaplanowane zadania na pewno stanowią ważną dodatkową pomoc w przygotowaniu do egzaminów. Są urozmaicone, a z drugiej strony wiernie oddają ideę egzaminu. Ciekawe i ważne są zadania tłumaczeniowe.

Bardzo dobra jest część literacka. Autorki oferują bogaty inwentarz zadań umożliwiających pracę z tekstem, co na deklarowanym poziomie jest sporym wyzwaniem. Autorki zaproponowały teksty reprezentujące nie tylko „kulturę wysoką”, ale i literaturę popularną.

Z recenzji dr Agnieszki Jasińskiej

ISBN 978-83-67637-87-9

9 788367 637879